

2016-12-02

Tid 2016-12-12, kl 19:00

Plats Folkets hus Hallunda

Ärenden

Justering

- 1 Yttrande över medborgarförslag - Rusta upp vattenkälla vid Adler Salvius/Önnemovägen
- 2 Yttrande över remiss-Förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka
- 3 Ökad tillgänglighet -Fittjabadet
- 4 Frågor från förtroendevalda och medskick till verksamhetsansvariga
- 5 Delegationsordning för tekniska förvaltningen, tekniska nämnden.
- 6 Tekniska nämndens internkontrollplan för 2017
- 7 Tekniska nämndens mål och internbudget samt investeringsplan 2017
- 8 Lokal krisledningsplan
- 9 Slutredovisning av investeringsprojekt-Tumba Gymnasium, lokalanpassning
- 10 Slutredovisning av investeringsprojekt- Alby fritidsgård

- 11 Slutredovisning av investeringsprojekt- Förskolepaviljonger Tallidsskolan
- 12 Slutredovisning av investeringsprojekt- Förskolepaviljonger i Alby
- 13 Slutredovisning av investeringsprojekt- Förskolepaviljonger Brunna
- 14 Slutredovisning av investeringsprojekt-Maden
- 15 Slutredovisning av investeringsprojekt-Tullinge idéhus
*Handlingar sänds ut senare
- 16 Förvaltningschefen informerar
- 17 Anmälningssärenden
- 18 Delegationsbeslut
- 19 Statusrapport om projektet 13 förskolor
- 20 Abonmentlån för Va-anläggningsavgiften
- 21 Godkännande av hyresavtal och försäljning av fastigheten Samariten
*Handlingar sänds ut senare
- 22 Beslutsattester 2017
- 23 Slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen Vårsta
*Handlingar sänds ut senare

Gruppmöten:

(S), (V) och (MP), Folkets hus Hallunda, kl 18.00

(M), (KD), (L) och (TUP) Folkets hus Hallunda, kl 18.00

Anmäl eventuellt förhinder till Maria Ehrnfelt

maria.ehrnfelt@botkyrka.se

1

Yttrande över medborgarförslag - Rusta upp vattenkälla vid Adler Salvius/Önnemovägen (TEF/2016:103)

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige:

Medborgarförslaget anses besvarat.

Sammanfattning

Det område som det här medborgarförslaget handlar om har ett stort natur- och rekreationsvärde. Tekniska förvaltningen anser att det är bra om området städas upp, men är tveksam till att ta bort någon större del av vegetationen.

Förvaltningen vill också poängtera att det inte rör sig om en kallkälla utan om dagvatten som rinner fram, samt att området har ett stort naturvärde och värde för rekreation.

Ärendet

Tekniska nämnden har fått i uppdrag att yttra sig över ett medborgarförslag av Heléne Dahlin om att rusta upp en vattenkälla vid Adler Salvius väg/Önnemovägen..

Ärendet har remitterats till tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden för yttrande. Beslut i ärendet fattas av kommunfullmäktige.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-03

2016-11-03

Dnr TEF/2016:103

Referens
Olov Lindquist

Mottagare
Tekniska nämnden

Medborgarförslag - Rusta upp vattenkälla vid Adler Salvius väg/Önnemovägen

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige:

Medborgarförslaget anses besvarat.

Ärendet

Tekniska nämnden har fått i uppdrag att yttra sig över ett medborgarförslag av Heléne Dahlin om att rusta upp en vattenkälla vid Adler Salvius väg/Önnemovägen. Förslaget inkom till Botkyrka kommun 2016-04-18 och till tekniska förvaltningen 2016-06-13.

Ärendet har remitterats till tekniska nämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden för yttrande. Beslut i ärendet fattas av kommunfullmäktige.

Yttrande

Det område som det här medborgarförslaget handlar om har ett stort natur- och rekreationsvärde. Tekniska förvaltningen anser att det är bra om området städas upp, men är tveksam till att ta bort någon större del av vegetationen.

Förvaltningen vill också poängtera att det inte rör sig om en kallkälla utan om dagvatten som rinner fram, samt att området har ett stort naturvärde och värde för rekreation.

Åsa Engwall
t f förvaltningschef

Lars Lönnkvist
t f VA-chef

Medborgarförslag- Rusta upp vattenkälla vid Adler Salvius/Önnemovägen- publicering

Namn: Heléne Dahlin

Förslag: Vid koloniområdet som ligger vid Adler Salvius/Önnemovägen kommer en vattenkälla/å upp som sen rinner ut i Tullingesjön. Från det ställe där den kommer upp ur marken och fram till bron över vid Gårdsvägen är det väldigt igengrott och sumpigt, skulle vara fantastiskt trevligt om det kunde röjas upp och gallras ur på båda sidor eftersom området är väldigt, väldigt mysigt och lummigt och som jag får känslan av skulle utnyttjas av fler om vattnet flöt på bättre och det inte låg så mycket skräp i vattnet.

2

Yttrande över remiss-Förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka (TEF/2016:148)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att översända yttrandet enligt tekniska förvaltningens förslag, daterad 2016-11-10, som svar på kommunledningsförvaltningens remiss.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har på remiss översänt förslag till nämnder, kommunala bolag, stiftelser med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Förvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer och en strategi för ett jämlikt Botkyrka. Förslagets utgångspunkt är mänskliga rättigheter och är en fortsättning på arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering. Förslaget har även kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och frågan om hedersrelaterat våld och förtryck.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tas ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och styrdokument i ett gemensamt. Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument. Ambitionen är det ska bli ett stöd i ordinarie planering och uppföljning. Det kan även bidra till ökad måluppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Tekniska nämnden är positiv till förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Det är tilltalande att inkludera såväl Botkyrka kommuns organisation som kommuninvånare. Arbetet för att styra mot en mer jämlik verksamhet bedöms som komplext. Det kan behövas utbildning och stöd för att kunna konkretisera arbetet hos samtliga enheter.

Ärendet

2016-12-12

Dnr TEF/2016:148

Kommunledningsförvaltningen har på remiss översänt förslag till nämnder, kommunala bolag, stiftelser med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Förvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer och en strategi för ett jämlikt Botkyrka. Förslagets utgångspunkt är mänskliga rättigheter och är en fortsättning på arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering. Förslaget har även kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och frågan om hedersrelaterat våld och förtryck.

Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik folkhälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.
- Det ersätter också beslutet (KS/2010:410) att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för denna målgrupp.

Skriv text här

Referens
Berith RamstedtMottagare
Tekniska nämnden

Yttrande över förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att översända yttrandet enligt tekniska förvaltningens förslag, daterad 2016-11-10, som svar på kommunledningsförvaltningens remiss.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har på remiss översänt förslag till nämnder, kommunala bolag, stiftelser med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Förvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer och en strategi för ett jämlikt Botkyrka. Förslagets utgångspunkt är mänskliga rättigheter och är en fortsättning på arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering. Förslaget har även kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och frågan om hedersrelaterat våld och förtryck.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tas ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och styrdokument i ett gemensamt. Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument. Ambitionen är det ska bli ett stöd i ordinarie planering och uppföljning. Det kan även bidra till ökad måluppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Tekniska nämnden är positiv till förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Det är tilltalande att inkludera såväl Botkyrka kommuns organisation som kommuninvånare. Arbetet för att styra mot en mer jämlik verksamhet bedöms som komplext. Det kan behövas utbildning och stöd för att kunna konkretisera arbetet hos samtliga enheter.

Ärendet

Kommunledningsförvaltningen har på remiss översänt förslag till nämnder, kommunala bolag, stiftelser med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka. Förvaltningen har fått i uppdrag av kom-

munstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer och en strategi för ett jämlikt Botkyrka. Förslagets utgångspunkt är mänskliga rättigheter och är en fortsättning på arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering. Förslaget har även kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning och frågan om hedersrelaterat våld och förtryck.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tas ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att detta ska underlätta och bli ett stöd i ordinarie planering och uppföljning. Det kan även bidra till ökad måluppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik folkhälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.
- Det ersätter också beslutet (KS/2010:410) att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för denna målgrupp.

Yttrande

Enligt den utsända remissen ska tekniska nämnden svara på och kommentera följande frågeställningar:

Strategin– de långsiktiga ambitionerna:

1. Vad anser ni om inriktningen och innehållet som helhet?

Tekniska nämnden är positiv till förslagen såväl inriktningen som innehållet. Det är ett viktigt dokument som tydligt beskriver vad som menas med jämlikhet och varför det är prioriterat.

Riktlinjerna (inklusive policyn) – stöd och vägledning till hur vi i ordinarie verksamhet kan arbeta med strategin ett jämlikt Botkyrka:

2. Vad anser ni om innehållet som helhet?

Tekniska nämnden är positiv till riktlinjerna som helhet. Förslagen till riktlinjer är ambitiösa och heltäckande. Det är även tilltalande att inkludera såväl Botkyrka

kommuns organisation som kommuninvånare. Innehållet är konkret, inspirerar och kommer att bli till ett stöd i jämlikhetsarbetet.

Del 1: Vägledning för hur vi kan styra mot en mer jämlik verksamhet:

3. Fungerar vägledningen som stöd för att sätta mål, planera och följa upp i ordinarie verksamhet? (s. 5-7)

Arbetet bedöms som komplext och det kan behövas en plan för respektive arbetsplats med konkreta punkter. Vägledningen kan fungera efter utbildning för att strategiskt kunna genomföra arbetet.

Om ja: motivera på vilket sätt. Om nej: vad behöver justeras?

Del 2: Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet:

4. Är förslagen som berör er relevanta för era verksamheter? (s. 8-15)

Förslagen är relevanta och berör den tekniska förvaltningen för att säkerställa ökad jämlikhet, däribland:

- Att den fysiska miljön ute och inne blir tillgänglig och användbar för alla i våra befintliga byggnader, samt vid ny- och ombyggnation.
- Västra Götalandsregionens riktlinjer behöver integreras vid ny- och ombyggnation.
- Ökad samverkan i ny- och ombyggnation inom och mellan förvaltningarna. Ta tillvara intern kompetens till exempel förvaltare, försäkringssamordnare, marknadsförare, tillgänglighetsamordnare och övrig spetskompetens.
- Utomhusgårdar – utformning av skolgårdar med utgångspunkt utifrån jämlikhet och trygghet. Tekniska förvaltningen strävar efter att det finns tillräckligt utrymme på skolgården enligt Boverkets rekommendationer ur ett jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

5. Vilka tre-fem förslag till insatser ser ni som viktigast för er att prioritera från och med 2018? (s. 8-15)

Välj tre-fem förslag:

Tekniska nämnden anser att samtliga förslag är viktiga och har prioriterat följande:

1. Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Tekniska nämnden anser att det är viktigt att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället. Service och information ska vara tillgängliga. Till exempel

ska utbildning ges till anställda för att vår information ska bli enklare att läsa och i receptioner och större samlingsalar ska det finnas hörslingor.

2. Möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande

Tekniska nämnden ansvarar för fastigheterna och kan arbeta för en jämlikare skolmiljö.

- Skolmiljö kan bli jämlikare i Botkyrka och det kanske behövs en golvnivå för en fysisk trivsamt skolmiljö. Ett samarbete kan utökas mellan förvaltningarna mellan exempelvis verksamheter, förvaltare och föräldrar med flera.
- Säkra att skolmiljön blir tillgänglig.
- Se över lokaliseringen av nya skolor, att det blir en jämn fördelning utifrån behov och geografi.

3. Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

Tekniska förvaltningen har under sommaren 2016 haft 400 unga sommarjobbare och planerar att fortsätta att erbjuda ungdomar praktik under loven. I samarbete med Avux ser tekniska förvaltningen över möjligheter till att anlita arbetslösa ungdomar i kommande projekt. Det kan finnas fler arbetsplatser som är i behov av arbetskraft.

- Se över våra lokaler som hyrs ut för ett jämlikare utbud.
- Öka förutsättningarna till eget företagande. Ställa sociala och lokala krav i upphandlingen.

4. Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

5. Erbjud Botkyrkaborna förutsättningar för gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Arbetet fortsätter med att öka tillgängligheten i samarbete med bland annat representanter från förvaltningarna och verksamheterna. Däribland arbetet med en tillgänglig natur.

6. Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Alla fastigheter som tekniska nämnden ansvarar för ska vara tillgängliga och säkra att vistas i. Om fastigheter har brister och säkerheten bedöms som låg, finns risk för incidenter. Det kan finnas anledning att se över om förutsättningarna är jämlika.

6. Finns det något/några förslag som ni bedömer bör tas bort alternativt läggas till som förslag?

Tekniska förvaltningen har inte något att tillägga.

Implementering:

7. Vilken typ av stöd behövs för att få strategi och riktlinjer att bli verklighet?
Förutom utbildning behövs stöd från kommunledningsförvaltningen då arbetet bedöms vara mycket omfattande.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Frank Renebo
Fastighetschef

§ 201

Remittering av förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka (KS/2014:612)

Beslut

1. Kommunstyrelsen ber alla nämnder, kommunala bolag, stiftelse med flera, att yttra sig över förslag till strategi, policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka.
2. Yttrandena ska vara kommunledningsförvaltningen tillhanda senast 2016-12-31.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till riktlinjer för det fortsatta arbetet för en jämställd interkulturell verksamhet fri från diskriminering (KS/2013:660). Uppdraget har kompletterats med arbetet för en god folkhälsa, ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning samt frågan om hedersrelaterat våld och förtryck. En politisk arbetsgrupp med representanter från majoritet och opposition har parallellt tagit fram en sammanhållen strategi för frågorna. Strategins utgångspunkter är mänskliga rättigheter.

Genom strategin, policyn och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tar vi ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och kommungemensamma styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att det ska underlätta och utgöra stöd i ordinarie planering och uppföljning och därmed bidra till ökad måluppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Förslag till strategi och riktlinjer föreslås ersätta fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik folkhälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

2016-10-10

Dnr KS/2014:612

Det ersätter också beslutet (KS/2010:410) att anta FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sitt program för denna målgrupp.

Demokratiberedningen har behandlat ärendet 2016-09-23, § 25.

_____

Expedieras till:

Samtliga nämnder

AB Botkyrkabyggen

Uppleva Botkyrka AB

Mångkulturellt centrum

Cesam

Folkhälsokommittén

Ungdomsfullmäktige

Funktionshinderrörelsens samrådsgrupp

Kommunala pensionärsrådet

Utvecklingsledare Vanja Möller Zouzouho, kommunledningsförvaltningen

2016-10-14

Dnr KS/2014:612

Referens

Vanja Möller Zouzouho

Mottagare

Nämnder

Cesam

Botkyrkabyggen

Upplev Botkyrka AB

Mångkulturellt centrum

Folkhälsokommittén

Ungdomsfullmäktige

Funktionshinderrörelsens samrådsgrupp

Pensionärsrådet

Yttrande till kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen önskar yttrande över förslag till strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka senast den 31/12-2016.

Sammanfattning

Botkyrka kommun tar under 2016 fram en strategi samt riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka som syftar till att ge vägledning och bidra till att invånarna bemöts och får del av service och resurser på mer lika villkor, oavsett kön, socioekonomisk position, etnicitet, religion eller andra diskrimineringsgrunder. Jämlikhetsarbetet omfattar även medarbetare och arbetsmiljön inom Botkyrka som organisation. Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män.

Genom strategin och riktlinjerna för ett jämlikt Botkyrka tar vi ett nytt grepp genom att samla flera olika perspektiv och kommungemensamma styrdokument i ett gemensamt. Ambitionen är att det ska underlätta och utgöra stöd i ordinarie planering och uppföljning och därmed bidra till ökad måloppfyllelse och kvalitet i nämndernas verksamheter.

Strategin och riktlinjerna ersätter fyra strategiska dokument:

- Strategi för ett jämställt Botkyrka
- Strategi för ett interkulturellt Botkyrka
- Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa
- Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
- De ersätter också kommunens tidigare beslut om FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som program för denna målgrupp.

Målsättningen är att fler jämlikhetsfrågor ska kunna integreras i strategin och riktlinjerna på sikt. Strukturen för styrdokumentet möjliggör detta.

Frågor till remissinstanserna

Nedan redovisas de frågor som vi önskar svar på från samtliga nämnder. Övriga remissinstanser svarar på de frågor som är relevanta.

Strategin– de långsiktiga ambitionerna:

1. Vad anser ni om inriktningen och innehållet som helhet?

Riktlinjerna (inklusive policyn) – stöd och vägledning till hur vi i ordinarie verksamhet kan arbeta med strategin ett jämlikt Botkyrka:

2. Vad anser ni om innehållet som helhet?

Del 1: Vägledning för hur vi kan styra mot en mer jämlik verksamhet:

3. Fungerar vägledningen som stöd för att sätta mål, planera och följa upp i ordinarie verksamhet? (s. 5-7)

Om ja: motivera på vilket sätt. Om nej: vad behöver justeras?

Del 2: Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet:

4. Är förslagen som berör er relevanta för era verksamheter? (s. 8-15)
Motivera svaret.
5. Vilka tre-fem förslag till insatser ser ni som viktigast för er att prioritera från och med 2018? (s. 8-15)
6. Finns det något/några förslag som ni bedömer bör tas bort alternativt läggas till som förslag? (s. 8-15)
Motivera varför.

Implementering:

7. Vilken typ av stöd behövs för att få strategi och riktlinjer att bli verklighet?

Har ni frågor? Skicka e-post till vanja.moller-zouzouho@botkyrka.se

Med vänliga hälsningar
Vanja Möller Zouzouho

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Diarienummer: KS/2014:612
Dokumentet är beslutat av: kommunstyrelsen
Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx
Dokumentet gäller för: samtliga nämnder, kommunala bolag och stiftelse
Dokumentet gäller till den: 31 december 2021

Dokumentet ersätter: Strategi för ett jämställt Botkyrka, Strategi för ett interkulturellt Botkyrka, Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa samt Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Innehåll

Inledning

Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor.....	5
Gemensamma krafter för lika livschanser.....	5
Jämlikhet är det övergripande paraplyet.....	5
Vi har alla ett ansvar	6
1. Från mångkultur till interkultur	7
2. Samma makt för kvinnor och män att forma sina liv och samhället	9
3. Hedersrelaterat våld och förtryck	10
4. Ett lättillgängligt Botkyrka för alla	
5. Alla Botkyrkabor ska ha möjlighet att må bra i livets alla faser	13

Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Det här är Botkyrka kommuns strategi för ett jämlikt Botkyrka. Strategin riktar sig till den kommunala organisationen: alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag. Dokumentet *Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka* konkretiserar, ger stöd och vägleder kommunorganisationens utförande av strategins målsättningar.

Följande ställningstaganden utgör Botkyrkas strategi för ett jämlikt Botkyrka. Efterföljande avsnitt utvecklar bakgrund, begrepp och motiv.

1. Interkultur

Botkyrka ska vara en interkulturell plats som präglas av jämlika möten och livschanser. Vi ska skapa förutsättningar för att individer och grupper inte bara ska samexistera, utan också samspela för att nå gemensamma mål. Vi ska säkerställa invånarnas rättigheter och frigöra invånarens förmåga och möjligheter att förverkliga sina drömmar. Vi ska bidra till mer jämlik och jämställd maktfördelningen inom och mellan grupper med olika social position, identiteter och grupp-tillhörigheter.

2. Jämställdhet

I Botkyrka ska alla flickor, pojkar, kvinnor och män ha lika möjligheter att forma samhället och sina egna liv, oavsett social bakgrund, ålder, ekonomisk och etnisk bakgrund, trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck. Kommunens verksamheter ska därför bidra till att skapa jämställda livsvillkor med fokus på makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, obetalt hem- och omsorgsarbete, samt stopp för mäns och pojkars våld mot kvinnor och flickor.

3. Hedersrelaterat våld och förtryck

I Botkyrka ska alla ha rätt till ett självständigt liv, egen sexualitet och integritet. Vi ska därför också arbeta för att säkerställa dessa rättigheter i hela vår befolkning och för att hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra.

4. Funktionsnedsättningar

I Botkyrka ska en funktionsnedsättning inte bli till ett funktionshinder. Tillsammans ska vi synliggöra och riva de hinder som fortfarande står i vägen för att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor. Möjligheten till självständighet och självbestämmande för Botkyrkabor med nedsatt funktionsförmåga ska öka samtidigt som vardagslivet blir bekvämare för de flesta..

5. Folkhälsa

I Botkyrka ska alla ha möjlighet till ett långt liv med god hälsa och fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande. Vi ska därför skapa förutsättningar för goda livsvillkor, levnadsförhållanden och därmed hälsa för alla, och på sätt minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män i Botkyrka, och i jämförelse med länet och riket.

Inledning

Målet är ett Botkyrka för alla med mindre klyftor

Kommunen har ett ansvar för att alla Botkyrkabor får de bästa förutsättningarna för ett bra liv. Kommunen vill bidra till utvecklingen av ett hållbart samhälle där både nuvarande och kommande generationer försäkras en god miljö och hälsa, ekonomisk och social välfärd och rättvisa – Ett hållbart Botkyrka.

Samtidigt finns det stora skillnader i livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa mellan olika grupper av kvinnor och män. De sociala och ekonomiska klyftorna ökar i såväl Botkyrka som hela landet. Det vill vi ändra på. Ett samhälle med mindre klyftor leder till ökad social sammanhållning, trygghet och delaktighet. Detta gynnar alla - oavsett social och ekonomisk position.

Vi vill att alla Botkyrkabor känner sig hemma och har samma möjligheter i livet. Vi vill också att erfarenheterna av att leva och verka i Botkyrka ska ge fördelar i livet i stort.

Gemensamma krafter för lika livschanser

Kommunen står för en stor del av de tjänster och service som påverkar Botkyrkabornas livsvillkor och levnadsförhållanden genom hela livet; inom skola, socialtjänst, vård och omsorg, och genom samhällsplanering och stöd till kultur och fritid. Som kommun kan vi därför bidra till ett mer jämlikt Botkyrka, både genom innehållet i verksamheten och som stor arbetsgivare.

Vi vill bryta dagens mönster och bygga ett jämlikt samhälle där kön, ålder, social, ekonomisk och etnisk bakgrund, trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck, inte är ett hinder för att må bra och få tillgång till grundläggande rättigheter, makt och resurser på lika villkor.

En styrka är att Botkyrka är en plats där många invånare har en släkthistoria som börjar utanför Sveriges gränser. I jämförelse med andra delar av Stockholm och Sverige, finns här en större vana att samleva i mångfald.

Vi ska:

- förbättra förutsättningarna för alla Botkyrkainvånarens liv, idag och i framtiden.
- synliggöra och åtgärda den ojämlika och ojämställda fördelningen av makt, pengar och resurser.
- mäta och synliggöra skillnader, förstå och åtgärda problem.

Jämlikhet är det övergripande paraplyet

Jämlikhet utgår från alla människors lika värde och våra rättigheter och skyldigheter. I jämlikhetsbegreppet finns alltid ett jämförande perspektiv på individer och grupper. Jämförelserna utgår från de villkor, värderingar och normer

som råder i samhället. Alla invånare har grundläggande rättigheter som vi som kommun enligt lag och internationella konventioner måste säkerställa och främja för alla invånare, men invånare har olika stort behov av samhällets stöd. Att göra jämlikt är ibland att göra olika!

Jämlikhet är därför det övergripande paraply vi utgår från i denna strategi när vi arbetar för att alla Botkyrkas invånare ska ha möjlighet till en gott liv med god hälsa. Vi uppmärksammar särskilt vikten av jämställdhet mellan kvinnor och män, att Botkyrka är en attraktiv plats för alla oavsett funktionsförmåga och en interkulturell plats som präglas av jämlika möten och livschanser där vi alla samspelar för att nå gemensamma mål. Ett problem är att alla inte har lika friheter och rättigheter i praktiken. Därför är också frihet från våld och förtryck inom familjen eller gruppen en viktig aspekt i strävan efter ett jämlikt Botkyrka.

Vi har alla ett ansvar

För att nå ambitionerna med ett Botkyrka för alla med mindre klyftor behövs en bred kraftsamling. Statliga insatser, regionala satsningar och kommunala verksamheter måste samspela för att stärka en positiv utveckling. Arbetet ska bedrivas på samhälls nivå, grupp nivå och individ nivå inom kommunens verksamheter och i samverkan med forskning, civilsamhälle, näringsliv och andra aktörer.

Vi tar täten i Sverige och bidrar samtidigt till ett hållbart Botkyrka

Vår kraftsamling bidrar till att utveckla samhällsstrukturerna i Sverige, så att erfarenheterna och kompetensen hos Botkyrkaborna tas till vara i samhällets sociala och ekonomiska utveckling.

För att säkerställa *ett hållbart Botkyrka* för kommande generationer har Botkyrka kommun identifierat sex utmaningar vi behöver arbeta med. Dessa utmaningar styr kommunens mål och budget. Fem av dem är sociala hållbarhetsutmaningar:

1. Botkyrkaborna har arbete.
2. Botkyrkaborna känner sig hemma.
3. Botkyrka har de bästa skolorna.
4. Botkyrkaborna är frisk och mår bra.
5. Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin.

Mänskliga rättigheter är ett grundläggande ramverk för Botkyrkas hållbarhetsarbete. Samtidigt är en hållbar framtid beroende av bästa tillgängliga kunskap från forskning, erfarenheter från den enskilde invånaren och från praktiskt arbete. Därför är det centralt att de som tolkar och beslutar om vägar framåt är representativa, både i fråga om kunskap och erfarenhet och för den plats och de människor där förändringen ska ske. En utvecklad dialog med medborgare och brukare är därför nödvändig.

1. Från mångkultur till interkultur

Varför behövs en strategi för en interkulturell samhällsutveckling?

I Botkyrka är mångfald norm. Majoriteten av Botkyrkas ungdomar har minst en förälder med utländsk bakgrund och ytterligare ett modersmål utöver svenska och nästan 90 procent av Botkyrkas barn upp till 15 år är födda i Sverige. Här finns invånare med ursprung i över 160 länder och det talas över 100 olika språk. Många Botkyrkabor och svenska medborgare har flera generationer bakåt en släkthistoria av invandring. Den svenska integrationspolitiken har stagnerat i en föråldrad och ensidig bild på invånare med utländsk bakgrund som nyligen hitkomna. Denna inställning till vad och vem den svenska gemenskapen egentligen ska innefatta måste förändras och bli mer inkluderande.

Stockholmsregionen är enligt OECD¹ en av Europas mest segregerade regioner. De slår fast att vår bristande förmåga att integrera invånare med utländsk bakgrund på arbetsmarknaden skapar stora skillnader i livschanser där fattigdom, hudfärg, religion, social och etnisk bakgrund samverkar i högre grad än andra huvudstadsregioner i Europa. Utmärkande för Stockholmsregionen är att situationen, oftare än i andra huvudstadsregionen, består också i nästa generation.

Så länge vi lever åtskilda kan vi ha ganska skeva uppfattningar om varandra. Ju mer åtskilda desto mer djupnar våra fördomar och förutfattade meningar om varandra. Detta skapar rykten och ökad distans, en ond spiral med sociala och ekonomiska konsekvenser.

Den onyanserade debatt som pågått länge i Sverige om integrationspolitikens misslyckande bär på en negativ syn på medborgaren och en underton om att integration mellan nya och gamla svenskar är omöjlig. Det skapar en utbredd uppgivenhet om att någonsin bli betraktad som svensk om man har "fel" hudfärg, religion eller ursprung. Främlingsfientliga krafter späder konstant på denna bild och sprider misstro, myter och hat. Så kan vi inte ha det. Vi måste bygga en inkluderande svenskhet. Vårt synsätt är att hellre prata om första generationens svensk än första generationens invandrare.

Vad menar vi i Botkyrka med interkulturell utveckling?

Målet med ett interkulturellt Botkyrka är att skapa social jämlikhet och sammanhållning utifrån principen om allas lika värde och våra lika rättigheter och skyldigheter. Vi lever idag i ett mångkulturellt men segregerat samhälle där människor allt för sällan möts. Vi lever ofta bredvid varandra men inte tillsammans. I Botkyrka vill vi bygga ett interkulturellt samhälle. Det betyder att

---

¹ Organisation for Economic Co-operation and Development. OECD:s uppdrag är att skapa utbyte av idéer och erfarenheter inom områden som påverkar den ekonomiska utvecklingen.

vi går från samexistens till samspel. Det handlar bland annat om att genom dialog, möten och samarbeten mellan olika grupper och individer skapa en starkare sammanhållning och bryta segregationen. Det interkulturella förhållningssättet synliggör skillnader inom och mellan grupper och mångfalden av överlappande identiteter. Civilsamhället och de enskilda invånarna får en avgörande roll i samhällsutvecklingen. Som kommun fokuserar vi på det gemensamma samtidigt som vi värderar en stor grad av individuell olikhet.

Genom att tänka och planera interkulturellt i stället för mångkulturellt kan kommunen, organisationer och näringslivet göra insatser för de människor som vill förflytta sig mellan olika grupper och områden. Individens möjlighet att göra denna förflyttning – och påverka sin identitet och sina liv frigör människors förmåga och lägger grunden för en hållbar utveckling.

Varför är interkulturell utveckling viktig för ett jämlikt Botkyrka?

Basen i ett interkulturellt utvecklingsarbete är alltid antidiskriminering och mänskliga rättigheter. Syftet med båda dessa sakområden är att säkerställa jämlikhet i fråga om kommunal service och livschanser för varje enskild kommuninvånare oavsett grupptillhörighet.

2. Samma makt för kvinnor och män att forma sina liv och samhället

Varför behövs en strategi för jämställdhet i Botkyrka?

Ett jämställt samhälle handlar om rättvisa, makt och demokrati. Alla flickor och pojkar, kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Vi utgår från juridiskt kön men är medvetna om att alla inte definierar sig som flicka/pojke, kvinna/man, och detta ska avspeglas i hur vi problematiserar jämställdhetsarbetet.

Samtidigt visar en rad studier att samhället, inklusive kommuner, bemöter flickor och pojkar, kvinnor och män på olika villkor – som invånare, brukare och medarbetare. Det vill vi ändra på.

Vad menar vi i Botkyrka med en jämställd samhällsutveckling?

Det övergripande målet i Botkyrka är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det innebär att vi ska skapa en verksamhet på lika villkor oavsett kön. Vi ska motverka traditionella könsmonster där vi (ofta omedvetet) gör skillnad och en värdering utifrån kön och vi ska bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen i Sverige.

Det handlar till exempel om att flickor och pojkar ska ha samma möjlighet att få sin röst hörd och kunna påverka i skolan och om kvinnor och mäns representation i föreningar och bland förtroendevalda. Det handlar om att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att få arbete vilket påverkar den ekonomiska självständigheten. Det handlar om attityder kring vem som har huvudansvar för den obetalda omsorgen om barn och gamla. Det handlar om att alla har rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet. Dessutom ska alla ha rätt till det offentliga rummet – gator, torg, parker, caféer och kollektivtrafik.

Jämställdhetsintegrering är den strategi vi valt för att nå jämställdhet: att alla har ansvar för att i sitt jobb integrera jämställdhet när de planerar, fattar beslut om stort och smått, fördelar pengar och möter medborgarna.

Varför är jämställd samhällsutveckling viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Jämställdhet är det samma som jämlikhet mellan könen. Det innebär att det krävs jämställdhet för att det ska råda jämlikhet. Ingen ska diskrimineras på grund av fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets överlägsenhet eller underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor. Jämställdhet är en förutsättning för att vi alla ska kunna göra fria val. Samtidigt skär kön tvärsigenom alla grupper av människor. Utöver att vara flicka, pojke, kvinna eller man, så finns det andra omständigheter som påverkar våra liv. Det innebär att jämlikhet omfattar alla flickor, pojkar, kvinnor och män oavsett ålder, social, ekonomisk och etnisk bakgrund, religion eller trosuppfattning, funktionsförmåga, könsöverskridande identitet eller uttryck.

3. Hedersrelaterat våld och förtryck – en särskild utmaning där Botkyrka kan visa vägen

Varför behövs en strategi mot hedersrelaterat våld och förtryck?

I alla storstadsområden, också i Botkyrka, möts en mångfald av livsstilar, livsval, kulturer och sedvänjor. Det som förenar oss är våra lika friheter, rättigheter och skyldigheter och den politiska demokratin. Därför kan det aldrig accepteras att någons livsutrymme och drömmar begränsas genom hot och våld med hänvisning till familjens eller släktens heder. Det kränker den enskildes mänskliga rättigheter. Detta är en viktig fråga att uppmärksamma i byggandet av ett hållbart interkulturellt och jämställt samhälle.

Hur definierar vi ”hedersrelaterat våld och förtryck” i Botkyrka?

Den som lever i en miljö som påverkas av hedersnormer kan begränsas av sociala påtryckningar och normer när det gäller att fritt välja kläder, vänner, utbildning, jobb och partner. I sin mest extrema form resulterar det i hot om våld, våld, och ibland dödligt våld. Flickor och kvinnor drabbas särskilt, men ofta också pojkar och män. Homosexuella, bisexuella och transpersoner är en särskilt utsatt grupp. Det hedersrelaterade förtrycket är en del av ett övergripande könsförtryck som är strukturellt. Hedersfrågan är inte begränsad till eller kopplad till en viss religion eller etnicitet utan förekommer med varierande styrka i hela världen. Det specifika med det hedersrelaterade förtrycket är att det utövas kollektivt och ofta sanktioneras av släkt och omgivning. Hedersnormer bygger på familjens eller kollektivets rykte som är starkt bundet till kvinnors sexualitet och föreställningar om oskuld och avhållsamhet.

Varför är ett samhälle utan hedersnormer viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Arbetet för att förebygga och agera mot hedersrelaterat våld och förtryck är en del i att uppfylla jämställdhetsmålet att män och kvinnor ska ha samma möjligheter att påverka samhället och sina egna liv. Ingen ska diskrimineras på grund av fördomar, seder och bruk som grundar sig på föreställningar om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor.

4. Ett Botkyrka lättillgängligt för alla

Varför behövs en strategi ur ett funktionshinderperspektiv?

Ett Botkyrka utan hinder gör kommunen till en attraktiv plats att bo, leva och verka i oavsett funktionsförmåga. Dessvärre finns dock fortfarande många hinder i vägen för att alla människor ska kunna mötas och delta på lika villkor. En del av hindren ska vi riva för att lagen säger att vi är skyldiga till det. De flesta hindren ska vi riva i alla fall, eftersom det är medmänskligt och inkluderande och individen får ett ökat självbestämmande och ökad självständighet.

Vi vill riva de hinder som finns och utforma samhället så att alla kan delta. Det som är nödvändigt för några, är bra för alla. Det innebär att, i all planering och i allt genomförande, utgå från att människor är olika och har olika förutsättningar och behov. Strategin hjälper oss som fattar beslut, samhällsplanerar, bygger och utför verksamhet att riva de hinder som finns och se till att inte nya hinder uppstår.

Vad menar vi i Botkyrka med ett tillgängligt samhälle?

I Botkyrka ska en funktionsnedsättning inte bli till ett funktionshinder. En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Den är kopplat till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet. Om däremot miljö och omgivning är otillgänglig uppstår funktionshinder. Det är alltså miljön som hindrar personer med nedsatt funktionsförmåga att på jämlika villkor delta i samhället.

För att driva det gemensamma tillgänglighetsarbetet framåt ska kommunens verksamheter integrera synsättet bakom universell design. Utgångspunkten bakom universell design är att vidga målgruppen och se till människors skilda behov i olika situationer i livet, istället för att fokusera på särlösningar för vissa grupper, exempelvis personer med olika funktionsnedsättningar. Det är utformningen/designen som oftast utgör både problemet och lösningen – inte människan som använder den. Utformningen av våra byggda miljöer, verksamheter och tjänster kan exkludera eller inkludera beroende på kvaliteten på utförandet och besluten bakom. Genom att använda oss av synsättet som en allmän riktlinje för beslutsfattande, planering och genomförande fokuserar vi inte längre på den ”normala människan” utan istället på den mänskliga mångfald som kännetecknar verkligheten. Synsättet minskar dessutom oplanerade merkostnader för tillgänglighetsåtgärder som väldigt ofta görs i efterhand.

Varför är ett tillgängligt samhälle viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Bland de personer som lever med en funktionsnedsättning är den självskattade ohälsan tio gånger större än hos befolkningen i övrigt. Det beror inte på funktionsnedsättningen i sig. Orsaken är istället upplevelsen av utanförskap på grund av bland annat brist på inflytande, ekonomisk otrygghet, diskriminering och bristande tillgänglighet.

För att vända trenden behöver vi synliggöra och åtgärda de brister som hindrar Botkyrkabor med nedsatt funktionsförmåga att förverkliga sina livschanser. Ett tillgängligt samhälle är en förutsättning för ett jämlikt Botkyrka.

5. Alla Botkyrkabor ska ha möjlighet att må bra i livets alla faser

Varför behövs en strategi för en god folkhälsa i Botkyrka?

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential, att förverkliga det liv vi eftersträvar och att bidra till samhällets utveckling. Hälsa är det som de flesta av oss värdesätter allra högst - en viktig resurs i vardagen och för att nå personliga mål i livet. Men idag är hälsan inte jämt fördelad mellan olika grupper i samhället.

Generellt mår de flesta Botkyrkaborna bra, blir friskare och lever allt längre. Men det gäller inte alla grupper av flickor, pojkar, kvinnor och män. Dessutom ökar skillnaderna i hälsa mellan grupper med olika sociala och ekonomiska livsvillkor. Det syns tydligt när vi tittar på skillnader i medellivslängd, upplevd hälsa, sjukdom och konsekvenser av sjukdom. Hälsan följer en social trappa med gradvisa skillnader i hälsa. Ju bättre livsvillkor och ju högre social position i samhället, i förhållande till andra, desto bättre hälsa och längre liv. Hälsoskillnaderna förstärker de ojämlika möjligheterna i livet som att klara skolan, arbeta och ha inflytande i samhället.

Dessa hälsoklyftor vill vi minska. Alla Botkyrkabor ska ha förutsättningar att leva och växa upp i trygga och stödjande livsmiljöer som främjar hälsa och förebygger ohälsa. Därför behöver vi ge jämlikhet i hälsa hög prioritet och integrera det i alla politikområden. Fokus är Botkyrkabornas olika behov och förutsättningar. Oavsett livsvillkor, behöver vi ha ett hälsofrämjande och förebyggande arbetssätt. Vid satsningar till alla utgår vi från grupper med störst behov, så gynnar det alla.

Vad menar vi i Botkyrka med en god och jämlik hälsa?

Jämlik hälsa handlar om att hälsan ska vara så god som möjligt för alla. Ingen individ eller grupp i samhället ska missgynnas från att nå sin fulla hälsopotential om det med rimliga åtgärder kan undvikas. Det övergripande målet för folkhälsoarbetet i Botkyrka är därför att skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för alla. Det gör vi genom att påverka de faktorer i samhället som bidrar till en god och jämlik hälsoutveckling i befolkningen; livsvillkoren, livsmiljöerna och levnadsvanorna.

Särskilt betydelsefullt för folkhälsan är möjligheten för alla att kunna påverka sitt liv, sin vardag och samhällets utveckling. Utbildning, sysselsättning och en inkomst det går att leva på är därför viktigt. Att känna sig sedd och lyssnad på, att känna gemenskap, tillit och stöd från sin omgivning, och att ha framtidstro; det får oss också att må bra. Likaså att växa upp, leva och arbeta i trygga livsmiljöer med närhet till grönområden, kultur och sociala mötesplatser.

Varför är en god folkhälsoutveckling viktigt för ett jämlikt Botkyrka?

Hälsan har en så stor betydelse för människors utveckling och delaktighet i samhället. En god och jämlik hälsoutveckling i befolkningen är därför en drivkraft för hållbar utveckling och tillväxt i Botkyrka. Det bidrar till att fler klarar skolan, fler kan arbeta och fler kan påverka sina egna liv i önskad riktning. Möjligheter som i sin tur har stor betydelse för hälsan. Tillsammans bidrar detta till ett tryggare samhälle, ökad delaktighet och stärkt social sammanhållning. Och det gynnar alla, oavsett position i samhället. En god hälsa i befolkningen, men mindre skillnader i hälsa, är därför en gemensam samhällsangelägenhet och samtidigt ett mått på samhällsutvecklingen. Men inte bara ett mål, utan också ett medel i arbetet för ett jämlikt och hållbart Botkyrka.

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2014:612

Dokumentet är beslutat av: skriv namn på högsta beslutade funktion/organ

Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx

Dokumentet gäller för: den kommunala organisationen: alla nämnder, styrelser och helägda kommunala bolag

Dokumentet gäller till den: skriv datum så här xx månad 20xx

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter: Strategi för ett jämställt Botkyrka, Strategi för ett interkulturellt Botkyrka, Botkyrkas folkhälsopolicy och utvecklingsplan jämlik hälsa samt Policy och handlingsplan för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck

Dokumentansvarig är: Kommunledningsförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunledningsförvaltningen

Relaterade dokument: Strategi för ett jämlikt Botkyrka

Policy och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Policy för en jämlik kommunal organisation i Botkyrka

Botkyrka kommuns policy är att organisationen ska vara jämlik och jämställd i sin verksamhetsutövning och personalpolitik.

Riktlinjerna – en vägledning som ska göra det lättare att göra rätt!

Riktlinjerna sammanfattar och prioriterar vad som är viktigt under perioden 2017-2021 för att nå strategin ett jämlikt Botkyrka (ett särskilt dokument) samt policyn ovan. Riktlinjerna är en vägledning för hur vi skapar jämställda, jämlika och interkulturella kommunala verksamheter. Riktlinjerna anger också hur vi genom våra verksamheter kan bidra till en jämlik, interkulturell samhällsutveckling, samt hur vi främjar en god och jämlik hälsa och förebygger hedersrelaterat våld och förtryck.

Syfte - jämlikhet leder till att vi uppnår våra mål och en hög kvalitet

Syftet med riktlinjerna är att de ska bidra till ökad måluppfyllelse och bättre kvalitet i nämndernas ordinarie verksamhet.

Riktlinjerna ska:

- vara ett stöd i nämndernas/förvaltningarnas planering och uppföljning, bland annat inom ramen för mål och budgetarbetet
- ge vägledning till hur vi i ordinarie verksamhet kan arbeta med strategin ett Jämlikt Botkyrka

Vem vänder sig riktlinjerna till och vad består de av?

Vägledningen vänder sig till dig som arbetar med styrning och ledning på förvaltnings- och verksamhetsnivå. Den vill också inspirera till utvecklingsarbete på enhets- och arbetsplatsnivå.

Riktlinjerna består av två delar:

- första delen är vägledning för hur vi kan tänka för att systematiskt arbeta utifrån jämlikhetsperspektivet när vi sätter mål, planerar och följer upp våra verksamheter.
- andra delen består av förslag kring insatser i ordinarie verksamhet som bidrar till ökad jämlikhet bland både Botkyrkaborna och medarbetarna.

Jämlikhet – det övergripande paraplyet

Jämlikhet är det övergripande paraply vi utgår från när vi talar om jämställdhet, interkulturalitet, jämlik hälsa och frihet från hedersrelaterat våld och förtryck. Jämlikhet utgår från alla människors lika värde, rättigheter, skyldigheter och möjligheter - oavsett ålder, kön, socioekonomisk status, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck eller funktionsförmåga.

Kommunens verksamheter behöver i högre grad säkerställa Botkyrkabornas mänskliga rättigheter, för att ge dem mer jämlika och jämställda förutsättningar och villkor. Alla har grundläggande rättigheter, men olika stort behov av samhällets stöd. En jämlik verksamhet innebär att olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män får del av verksamheten på lika villkor, och uppnår likvärdiga resultat för alla Botkyrkabor. Att göra jämlikt kan ibland vara att göra skillnad, men då som resultat av ett medvetet vägval.

Del 1. Vägledning för hur vi kan styra mot en mer jämlik verksamhet

Vi utgår från kommunfullmäktiges övergripande mål och budget i arbetet för att uppnå en jämlik verksamhet. Denna del av riktlinjerna är ett stöd kring hur vi kan tänka när vi sätter mål, planerar och följer upp i ordinarie verksamhet så att vi systematiskt arbetar utifrån ett jämlikhetsperspektiv.

Utgångspunkten är att synliggöra och åtgärda ojämlikhet mellan olika invånargrupper och säkerställa Botkyrkabornas grundläggande rättigheter som rätten till arbete, utbildning, delaktighet, identitet och hälsa. Jämlikhetsarbetet omfattar även medarbetarna och arbetsmiljön inom Botkyrka som organisation.

Så här kan vi tänka när vi planerar och följer upp – utifrån jämlikhet!

Som stöd i det ordinarie arbetet finns här förslag till frågor att ställa sig utifrån jämlikhetsperspektiv i de olika momenten i styr- och ledningsprocesser – på övergripande nivå, förvaltnings-, verksamhets-, eller arbetsplatsnivå.

Styrprocessens moment	Exempel på frågor att reflektera över utifrån jämlikhet
Kartlägg och analysera nuläge och utveckling	<p>För att bidra till mer jämlikhet behöver vi kunskap och medvetenhet om Botkyrkabornas förutsättningar och skillnader mellan olika grupper flickor, pojkar, kvinnor och män.</p> <p><i>Vid kartläggning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vilka mänskliga rättigheter är mest relevanta för planering och genomförande av verksamheternas uppgifter? Vems rättigheter handlar det om? - Finns skillnader inom och/eller mellan olika grupper av kvinnor och män när det gäller verksamhetens måluppfyllelse? - Har alla möjlighet att ta del av verksamheten eller insatsen? Vilka grupper når vi inte fram till eller har kontakt med? - Hur ser inflytandet ut bland olika grupper av kvinnor och män? Vilka har eller får inte inflytande över verksamheten? - Vad vet vi om brukare och invånare känner sig inkluderade, förstår och kan ta del av tjänsterna, servicen eller insatsen? <p><i>Vid analys:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hur ser eventuella mönster ut? Vad kan orsakerna vara? - Handlar det om faktorer på övergripande samhällsnivå, exempelvis grupperns behov, livsvillkor eller normer och fördomar? Handlar det om faktorer på individnivå? - Är det konsekvenser av vårt bemötande, arbetssätt eller verksamhetens utformning för olika grupper? Eller har vi genomtänkta motiv till skillnaderna? - Handlar det om traditionella könsmonster där vi gjort skillnad och/eller en värdering utifrån kön, till exempel när det gäller represen-

	<p>tation, resursfördelning eller uppnådda resultat?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har individer och grupper som riskerar att utsättas för diskriminering i verksamheten (direkt/indirekt) identifierats? - Hur viktiga är skillnaderna för människors livchanser? - Vilka kan vi påverka själva eller tillsammans med andra aktörer? - Vilka förändringar är mest angelägna att förändra i förhållande till övergripande mål? - Har målgrupperna och kommunorganisationens medarbetare en gemensam förståelse och kunskap kring vad mänskliga rättigheter innebär?
Formulera mål	<p>När vi tar fram mätbara och verksamhetsnära mål, uppmärksamma att de bidrar till en jämlik verksamhet och plats.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Har behov och förutsättningar hos olika grupper av kvinnor och män beaktats? - Missgynnas några grupper? - Bidrar målet till en mer jämlik verksamhet?
Genomför	<p>När vi planerar och fördelar resurser till verksamheten – fundera över hur den kan bli jämlik och jämställd så att olika grupper av flickor och pojkar, kvinnor och män får del av verksamheten på lika villkor och når likvärdiga resultat.</p> <p>Ett medskick för att minska skillnader mellan grupper är att anpassa generella verksamheter och satsningar till alla, utifrån olika gruppers behov och förutsättningar, proportionellt till graden av behov eller utsatthet – så att alla oavsett förmåga får sina rättigheter säkerställda och att de med störst behov verkligen får tillgång till verksamheten.</p> <p>Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet finns i nästa del i riktlinjerna</p>
Följ upp målen i delårsbokslut och årsredovisning	<p>När vi följer upp våra mål och resultat använder vi individbaserade indikatorer så långt det är möjligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alltid kön - Andra relevanta mått är exempelvis: - stadsdel - utbildningsnivå, sysselsättning, inkomst (socioekonomi) - diskrimineringslagens grunder¹ - andra relevanta grupptillhörigheter <p>Vissa aspekter kanske inte går att följa upp via statistik. Då kan det vara mer adekvat att följa upp dem kvalitativt.</p> <p>Med denna uppföljning som underlag, kan vi enklare ta fram förslag till åtgärder för att minska skillnader.</p>
Bedöm konsekvenser för jämlikhet	<p>För att inte motverka jämlikhet, behöver vi tänka efter före.</p> <p>Bedöm konsekvenser för hur beslut på olika nivåer påverkar olika grupper av kvinnor och män i befolkningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommer beslutet att stärka jämlikheten mellan olika grupper?

¹ Diskrimineringslagens grunder: ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning samt funktionsförmåga.

	<ul style="list-style-type: none"> - Kommer den planerade insatsen eller tänkta metoden minska eller öka skillnaderna mellan olika grupper? Vilka grupper? - Bidrar det till jämlika förutsättningar för en god hälsa för alla, eller missgynnas någon grupp?
Stärk kompetensen hos medarbetare	<p>Har chefer och medarbetare inom kommunen tillräcklig kunskap för att i sina respektive roller kunna bidra till ett mer jämlikt Botkyrka?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finns kompetens att göra analyser som synliggör skillnader i inflytande, representation, ekonomisk självständighet, livschanser och hälsa mellan olika grupper i befolkningen liksom de mekanismer som skapar skillnader? - Har medarbetarna den kompetens som behövs för att möta medborgaren med ett jämlikt, jämställt, interkulturellt och hälsofrämjande förhållningssätt? Får alla stöd i normkritiskt förhållningssätt? Finns stöd för att lösa rättighetskonflikter?

Alla gör en del och vi jobbar tillsammans

Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen har huvudansvaret för att kommunövergripande leda, samordna och stödja arbetet, det vill säga:

- att utveckla arbetsformer för stöd och samordning tillsammans med förvaltningarna
- att erbjuda målgruppsanpassad utbildning för förtroendevalda, chefer och medarbetare inom riktlinjernas områden
- har huvudansvaret för att kommunens HR-arbete utvecklas enligt de ambitioner som uttrycks i de här riktlinjerna

Samtliga förvaltningar

För att underlätta arbetet med strategin för ett jämlikt Botkyrka, bör alla förvaltningar se till att det inom både HR-arbetet och inom verksamheten:

- finns en fungerande organisation för stöd och samordning av arbetet utifrån dessa riktlinjer
- finns stöd för chefer och medarbetare i arbetet utifrån riktlinjerna

Uppföljning av riktlinjerna

Kommunledningsförvaltningen följer kontinuerligt upp nuläget och gör i slutet av riktlinjernas giltighetstid en utvärdering. I utvärderingen bör bland annat följande områden följas upp:

- struktur: de strukturella förutsättningarna i organisationen
- process: det arbete som bedrivs för att främja jämlikhet
- resultat: kommunens och nämnderas resultat- och måluppfyllelse utifrån ett jämlikhetsperspektiv, samt hur situationen kring jämlikhet och skillnader ser ut bland invånarna vad gäller: livsvillkor, levnadsförhållanden och hälsa samt om de mänskliga rättigheterna är tillgodosedda.

Del 2. Förslag till insatser som bidrar till jämlikhet

I den här delen av riktlinjerna hittar du förslag och rekommendationer till insatser i ordinarie verksamhet som bidrar till ökad jämlikhet bland Botkyrkaborna.

Avsnittet har en indelning som följer de sex huvudprocesserna samt styr- och ledningsprocessen.

Huvudprocesser:

1. Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället
2. Möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande
3. Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna
4. Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv
5. Erbjudna Botkyrkaborna förutsättningar för gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv
6. Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Styr- och ledningsprocess:

1. Kommunen som organisation

Rekommendationerna är uppdelade inom tre olika områden:

- Kompetensutveckling
- Utveckling av arbetsätt och metoder
- HR - kompetensförsörjning

Mycket gör vi redan – annat kan vi behöva utveckla

En del av dessa förslag till insatser arbetar vi redan med inom kommunen.

Vi har lyft dem för att:

- betona vikten av arbetet även framöver
- det kan finnas behov av att vidareutveckla eller systematisera arbetet
- samarbete och samordning kan förstärkas mellan verksamheter, förvaltningar och andra aktörer

Nämnder – förkortningar

avun	= arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden
ks	= kommunstyrelsen
kon	= kultur- och fritidsnämnden
mhn	= miljö- och hälsoskyddsnämnden
sbn	= samhällsbyggnadsnämnden
tn	= tekniska nämnden
sn	= socialnämnden
un	= utbildningsnämnden
von	= vård- och omsorgsnämnden

1. Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna genom förbättrade möjligheter till insyn och påverkan blir medskapare av sitt samhälle.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Genomför den webbaserade utbildningen - Botkyrka för alla	Alla
Utveckling av arbetssätt och metoder	
Stöd det praktiska genomförandet av riktlinjerna i verksamheterna.	ks
Ta in lokal kunskap som är relevant för den ordinarie verksamhetsutvecklingen genom medarbetare, brukare, invånare, föreningar och forskare. Involvera kunskap från båda könen i olika grupper och eftersträva jämlika samarbeten.	Alla
Se till att olika grupper kvinnor och män har samma makt och inflytande i samhällsplaneringen.	Alla
Utveckla och anpassa verksamhetens information till olika grupper av Botkyrkabor för att underlätta att fler kan tillgodogöra sig sina medborgerliga rättigheter.	Alla
Utveckla och stöd samarbeten över etniska, religiösa och sociala gränser inom och mellan olika stadsdelar. Gör det tillsammans med föreningar, företag, trossamfund, forskare, förvaltningar och olika grupper av befolkningen.	ks, kon, sn, avun, un
Utveckla verksamhetens hälsofrämjande arbetssätt – en god psykosocial miljö med inflytande, delaktighet, goda relationer, positiva förväntningar och uppmärksamhet	un, kon, avun, sn, von
Arbeta fram gemensamt förhållningssätt och metodik i barn- och ungdomsverksamheter utifrån kommunens alkohol-, narkotika- och tobakspolicy	ks, un, kon, sn
Förebygg bruk av alkohol, narkotika, tobak och andra normbrytande beteenden bland flickor och pojkar genom att stärka skyddsfaktorerna och minska riskfaktorerna som finns i miljöer runt ungdomarna – hem, skola, fritid, närmiljö m.m.	ks, un, kon, sn, sbn, mhn.
Erbjud föräldrar föräldrastöd och samtal om mänskliga rättigheter, barns rättigheter, jämställdhet och om hedersnormer	sn, un, avun
Vidareutveckla befintliga mötesplatser för att bidra till interkulturella möten inom och mellan stadsdelar (skolor, fritidsgårdar, föreningar m.fl.).	ks, kon, son
Utse medarbetare med uttalat mandat att synliggöra brister och föreslå åtgärder för att öka verksamhetens tillgänglighet.	Alla
Öka kunskapen om olika funktionsnedsättningar i syfte att förbygga diskriminering, säkra ett gott bemötande och delaktighet för alla.	Alla

2. Möjliggöra Botkyrkabornas behov av livslångt lärande

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har kunskap och kompetens som ger förutsättningar för egenmakt under livets alla skeden.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Öka kunskapen bland skolans, vuxenutbildningens och fritidsgårdarnas medarbetare om innebörden av mänskliga rättigheter, det interkulturella förhållningssättet och om normkritiskt arbete som verktyg för att bland annat förebygga hedersrelaterade begränsningar, förtryck och våld.	un, avun, kon
Utveckling av arbetssätt och metod	Ansvarig nämnd
Kartlägg och analysera vilka barn som står utanför förskoleverksamhet. Sök upp och informera om förskolor och öppna förskolor.	un, sn, avun
Främja barns psykiska hälsa, utveckling och skolresultat genom att vidareutveckla främjande föräldrastödsprogram utifrån olika gruppers behov och förutsättningar.	un, sn, ks
Stärk elevhälsan samt samverkan mellan dess olika delar (skolsköterska, kurator, psykolog, pedagoger) som en del i helheten för en god och lärande social miljö.	Un
Stärk skolutvecklingen så att den också främjar hälsa. Sätt skolans hälsofrämjande arbete i relation till skolans resultat och koppla ihop skolans kunskapsuppdrag med ämnesintegrerad kunskap inom området hälsa.	un, sn, kon
Stärk arbetet med att främja skolnärvaro och att förebygga avhopp från grundskolan och gymnasiet genom information, personligt stöd, motiverande samtal och uppsökande verksamhet	un, sn, kon, avun
Säkra att alla skolformer är fullt tillgängliga, såväl fysiskt som socialt och pedagogiskt, så att ingen elev på grund av nedsatt funktionsförmåga hamnar utanför lärandet och skolans gemenskap.	Un, avun, sbn, tn

3. Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har ökad tillgång till platser och ges bättre förutsättningar för arbete och företagande som ger ekonomisk självständighet livet ut

Utveckling av arbetsätt och metoder	Ansvarig nämnd
Uppmärksamma och bidra aktivt till att åtgärda och motverka strukturell diskriminering kopplat till kön, etnicitet, religion och social bakgrund på arbetsmarknaden på lokal, regional och nationell nivå.	ks, avun
Integrera "hälsa" – vid stöd kring utbildning, praktik och arbete - som en naturlig del vid kartläggning av personens behov, resurser och förmåga.	un, avun, sn, von
Var medveten om stereotypa könsmonster vid bedömning av biståndsansökan, så att inte anhöriga som vårdar barn eller äldre d.v.s. som utför obetalt omsorgsarbete, får sämre möjligheter på arbetsmarknaden.	sn, von
Förebygg samt minska ekonomisk utsatthet bland barn med olika grupptillhörighet och från olika områden genom att: – stärka det sociala arbetet kring familjerna för att underlätta för barnens föräldrar att bli självförsörjande – sammankoppla försörjningsstöd med arbetsmarknadsåtgärder och bostadssituation	avun, ks, sbn, sn, tn
Fortsätt stimulera framväxten av sociala företag som anställer personer med begränsad arbetsförmåga med fokus på att positivt förstärka de förmågor man har.	ks, avun, sn, kon, von, sbn
Vidareutveckla samverkan med civilsamhället kring innovativa idéer som skapar sysselsättning och främjar jämlika livsvillkor och hälsa samt interkulturell utveckling (idéburet – offentligt partnerskap, social ekonomi, sociala innovationer, kreativa fonden)	ks, avun, sn, kon, von, sbn
Möjliggör fler praktikplatser (APL-platser) inom den kommunala organisationen för elever från gymnasiesärskolan i Botkyrka. ²	Alla

² Gymnasiesärskolans läroplan ställer krav på arbetsplatsförlagt lärande, APL. Kurser eller del av kurs måste vara förlagd på en arbetsplats minst 22 veckor under den fyraåriga utbildningsperioden

4. Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna får behovsanpassad vägledning, omsorg och socialt stöd som ger förutsättningar för ett tryggt och utvecklande liv.

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Säkerställ kunskapen kring hedersrelaterat våld och förtryck vid handläggning och hantering av individärenden.	sn, von, un
Säkerställ att det finns tillräcklig kunskap inom organisationen för att kunna identifiera risk för våld i nära relation, för att utreda behov samt för att erbjuda insatser med fokus på den enskildes mänskliga rättigheter.	sn, un, von, kon, avun
Utveckling av arbetssätt och metoder	
Säkra att kvinnor, barn och män som är utsatta för våld i nära relationer får de insatser som de har rätt till och våldsutövaren får insatser så att våldsutövandet upphör.	Sn
Utveckla det våldsförebyggande arbetet med fokus på jämställdhet, maskulinitet och hedersnormer	ks, sn, un, kon
Arbetar mer systematiskt och genomgående utifrån metodiken kring de "fyra hörnstenarna för ett självständigt och gott åldrande" – social gemenskap och stöd, fysisk aktivitet, goda matvanor, meningsfullhet och att känna sig behövd.	Von
Stärk den uppsökande verksamheten och samverkan med landstingets aktörer och civilsamhället med fokus på äldre kvinnor och män med sämre förutsättningar för ett hälsosamt åldrande. Exempelvis genom hälsosamtal, förebyggande hembesök, länets hälsokommunikatörer.	sn, von

5. Erbjud Botkyrkaborna förutsättningar för gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har tillgång till fler platser och sammanhang som bidrar till hälsa, en meningsfull fritid och ett aktivt socialt liv.

Utveckling av arbetssätt och metoder	Ansvarig nämnd
Ge flickor och pojkar från olika grupper och i alla stadsdelar möjlighet till daglig rörelse, lek, spontanidrott och rekreation som ger upplevelser, stimulerar engagemang och social gemenskap - oavsett sociala, fysiska och ekonomiska förutsättningar.	un, kon, avun, sn, von
Ge flickor och pojkar från olika grupper och i alla stadsdelar möjlighet till skollov som stimulerar engagemang och social gemenskap - oavsett sociala, fysiska och ekonomiska förutsättningar.	un, kon, avun, sn, von
Erbjud möjligheter till en fritid för kvinnor och män från olika grupper i alla stadsdelar och anpassa dem till olika kulturella, fysiska, sociala och psykiska behov som stimulerar engagemang, bidrar till social gemenskap och möjliggör återhämtning.	kon, sn, von, sbn
Utveckla och stöd dialoger med föreningslivet och trossamfund om grundläggande mänskliga rättigheter och hedersrelaterat våld och förtryck.	ks, kon, sn
Se över kulturutbudet utifrån ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv och med en interkulturell analys	kon
Utveckla verksamheternas utbud och representation med utgångspunkt från en interkulturell analys så att det motsvarar intresset och är tillgängligt för alla Botkyrkabor oavsett kön, etnisk, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder.	kon
Stärk kulturutbudet med ambitionen att särskilt nå flickor, pojkar, kvinnor och män med små ekonomiska resurser.	kon, sn, von
Stärk möjligheten för tjejer och killar från olika grupper och områden att delta i kulturskolan.	kon, un

6. Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Processen ska bidra till att Botkyrkaborna har en fysisk livsmiljö som ger förutsättningar för ett rikt liv.

Utveckling av arbetsätt och metod	Ansvarig nämnd
Uppmärksamma tidigt i planeringsprocessen vilken typ av information, kommunikation och dialog som behövs för att Botkyrkaborna ska ha förtroende och/eller förståelse för kommunen som organisation.	Alla
Skapa och behåll mötesplatser som är tillgängliga, på lika villkor, för flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett etnisk och social bakgrund, funktionsförmåga och stadsdel.	Alla
Skapa stadsmiljöer som främjar jämlika möten, rikt utbud och blandade bostadsformer.	ks, sbn, tn
Fortsätt och utveckla kommunens offentliga miljöer som stimulerar till möten mellan olika åldrar, kön, kulturer och social position.	ks, kon, sbn
Koppla samman socialt och fysiskt avskilda stadsdelar.	ks, sbn
Genomför insatser i samarbete med bostadsbolag för att motverka diskriminering på bostadsmarknaden oavsett kommunedel, kön, social bakgrund, religion och etnisk bakgrund.	ks, Botkyrka-byggen
Utveckla nya former för de boendes deltagande i skötsel och underhåll av det egna bostadsområdet, stimulera lokala initiativ i samverkan med civilsamhället.	ks, sbn, tn
Stärk möjligheterna till ökad aktiv transport - bättre förutsättningar för gång- och cykeltrafik.	ks, sbn
Samhällsplanera i relation till ett större geografiskt sammanhang - ett utvidgat regionalt perspektiv.	ks, sbn
Synliggör och åtgärda hinder i den fysiska miljön i syfte att förebygga diskriminering på grund av bristande tillgänglighet.	Ks, sbn, tn

Kommunen som organisation – styr och ledningsprocess

Kompetensutveckling	Ansvarig nämnd
Fördjupa kunskapen bland chefer och medarbetare om riktlinjernas innebörd utifrån verksamheternas behov.	Alla
Stöd alla förtroendevalda, chefer och medarbetare att utveckla ett interkulturellt förhållningssätt genom att utveckla förmågan att kritiskt reflektera över de egna kulturella uttrycken som vi ofta tar för givna och ser som de enda rätta.	ks
Säkra ett gott bemötande på lika villkor oavsett kön, etnisk, religiös, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder och med utgångspunkt från en interkulturell analys.	Alla
Utveckling av arbetsätt och metod	
Säkra icke-diskriminerande förhållningssätt och arbetsätt, genom att synliggöra outtalade normer och värderingar kopplat till kön, etnisk, religiös, socioekonomisk bakgrund och övriga diskrimineringsgrunder.	Alla
Säkra vid beslutsfattande, planering och genomförande att utformningen fungerar för alla, oavsett funktionsförmåga så att inga oplanerade merkostnader uppstår på grund av tillgänglighetsåtgärder i efterhand.	Alla
Komplettera den könsuppdelade statistiken genom att utveckla jämlikhets- och människorättsdata kopplat till olika grupptillhörigheter för att få en fördjupad bild av hur den kommunala verksamheten svarar mot olika gruppers behov och rättigheter.	ks
Vidareutveckla och stöd införandet av kommunens processverktyg för konsekvensbedömning av beslut kring jämlikhet.	ks
HR – kompetensförsörjning	
Använd kompetensbaserad rekrytering för att öka mångfalden och jämlikheten bland medarbetare inom organisationen.	Alla
Uppmärksamma och värdera interkulturell kompetens i rekryteringsens alla faser.	Alla
Skapa förutsättningar för att chefer och medarbetare ska spegla Botkyrka så som Botkyrka ser ut vad gäller befolkningssammansättningen.	Alla
Förebygg strukturell och individuell diskriminering som arbetsgivare, utifrån alla lagstiftade diskrimineringsgrunder och lagkrav mot trakasserier.	Alla
Öka möjligheten för personer med olika funktionsförmågor att få anställning inom organisationen.	Alla

Ordlista – definitioner

Folkhälsa – jämlik hälsa i befolkningen

Folkhälsa beskriver befolkningens hälsa, och tar hänsyn till både nivå och fördelning av hälsa. *Jämlikhet i hälsa* innebär att hälsan ska vara så god som möjlig för alla, och att systematiska hälsoskillnader mellan grupper, som går att undvika med rimliga åtgärder, ska minska. Folkhälsoarbete handlar därför om att skapa samhällseliga förutsättningar för god hälsa för alla genom mer jämlika livsvillkor (utbildning, arbete mm.) samt stödjande livsmiljöer som främjar hälsa och framtidstro, och förebygger ohälsa och riskbeteenden. En god psykisk, fysisk och social hälsa är inte bara en resurs för individen genom livet. En god och jämlik hälsa i befolkningen är också en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling.

Interkultur

Interkultur handlar om att se mångfald som normaltillstånd och resurs i samhället. Ett interkulturellt förhållningssätt synliggör och förändrar ojämlika villkor och maktförhållanden, samt möjliggör att olika grupper och individer möts och samarbetar över etniska, religiösa och sociala gränser. Grundläggande är att uppmärksamma och motverka diskriminering och segregationens negativa effekter. Ett interkulturellt samhälle präglas av jämlika möten där människor samspelar istället för att bara samexistera. Det interkulturella samhället är en utveckling av det mångkulturella samhället

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck liksom mäns våld mot kvinnor generellt, grundas i föreställningar om kön, makt och sexualitet. Den som lever i en miljö som påverkas av hedersnormer begränsas av sociala påtryckningar och normer när det exempelvis gäller att fritt välja kläder, vänner, utbildning, jobb och partner. I sin mest extrema form resulterar det i hot om våld, våld, och ibland dödligt våld. Det specifika med det hedersrelaterade förtrycket är att det utövas kollektivt och ofta sanktioneras av släkt och omgivning. Hedersnormer bygger på familjens eller kollektivets rykte som är starkt bundet till kvinnors sexualitet och föreställningar om oskuld och avhållsamhet.

Jämlikhet

Jämlikhet är när alla människor har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter inom alla områden i livet - oavsett kön, utbildningsnivå, sysselsättning, inkomst, utseende, etnisk tillhörighet, kultur, religion, sexuell läggning, ålder och funktionsförmåga. Det är därför ett bredare begrepp än jämställdhet som handlar om kön. I Botkyrka kommun handlar jämlikhet om att vi möter alla Botkyrkabor på lika villkor och att vi fördelar våra resurser utifrån faktiska behov och förutsättningar.

Jämställdhet

Jämställdhet är när kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv. I en kommun innebär det att svara mot båda könen villkor och behov, samtidigt som vi motverkar traditionella könsroller, där vi ofta omedvetet gör skillnad och en värdering utifrån kön. Oftast tenderar då pojkars och mäns behov och intressen att väga tyngre än flickors och kvinnors. En viktig ledstjärna är de nationella målen: jämn fördelning av makt och inflytande, ekonomisk självständighet, jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet och att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter gäller alla. Det handlar om att alla människor har samma värde och rättigheter. De är ett sätt att formulera vad som inte får göras mot någon människa och vad som bör göras för varje människa. Alla människor har rätt till alla mänskliga rättigheter utan någon form av diskriminering. Det handlar bland annat om rätten till utbildning, bostad, arbete och hälsa. Förenta Nationerna (FN) har slagit fast att "alla människor, oavsett land, kultur och sammanhang, är födda fria och lika i värde och rättigheter". Sverige har åtagit sig att följa de mänskliga rättigheterna.

Tillgänglighet

Att arbeta för *tillgänglighet* i Botkyrka, innebär att en funktionsnedsättning inte ska bli ett funktionshinder. Funktionsnedsättning och funktionshinder är två olika saker. En funktionsnedsättning är en nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Den är kopplat till en person och behöver inte innebära ett hinder för delaktighet. Om däremot miljö och omgivning är otillgänglig uppstår funktionshinder. Det är alltså miljön som hindrar personer med nedsatt funktionsförmåga att på jämlika villkor delta i samhället. Så länge alla människor inte kan delta och göra saker tillsammans är inte samhället tillgängligt. Bristande tillgänglighet leder till utanförskap och ökad ohälsa.

3**Ökad tillgänglighet -Fittjabadet (TEF/2016:154)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens förslag, som skickas till kultur- och fritidsnämnden för ett ställningstagande.

Sammanfattning

I samarbetet mellan tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen framkom behov av att tillgänglighetsanpassa Fittjabadet. Förslagen innebär att bygga ett enskilt omklädningsrum och att efter en förstudie ta beslut om att öka badtemperaturen till cirka 32 grader vissa dagar. Detta för att öka möjligheter till sim- och badaktiviteter för de målgrupper som idag är utestängda från simhallen.

Åtgärderna som föreslås förväntas bidra till ett jämlikt Botkyrka och att Botkyrkabornas folkhälsa påverkas positivt genom att grupper som tidigare inte kunnat nyttja simhallen kommer att kunna göra det när åtgärderna är klara.

Ärendet

Under ett tillgänglighetssamarbete mellan tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen hösten 2016 framkom behovet och ett förslag, att bygga om ett städförråd till ett tillgängligt enskilt omklädningsrum. Det innebär att fler grupper som av olika skäl inte besöker eller är utestängda från simhallen idag kan få möjlighet att nyttja badet.

Tekniska förvaltningens projekt 3802 avser att öka tillgängligheten till offentliga lokaler och platser. I budget har det årligen funnits 2 miljoner kronor, men på grund av resursbrist har tillgänglighetsarbetet avstannat. En tillgänglighetssamordnare har anställts på tekniska förvaltningen för att komma igång med arbetet. 2016 undersöktes behovet av åtgärder utifrån besöksfrekvens. Enligt kultur och fritidsförvaltningen behöver tillgänglighetsåtgärder i Fittjabadet prioriteras.

2016-12-12

Dnr TEF/2016:154

I Fittjabadet pågick ett tillgänglighetsprojekt under 2011, som resulterade i att bland annat tunga dörrar åtgärdades och taktila skyltar sattes upp. Men det finns fortfarande behov av åtgärder, som till exempel att anpassa omklädningsrum och duschar. Reagerakliniken har tidigare tränat i Fittjabadet då det fanns en lift att ta sig i och ur bassängen. Den trasiga liften har inte ersatts av en ny.

Kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp har även diskuterat möjligheter att öka tillgängligheten för funktionsnedsatta i Fittjabadet. I simhallen satsas det på en grupp för barn och unga med särskilda behov samt Halliwicksimning

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-07.

Referens
Berith RamstedtMottagare
Tekniska nämnden

Ökad tillgänglighet till Fittjabadet

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens förslag, som skickas till kultur- och fritidsnämnden för ett ställningstagande.

Sammanfattning

I samarbetet mellan tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen framkom behov av att tillgänglighetsanpassa Fittjabadet. Förslagen innebär att bygga ett enskilt omklädningsrum och att efter en förstudie ta beslut om att öka badtemperaturen till cirka 32 grader vissa dagar. Detta för att öka möjligheter till sim- och badaktiviteter för de målgrupper som idag är utestängda från simhallen.

Åtgärderna som föreslås förväntas bidra till ett jämlikt Botkyrka och att Botkyrkabornas folkhälsa påverkas positivt genom att grupper som tidigare inte kunnat nyttja simhallen kommer att kunna göra det när åtgärderna är klara.

Ärendet

Under ett tillgänglighetssamarbete mellan tekniska förvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen hösten 2016 framkom behovet och ett förslag, att bygga om ett städförråd till ett tillgängligt enskilt omklädningsrum. Det innebär att fler grupper som av olika skäl inte besöker eller är utestängda från simhallen idag kan få möjlighet att nyttja badet.

Ytterligare ett förslag är att öka vattentemperaturen till cirka 32 grader. Det finns flera målgrupper som har behov av varmare vatten, till exempel funktionsnedsatta, äldre, reumatiker och barn. Det finns barn som har slutat att ta simlektioner för att det är för kallt i vattnet. Badtemperaturen i barnbassängen och 25 meters bassängen är cirka 28 grader, vilket är anpassat till motions-simmare.

Tekniska förvaltningens projekt 3802 avser att öka tillgängligheten till offentliga lokaler och platser. I budget har det årligen funnits 2 miljoner kronor, men på grund av resursbrist har tillgänglighetsarbetet avstannat. En tillgänglighets-samordnare har anställts på tekniska förvaltningen för att komma igång med arbetet. 2016 undersöktes behovet av åtgärder utifrån besöksfrekvens. Enligt kultur och fritidsförvaltningen behöver tillgänglighetsåtgärder i Fittjabadet prioriteras.

I Fittjabadet pågick ett tillgänglighetsprojekt under 2011, som resulterade i att bland annat tunga dörrar åtgärdades och taktila skyltar sattes upp. Men det finns fortfarande behov av åtgärder, som till exempel att anpassa omklädningsrum och duschar. Reagerakliniken¹ har tidigare tränat i Fittjabadet då det fanns en lift att ta sig i och ur bassängen. Den trasiga liften har inte ersatts av en ny.

Kultur- och fritidsförvaltningens ledningsgrupp har även diskuterat möjligheter att öka tillgängligheten för funktionsnedsatta i Fittjabadet. I simhallen satsas det på en grupp för barn och unga med särskilda behov samt Halliwicksimning².

Varför satsa på att öka tillgängligheten i Fittjabadet?

En satsning på att öka tillgängligheten på en simhall är förenligt med Botkyrka kommuns mål- och budget för 2016 och med inriktning på 2019. Två av målen är att:

- Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter, varav ett delmål är; uppmätt tillgänglighet till den fysiska miljön i de lokaler där kommunen bedriver verksamhet.
- Botkyrkaborna är friskare och mår bättre.

Ett alternativ till Fittjabadet är Storstretsbadet, som har en simklubb med många motionssimmare. Storstretsbadet ingår i planerna för ett utvecklat och förtätat Storstretet. I utredningen har en bedömning gjorts att badet bör rivas

¹Reagerakliniken är verksam inom primärvårdsrehabilitering i södra Stockholms län.

²Halliwick's simmetod passar alla typer av funktionsnedsättningar, som är en systematisk vattenträning, individuellt eller i grupp. Varje simmare assisteras av en instruktör, som används i stället för flythjälpmiddel. Träningen bedrivs i lekform och målet är att behärska alla situationer som uppstår samt att förflytta sig på egen hand.

och ersättas med ett nytt. Planeringsprocessen pågår och det beräknas ta cirka 5-7 år innan badet är färdigbyggt.

Ur ett geografiskt perspektiv är det lämpligt att åtgärda Fittjabadet, eftersom cirka 70 procent av befolkningen bor i norra Botkyrka. Fittjabadet ligger ur ett kollektivtrafikläge bättre till än Storvreten. I norra Botkyrka finns det även många gruppboendestäder och särskolor. Det finns få äldreboenden i norra Botkyrka, men många äldre bor hemma hos sin familj. Om Fittjabadet anpassas kan flera målgrupper nås.

Varmbad i Botkyrkas närområde och kostnader

Det finns kommuner som har simhallar med varmbad. I exempelvis i Huddinge kommun finns Vårbybadet som har en 10 meters bassäng med en vattentemperatur på 31,5 grader. Salems kommun har en 25 meters bassäng där vattentemperaturen varierar och är som högst 32 grader på lördagar och söndagar. Frågor om kostnader för drift, underhåll och att värma upp vattnet har inte kunnat redas ut på något enkelt sätt i nuläget då flera variabler inverkar på kostnaderna.

I Fittjabadet är båda bassängernas³ reningssystem för badvatten sammankopplade. Därför föreslås en förstudie för att ta reda på omfattningen av ökade kostnader och om fler nyttjar simhallen. Det kan även vara intressant att se över möjligheter att separera reningssystemen och att räkna på kostnader för detta. Om reningssystemen separeras innebär det att man kan ha olika vattentemperaturer i simbassängerna.

Medel för investeringsutgiften

Ovan beskrivna åtgärder ökar tillgängligheten till simhallen. Tekniska förvaltningen har en budget⁴ för att öka tillgängligheten till offentliga lokaler och åtgärderna är en investering i fastigheten. Kostnaderna för ökade driftskostnader kommer att redovisas i kommande utredning.

Tekniska nämndens förslag till kultur- och fritidsnämnden

Utifrån Botkyrka kommuns mål och beskrivna bakgrund i denna tjänsteskrivelse ska kultur och fritidsnämnden ta ställning till om nämnden samtycker till att förutsättningarna utreds och om åtgärderna bör prioriteras. Kultur och fritidsnämnden ska även ta ställning till om de föreslagna åtgärderna kan möta målgruppens behov. Följande föreslås:

---

³ Det finns två bassänger: 25 meter och 10 meter.

⁴ Innefattas i projekt 3802 för ökad tillgänglighet

- 1) Tekniska förvaltningen fortsätter att undersöka möjligheter och kostnader att bygga om ett städ förråd till ett enskilt omklädningsrum och tar ett beslut om byggnation. Åtgärderna bekostas av tekniska nämnden.
- 2) Tekniska förvaltningen får uppdraget att utföra en förstudie på omfattningen av ökade kostnader att värma upp vattnet till cirka 32 grader under en period, samt följa upp om fler personer och avsedda målgrupper nyttjar simhallen.
- 3) Tekniska förvaltningen får uppdraget att undersöka förslagsalternativ ett och två samtidigt och tar sedan ett eget beslut, förutsatt att det är inom ramen för tillgänglighetsbudgeten.
- 4) Tekniska förvaltningen får uppdraget att räkna på kostnader att separera bassängernas reningssystem för badvattnet. Vidare ska tekniska förvaltningen räkna på kostnader för att öka vattentemperaturen i respektive bassäng.

Kultur och fritidsnämnden tar ett ställningstagande och skickar ett svar till tekniska nämnden, som därefter kan ge ett uppdrag till tekniska förvaltningen. Om ett uppdrag ges till tekniska förvaltningen kommer samarbetet att fortsätta med kultur och fritidsförvaltningen.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Frank Renebo
Fastighetschef

Bilaga 1

Planritning - Förslag på enskilt omklädningsrum, lokaliserat bredvid bassängen.

5

Delegationsordning för tekniska förvaltningen, tekniska nämnden. (TEF/2016:156)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar tekniska förvaltningens förslag till instruktioner för delegeringsbeslut samt uppdrar åt delegat att fatta beslut på tekniska nämndens vägnar i de ärenden som framgår av förvaltningens förslag till den reviderade delegationsordningen, daterad 2016-11-24.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har tagit fram ett förslag till en reviderad delegationsordning inom tekniska nämndens ansvarsområden. Tidigare delegationsordning har gällt sedan nämndens beslut den 9 februari 2015.

Det främsta skälet till förändringar som förvaltningen föreslår är att delegationsordningen behöver förtydligas när det gäller delegaternas mandat så att det bidrar till en effektiv beslutsprocess. En väsentlig förändring är nu att mandat tydligt kopplas direkt till yrkesbefattning och profession samt att det i instruktionen finns en tydlig struktur vid ordinarie delegats frånvaro och/eller vid befarad risk för att en jävssituation uppstår.

Remissvar, motioner, mål- och budget samt ärenden som i övrigt är av principiell karaktär ska inte delegeras och detta framgår även av instruktionen för delegeringsbeslut. Inom förvaltningen kommer vi att fortsätta stärka nämndens delegaters kompetens genom rutiner och utbildningar.

Uppföljning och rapportering av delegeringsbeslut säkerställs genom nämndens plan för internkontroll 2017.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-28

2016-11-28

Dnr TEF/2016:156

Referens
Maria Ehrnfelt

Mottagare
Tekniska nämnden

Delegationsordning för tekniska nämnden

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar tekniska förvaltningens förslag till instruktioner för delegeringsbeslut samt uppdrar åt delegat att fatta beslut på tekniska nämndens vägnar i de ärenden som framgår av förvaltningens förslag till den reviderade delegationsordningen, daterad 2016-11-24.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har tagit fram ett förslag till en reviderad delegationsordning inom tekniska nämndens ansvarsområden. Tidigare delegationsordning har gällt sedan nämndens beslut den 9 februari 2015.

Det främsta skälet till förändringar som förvaltningen föreslår är att delegationsordningen behöver förtydligas när det gäller delegaternas mandat så att det bidrar till en effektiv beslutsprocess. En väsentlig förändring är nu att mandat tydligt kopplas direkt till yrkesbefattning och profession samt att det i instruktionen finns en tydlig struktur vid ordinarie delegats frånvaro och/eller vid befarad risk för att en jävssituation uppstår.

Remissvar, motioner, mål- och budget samt ärenden som i övrigt är av principiell karaktär ska inte delegeras och detta framgår även av instruktionen för delegeringsbeslut. Inom förvaltningen kommer vi att fortsätta stärka nämndens delegaters kompetens genom rutiner och utbildningar.

Uppföljning och rapportering av delegeringsbeslut säkerställs genom nämndens plan för internkontroll 2017.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Bilagor

1 .Instruktioner för delegeringsbeslut inom tekniska nämnden

2016-11-28

Dnr TEF/2016:156

2. Översyn av tekniska nämndens delegationsordning 2016-11-24
3. Tekniska nämndens delegationsordning beslutad 2015-02-09

Expedieras till
Text

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Instruktion om tekniska nämndens delegationsord- ning

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

BOTKYRKA
KOMMUN

Delegationsordning

Med delegationsordning avses en förteckning över ärenden som tekniska nämnden enligt gällande reglemente har att besluta om men valt att med stöd av 6 kap 33 § kommunallagen, uppdra åt annan befattning/funktion att på tekniska nämndens vägnar fatta beslut om.

Delegationsbeslut

Delegering innebär att någon befattning/funktion ges mandat att fatta beslut i särskilda ärenden för tekniska nämnden. Kännetecknen för ett beslut är bland annat att det finns alternativa lösningar och att beslutet innehåller ett självständigt ställningstagande. Beslut med stöd av delegation är juridiskt sett ett nämndbeslut. Det jämföras med ett beslut som nämnden själv har fattat. Nämnden kan inte ändra beslutet i efterhand. Däremot kan nämnden återkalla den givna beslutande rätten innan delegaten fattat beslut i ärendet. Detta kan göras generellt för den viss grupp av ärenden, en viss befattning eller funktion eller för ett visst ärende. Nämnden kan genom eget handlande föregripa ett beslut i ett enskilt ärende genom att själv ta över ärendet och fatta beslut. Om så sker bör det endast ske i ärenden som nämnden bedömer vara av principiell art.

Omfattningen av vad som delegeras

1 § Tekniska nämnden delegerar de ärendegrupper som upptagits i delegationsordningen. Delegat är den befattningshavare eller roll inom Botkyrka kommun som angivits vid respektive ärendegrupp och på de villkor som uppställts vid respektive ärendegrupp.

Så här anmäler delegaten ett delegationsbeslut

2 § Delegat som fattar beslut med stöd av delegation från tekniska nämnden ska anmäla beslutet till nämnden. Återrapportering till nämnden ska ske vid närmast påföljande nämndsammanträde.

När någon funktion ersätter ordinarie delegat

3 § När ersättare förordnats för befattningshavare som är delegat, övergår delegationen till ersättaren.

4 § Är ordförande jävig, övertar vice ordförande delegationen.

5 § Är förvaltningschefen jävig, övertar ordförande delegationen.

6 § Är avdelningschefen jävig, övertar förvaltningschefen delegationen.

7 § Är annan delegat jävig övertar avdelningschef delegationen, om delegaten lyder under en avdelningschef på tekniska förvaltningen, och annars övertar förvaltningschefen delegationen.

8 § Vad som föreskrivs i fråga om jäv i 4 – 7 § gäller även när delegat har laga förfall, om inte ersättare förordnats. Med laga förfall avses frånvaro från tjänst på grund av sjukdom, semester, tjänstledighet eller liknande.

9 § Är delegaten otillgänglig på grund av sjukdom eller liknande äger alltid dennes chef rätt att fatta beslut i ärenden som delegerats.

Ren verkställighet

Med ren verkställighet avses åtgärder som normalt anses ingå i tjänstemannens dagliga arbete utifrån dennes befattning. Med åtgärdsbeslut som är av förberedande karaktär och som inte kan överklagas, eller som grundar sig på lag och avtal och som inte har något utrymme för självständiga bedömningar är inte beslut i kommunallagens mening. Ett par exempel på ren verkställighet är att viss-tidsanställda, bevilja semester och beställa utbildningar. Ren verkställighet är oftast ärenden som ingen medborgare kan ha intresse av att kunna överklaga.

Beslutanderätten delegeras inte i följande slag av ärenden

1. Verksamhetens mål, inriktning, omfattning och kvalitet. Såsom fastställande av nämndens internbudget, riktlinjer, ramar och system för budget och budgetuppföljning liksom åtgärder på grund av budgetavvikelse som påverkar totalramen för nämndens budget.
2. Fastställa bokslut och verksamhetsberättelse.
3. Åtgärder med anledning av revisionsanmärkningar.
4. Ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
5. Framställningar eller yttranden till fullmäktige eller kommunstyrelsen liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats.
6. Ärendena som är av principiell vikt.

Allmänt

Rätt att besluta i en viss ärendegrupp innefattar också rätt att:

1. besluta att överklaga beslut och domar som innefattar ändring av delegatens beslut (ändringar av beslut som tekniska nämnden har fattat, det vill säga inte av en delegat, måste överklagas av nämnden).
2. avge yttrande vid besvär över egna beslut.
3. rättelse/omprövning av beslut som delegaten fattat enligt de förutsättningar som anges i 26 § respektive 27 § förvaltningslagen
4. avvisa överklagande av beslut som fattats av delegaten som kommit in för sent enligt vad som anges i 24 § förvaltningslagen

Äldre lagstiftning

Notera att i de fall där lagstiftningen har förändrats ska korrekt delegationsordning användas. Två exempel är Plan- och bygglagen 1987:10 och lagen (2006:985) om energideklarationer. Äldre icke avslutande ärenden ska handläggas enligt äldre delegationsordningen.

Dokumentet ersätter: Tekniska nämndens beslut 2015-02-09

Dokumentansvarig är: Förvaltningschefen, tekniska förvaltningen, tekniska nämnden

För revidering av dokumentet ansvarar: Tekniska nämnden

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Nämndsekreteraren, tekniska nämnden

Relaterade dokument: Tekniska nämndens delegationsordning 2016-11-24 (lista)

Grupp	Ärendegrupp	Delegat	Anmärkning
A	ALLMÄNT		
A 1	Ärenden som är så brådskande att ordinarie nämndsammanträde inte kan avvaktas. Lagrum 6 kap. 36 § KL	Ordförande	
A 2	Myndighetens skriftliga beslut om att inte lämna ut handling samt beslut om förbehåll i samband med att handling utlämnas. Lagrum 2 kap 14§ TF 6 kap 1-3 §§ OSL	Förvaltningschef. Nämndens sekreterare. Förvaltningsorganisationens administrativa chef, var för sig.	Beslut om att lämna ut handling fattas direkt av den tjänsteman som förvarar handlingen. Om tjänstman finner att det finns hinder för utlämnande, ska han/hon vägra lämna ut handlingen. Beskedet kan lämnas muntligt. I samband med att tjänsteman lämnar ett negativt besked ska tjänstemannen upplysa sökanden om att ett skriftligt beslut av ”myndigheten” (kommunen) krävs för att det muntliga beslutet ska kunna överklagas till kammarrätten. Med hänvisning till VA-verksamhetens betydelse för rikets säkerhet, ska skriftliga beslut av den innebörden att handlingar från VA-verksamheten lämnas ut, fattas efter samråd med VA-chef.
A 3	Mindre ändringar i tekniska nämndens dokumenthanteringsplan	Förvaltningschef. Förvaltningsorganisationens administrativa chef, var för sig.	Efter samråd med kommunantikvarie och registrator.

A 3	<p>Föra kommunens talan, inom tekniska nämndens verksamhetsområde samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan inom ifrågavarande verksamhetsområde, i mål och ärenden inför skiljenämnder, vid över- och underdomstolar, exekutionssäten samt nationella såväl som internationella myndigheter.</p> <p>Vidare innefattar delegerad behörighet inom nämndens verksamhetsområde rätten att dels framställa och bemöta ersättnings- och/eller ansvarsyrkanden, dels utom rätta iaktta och bevaka kommunens intressen, dels och motta samt kvittera till kommunen tilldömda medel, saker, handlingar samt till kommunen ställda försändelser. Härutöver befullmäktigas delegaten att ta emot kallelser och delgivningar, anta eller förkasta ackord, i eller utom konkurs, samt ingå förlikning.</p> <p>Rätten att ingå förlikning, inför eller under en rättsprocess, gäller upp till ett värde (förlikningslikvid) om maximalt en miljon (1 000 000) kr, exklusive moms</p>	<p>Förvaltningschef.</p> <p>Fastighetschef, VA-chef, Verksamhetschef, Byggchef, Kommunjurist, Upphandlingschef, var för sig och inom respektive verksamhetsområde.</p>	<p>Behörigheten inbegriper rätten att fatta beslut om att inleda rättsliga förfaranden, utföra och bevaka kommunens talan i rättsprocesser, överklaga såväl dom som beslut samt avge yttrande i rättsprocesser.</p> <p>Härutöver rymmer given delegation behörigheten att initiera och driva inkassoärenden.</p> <p>Delegatens behörighet inbegriper även rätten att befullmäktiga ombud, i enskilt ärende, motsvarande den behörighet som följer av till delegaten delegerat bemyndigande</p>
B	EKONOMI		
B 1	Bemyndiga och utse beslutsattestanter för	Förvaltningschef	Bemyndigande ska ske utifrån gällande reglementet för

	förvaltningsorganisationen under tekniska nämnden		budgetansvar och intern kontroll. Beslut om att utse andra attestanter än beslutsattestant, t ex mottagningsattestanter, är en verkställighetsåtgärd.
B 2	Avskrivning av fordringar till ett uppskattat värde av hundratusen (100 000) kr per avskrivningsärende	Förvaltningschef. Ekonomichef, VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde.	
B 3	Försäljning av tjänster inom ramen för tekniska nämndens verksamhetsområde till ett högsta belopp om femhundratusen (500 000) kr	Förvaltningschef. VA-chef, fastighetschef och verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde.	Efter samråd med kommunjurist p g a risken för överträdelse av kommunallagen och konkurrenslagen.
B 4	Kassation och försäljning av lösöre upp till ett belopp om femhundratusen (500 000) kr, vid varje enskilt försäljningstillfälle	Förvaltningschef. Fastighetschef, VA-chef, Verksamhetschef, fordonsansvarig, var för sig, inom respektive verksamhetsområde.	Efter samråd med kommunjurist p g a risken för överträdelse av kommunallagen och konkurrenslagen. Kassation och försäljning under ett (1) basbelopp betraktas som verkställighet.
B 5	Betala skadestånd i enskilt fall intill ett belopp som ej överstiger femhundratusen (500 000) kr	VA-chef, Förvaltare, Bygg-/Projektledare, Försäkringssamordnare,	Efter samråd med förvaltningsorganisationens försäkringssamordnare alternativt kommunjurist.

		var för sig och inom respektive verksamhetsområde.	
B 6	Re-investeringar inom beslutad rambudget	Fastighetschef	Efter samråd med verksamhetsdrivande nämnder och dess förvaltningsorganisationer.
C	UPPHANDLING		
C 1	Godkänna förfrågningsunderlag vars estimerade värde överstiger 25 miljoner kr	Fastighetschef, VA-chef, Verksamhetschef, Upphandlingschef, var för sig	
C 2	Beslut om anta anbud vid upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av tjugofem miljoner (25 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten.
C 3	Beslut om att anta anbud vid upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av fem miljoner (5 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Fastighetschef, VA-chef, Verksamhetschef, Byggchef, Byggprojektledare, Driftchef fastighet, var för sig och inom respektive verksamhetsområde	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten.

C 4	Beslut om upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av enmiljon (1 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Mark-/Förvaltare, Driftledare VA, Projektledare VA, Larmansvarig, Lokalstrateg, Enhetschef, Fordonsansvarig, var för sig och inom respektive verksamhetsområde	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten.
C 5	Beslut om att avbryta upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av tjugofem miljoner (25 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffning-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef, Upphandlingschef, var för sig	Behörigheten innefattar rätten att avbryta en initierad upphandling vid befarad risk för formaliafel och/eller att medel saknas för anskaffningen av varan och tjänster.

D	FASTIGHETSÄRENDE		
D 1	Upplåta, omförhandla, säga upp för avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte av nyttjanderätt (inbegripet hyra och arrende) för en tid av högst fem (5) år i det fall det årliga ersättningsbeloppet överstiger 300 000 kr och understiger fem miljoner (5 000 000) kr	Fastighetschef, Förhandlingschef, var för sig	Delegerad behörighet avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Behörigheten innefattar även förvaltningsuppdrag från andra nämnder. Hyreskontrakt och andra nyttjanderätter vars årliga värde understiger 300 000 kr anses utgöra för verksamheten normalt förekommande löpande

			arbetsuppgifter för befattningen, förvaltare.
D 2	Upplåta, omförhandla, säga upp för avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte avseende nyttjanderätter (inbegripet hyra och arrende) som är upplåtna <i>tillsvidare</i> i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger femhundrausen (500 000) kr	Fastighetschef, Förhandlingschef, var för sig	Delegerad behörighet avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Behörigheten innefattar även förvaltningsuppdrag från andra nämnder
D 3	Träffa avtal såsom nyttjanderättshavare för kommunala nämnders eller andra kommunala organs behov för en tid av högst fem (5) år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger fem miljoner (5 000 000) kr	Fastighetschef	Behörighetens avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Vidare rymmer delegationen även förvaltningsuppdrag från andra nämnder
D 4	Ingå tilläggsavtal och/eller intentionsavtal till av kommunfullmäktige eller tekniska nämnden godkända avtal avseende förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fast egendom, om tilläggsavtalet gäller tiden för tillträde samt tiden för fullgörande av betalning eller annan förpliktelse. Härutöver får tilläggsavtal ingås om tilläggsavtalet reglerar senarelagd senaste tidpunkt för kommunfullmäktiges, tekniska nämndens eller motparts godkännande av avtal (inom tekniska nämndens verksamhetsområde)	Förvaltningschef	

D 5	Besluta om samt att ingå avtal om förvärv av samt överlåtelse av byggnad, med tillhörande mark, samt bostadsrätt, om värdet ej överstiger tio miljoner (10 000 000) kr	Fastighetschef	Intentionsavtal om att förvärv och/eller överlåtelser anses ingå i delegatens behörighet förutsatt att nämnden alternativt verksamhetsdrivande nämnd eller dess förvaltningsorganisation beslutat om uppdrag.
D 6	Besluta om hantering av befintliga inteckningar genom dödning, relaxation, nyinteckning eller motsvarande vid fastighetsförsäljning	Fastighetschef, VA-chef, mark- och exploateringschef, var för sig	
D 7	Utöva nämndens beslutanderätt, i egenskap av fastighetsägare, i frågor om förrättningar inom tekniska nämndens verksamhetsområde	Fastighetschef, VA-chef Mark och exploateringschef, var för sig	
D 8	Besluta om att riva byggnad av ringa värde, förutsatt att byggnadens bokförda värde understiger femhundra tusen (500 000) kr	Förvaltare	
D 9	Medge anstånd med betalning av hyra	Förvaltare, hyresadministratör, var för sig	
E	VA-ÄRENDEN		
E 1	Besluta om anslutning till allmän va-anläggning för fastighet utanför verksamhetsområdet	VA-chef	

E 2	Bestämma förbindelsepunkter inom allmän va-anläggnings verksamhetsområde	VA-chef	
E 3	Avtala med fastighetsägare om avgift som inte regleras i va-taxa	VA-chef	
E 4	Avtala med fastighetsägare om särskilda villkor för användningen av en allmän va-anläggning (inklusive medgivande till annat ledningsutförande)	VA-chef	
E 5	Beslut om delbetalning av och anstånd med betalning av avgifter enligt va-taxan	VA-chef, handläggare inom ekonomi, var för sig	
E 6	Beslut om att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet inte ska fastställas genom mätning tillsvidare utan istället beräknas	VA-chef	
E 7	Besluta om avstängning, reducering eller annan åtgärd vid utebliven betalning eller annan försummelse	VA-chef, Driftledare VA, var för sig	
E 8	Besluta om tillstånd för installation av köksavfallsvarn	Handläggare	
E 9	Ansöka om servitut och/eller ledningsrätt för va-ledningar samt teckna markavtal för va-ledningar	VA-chef, mark- och exploateringschef, var för sig	
E 10	Upplåta, omförhandla, säga upp för	VA-chef, mark- och	

	avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte av nyttjanderätt inom VA-enhetens verksamhetsområde	exploateringschef, var för sig	
F	SÄKERHETSPRÖVNING		
F 1	Beslut om säkerhetsprövning med tillhörande registerkontroll	Förvaltningschef, VA-chef, var för sig	Säkerhetsprövning ska enligt säkerhetsskyddslagen göras innan en person, genom anställning eller på något annat sätt, deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för uppgifter som är viktiga för skyddet mot terrorism. Kommunens VA-verksamhet är en verksamhet som ”har betydelse för rikets säkerhet” och därför krävs säkerhetsprövningar för bedömning och beslut i enskilda ärenden när VA-enheten överväger att anställa eller anlita person i verksamhet.
F 2	Kontaktperson för säkerhetsprövning och registerkontroll	VA-chef	Hos den som beslutar om registerkontroll ska det finnas en kontaktperson med ersättare som svarar för kontakterna med säkerhetspolisen
F 3	Ansvar för dokumentation vid säkerhetsprövning och registerkontroll	VA-chef	Den verksamhet som har beslutat om registerkontroll ska dokumentera resultatet av säkerhetsprövningen när det gäller personer som har bedömts vara pålitliga från säkerhetssynpunkt. Verksamheten ska också dokumentera vilka anställningar eller annat deltagande i myndighetens verksamhet som är placerade i säkerhetsklass, vilka som omfattas av säkerhetsprövning, utan att vara placerade i säkerhetsklass, samt vilka anställningar och övrigt deltagande som ska bli föremål för

			registerkontroll till skydd mot terrorism
G	PERSONAL		
G 1	Inrättande av ny tjänst samt indragning av befattning på tekniska förvaltningen	Förvaltningschef	
G 2	Beslut om att utse tillförordnad chef ("tf chef")	Förvaltningschef	
G 3	Beslut om att utse egen ersättare (tjänsteförrättande chef, "tjf chef") under maximalt 6 veckor	Förvaltningschef Fastighetschef VA-chef Byggchef Verksamhetschef Enhetschef, var sig och inom respektive verksamhetsområde	Under kortare frånvaro/tjänstledighet, t ex semester, äger chef rätt att utse sin egen ersättare. Förordnande av fastighetschef, VA-chef och verksamhetschef överstigande 6 veckor beslutas av förvaltningschef.
G 4	Anställning av personal på tekniska förvaltningen samt beslut om fortsatt anställning efter uppnådd pensionsålder	Förvaltningschef, Fastighetschef, VA-chef, Verksamhetschef, var för sig och inom respektive verksamhetsområde	Behörigheten avser eget verksamhetsområde/egen enhet samt i samråd med förvaltningsorganisationens HR-specialist.
G 5	Anställning av tim- och visstidsanställd personal på tekniska förvaltningen	Förvaltningschef VA-chef, fastighetschef, enhetschef, byggchef, verksamhetschef, var för	

		sig, inom respektive verksamhetsområde	
G 6	Träffa överenskommelse med anställd medarbetare på tekniska förvaltningen om avgångsvederlag upp till ett belopp motsvarande maximalt tolv (12) månadslöner	Förvaltningschef	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist alternativt HR-chef.
G 7	Arbetsuppgifter inom arbetsmiljöområdet enligt arbetsmiljölag och tillämpliga föreskrifter	Förvaltningschef	
G 8	Disciplinpåföljd i form av skriftlig varning	Förvaltningschef	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist
G 9	Avstängning av medarbetare	Förvaltningschef Fastighetschef, VA-chef, verksamhetschef, enhetschef, var för sig och inom respektive verksamhetsområde	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist
G 10	Beslut om bisyssla	Förvaltningschef, Fastighetschef VA-chef Verksamhetschef Enhetschef Byggchef, var för sig och inom respektive verksamhetsområde	Beslut fattas i enlighet med kommunens policy för bisysslor och i samråd med förvaltningsorganisationens HR-specialist.

G 11	Uppsägning från arbetsgivarens sida	Förvaltningschef	Efter samråd med den anställdes närmaste chef och förvaltningens HR-specialist
G 12	Avskedande av medarbetare	Förvaltningschef	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist
H	ÖVERKLAGANDE, RÄTTELSE OCH OMRÖVNING M.M.		
H 1	Besluta om rättelse/omprövning av beslut som delegat fattat enligt de förutsättningar som anges i 26-27 §§ förvaltningslagen	Handläggare	Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef
H 2	Besluta om att överklagande inkommit i rätt tid och i förekommande fall besluta om att avvisa överklagande	Handläggare	Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef
H 3	Beslut om att avskriva återkallade ärenden eller ärenden som annars blivit inaktuella	Handläggare	Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef
H 4	Beslut om att avvisa ansökningar som inte kompletterats inom föreskriven tid, trots påminnelse	Handläggare	Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef

Information om vissa delegationer utanför tekniska nämndens ansvarsområde

Följande behörigheter har centralt, via kommunstyrelsen och kommundirektör, delegerats till upphandlingschefen:

1. Beslut om vid vilka upphandlingar särskilda kontraktsvillkor ska tillämpas;
2. Godkänna förfrågningsunderlag, underteckna tilldelningsbeslut och avtal med upphandlad leverantör samt utfärda fullmakt att underteckna avtal; och
3. Föra kommunens talan, samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan, inför domstol och andra myndigheter i upphandlingsärenden.

Följande behörigheter har centralt, via kommunstyrelsen och kommundirektör, delegerats till HR-chefen:

1. Träffa/ingå kollektivavtal, beslut i arbetsrättsliga tvister samt beslut om särskild avtalspension;
2. Träffa överenskommelse med anställd medarbetare på samtliga förvaltningar om avgångsvederlag upp till ett belopp motsvarande två (2) årslöner; och
3. Föra kommunens talan, samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan, inför domstol och andra myndigheter i personal- och arbetsrättsliga ärenden.

Tekniska nämndens delegationsförteckning

Tekniska nämnden har i beslut av den 9 februari 2015 uppdragit till chefen för tekniska förvaltningen att fatta vissa beslut inom tekniska nämndens verksamhetsområde. Chefen för tekniska förvaltningen (nedan "förvaltningschefen") har härvid vidaredelegerat beslutanderätten enligt nedanstående förteckning. Beslut som fattas av delegat ska återrapporteras till förvaltningschefen i samband med att beslutet anmälas till tekniska nämnden. I delegationsförteckningen förekommer följande beslutsfattare:

Bygggruppchef
Byggprojektledare
Chefsjurist
Driftansvarig (fastighetsenheten)
Ekonomichef (tekniska förvaltningen)
Enhetschef
Fastighetschef
Fastighetsförvaltare
Förvaltarchef
Förvaltningschef
Handläggare
HR-chef
HR-specialist
Kommunarkivarie
Kommunjurist
Larmansvarig (fastighetsenheten)
Projektchef (VA)
Registrator
Upphandlare
Upphandlingschef
VA-chef
VA-ingenjör
Verksamhetschef

När vidaredelegation från förvaltningschef sker till flera delegater, avser delegationen endast behörighet inom respektive delegats egna verksamhetsområde.

Delegationsförteckningen gäller fr o m 2015-02-09 och tills vidare.

Förteckning över delegationsbeslut

Grupp	Ärendegrupp	Delegat	Vidaredelegerat till	Anmärkning
A	ALLMÄNT			
A 1	Mindre ändringar i tekniska nämndens dokumenthanteringsplan	Förvaltningschef		Efter samråd kommunarkivarie och registrator
A 2	Myndighetens skriftliga beslut om att inte lämna ut handling samt beslut om förbehåll i samband med att handling utlämnas	Förvaltningschef	Chefsjurist respektive kommunjurist, var för sig	Beslut om att lämna ut handling fattas direkt av den tjänsteman som förvarar handlingen. Om tjänstman finner att det finns hinder för utlämnande, ska han/hon vägra lämna ut handlingen. Beskedet kan lämnas muntligt. I samband med att tjänsteman lämnar ett negativt besked ska tjänstemannen upplysa sökanden om att ett skriftligt beslut av "myndigheten" (kommunen) krävs för att det muntliga beslutet ska kunna överklagas till kammarrätten. Med hänvisning till VA-verksamhetens betydelse för rikets säkerhet, ska skriftliga beslut av den innebörden att handlingar från VA-verksamheten lämnas ut, fattas efter samråd med VA-chef eller projektchef (VA)

A 3	Föra kommunens talan, inom tekniska nämndens verksamhetsområde samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan inom ifrågavarande verksamhetsområde, i mål och ärenden inför skiljenämnder, vid över- och underdomstolar, exekutionssäten samt nationella såväl som internationella myndigheter. Vidare innefattar delegerad behörighet inom nämndens verksamhetsområde rätten att dels framställa och bemöta ersättnings- och/eller ansvarsyrkanden, dels utom rätta iaktta och bevaka kommunens intressen, dels och motta samt kvittera till kommunen tilldömda medel, saker, handlingar samt till kommunen ställda försändelser. Härutöver befullmäktigas delegaten att ta emot kallelser och delgivningar, anta eller förkasta ackord, i eller utom konkurs, samt ingå förlikning. Rätten att ingå förlikning, inför eller under en rättsprocess, gäller upp till ett värde (förlikningslikvid) om maximalt enmiljon (1 000 000) kr, exklusive moms	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, chefsjurist samt kommunjurist, var för sig	Behörigheten inbegriper rätten att fatta beslut om att inleda rättsliga förfaranden, utföra och bevaka kommunens talan i rättsprocesser, överklaga såväl dom som beslut samt avge yttrande i rättsprocesser. Härutöver rymmer given delegation behörigheten att initiera och driva inkassoärenden. Delegatens behörighet inbegriper även rätten att befullmäktiga ombud, i enskilt ärende, motsvarande den behörighet som följer av till delegaten delegerat bemyndigande
B	EKONOMI			
B 1	Bemyndiga och utse beslutsattestanter för förvaltningsorganisationen under tekniska nämnden	Förvaltningschef		Bemyndigande ska ske utifrån gällande reglementet för budgetansvar och intern kontroll. Beslut om att utse andra attestanter än beslutsattestant, t ex

				mottagningsattestanter, är en verkställighetsåtgärd
B 2	Avskrivning av fordringar till ett uppskattat värde av hundratusen (100 000) kr per avskrivningsärende	Förvaltningschef	Ekonomichef, VA-chef, fastighetschef och verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde	
B 3	Försäljning av tjänster inom ramen för tekniska nämndens verksamhetsområde till ett högsta belopp om femhundratusen (500 000) kr	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef och verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde	Efter samråd med chefsjurist, alternativt kommunjurist, p g a risken för överträdelse av kommunallagen och konkurrenslagen. Belopp under tvåhundraåttiofyratusen 284 000 kr utgör verkställighet enligt kommunens bedömning
B 4	Kassation och försäljning av lösöre upp till ett belopp om femhundratusen (500 000) kr, vid varje enskilt försäljningstillfälle	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef och verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde	Efter samråd med chefsjurist, alternativt kommunjurist, p g a risken för överträdelse av kommunallagen och konkurrenslagen. Kassation och försäljning under ett (1) basbelopp betraktas som verkställighet
B 5	Utge skadestånd i enskilt fall intill ett belopp som ej överstiger femhundratusen (500 000) kr	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef och verksamhetschef, var för sig, inom respektive verksamhetsområde	
C	UPPHANDLING			
C 1	Godkänna förfrågningsunderlag samt besluta om tilldelning (underteckna tilldelningsbeslut)	Förvaltningschef	Upphandlingschef och upphandlare, var för sig	Delegaten undertecknar avtal med upphandlad leverantör efter beslut om tilldelning. Tecknande av avtal utgör i

				förevarande sammanhang verkställighet i förhållande till det bakomliggande tilldelningsbeslutet
C 2	Beslut om upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av tjugofemmiljoner (25 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef	VA-chef och fastighetschef, var för sig inom respektive verksamhetsområde	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten. Belopp under tvåhundraåttiofyratusen (284 000) kr utgör verkställighet
C 3	Beslut om upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av femmiljoner (5 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef	Verksamhetschef teknik och logistik, byggruppchef och projektchef (VA)	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten. Belopp under tvåhundraåttiofyratusen (284 000) kr utgör verkställighet
C 4	Beslut om upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av enmiljon (1 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef	Verksamhetschef städservice	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten. Belopp under tvåhundraåttiofyratusen (284 000) kr utgör verkställighet

C 5	Beslut om upphandling eller annan anskaffning av varor och tjänster upp till ett värde av enmiljon (1 000 000) kr, vid varje enskilt anskaffnings-/upphandlingstillfälle	Förvaltningschef	Byggprojektledare, fastighetsförvaltare, larmansvarig (fastighetsenheten), driftansvarig (fastighetsenheten) och enhetschef	Behörigheten innefattar rätten att initiera upphandling. Anskaffning av varor och tjänster över de i upphandlingslagstiftningen fastställda tröskelvärdena ska dock ske med stöd av kommunens upphandlingspolicy och genomföras av upphandlingsenheten. Belopp under tvåhundraåttiofyratusen (284 000) kr utgör verkställighet
D	FASTIGHETSÄRENDEN			
D 1	Upplåta, omförhandla, säga upp för avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte av nyttjanderätt (inbegripet hyra och arrende) för en tid av högst fem (5) år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger femiljoner (5 000 000) kr	Förvaltningschef	Fastighetschef	Delegerad behörighet avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Behörigheten innefattar även förvaltningsuppdrag från andra nämnder
D 2	Upplåta, omförhandla, säga upp för avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte avseende nyttjanderätter (inbegripet hyra och arrende) som är upplåtna <i>tillsvidare</i> i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger femhundraåttiofyratusen (500 000) kr	Förvaltningschef	Fastighetschef	Delegerad behörighet avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Behörigheten innefattar även förvaltningsuppdrag från andra nämnder
D 3	Träffa avtal såsom nyttjanderättshavare för kommunala nämnders eller andra	Förvaltningschef	Fastighetschef	Behörighetens avser såväl interna överenskommelser inom kommunen om

	kommunala organs behov för en tid av högst fem (5) år i det fall det årliga ersättningsbeloppet ej överstiger femiljoner (5 000 000) kr			nyttjanderätt som externa nyttjanderättsavtal. Vidare rymmer delegationen även förvaltningsuppdrag från andra nämnder
D 4	Träffa tilläggsavtal till av kommunfullmäktige eller tekniska nämnden godkända avtal avseende förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fast egendom, om tilläggsavtalet gäller tiden för tillträde samt tiden för fullgörande av betalning eller annan förpliktelse. Härutöver får tilläggsavtal ingås om tilläggsavtalet reglerar senarelagd senaste tidpunkt för kommunfullmäktiges, tekniska nämndens eller motparts godkännande av avtal (inom tekniska nämndens verksamhetsområde)	Förvaltningschef	Fastighetschef	
D 5	Förvärv samt överlåtelse byggnad, med tillhörande mark, samt bostadsrätt, om värdet ej överstiger femiljoner (5 000 000) kr	Förvaltningschef	Fastighetschef	
D 6	Besluta om hantering av befintliga inteckningar genom dödning, relaxation, nyinteckning eller motsvarande vid fastighetsförsäljning	Förvaltningschef	Fastighetschef	
D 7	Utöva nämndens beslutanderätt, i egenskap av fastighetsägare, i frågor om förrättningar	Förvaltningschef	Fastighetschef	

	inom tekniska nämndens verksamhetsområde			
D 8	Besluta om att riva byggnad av ringa värde, förutsatt att byggnadens bokförda värde understiger femhundra tusen (500 000) kr	Förvaltningschef	Fastighetschef	
D 9	Medge anstånd med betalning av hyra	Förvaltningschef	Fastighetschef	
E	VA-ÄRENDEN			
E 1	Besluta om anslutning till allmän va-anläggning för fastighet utanför verksamhetsområdet	Förvaltningschef	VA-chef, projektchef (VA) och VA-ingenjör, var för sig	
E 2	Bestämma förbindelsepunkter inom allmän va-anläggnings verksamhetsområde	Förvaltningschef	VA-chef, projektchef (VA) och VA-ingenjör, var för sig	
E 3	Avtala med fastighetsägare om avgift som inte regleras i va-taxa	Förvaltningschef	VA-chef	
E 4	Avtala med fastighetsägare om särskilda villkor för användningen av en allmän va-anläggning (inklusive medgivande till annat ledningsutförande)	Förvaltningschef	VA-chef	
E 5	Beslut om delbetalning av och anstånd med betalning av avgifter enligt va-taxan	Förvaltningschef	VA-chef	
E 6	Beslut om att vattenförbrukningen för bebyggd fastighet inte ska fastställas genom	Förvaltningschef	VA-chef och projektchef (VA), var för sig	

	mätning tillsvidare utan istället beräknas			
E 7	Besluta om avstängning, reducering eller annan åtgärd vid utebliven betalning eller annan försummelse	Förvaltningschef	VA-chef och projektchef (VA), var för sig	
E 8	Besluta om tillstånd för installation av köksavfallskvavn	Förvaltningschef	Handläggare	
E 9	Ansöka om servitut och/eller ledningsrätt för va-ledningar samt teckna markavtal för va-ledningar	Förvaltningschef	VA-chef och projektchef (VA), var för sig	
E 10	Upplåta, omförhandla, säga upp för avflyttning eller villkorsändring, godkänna överlåtelse eller byte av nyttjanderätt inom VA-enhetens verksamhetsområde	Förvaltningschef	VA-chef	
F	SÄKERHETSPRÖVNING			
F 1	Beslut om säkerhetsprövning med tillhörande registerkontroll	Förvaltningschef	VA-chef	Säkerhetsprövning ska enligt säkerhetsskyddslagen göras innan en person, genom anställning eller på något annat sätt, deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för uppgifter som är viktiga för skyddet mot terrorism. Kommunens VA-verksamhet är en verksamhet som "har betydelse för rikets säkerhet" och därför krävs säkerhetsprövningar för bedömning och beslut i enskilda ärenden när VA-enheten överväger att anställa eller anlita

				person i verksamhet.
F 2	Kontaktperson för säkerhetsprovning och registerkontroll	Förvaltningschef	VA-chef, med projektchef (VA) som ersättare	Hos den som beslutar om registerkontroll ska det finnas en kontaktperson med ersättare som svarar för kontakterna med säkerhetspolisen
F 3	Ansvar för dokumentation vid säkerhetsprovning och registerkontroll	Förvaltningschef	VA-chef	Den verksamhet som har beslutat om registerkontroll ska dokumentera resultatet av säkerhetsprovningen när det gäller personer som har bedömts vara pålitliga från säkerhetssynpunkt. Verksamheten ska också dokumentera vilka anställningar eller annat deltagande i myndighetens verksamhet som är placerade i säkerhetsklass, vilka som omfattas av säkerhetsprovning, utan att vara placerade i säkerhetsklass, samt vilka anställningar och övrigt deltagande som ska bli föremål för registerkontroll till skydd mot terrorism
G	PERSONAL			
G 1	Inrättande av ny tjänst samt indragning av befattning på tekniska förvaltningen	Förvaltningschef		
G 2	Beslut om att utse tillförordnad chef ("tf chef")	Förvaltningschef		
G 3	Beslut om att utse egen ersättare (tjänsteförrättande chef, "tjf chef") under maximalt sju (7) veckor	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, byggruppchef,	Under kortare frånvaro/tjänstledighet, t ex semester, äger chef rätt att utse sin egen ersättare

			förvaltarchef, projektchef (VA) samt enhetschef	
G 4	Anställning av personal på tekniska förvaltningen samt beslut om fortsatt anställning efter uppnådd pensionsålder	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, bygggruppchef, förvaltarchef och projektchef (VA)	Behörigheten avser eget verksamhetsområde/egen enhet
G 5	Anställning av tim- och visstidsanställd personal på tekniska förvaltningen	Förvaltningschef	Enhetschef	Behörigheten avser eget egen enhet och behörigheten ryms inom ramen för G 4 för andra än enhetschefer
G 6	Träffa överenskommelse med anställd medarbetare på tekniska förvaltningen om avgångsvederlag upp till ett belopp motsvarande maximalt tolv (12) månadslöner	Förvaltningschef		Efter samråd med förvaltningens HR-specialist. För det fall att överenskommelse ska träffas med anställd medarbetare som är direkt underställd (arbetar för) förvaltningschefen, ska beslutet hänskjutas till tekniska nämnden för beslut
G 7	Arbetsuppgifter inom arbetsmiljöområdet enligt arbetsmiljölag och tillämpliga föreskrifter	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, bygggruppchef, förvaltarchef, projektchef (VA) samt enhetschef	
G 8	Disciplinpåföljd i form av skriftlig varning	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, bygggruppchef, förvaltarchef, projektchef (VA) samt enhetschef	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist

G 9	Avstängning av medarbetare	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, byggruppchef, förvaltarchef, projektchef (VA) samt enhetschef	Efter samråd med förvaltningens HR-specialist
G 10	Beslut om bisyssla	Förvaltningschef	VA-chef, fastighetschef, verksamhetschef, byggruppchef, förvaltarchef, projektchef (VA) samt enhetschef	Beslut fattas i enlighet med kommunens policy för bisysslor
G 11	Uppsägning från arbetsgivarens sida	Förvaltningschef		Efter samråd med den anställdes närmaste chef och förvaltningens HR-specialist
G 12	Avskedande av medarbetare	Förvaltningschef		Efter samråd med förvaltningens HR-specialist
H	ÖVERKLAGANDE, RÄTTELSE OCH OMRÖVNING M.M.			
H 1	Besluta om rättelse/omprövning av beslut som delegat fattat enligt de förutsättningar som anges i 26-27 §§ förvaltningslagen	Handläggare		Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef
H 2	Besluta om att överklagande inkommit i rätt tid och i förekommande fall besluta om att avvisa överklagande	Handläggare		Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder

				förvaltningschef
H 3	Beslut om att avskryva återkallade ärenden eller ärenden som annars blivit inaktuella	Handläggare		Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef
H 4	Beslut om att avvisa ansökningar som inte kompletterats inom föreskriven tid, trots påminnelse	Handläggare		Beslut fattas av den delegat som fattat det ursprungliga beslutet. Vid delegatens frånvaro inträder i första hand delegatens närmaste chef. I andra hand inträder förvaltningschef

Information om vissa delegationer utanför tekniska nämndens ansvarsområde

Följande behörigheter har centralt, via kommunstyrelsen och kommundirektör, delegerats till upphandlingschefen:

1. Beslut om vid vilka upphandlingar särskilda kontraktsvillkor ska tillämpas;
2. Godkänna förfrågningsunderlag, underteckna tilldelningsbeslut och avtal med upphandlad leverantör samt utfärda fullmakt att underteckna avtal; och
3. Föra kommunens talan, samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan, inför domstol och andra myndigheter i upphandlingsärenden.

Följande behörigheter har centralt, via kommunstyrelsen och kommundirektör, delegerats till HR-chefen:

1. Träffa/ingå kollektivavtal, beslut i arbetsrättsliga tvister samt beslut om särskild avtalspension;
2. Träffa överenskommelse med anställd medarbetare på samtliga förvaltningar om avgångsvederlag upp till ett belopp motsvarande två (2) årslöner; och
3. Föra kommunens talan, samt bemyndiga ombud att föra kommunens talan, inför domstol och andra myndigheter i personal- och arbetsrättsliga ärenden.

6

Internkontrollplan 2017 (TEF/2016:170)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner internkontrollplanen för 2017 enligt tjänsteskrivelsens bilaga 1 och 2 om *Internkontroll 2017*.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag till internkontrollplan för 2017. Kommunledningsförvaltningen föreslår att nämnderna ska själva följa upp några av kommunstyrelsens egna kontrollmoment. Rapportering av internkontrollen ska ske i nämndernas årsbokslut.

Tekniska nämnden kommer att ta in 6 av kommunstyrelsens 14 kontrollmoment i sin internkontrollplan för 2017. De kontrollmoment som avses har nummer 3, 4, 5, 6, 7 och 8 i kommunstyrelsens kontrollplan.

Därutöver kommer tre ytterligare kontrollpunkter finnas med och de avser delegationsordning, rätt redovisning enligt kodplanen och VA taxan.

En förändring under 2017 är att tekniska förvaltningen ska arbeta med internkontrollen i projekt för att skapa ökad delaktighet och lärande hos de berörda funktionerna inom förvaltningen.

Ärendet

Den interna kontrollen ska säkra en effektiv förvaltning och hindra att allvarliga fel och skador inträffar. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. Nämnderna ansvarar för att utforma och organisera den interna kontrollen inom sina områden och finna effektiva system för uppföljning.

Kommunledningsförvaltningen har efter en riskbedömning upprättat ett förslag till internkontrollplan för 2017. I förslaget ingår att nämnderna själva följer upp några av kommunstyrelsens kontrollmoment.

2016-12-12

Dnr TEF/2016:170

Internkontrollen ska arbetas in som en återkommande aktivitet som utförs löpande under året. Brister och felaktigheter ska snabbt rättas till. Information samt utbildningar ska gå ut till de berörda. Återkoppling av internkontrollen ska göras till ledningsgruppen som ett återkommande moment. Delaktighet och lärande är grunden i det fortsatta arbetet.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-14

2016-11-14

Referens
Senada Zilic

Mottagare
Tekniska nämnden

Tekniska nämndens internkontrollplan för 2017

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner internkontrollplanen för 2017 enligt tjänsteskrivelsens bilaga 1 och 2 om *Internkontroll 2017*.

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har upprättat ett förslag till internkontrollplan för 2017. Kommunledningsförvaltningen föreslår att nämnderna ska själva följa upp några av kommunstyrelsens egna kontrollmoment. Rapportering av internkontrollen ska ske i nämndernas årsbokslut.

Tekniska nämnden kommer att ta in 6 av kommunstyrelsens 14 kontrollmoment i sin internkontrollplan för 2017. De kontrollmoment som avses har nummer 3, 4, 5, 6, 7 och 8 i kommunstyrelsens kontrollplan. Därutöver kommer tre ytterligare kontrollpunkter finnas med och de avser delegationsordning, rätt redovisning enligt kodplanen och VA taxan.

En förändring under 2017 är att tekniska förvaltningen ska arbeta med internkontrollen i projekt för att skapa ökad delaktighet och lärande hos de berörda funktionerna inom förvaltningen.

Ärendet

Den interna kontrollen ska säkra en effektiv förvaltning och hindra att allvarliga fel och skador inträffar. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. Nämnderna ansvarar för att utforma och organisera den interna kontrollen inom sina områden och finna effektiva system för uppföljning.

Kommunledningsförvaltningen har efter en riskbedömning upprättat ett förslag till internkontrollplan för 2017. I förslaget ingår att nämnderna själva följer upp några av kommunstyrelsens kontrollmoment.

Tekniska förvaltningen har upprättat ett förslag till internkontroll för 2017. Förslaget innebär att 6 av kommunstyrelsens 14 kontrollmoment ska ingå i

2016-11-14

kontrollplanen. Dessa moment som avses framgår av tjänsteskrivelsens bilaga 1 och kontrollpunkterna har nummer 3, 4, 5, 6, 7 och 8. Därutöver tillkommer tre kontrollpunkter i bilaga 2 och dessa avser uppföljning av nämndens delegationsordning, rätt redovisning enligt kodplanen samt VA taxan.

Tekniska förvaltningen kommer att arbeta med internkontrollen i projekt. Ansvariga deltagare inbjuds att medverka i ett eller flera kontrollmoment och så att funktioner med rätt kompetens ska arbeta med rätt kontrollmoment. Kontrollerna ska leda till ökat lärande och att resultaten förankras på ett bättre sätt inom förvaltningens organisation.

Internkontrollen ska arbetas in som en återkommande aktivitet som utförs löpande under året. Brister och felaktigheter ska snabbt rättas till. Information samt utbildningar ska gå ut till de berörda. Återkoppling av internkontrollen ska göras till ledningsgruppen som ett återkommande moment. Delaktighet och lärande är grunden i det fortsatta arbetet.

För att tydliggöra internkontrollen som en del av den samlade planeringen och uppföljningen har kommunledningsförvaltningen ändrat tidpunkterna för när internkontrollplan ska antas, följas upp och rapporteras. Internkontrollplanerna kopplas nu tydligare till budget- och uppföljningsprocessen. I nämndens rapport ska respektive förvaltning också arbeta in kommunledningsförvaltningens resultat av den interna kontrollen. Återrapportering av hela internkontrollen ska ske i samband årsbokslut för 2017.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Senada Zilic
Ekonom

Bilaga
Kommunstyrelsens internkontrollplan 2017
Tekniska nämndens tillägg till internkontrollplan 2017

Expedieras till

2016-11-07

Internkontrollplan 2017

Nämnd: Kommunstyrelsen kommunövergripande

Nr	Rutin/process/system	Kontrollmoment	Riskkategori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rapporteras till	Risk 1-16=SxK*
	<i>Vad heter risken?</i>	<i>Vilken kontroll/åtgärd måste finnas eller fungera för att motverka risken?</i>	<i>Vad innebär risken?</i>	<i>Hur kommer kontrollen att ske och ofta?</i>	<i>Vem är ansvarig?</i>	<i>Till vem rapporteras kontrollerna?</i>	<i>Vilket riskvärde är bedömt?</i>
Ekonomi							
1	Attest	Att attestförteckningar finns och är sparade enligt krav i reglementet.	Obehörig beslutsatsterar betalningar.	Kontroll av att samtliga förvaltningar per den sista januari lämnat in attestförteckning till redovisningsenheten på kommunledningsförvaltningen.	Ekonomichef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	12 =3x4
2	Attest	Att överordnad attesterar personliga eller förtroendekänsliga fakturor/utlägg enligt krav i reglementet.	Felaktiga utbetalningar. Skadat förtroende för kommunen.	Stickprov 4 gånger per år med hjälp av respektive förvaltning.	Ekonomichef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	9-16 = 3x3 till 4x4
3	Korthantering	Att kontrollera att det till varje faktura finns bifogat samtliga kvitton, att moms är rätt avdragen och att regelverk följs.	Felaktiga utbetalningar. Skadat förtroende.	Stickprov 4 gånger per år.	Förvaltning	Nämnd	12 = 3x4

2016-11-07

Nr	Rutin/process/system	Kontrollmoment	Riskkategori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rapporteras till	Risk 1-16=SxK*
4	Representation	Att belopp, momsavdrag, uppgifter om syfte och deltagare överensstämmer med gällande regler.	Skadat förtroende.	Stickprov 4 gånger per år med hjälp av respektive förvaltning.	Ekonomi- chef/Förvaltning	Kommundirektör och kommunstyrelsen/Nämnd	12 = 4x3
5	Inköp och hyra av personbil (leasing)	Att rätt kostnadskonto och rätt momsavdrag görs enligt gällande avdragsbegränsningar.	Skadat förtroende.	Stickprov 3 gånger per år.	Förvaltning	Nämnd	9 = 3x3
6 ny	Statsbidrag	Att det finns dokumenterade och uppdaterade rutiner för ansökan av olika typer av statsbidrag.	Finansiell förlust	Kontroll av att förteckning över möjliga bidrag att söka finns och att förteckningen är aktuell. Kontroll i maj och i oktober.	Förvaltning	Nämnd	9 = 3x3
HR							
7	Rekrytering/ lagfesterlevnad	Utdrag hämtas ur belastningsregister och notering om att utdrag gjorts diarieförs	Förtroendeskada, brott mot lagstiftning och interna beslut.	20 stickprov, 1 gång år	Förvaltning	Nämnd	16 = 4x4
8	Löneadministrativa processen	Att utbetalda löner är korrekta.	Förtroendekänsligt	Kontroll att semester och tjänstledigkvoter är korrekta.	HR-chef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	9 = 3x3

2016-11-07

Nr	Rutin/process/system	Kontrollmoment	Riskkategori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rapporteras till	Risk 1-16=SxK*
9 Ny	Introduktion	Nya ledare deltar i det kommungemensamma introduktionspaketet.	Finansiellt, verksamhet	Jämförelse av deltagarlistor mot nyanställda chefer i kommunen. En gång per år.	HR-chef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	9 = 3x3
10	Rehabilitering	Rehabiliteringsutredning görs vid upprepad korttidsfrånvaro.	Högre sjukfrånvaro, ohälsa	Kontroll 1 gång per år att en utredning gjorts för medarbetare som varit sjukskriven minst 4-6 gånger senaste året	Förvaltning	Nämnd	9 = 3x3
11	Arbetsmiljö <i>Ändrad lydelse</i>	Den årliga kartläggningen av arbetsmiljön är genomförd.	Brott mot AML/risk för ohälsa och olycksfall	Stickprov där dokumentationen "Riskbedömning och uppföljning" samlas in för 10 procent av enheterna/förvaltning, dock minst 3 enheter/förvaltning.	HR-chef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	9 = 3x3
Upphandling							
12	Upphandlingsform	Att direktupphandling inte sker när formaliserad upphandling krävs	Finansiell förlust, brott mot lagstiftning och policy	Stickprov, 90 fakturor/ leverantörer med fakturerat totalt belopp som överstiger 500 000 kronor.	Upphandlingschef	Kommundirektör och kommunstyrelsen	12 = 4x3
13	Ramavtal	Att ramavtalen används.	Finansiell förlust, brott mot lagstiftning	Registeranalys. Stickprov, Totalt 180 fakturor konterade på konto-	Upphandlingschef	Nämnd	12 = 4x3

2016-11-07

Nr	Rutin/process/system	Kontrollmoment	Riskkategori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rapporteras till	Risk 1-16=SxK*
			och policy	grupp 46, 60, 61, 64, 65, 70, 72, 74 samt 75.			
14	Direktupphandling	Att tillåten beloppsgräns för direktupphandling inte överskrids vid beställning där direktupphandlingsrapport lämnats.	Finansiell förlust, brott mot lagstiftning och policy	Stickprov av sammanlagt fakturerat belopp för samtliga direktupphandlingar som genomförts via direktupphandlingsmodulen.	Upphandlingschef	Nämnd	12 = 4x3

*Risk 1-16 grundar sig på genomförd risk- och väsentlighetsbedömning. Summan är beräknad genom att multiplicera sannolikheten och konsekvensen. Sannolikhet anger hur sannolikt det är att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen/processen. Konsekvens innebär hur mycket verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller resurser i övrigt påverkas, om brister i rutinen/processen finns eller uppstår.

Sannolikhetsnivåer för fel (risk för fel)

Osannolik = 1	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå
Mindre sannolik = 2	Risken är mycket liten att fel ska uppstå
Möjlig = 3	Det finns risk för att fel ska uppstå
Sannolik = 4	Det är mycket troligt att fel ska uppstå

Konsekvenser vid fel (väsentlighet). Påverkan på verksamheten/ kostnaden om fel uppstår:

Försumbar = 1	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
Lindrig = 2	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommun
Kännbar = 3	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommun
Allvarlig = 4	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa

Tekniska nämndens tillägg till internkontrollplan 2017

Rutin/ process/ system	Kontrollmoment	Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rappor- teras till	Risk 1-16	Beslut om hantering
Vad heter risken?	<i>Vilken kontroll/åtgärd måste finnas eller fungera för att motverka risken?</i>	<i>Vad innebär risken?</i>	<i>Hur kommer kontrollen att ske och ofta?</i>	<i>Vem är ansvarig?</i>	<i>Till vem och hur ofta rapporteras kontrollerna?</i>	<i>Vilket riskvärde är bedömt? Väsentlighet och risk</i>	<i>Vilka åtgärder vidtar vi i år för att förbättra våra kontrollmoment?</i>
Ekonomi							
Delegationsordning	Att delegationsordning finns och att den är känd inom förvaltningen	Skadat förtroende, obehörig beslutsfattare	2 uppföljningstillfällen under året. Vid delårsrapport I och II	Nämndsekreterare	Nämnd	12	
Redovisning	Att kostnader och intäkter bokförs rätt enligt kodplanen	Ej rättvisande redovisning, svårighet att göra rättvisande prognos	2 Stickprov under året	Ekonom + resultatansvarig chef)	Nämnd	12	
VA Taxa	Att rätt belopp tillämpas enligt VA taxan	Skadat förtroende, felaktig taxa	1 uppföljningstillfälle under året	Ekonom + VA chef	Nämnd	9	

7

Tekniska nämndens mål och internbudget samt investeringsplan 2017 (TEF/2016:184)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar förvaltningens förslag till mål- och internbudget för 2017.

Tekniska nämnden antar investeringsplan för 2017 samt uppdrar till tekniska förvaltningen att verkställa uppdragen enligt denna planering.

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslöt den 5 september 2016 om nämndens yttrande inför kommunens samlade planering av mål och budget för 2017. Kommunfullmäktige fastställde mål och budget 2017 vid sammanträdet den 24 november 2016.

Tekniska förvaltningen har nu tagit fram en mer detaljerad verksamhetsbudget för nämndens olika ansvarsområden för 2017 utifrån centrala anvisningar.

Tekniska nämnden har ett ramanslag om 0,5 miljoner kronor för att finansiera nämnden. All verksamhet i övrigt ska finansieras av intäkter från lokaluthyrning och andra ersättningar för uppdrag som beställs av andra kommunala verksamheter. Botkyrka kommuns va-verksamhet ska finansieras genom avgifter och taxor inom anslutna brukare inom verksamhetsområdena.

Förvaltningens förslag till internbudget för 2017 innebär att kostnaderna för verksamheterna följer prognosen för intäkterna samtidigt som förvaltningen noterar att det under 2017 finns risker som är svåra att bedöma i nuläget.

Det första uppdraget innebär att nämnden i samverkan med utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att införa en "lokalbank". Det andra uppdraget innebär att nämnden ska skapa effektiva rutiner för att an-

2016-12-12

Dnr TEF/2016:184

söka om statliga bidrag och andra bidrag. Det tredje uppdraget innebär att tekniska nämnden tillsammans med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-30

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar förvaltningens förslag till mål- och internbudget för 2017.

Tekniska nämnden antar investeringsplan för 2017 samt uppdrar till tekniska förvaltningen att verkställa uppdragen enligt denna planering.

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslöt den 5 september 2016 om nämndens yttrande inför kommunens samlade planering av mål och budget för 2017. Kommunfullmäktige fastställde mål och budget 2017 vid sammanträdet den 24 november 2016.

Tekniska förvaltningen har nu tagit fram en mer detaljerad verksamhetsbudget för nämndens olika ansvarsområden för 2017 utifrån centrala anvisningar.

Tekniska nämnden har ett ramanslag om 0,5 miljoner kronor för att finansiera nämnden. All verksamhet i övrigt ska finansieras av intäkter från lokaluthyrning och andra ersättningar för uppdrag som beställs av andra kommunala verksamheter. Botkyrka kommuns va-verksamhet ska finansieras genom avgifter och taxor inom anslutna brukare inom verksamhetsområdena.

Förvaltningens förslag till internbudget för 2017 innebär att kostnaderna för verksamheterna följer prognosen för intäkterna samtidigt som förvaltningen noterar att det under 2017 finns risker som är svåra att bedöma i nuläget.

Det första uppdraget innebär att nämnden i samverkan med utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att införa en "lokalbank". Det andra uppdraget innebär att nämnden ska skapa effektiva rutiner för att ansöka om statliga bidrag och andra bidrag. Det tredje uppdraget innebär att tekniska nämnden tillsammans med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden ska göra en djupare analys av de investeringsprojekt som finns upptagna i investeringsplan för 2018-2020.

2016-12-12

Dnr TEF/2016:184

Förvaltningens förslag till investeringsplan 2017 följer nämndens tidigare yttrande till kommunstyrelsen den 5 september 2016. Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att verkställa nämndens investeringsplan.

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-30

Referens
Åsa Engwall
Inger Larsson

Mottagare
Tekniska nämnden

Tekniska nämndens mål och internbudget samt investeringsplan för 2017

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar förvaltningens förslag till mål- och internbudget för 2017.

Tekniska nämnden antar investeringsplan för 2017 samt uppdrar till tekniska förvaltningen att verkställa uppdragen enligt denna planering.

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslöt den 5 september 2016 om nämndens yttrande inför kommunens samlade planering av mål och budget för 2017. Kommunfullmäktige fastställde mål och budget 2017 vid sammanträdet den 24 november 2016. Tekniska förvaltningen har nu tagit fram en mer detaljerad verksamhetsbudget för nämndens olika ansvarsområden för 2017 utifrån centrala anvisningar.

Tekniska nämnden har ett ramanslag om 0,5 miljoner kronor för att finansiera nämnden. All verksamhet i övrigt ska finansieras av intäkter från lokaluthyrning och andra ersättningar för uppdrag som beställs av andra kommunala verksamheter. Botkyrka kommuns va-verksamhet ska finansieras genom avgifter och taxor inom anslutna brukare inom verksamhetsområdena.

Förvaltningens förslag till internbudget för 2017 innebär att kostnaderna för verksamheterna följer prognosen för intäkterna samtidigt som förvaltningen noterar att det under 2017 finns risker som är svåra att bedöma i nuläget.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 24 november beslutade fullmäktige att ge nämnderna olika specifika uppdrag som nämnderna ska rapportera. Beslutet innebär att nämnderna ska redovisa effekterna av 2% besparing inför 2018 och utöver detta ska tekniska nämnden rapportera 3 uppdrag.

Det första uppdraget innebär att nämnden i samverkan med utbildningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att införa en "lokalbank". Det andra uppdraget innebär att nämnden ska skapa effektiva rutiner för att ansöka om statliga bidrag och andra bidrag. Det tredje uppdraget innebär att tekniska nämnden tillsammans med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden ska göra en djupare analys av de investeringsprojekt som finns upptagna i investeringsplan för 2018-2020.

Förvaltningens förslag till investeringsplan 2017 följer nämndens tidigare yttrande till kommunstyrelsen den 5 september 2016. Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att verkställa nämndens investeringsplan.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Inger Larsson
Ekonom

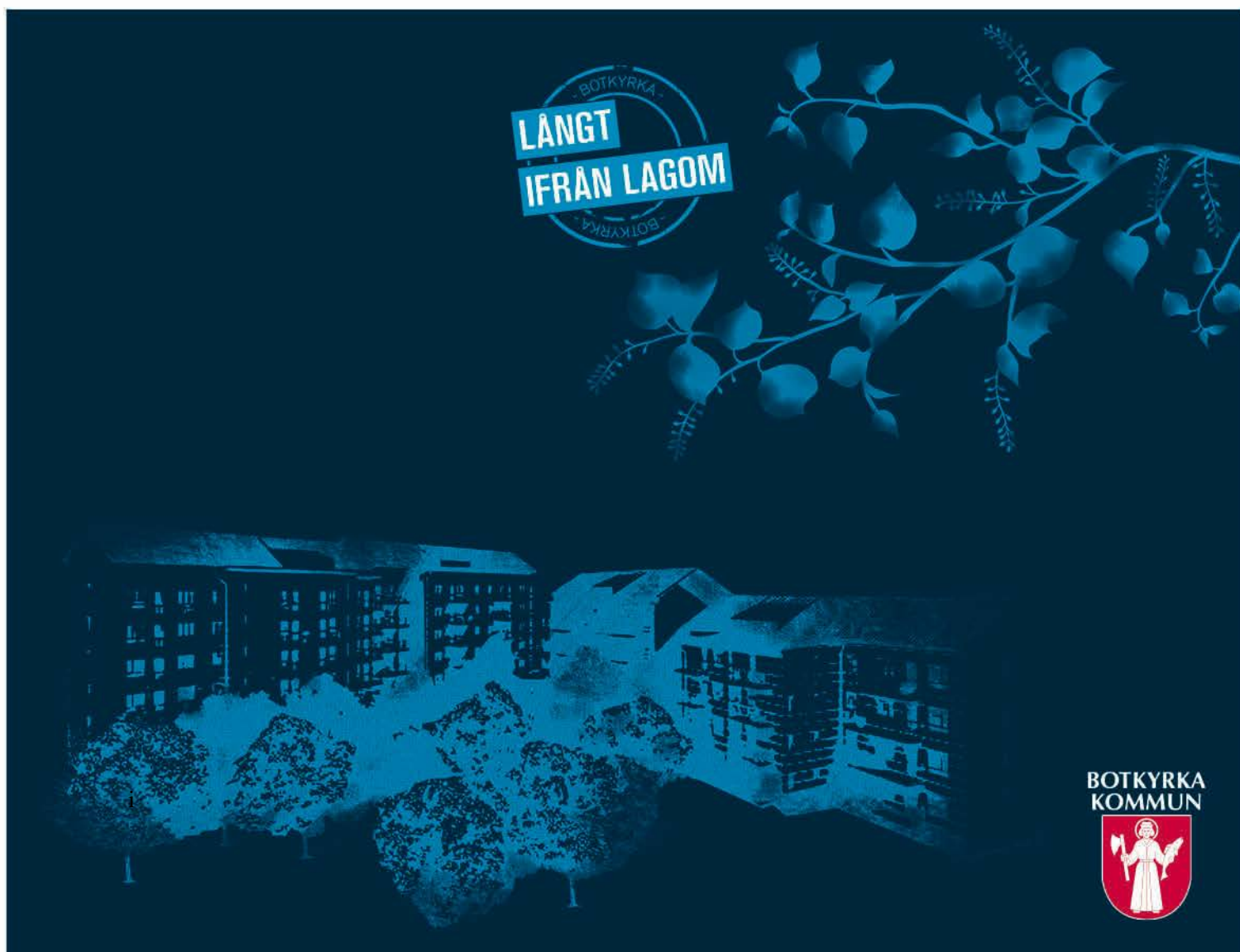
Bilagor

1. Tekniska nämndens mål och internbudget 2017
2. Tekniska nämndens investeringsplan 2017

**DET HÄR ÄR
BOTKYRKA**

Mål och internbudget 2017

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden

Ansvarsområde

Tekniska nämnden ansvarar för att de kommunala verksamheterna har tillgång till ändamålsenliga lokaler som möjliggör för en hållbar utveckling av Botkyrka med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet över tid, för nuvarande och kommande botkyrkabor.

Nämnden ansvarar också för skötseln inom kvartersmark inklusive belysning, förvaltning av nämndens lokaler och städning. Inom vissa geografiska områden ansvarar nämnden som stöd till andra förvaltningar för skötsel, snöröjning och halkbekämpning av kommunens gator och parker.

Det är nämndens ansvar att se till att det finns fungerande ledningssystem för dricksvatten och avlopp samt att vattentäcker fungera.

Nämnden förser botkyrkaborna med vatten och ser till att hanteringen av spill- och dagvatten hanteras på ett miljö, klimat och hälsomässigt sätt så att sjöarnas kvalitet förbättras.

Förvaltning och underhåll av den kommunala verksamhetens fordon, den interna transportservicen, posthanteringen och kommunens tryckeri är också tekniska nämndens verksamheter.

Väsentliga utvecklingsområden

Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Arbetet med att utveckla nämndens tjänstemannaorganisation pågår. Detta sker främst genom kompetenshöjning, värdegrundsarbete samt rekryteringar av nyckelbefattningar. Kollegor med rätt kompetens, vilja och passion för sitt yrke är viktiga förutsättningar för verksamhetens framgång, på både kort och lång sikt. Det stärker kommunen som arbetsgivare.

De finansiella effektiviseringskraven inom de närmaste åren motsvaras av en procent av omsättningen. Detta ställer krav på åtgärder för att skapa god ordning och underlätta vid prioritering och uppföljning av verksamheternas effekter. Vidare sker metodutveckling inom städservice, ergonomi, teknik, IT, digitalisering och underhållsplanering av lokaler. Samverkan ska fortsätta utvecklas inom förvaltningens olika verksamheter och andra kommunala verksamheter. Detta för att nå ökad effekt. Ledstjärnan vid all utveckling och samverkan är alltid – för botkyrkabons och Botkyrkas bästa.

Det finns utmaningar inom den psykosociala arbetsmiljön. Inom vissa delar är arbetstrivselsnivån relativt hög men främst behöver mellanchefernas situation stärkas och utvecklas. Kommunikationen om vilka effekter som medarbetarna åstadkommer för botkyrkaborna och Botkyrka som plats, behöver öka eftersom det bidrar till ökad känsla av sammanhang och delaktighet. Medarbetarnas roll är att inom sitt arbete stödja annan kommunal verksamhet och för att bli en framgångsrik organisation krävs en kultur där varje medarbetare kan och vill ta ansvar för att utveckla verksamheten för botkyrkabons bästa varje dag. Det innebär att såväl chefer som medarbetare måste vilja vara nyfikna på att lära av andra och varandra. Tid för verksamhetsutveckling ska därför vara en regelbunden aktivitet i alla medarbetares kalender.

Sjukfrånvaron varierar inom verksamheterna. I en del verksamheter finns det stora behov av att proaktiva satsningar och aktiviteter som främjar hög frisknärvaro. Rätten till att arbeta heltid för alla som önskar ska vara självklar. Liksom att det ska vara möjligt att förena arbetsliv med föräldraskap. Socialt ansvarstagande ska vara en del av verksamheternas vardag – för att stödja de botkyrkabor som behöver både ferie- eller arbetspraktik.

Öka takten för att minska påverkan på klimat och miljö

Ytterligare steg för att åstadkomma en klimatneutral kommunal organisation senast 2020 behöver nu tas. Dessa steg behöver nu ske genom att alla förskolelokaler ska miljödeklarerars med start 2017 och kommunen behöver ta fram riktlinjer för all byggnation så att miljö- och klimatpåverkan minskar. Riktlinjerna för klimatneutralt byggande ska omfatta all byggnation av lokaler och bostäder i Botkyrka. Vidare skall kommunen öka omvärldsbevakningen av träbyggnation.

Ytterligare steg behöver också tas för att påverka människors arbetsresor och som ett led i detta behöver kommunen främja användandet av fossilfria bränslen. Målet är att Botkyrka ska bli helt fossilbränsleffritt och den kommunala organisationen som redan nu tekniskt klarar sig utan fossila bränslen skall gå i mål med en organisation som är helt fossilbränslefri för att snabba på omställningen för övriga Botkyrka. Förnyelsebar energi ska fortsätta utvecklas inom de kommunala verksamheterna så att energiförbrukningen av el fortsätter att minska. Under 2017 planeras för en upphandling av eldrivna arbetsfordon lämpliga som transportfordon vid parkarbete samt servicearbeten vid kommunens fastigheter. Vidare fortsätter forskningsprojektet med Kungliga Tekniska Högskola och Gröna bilister om mänskliga beteenden och försök med små klimateffektiva bilar som liknar systemet med låncyklar.

Grunden för gott klimatbeteende behöver starta tidigt. Här fortsätter samverkan med förskoleklasser så att unga botkyrkabor ges möjlighet att besöka reningsverket, Himmelfjärdsverken och våra dagvattenparker. Målet är att fler botkyrkabor ska få ökad kunskap och förståelse för naturen och vattnets kretslopp samt att dessa ekotjänster är kostnadseffektiva.

I kommunen pågår arbete för att minska orsaken till föroreningar i vatten och sjöar. Det är en stor utmaning att ta hand om vatten vid skyfall och som enligt klimatprognoser kommer att öka. Planer och beredskap ska tas fram för mark som riskerar att svämma över och som idag inte kan ledas bort.

Ständiga förbättringar inom städ sker. Exempelvis ska användningen av kemikalier, plaster och vattenförbrukning minskas vilket bidrar till en positiv påverkan av klimatet.

Lokalförsörjning – rätt lokaler för kommunala verksamheters behov

Kommunens verksamheter behöver lokaler som fungerar för verksamheterna. Det är sedan tidigare noterat att kommunens lokalbestånd som byggdes under 1960 och 1970-talet är ålderstiget och i stort behov av förnyelse. Flera kommunala verksamheter menar att renovering inte räcker då lokalernas utformning inte möter dagens behov av tillgänglighet, pedagogik, gestaltning och säkerhet. Vidare ökar Botkyrkas unga befolkning. För att möta detta behövs ett förnyelseprogram och en lokalplan för de kommande 6 åren ska tas fram i samverkan med verksamhetsnämnderna.

Inför byggnationen av lokalerna är det viktigt att verksamhetsdrivande nämnder tar fram program som klargör väsentliga funktioner för framtidens pedagogik. Programmen ska också omfatta kloka val av tillgänglighet, klimat- och miljösmarta material, logistik och städbarhet.

En genomlysning av hyresnivåer och externa hyresavtal ska göras eftersom hyrorna ska täcka nämndens kostnader för byggnation och skötsel. För utveckling och förbättring av förskolors och skolors lokaler och utemiljöer kommer statsbidrag att sökas.

Kommunens satsning på tillgänglighet och offentlig konst vid all byggnation i alla miljöer ska fortsätta. Konst och kultur skall genomsyra alla verksamheter för att inspirera och skapa miljöer som främjar kreativitet och välmående ska ske med särskilt fokus på likvärdighet och jämställdhet.

Mål och åtaganden 2017

Att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Mätbart mål *	Mål 2016	Mål 2017
Antal synpunkter från unga		
Antal möten med barn och unga vid planering av lokaler och utemiljö		
Antal medborgarpaneler (totalt)		
Antal förskolor och skolor som samverkar om miljö och naturvård		

* Mätning påbörjas 2017

Åtaganden

Ska fånga ungas erfarenheter från feriearbete. 416 unga har under sommaren 2016 haft feriearbete inom nämndens ansvarsområde.

Bjuda in barn och unga i skapandet av både lokaler och utemiljön.

Använda *medborgarpanel* och *ungdomspanel* regelbundet för övergripande frågor i verksamheterna.

Hålla regelbundna möten med kontaktcenter och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Öka samarbete med medborgarkontoren.

Öka samarbete med förskolor och skolor om miljö och naturvård.

Erbjuda alla som lämnar felanmälan, synpunkter mm och som vill ha svar, ska få det.

Bidra till utveckling av kontakten med medborgaren tillsammans med övriga nämnder.

Ta fram kommunikationsplaner för varje bygg- och anläggningsprojekt.

Göra årliga enkäter boende på äldreboende.

Medverka i Södertörnsnyckeltalen samt göra jämförelse med andra kommuner.

Visa, inspirera och berätta för Botkyrkaborna vilka uppdrag som utförs för att bidra till Botkyrkabornas samhälle.

Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor

Tekniska nämndens mål 2:1

Tekniska nämnden ska tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden verka för att tillgängligheten ska öka i den fysiska miljön i de lokaler kommunen bedriver verksamhet.

Mätbart nämnd mål	Utfall 2014	Utfall 2015	Mål 2016	Mål 2017
Tillgängliga lokaler, antal kvm				

Åtaganden

Under 2017 ska 20 fastigheter inventeras inom kommunen samt genomföra förbättringsåtgärder enligt en åtgärdsplan i den fysiska miljön tillsammans med kommunens verksamheter.

Ha ett normkritiskt, jämlikhets och barnperspektiv i utformningen av våra lokaler och i vårt gemensamma Botkyrka. Till exempel könsneutrala toaletter, barnvänliga inne- och utemiljöer samt utemiljöer anpassade för gång och cykel framför bilar.

Initiera samverkan om handlingsplaner för tillgänglighet med övriga kommuner i söderort.

Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Mål 6. Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver

Tekniska nämndens mål 6:1

Tekniska nämnden ska verka för att äldre Botkyrkabor kan leva ett aktivt liv genom att utföra god halkbekämpning och snöröjning av de gång- och cykelvägar som nämnden ansvarar för med ett fortsatt tydligt fokus på jämställd snöröjning, sandning och gatusopning.

Mätbart nämnd mål	Utfall 2014	Utfall 2015	Mål 2016	Mål 2017
Registrerade felanmälningar angående halka för gång och cykel vägar med saltsopning				

Åtagande

Gång och cykelvägar ska sopsaltas på jämlikt sätt som gynnar likställer fotgängare och cyklister med bilister enligt överenskommelse med samhällsbyggnadsnämnden.

Att möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Mål 7 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Tekniska nämndens mål 7:1

Tekniska nämnden ska verka för att kommuninvånare anser att kranvattnet håller god status.

Tekniska nämndens mål 7:2

Tekniska nämnden ska med ständiga förbättringar inom kvalitet, miljö och arbetsmiljö skapa säkra, trivsamma och sunda miljöer för våra anställda och kommuninvånare.

Tekniska nämndens mål 7:3

Tekniska nämnden ska säkerställa att de kommunala verksamheterna städas enligt Botkyrkas beslutade städstandard.

Åtagande

Genomförda kvalitetskontroller inom städverksamheten ska visa att minst 80 procent har en godkänd städkvalité.

Mätbart nämnd mål	Utfall 2015	Mål 2016	Mål 2017
Godkända kvalitetskontroller inom städverksamhet, %			80
Boende i lägenhet som anser att kranvattnet har god status (%)			
Boenden i villa som anser att kranvattnet har god status (%)			

Åtaganden

Öka kommunikationen om kranvattnets goda status.

Ta fram en Vattenplan i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

I all renovering och nybyggnation jobba med miljö och hälsofrämjande materialval och miljöer.

Mål 8 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap

Åtagande

Information hur avloppsrening påverkar miljön. Informationskampanjer till skolan, besök på Syvab. Syfte att skapa medvetande om betydelsen av hur beteende påverkar.

Öka samverkan med företag- och näringslivscenter. Teknikens dag. Våren 2017 genomförs Teknikens dag för att visa, inspirera och berätta vilka uppdrag som utförs för att bidra till att utveckla Botkyrkabornas samhälle. Vid teknikens dag medverkar teknik och logistik med olika fordon och beskriver kommunens arbete för att gå över till en fossilbränslefri fordonsflotta samt arbete med att införa el-drivna arbetsfordon i den tekniska förvaltningen.

Mål 9 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur

Teknisk nämndens mål 9:1

Tekniska nämnden ska visa och kommunicera offentlig konst.

Åtaganden

Konst och kultur skall genomsyra våra inne och utemiljöer och vara en naturlig del av kommunala miljöer.

Utveckla samverkan om offentlig konst vid all byggnation i tidiga skeden samt visa på den offentliga konsten när den finns på plats.

Sträva efter att minst 1 procent av entreprenadkostnaden i byggprojekt används för konstnärlig utsmyckning.

Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Mål 10 Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva

Tekniska nämndens mål 10:1

Tekniska nämnden ska skapa medvetenhet hos barn om hur livsstil påverkar miljön

Tekniska nämndens mål 10:2

Tekniska nämnden ska skapa miljö- och hälsofrämjande inne- och utomhusmiljöer

Mätbart nämnd mål	Utfall 2014	Utfall 2015	Mål 2016	Mål 2017
Antal besökande barn och unga hos Syvab				

Åtaganden

Öka samverkan med företag- och näringslivscenter. Våren 2017 genomförs Teknikens dag för att visa, inspirera och berätta vilka uppdrag som utförs för att bidra till att utveckla Botkyrkabornas samhälle. Vid teknikens dag medverkar teknik och logistik med olika fordon och beskriver kommunens arbete för att gå över till en fossilbränslefri fordonsflotta samt arbete med att införa el-drivna arbetsfordon i den tekniska förvaltningen

Medverka i forskningsprojektet Gröna bilister. Ett forskningsprojekt där små elfordon används för att påverka Botkyrkabornas beteende om resande. En annan metod för att minska miljöpåverkan är användandet av samordnade varutransporter.

Inspirationseminarium med Biogasakademien.

Ansökan till Klimatklivet tillsammans med företaget EON för stöd till ny station för att tanka biogas.

Ge information hur avloppsrening påverkar miljön. Informationskampanjer till skolan, besök på Syvab.

Miljödiplomera våra lokaler successivt med fokus på material som är snälla mot miljö och hälsa. Genomföra livscykelanalyser vid all byggnation med inriktning mot klimatneutralt byggande.

Vara med och driva att en ny biogaspump i Tumba etableras och ett fortsatt arbete mot en fossilbränslefri kommunal fordonsflotta och infrastruktur som det kräver.

Påverka människors beteenden vid resande.

Främja användandet av el och biogas.

Ge information om dagvattenparker och dess nyttor.

Kommunen som organisation

Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Tekniska nämndens mål 12:1

Tekniska nämnden ska verka för att det råder en god och hälsosam arbetskultur där varje kollega vill utveckla verksamheten så att det blir bästa möjliga nytta för Botkyrkaborna. Vi inför rutiner som stärker god ordning. Vi utvecklar oss genom att lära av andra och av varandra.

Tekniska nämndens mål 12:2

Tekniska nämnden ska verka för att kommunikation mellan kollegor i nämndens förvaltning ska stärks liksom med de som förvaltningen som organisation är till för. Det vill säga förvaltningens organisation ska öka kommunikationen inom kommunens organisation då det är förvaltningens service som ska stödja andra kommunala verksamheter i sina uppdrag gentemot Botkyrkaborna.

Mätbart nämnd mål	Utfall 2015	Mål 2016	Mål 2017
Antal delegationsbeslut som anmäls inom rätt tid (%)		100	
Antal överprövningar som leder till nytt beslut		0	
Antal nya ramavtal			
Andel anställda som upplever inflytande och engagemang för arbetet (%)			85
Minskad sjukfrånvaro			
- Kvinnor			
- Män			

Åtaganden

Inspirera för viljan till eget lärande och utveckling. Möjliggöra arbetsrotation.

5 procent av arbetstiden ägnas åt utveckling och omvärldsspaning.

Minst 5 arbetsdagar per år förväntas varje medarbetare arbeta med verksamhetens utveckling som skapar nytta för Botkyrkaborna.

Bidra till utveckling av trainee platser i Södertörn/länet.

Bjuda in oss till en kommun för utbyte, föra berättelsen vidare om Botkyrka. Besöka en vänort (2018).

Verka för hälsofrämjande insatser för personalen.

Mål 13 Klimatneutral kommunal organisation senast 2020

Åtaganden

Ansökan till Klimatklivet tillsammans med företaget EON för stöd till ny station för att tanka biogas.

Miljödiplomera våra lokaler successivt med fokus på material som är snälla mot miljö och hälsa.

Genomföra livscykelanalyser vid all byggnation med inriktning mot klimatneutralt byggande.

Vara med och driva att en ny biogaspump i Tumba etableras och ett fortsatt arbete mot en fossilbränslefri kommunal fordonsflotta och infrastruktur som det kräver.

Utveckla nya riktlinjer för att minska miljöpåverkan vid all byggnation inklusive miljödiplomering och livscykelanalys.

Minska vattenåtgången och plastförbrukning inom städverksamheten.

Öka användandet av bioteknik och minska förbrukningen av kemikalier inom städverkssamheten.

Öka antalet anläggningar för alternativ uppvärmning av fastigheter och varmvatten.

Aktivt bevaka marknaden för el och sol teknik inom området kommersiella fastigheter.

GPS-lösningar i alla kommunens fordon. Detta ger möjlighet till att utvärdera hur fordon används, val av bränsle med mera.

Ta fram en strategi med mätbara delmål för att fasa ut fossila bränslen från vår fordonspark.

Gröna tak som antingen nyttjar solenergi eller samlar regnvatten, sedumtak.

Att i kontakter med andra inom och utom vår egen organisation verka för ett klimatneutral byggande och aktivt omvärldsbevaka och lära mer om träbyggnation.

Kommunfullmäktige ger nämnderna följande uppdrag:

- ✓ Samtliga nämnder har 2018 fått en minskad budgetram motsvarande 2%. Nämnderna får i uppdrag att ta fram möjliga effektiviseringar inom nämndens ansvarsområde. En första redovisning görs till kommunstyrelsen i samband med delår I 2017 och en slutlig rapportering sker i delår 2 2017.
- ✓ Tekniska nämnden får i uppdrag att skapa förutsättningar för verksamheterna inom utbildningsområdet så att de kan arbeta med lokaleffektivisering. Det kan till exempel handla om att skapa en "lokalbank" och regler för en sådan så att verksamheter ska kunna lämna delar av lokal eller hela lokaler. En första redovisning görs till kommunstyrelsen i samband med delår I 2017 och en slutlig rapportering sker i delår 2 2017.
- ✓ Samtliga nämnder får i uppdrag att skapa effektiva och dokumenterade rutiner för ansökan om statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna får dessutom i uppdrag att skapa rutiner för att ha ett samlat grepp över alla ansökningar under året. Den dokumenterade rutinen redovisas till kommunstyrelsen den 6 februari 2017.

- ✓ Kommunstyrelsen ges i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden, utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden göra en djupare analys av de investeringsprojekt som finns upptagna i investeringsplan 2018-2020. Redovisning lämnas till kommunstyrelsen den 6 mars 2017.

Tekniska nämndens internbudget 2017

Tekniska nämndens anslag för 2017 motsvarar kostnaden för nämndens sammanträde. Ramen för nämnden uppgår till 0,5 miljoner kronor.

All verksamhet i övrigt som tekniska nämnden ansvarar för finansieras genom intäkter från lokaler samt ersättningar för andra kommunala verksamhetsuppdrag.

Nämnd: Tekniska nämnden								
(Kostnader anges med minustecken)			Prognos 2016= oktober prognosen					
	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Diff	Budget		
	2014	2015	2016	2016	2016	2017		
Verksamhet, tkr	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto
Nämnd, totalt	-349	-587	-500	-500	0	-500	0	-500
Förvaltningsledning	-	-5 287	-6 153	-3 961	-2 192	-4 522	0	-4 522
Ekonomi	2 612	1 867	3 792	4 114	-322	-10 570	11 896	1 326
Lokalförsörjning och fastighet	-15 722	116	10 273	-1 200	11 473	-460 232	463 428	3 196
Städning	553	749	616	0	616	-68 984	68 984	0
Teknik och logistik	5 301	5 217	2 437	0	2 437	-90 866	90 866	0
VA-verksamhet	5 364	5 434	2 877	0	2 877	-117 870	117 870	0
Summa	-2 241	7 509	13 342	-1 547	14 889	-753 544	753 044	-500

Nedan ges en mer detaljerad redovisning av varje verksamhetsområde inom tekniska nämnden.

Tekniska nämnden

Nämndorganisationens budget för 2017 är 0,5mnkr. I budgeten ligger arvoden, arbetsgivaravgifter, kurser, representation, datorer med mera.

Förvaltningsledning

Budgetansvarig Åsa Engwall

From 2016-01-01 är alla förvaltningschefer anställda av kommunstyrelsen. Lönekostnaden läggs då hos kommunledningsförvaltningen förutom 15% som belastar förvaltningen. Kostnader som budgeteras under

förvaltningsledning är kostnader för konsulter, projektanställningar samt ekonomiskt utrymme för att kunna möta uppkomna behov av utredningsuppdrag under året.

Tekniska förvaltningen har under 2016 haft kostnader för att ta hand om 416 skolungdomar i sommarpraktik. Utfallet för 2016 beräknas till cirka 2,1 miljoner. För 2017 budgeteras motsvarande belopp.

Ledningsnivå tekniska förvaltningen	Budget 2016	Budget 2017
Tekniska nämnden		
Personalkostnader	-360	-405
Övriga verksamhetskostnader	-140	-95
Tekniska nämnden summa tkr	-500	-500
Förvaltningsledning		
Personalkostnader	-1 600	-1 050
Övriga verksamhetskostnader	-2 035	-3 472
Förvaltningschef summa tkr	-3 635	-4 522

Ekonomienheten

Budgetansvarig Åsa Engwall

Ekonomienheten tillhör organisatoriskt tekniska förvaltningen. Den stödjer också samhällsbyggnadsnämnden och miljönämnden, som via en overheadkostnad betalar för dessa tjänster som här blir en intäkt. Övriga intäkter på ekonomienheten består av en utfördelad overhead till övriga enheter inom förvaltningen. I overheadkostnader ingår kostnader för ledning, ekonomi, personal- och administration samt kostnader för systemstöd och vissa förvaltningsövergripande kostnader. Enhetens personalkostnader har ökat för att klara den succesiva övergången till komponentavskrivningar.

Ekonomienheten	Budget 2016	Budget 2017
Intäkter overhead fördelat på övriga verksamheter	11 670	11 896
Personalkostnader	-3 529	-4 520
Övriga verksamhetskostnader	-985	-1 416
Kostnader för admin. o personal från samhällsbyggnadsförvaltningen	-3 042	-4 634
Summa kostnader	-7 556	-10 570
Summa netto ekonomienheten tkr	4 114	1 326

Personal- och administration

Budgetansvarig Marie Eriksson

Personal och administration enheten tillhör organisatoriskt samhällsbyggnadsförvaltningen men ska även stödja tekniska förvaltningen. Tekniska förvaltningen betalar för deras tjänster samt vissa andra kostnader via en overheadkostnad som debiteras enligt överenskommelse.

Lokalförsörjning och fastighet

Budgetansvarig Frank Renebo

Fastighetsverksamheten är organiserad i följande områden:

- Fastighetsförvaltning
- Byggnation
- Drift

Vi ansvarar för att vi förvaltar våra byggnader så att fastighetsvärdet behålls och att våra verksamheter har funktionella lokaler. Som byggherre ansvarar verksamheten för att det ställs krav på att vi bygger med bl.a. ett hållbart perspektiv.

För 2017 har hyresintäkterna höjts med 0,9 % enligt beslutade anvisningar. Försäljningen av Kvarteret Samariten innebär en stor förändring i hyresbeståndet. Försäljningen medför en negativ resultatpåverkan med 6 miljoner kronor under 2017. Den negativa resultatpåverkan har absorberats i verksamhetens budgeterade resultat.

Den ekonomiska uppföljningen har i och med budget 2017 ändrats till att ligga i linje med förvaltarorganisationen. Vi kommer att redovisa resultaträkning per ”kund”, vilket innebär verksamhetsdrivande nämnd eller per förvaltning. Resultat kommer att redovisas med bruttobelopp med intäkter och kostnader för sig.

Väsentliga områden 2017:

- Ombyggnation alternativt nybyggnation av identifierade förskolor med rustnings behov.
- Implementera lokalförsörjningsprocessen.
- Kvalitetssäkra arbetsprocesser för byggnation och underhåll.
- Information och återkoppling är prioriterat i enhetens kommunikation med hyresgästerna.

Risker

Under 2017 kommer verksamheten att implementera komponentavskrivning vilket kommer att påverka det ekonomiska resultatet. Eftersom effekten av komponentavskrivning ännu inte kan fastslås är detta att betrakta som en risk.

Budgeten inkluderar inte effekterna av införande av en ”lokalbank”.

Lokalförsörjning och fastighet	Budget 2016	Budget 2017
Hyresintäkter	420 963	454 861
Övriga intäkter	14 815	8 567
Summa intäkter	435 778	463 428
Personal	-29 798	-34 444
Övergripande verksamhet *	-38 902	-31 933
Overhead	-4 200	-4 200
Drift och underhåll *	-28 943	-20 748
Energimedia	-16 218	-16 399
Planerat underhåll	-47 370	-46 353
Avhjälpan underhåll	-24 601	-25 320
Kostnadshyror	-14 969	-48 870
Kapitalkostnad	-231 977	-231 965
Summa kostnader	-436 978	-460 232
Summa netto fastighetsenheten tkr	-1 200	3 196

Städ och kontorservice

Budgetansvarig Åsa Forslund

Verksamheten utför städtjänster på beställning av förvaltningar i Botkyrka kommun och ansvarar för all städning inom kommunen samt att det städas enligt fastställd lägsta städstandard. Städningen utförs såväl i egen regi som av externa leverantörer.

På grund av att kommunen växer och det byggs nytt, byggs om och byggs till så behöver vi utöka verksamheten.

För att möta detta har vi ändrat organisationen inför 2017 så att det nu blir 6 enheter och för detta har vi rekryterat en enhetschef. Vi förflyttar också verksamheten kontorservice så den nu organisatorisk ingår i samma enhet som externa leverantörer. Verksamhetens kvalitetskontroller blir nu också chef för kontorservice.

Andra förutsättningar som påverkar oss är att kontorservice inte längre får något anslag som tidigare från kommunledningsförvaltningen. Hur det slår ekonomiskt har vi svårt att veta i dagsläget. Det kommer att bli en utökad administration då vi måste internfakturera även kommunledningsförvaltningen.

Under året behöver vi göra en översyn av verksamheterna post och tryckeri för att få en effektivare verksamhet och kunna möta den efterfrågan som finns på service, speciellt i kommunhuset. Vi behöver utreda om vi ska ha ett eget tryckeri eller om vi kan finna bättre lösningar dels inom kommunen (Avux - Xenter) eller om det blir mer kostnadseffektivt att lägga ut allt externt. Vi behöver se över om vi kan få leasa maskiner som en tillfällig åtgärd till dess att beslut kan tas om verksamheten.

På städservice så fortsätter vi satsa på kvalitet, service och hälsan.

Vi kommer att köpa in fler maskiner för en ökad städskvalitet. Även olika städutbildningar för att få ännu bättre kompetens hos våra städare som och detta kommer bidra till en ökad städskvalitet. Vi fortsätter också vår digitala resa och satsar på utbildningar även där.

Vad gäller hälsa så kommer vi fortsätta vårt arbete med att öka frisknärvaron. Vi har avsatt pengar för att göra förebyggande, hälsofrämjande insatser.

Vi får fler och fler förfrågningar om att sköta andra sysslor. Exempelvis i och urplockning av diskmaskin, rengöring och påfyllning av kaffemaskiner, hantera pentryn med mera. Detta innebär att vi behöver se över hur vi kan utöka den servicen.

Då vi nu utökar uppdragen så kommer vi att behöva köpa in material såsom, vagnar, städredskap, kem och eventuellt maskiner till nya objekt.

Risker och osäkerhet

Det finns en viss osäkerhet kring intäkterna. Vi vet inte hur mycket ombyggnationerna av lokaler kommer att påverka oss. Olika enheter kommer att flytta på sig, både tillfälligt och permanent. Det finns även en viss osäkerhet, som alla år, kring hur mycket storstädningar och extra beställningar vi kommer utföra. Vi har försökt att få flera förvaltningar, speciellt utbildning, att lägga in storstädningar i budgeten och att det ska utföras i samtliga deras lokaler minst 1 gång varje år. Vi har inte riktigt lyckats med det till 2017 men fortsätter det arbetet. Vi kommer också hitta fler synergier med fastighetsenheten och speciellt på "konceptet att hyra en städad lokal". I detta koncept ingår både daglig och storstädning i hyran.

Städverksamheten	Budget 2016	Budget 2017
Försäljningsintäkter	65 861	68 984
Personalkostnad	-48 868	-56 237
Övriga verksamhetskostnader	-16 519	-12 247
Overhead	-474	-500
Summa kostnader	-65 861	-68 984
Summa netto städ tkr	0	0

Teknik och logistik

Budgetansvarig Peter Arnhjort

Kommande års budget rymmer en större osäkerhet än tidigare år. Detta har sin utgångspunkt i att samtliga verksamheter står inför utmaningar i form av utökad verksamhet men på sina håll också en minskad efterfrågan på verksamhetens tjänster. Detta leder till lägre intäkter men också minskade kostnader. Dock skall det påpekas att kostnadsmassan inte är möjlig att justera nedåt i samma takt som eventuella utblivna intäkter.

Av vikt är att belysa den osäkerhet som råder kring lokalkostnader för hela verksamhetsområdet. Bakgrunden till osäkerheten är den nuvarande lokalsituationen med en tillfällig inhyrning av personallokaler (Ekvägen 28) samt en undervåning (Ekvägen 30) som är tomställd sedan dryga året på grund av en omfattande vattenskada. I dagsläget har vi även identifierade fuktskador på plan 1 som resulterat i mögel. Diskussioner förs om eventuell evakuering och kostnader för detta är okända och därmed inte möjligt att ta hänsyn till i budget för 2017. Eventuella avvikelser kommer hanteras löpande under året.

Teknik och logistik	Budget 2016	Budget 2017
Intäkter Ekvägen /admin	4 955	5 020
Intäkter Gata /Park	28 380	30 275
Intäkter snickeri och mark/fastighet *	0	0
Intäkter fordon och maskin	19 700	18 266
Intäkter transportcentralen	31 750	32 500
Intäkter verkstad	4 950	4 805
Summa intäkter	89 735	90 866
Personal *	-24 663	-26 546
Kapitalkostnad öv. kost	-5 618	-5 170
Transportcentral öv. kost	-20 975	-21 243
Verkstad och tvätthall öv.kost	-3 115	-3 045
Fordon och maskiner	-13 335	-12 389
Gata /park öv. kost	-15 656	-15 840
Snickeri och mark/fastighet öv. Kost *	0	0
Öv kost Ekvägen /admin	-4 507	-4 767
Overhead	-1 866	-1 866
Summa kostnader	-89 735	-90 866
Summa netto teknik och logistik tkr	0	0

Vatten och avlopp

Tf chef Lars Lönnkvist

VA-verksamheten budgeteras att ha ett resultat som överensstämmer med verksamhetens kostnader.

De kostnadsökningar vi ser är främst från SYVAB för avloppsrening som ökar med 3,7 miljoner kronor. Även Stockholm Vatten höjer taxan för inköp vatten med 17 öre/kbm vilket innebär att kostnaderna ökar med cirka 500 000 kronor. Kostnader för fordon ser ut att bli något lägre för 2017 då vi under hösten 2016 avvecklar ett leasingkontrakt och 2 bilar byts ut under 2017. Kostnaden för kapitaltjänster kommer att öka med cirka 500 000 kronor men bedöms rymmas inom föreslagen budget. Eftersom Tullinge vattenverk inte är i full drift minskas kostnaden något jämfört mot tidigare års budget.

På intäktssidan är va-taxan indexreglerad och ökar med 2 %, Vår bedömning är att vattenförbrukningen och intäkten ökar något. Övriga mindre kostnadsökningar på personal, va-material och annat bedömer vi vara av mindre art och bör täckas av intäkterna.

VA enheten	Budget 2016	Budget 2017
Brukningsavgifter	106 515	110 000
Hyra antennplatser	521	570
Anslutningsavgifter	4 500	4 500
Övriga intäkter	2 202	2 800
Summa intäkter	113 738	117 870
Personal	-20 284	-19 073
Gemensam verksamhet	-11 938	-11 181
Overhead	-2 800	-3 000
Kapitalkostnad	-20 000	-21 331
Vattenberedning	-1 279	-1 017
Inköp av vatten	-14 824	-16 000
Vattendistribution	-4 623	-4 863
Spillvattenavledning	-5 005	-4 235
Inköp av avloppsrening	-31 100	-34 815
Dagvattenavledning	-460	-895
Dagvattenbehandling	-1 425	-1 460
Summa kostnader	-113 738	-117 870
Summa netto VA tkr	0	0

Antalet årsarbetare/antalet anställda

Antal årsarbetare = omräknat till helårsanställda		Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Budget
Antalet anställda = antalet personer		2014	2015	2016	2016	2017
Gemensam verksamhet (förv.ledning+ekonomi)	Antal årsarbetare	5,00	6,00	5,00	6,00	7,30
	Antal anställda	5,00	6,00	5,00	6,00	8,00
Lokalförsörjning och fastighet	Antal årsarbetare	13,60	38,00	53,70	53,70	56,00
	Antal anställda	14,00	38,00	57,00	57,00	56,00
Städning	Antal årsarbetare	104,00	124,70	113,67	113,67	130,47
	Antal anställda	110,00	130,00	125	125	147,00
Teknik och logistik	Antal årsarbetare	72,10	47,50	46,00	46,00	49,85
	Antal anställda	73,00	48,00	46,00	46,00	50,00
VA-verksamhet	Antal årsarbetare	27,00	28,00	28,00	28,00	29,00
	Antal anställda	27,00	28,00	28,00	28,00	29,00
Summa	Antal årsarbetare	221,70	244,20	246,37	247,37	272,62
	Antal anställda	229,00	250,00	261,00	262,00	290,00

2016-11-30

Investeringsplan 2017-2020

Beskrivning av investeringar 2017-2020

Sammanlagt anvisar tekniska nämndens investeringsbudget 199 miljoner kronor för perioden 2017-2020. För energibesparande åtgärder beräknas 10 miljoner kronor per år under perioden. Åtgärder för förbättrad ventilation, brandskydd och tillgänglighet ingår varje år med mellan 3-4 miljoner kronor.

Investeringsplan 2017-2020

Förvärv av bostadsrätter för socialnämnden samt vård- och omsorgsnämndens behov ingår med 8 miljoner kronor per år.

För reinvesteringar avsätts 11 miljoner kronor per år.

Investeringsplanen innehåller utbyten av fyra bussar varav tre byts under 2017. Här återfinns även maskiner och utrustning för att sköta kommunala gator och parker.

Utbyggnad av VA i Grödinge, etapp 2 är det största nya projektet inom VA verksamheten. Utbyggnaden beräknas ske mellan åren 2019-2020.

Stora investeringar för VA utbyggnad i Grödinge och för dagvattenledning i Norra Botkyrka återstår. Anslag för dessa projekt har medgivits i tidigare fullmäktige beslut.

Status	Investeringsprojekt (tkr)	Total-Kalkyl	2017	2018	2019	2020
Tekniska nämnden						
KF	Energisparåtgärder inom värme och ventilation		-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
KF	Re- investeringar (ny avskrivningsmetod)		-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
KF	Normanpassning i befintliga anläggningar		-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
KF	Förbättring av fastighetsnät för skolor/förskolor och lokaler		-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
KF	Brandskyddsåtgärder		-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
KF	Förbättrade passagesystem i egna lokaler		-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
KF	Förvärv av bostadsrätter		-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
KF	Tillgänglighetsanpassning		-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
<i>Delsumma</i>			<i>-47 000</i>	<i>-47 000</i>	<i>-47 000</i>	<i>-47 000</i>
KF	Kopieringsapparater		-1 800	-100	-500	-100
KF	Städmaskiner		-500	-500	-500	-500
KF	Buss Obj. 30930	-900	-900			
KF	Buss Obj. 30926	-900	-900			

KF	Buss Obj. 30927	-900	-900			
KF	Buss Obj. 30932	-900	0	-900		
KF	V/A Bil Filmbuss Obj.30789	-700	-700			
KF	Sand och saltspridare	-700	-700			
KF	Sandupptagare	-500	-500			
KF	Lövsugsvagn	-100	-100			
KF	Asfaltkokare	-1 000	-1 000			
<i>Delsumma</i>			-8 000	-1 500	-1 000	-600
Summa			-55 000	-48 500	-48 000	-47 600

Status	Investeringsprojekt (tkr)	Total-Kalkyl	2017	2018	2019	2020
	Taxefinansierad verksamhet					
	Tekniska nämnden					
	VA-verksamheten					
KF	Dagvattenreningsanläggning. Tuna ind område	-4 500	-2 500	-2 000		
KF	Dagvattenreningsanläggning. Norsborg	-2 000		-2 000		
KF	Uppgradering av pumpstationer	-6 000	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
KF	Sektionering av ventiler	-4 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
KF	Storvretens vattentorn(reinvestering)	-3 000	-3 000			
KF	Vårsta vattentorn(reinvestering)	-2 000	-2 000			
KF	Mindre utbyggnad (va-serviser+LTA pumpar))	-8 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
KF	Mindre investeringar i va-anläggningen	-20 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
KF	Förnyelse av va-ledningar	-48 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
KF	Relining av spill- och dagvatten ledningar	-8 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
KF	Utbyggnad av VA Grödinge etapp 2	-115 000			-30 000	-85 000
KF	Ny spolkärra för DU-åtgärder	-500	-500			
KF	Tullinge vattenverk	?	?	?	?	?

KF	Segersjö vattenverk	?	?	?		
KF	Ny reservkraft Solskensvägen TS		-300			
KF	Klimat- och reningssåtgärder dagvatten	-16 000	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
KF	Sjöudden deponi	?	?	?		
Summa		-237 000	-35 800	-31 500	-57 500	-112 500

8

Lokal krisledningsplan (TEF/2015:162)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar tekniska förvaltningens krisledningsplan.

Sammanfattning

En kris kan orsakas av många olika typer av händelser och går inte alltid att förutse. Grunden för tekniska förvaltningens krisledning består därför i att arbeta proaktivt. En kris innebär ofta en form av anpassad organisation. Tekniska förvaltningens krisledningsplan beskriver hur förvaltningen organiserar, leder, samordnar, samverkar och kommunicerar vid en kris eller vid hot om kris på förvaltningsnivå.

Krisledningsplanen fastställs av tekniska nämnden. Förvaltningschefen ansvarar för att den granskas årligen och revideras vid behov. Mindre revideringar av planen och justeringar av bilagor fastställs av förvaltningschefen som är tillika chef för krisledningen. Den aktuella krisledningsplanen ska alltid finnas tillgänglig både på papper och digitalt.

Tekniska förvaltningens krisledningsplan ska också förhålla sig till och följa Botkyrka kommuns övergripande fastställda krishanteringsprogram.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-09

2016-11-09

Dnr TEF/2015:162

Referens
Marie Eriksson

Mottagare
Tekniska nämnden

Krisledningsplan för tekniska förvaltningen (tef/2015:162)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden antar tekniska förvaltningens krisledningsplan.

Sammanfattning

En kris kan orsakas av många olika typer av händelser och går inte alltid att förutse. Grunden för tekniska förvaltningens krisledning består därför i att arbeta proaktivt. En kris innebär ofta en form av anpassad organisation. Tekniska förvaltningens krisledningsplan beskriver hur förvaltningen organiserar, leder, samordnar, samverkar och kommunicerar vid en kris eller vid hot om kris på förvaltningsnivå.

Krisledningsplanen fastställs av tekniska nämnden. Förvaltningschefen ansvarar för att den granskas årligen och revideras vid behov. Mindre revideringar av planen och justeringar av bilagor fastställs av förvaltningschefen som är tillika chef för krisledningen. Den aktuella krisledningsplanen ska alltid finnas tillgänglig både på papper och digitalt.

Tekniska förvaltningens krisledningsplan ska också förhålla sig till och följa Botkyrka kommuns övergripande fastställda krishanteringsprogram.

Ärendet

Syftet med förvaltningens krisledningsplan är att klargöra förvaltningens organisation och uppgifter vid en kris eller Extra ordinär händelse, Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Planen förtydligar också ansvarsförhållanden inom tekniska förvaltningen och att förvaltningen samarbetar med andra aktörer samt hur förvaltningen ska kommunicera vid en kris eller vid hot om kris.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Marie Eriksson
Administrativ chef

2016-11-09

Dnr TEF/2015:162

Bilaga
Tekniska förvaltningens krisledningsplan

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Tekniska förvaltningens krisledningsplan

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Diarienummer: tef/2015:162
Dokumentet är beslutat av: Tekniska nämnden
Dokumentet beslutades den: 12 december 2016
Dokumentet gäller för: Tekniska nämnden
Dokumentet gäller till den: Gäller tills vidare

**LANGT
IFRÅN LAGOM**

BOTKYRKA

Innehåll

Krisledningsplan för tekniska förvaltningen.....	1
Inledning	1
Syfte	1
Vad innebär begreppet kris och krisberedskap.....	1
Tekniska förvaltningens krisnivåer	2
Extraordinär händelse.....	3
Larmning av krisledningsstab eller krisledningsnämnd.....	3
Kommunikation vid extra ordinära händelser.....	4
Kommunens geografiska områdesansvar	4
Sammanfattningsvis innebär det geografiska områdesansvaret att kommunen ska:	4
Krishantering på tekniska förvaltningen	4
Organisering.....	5
Tekniska förvaltningens krisledningsorganisation/-bemanning....	5
Arbets- och ansvarsfördelning i krisledningsgruppen	6
Uthållighet och förstärkning	8
Kriskommunikation	8
Avslut av förvaltningens krisledningsgrupp.....	9
Utvärdering	9
Utbildning och övning	10
Uthållighet och förstärkning	10

Dokumentet ersätter: interim krisledningsplan

Dokumentansvarig är: administrativ chef

För revidering av dokumentet ansvarar: administrativ chef

För uppföljning av dokumentet ansvarar: administrativ chef

Relaterade dokument:

Krisledningsplan för tekniska förvaltningen

Inledning

En kris kan orsakas av många olika typer av händelser och går inte alltid att förutse. Grunden för tekniska förvaltningens krisledning består därför i flexibilitet och proaktivitet. En kris innebär ofta en form av anpassad organisation. Detta dokument beskriver hur tekniska förvaltningen organiserar, leder, samordnar, samverkar och kommunicerar vid en kris eller vid hot om kris.

Krisledningsplanen fastställs av tekniska nämnden. Förvaltningschefen ansvarar för att den granskas årligen och revideras vid behov. Mindre revideringar av planen och justeringar av bilagor fastställs av förvaltningschefen tillika chef för krisledningen. Aktuell plan finns alltid tillgänglig på Botwebb samt på papper.

Tekniska förvaltningen ska varje år göra en analys av vilka allvarliga händelser som kan inträffa och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet värderas och sammanställas i en risk och sårbarhetsanalys som sedan ska utgöra en kontinuitetsplan där hoten och riskerna graderas (1-5 eller från rött till grönt). En ansvarig person ska pekas ut för varje hot och risk, och en ”plan B” presenteras som beskriver hur vi gör för att hotet och risken inte ska inträffa och hur vi hanterar händelsen om det ändå inträffar.

Tekniska förvaltningens krisledningsplan ska också förhålla sig till och följa Botkyrka kommuns övergripande krishanteringsprogram.

Syfte

Syftet med förvaltningens krisledningsplan är att klargöra förvaltningens organisation och uppgifter vid en kris eller extra ordinär händelse. Planen förtydligar också ansvarsförhållanden inom tekniska förvaltningen och att vi samarbetar med andra aktörer samt hur vi ska kommunicera vid en kris eller vid hot om kris.

Vad innebär begreppet kris och krisberedskap

Med begreppet kris avser vi en händelse som drabbar många människor och stora delar av vår verksamhet, och som kräver snabba och samordnade insatser för att hantera och lindra händelsens skadeverkningar.

Med krisberedskap menas förmågan att hantera konsekvenserna av en händelse, men också förebyggande åtgärder som krävs för att förhindra att en kris uppstår eller för att begränsa skadeverkningarna. Begreppet omfattar också uppföljning och återföring av erfarenheter efter en kris. Krishantering står för den mer omedelbara hanteringen av en händelse eller störning som inträffat.

Som krishanterare bör man ha inställningen att människors uppfattning av krisen är viktig, oavsett hur överensstämmande den är med verkligheten. Det är nämligen människors bild av krisen som kommer att prägla deras uppfattning om och förtroende för samhället och aktörerna. Krisledningen måste därför alltid veta hur bilden av krisen ser ut.

Tekniska förvaltningens krisledningsgrupp ska därför ha god förmåga att:

- samverka med och leda samverkan med andra aktörer
- samordna information (snabbt kunna inhämta, bearbeta, analysera samt sprida korrekt och tillförlitlig information)
- ge en korrekt och samordnad information till allmänhet och media
- sammanställa, kontinuerligt följa upp och kommunicera en lägesbild till berörda aktörer
- sammanställa och delge lägesrapporter till eventuellt berörda myndigheter
- upprätthålla samband med berörda aktörer

Tekniska förvaltningens krisnivåer

Nivå 1

Kris som berörd förvaltning kan hantera själv – Inträffad händelse där förvaltningen hanterar händelsen inom den egna organisationen.

Nivå 2

Störning – Inträffad händelse där förvaltningen hanterar händelsen, med stöd av delar av den centrala krisledningen och andra experter.

Nivå 3

Allvarlig händelse – Inträffad händelse som kräver stöd från andra förvaltningar och hela den centrala krisledningen, som bland annat prioriterar resurser.

Nivå 4

Extraordinär händelse – Inträffad händelse där stöd krävs från många förvaltningar, aktörer (offentliga, privata och frivilliga) på regional eller nationell nivå. Händelsen kan kräva att kommunens krisledningsnämnd måste sammanträda och fatta övergripande beslut.

Nivå 5

Extra kritisk händelse med POSOM inkopplat

Kris liknande extraordinär händelse men där POSOM-gruppen behöver kopplas in. Det kan gälla vid till exempel dödsfall eller när personer skadats fysiskt eller psykiskt.

Med POSOM menas psykologiskt och socialt omhändertagande av oskadade och deras anhöriga. Socialjouren har ett kommunövergripande uppdrag att svara, dygnet runt, för de akuta POSOM-insatserna. POSOM larmas via SOS Alarm. POSOM ersätter inte verksamhetens planering för krisberedskap och förberedelser för psykosociala stödinsatser. POSOM insatser riktar sig till allmänheten vid olika typer av olyckor. De har alltså ett externt uppdrag, och inte internt. När en olycka inträffar på någon av våra arbetsplatser, med medarbetare som både vittne och drabbade så ska det psykiska och sociala omhändertagandet skötas av ett av Botkyrka kommun upphandlat företag.

Extraordinär händelse

Begreppet ”extraordinär händelse” kommer från Lagen om extraordinära händelser, LEH (2006:544) och används nationellt av olika myndigheter och innebär: ”Med Extraordinär händelse avses i denna lag en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller ett lands-ting.”

Viktiga samhällsfunktioner för en kommun handlar främst om dricksvattenförsörjning, avloppshantering, elförsörjning, renhållning, väghållning med mera.

Om en extraordinär händelse inträffar gäller kommunens övergripande krishanteringsprogram och den centrala krisledningsorganisationen tar över arbetet och är då överordnad förvaltningens krisledningsarbete.

En krisledningsnämnd (ledamöter och ersättare från kommunstyrelsen) finns inrättad av kommunfullmäktige. Nämnden får besluta om hela eller delar av verksamheten från övriga nämnder. Det är ordföranden i krisledningsnämnden eller, då denne har förhinder, vice ordföranden som bedömer när **en extraordinär händelse** enligt lag (SFS 2006:544) medför att nämnden ska träda i funktion.

Larmning av krisledningsstab eller krisledningsnämnd

Den som vid en extraordinär händelse eller annan krissituation behöver larma kommunens krisledningsstab använder sig av de kontaktvägar som finns i kommunledningsförvaltningens ”Interim krisledningsplan 2016”. Primär larmmottagare i kommunen är tjänstgörande kommundirektör. Om kommundirektören inte kan nå söks kontakt enligt ordningsföljden i larmlistan.

Kommundirektören, eller den som kommundirektören utser, kontaktar krisledningsnämndens ordförande, som beslutar om:

- det inträffade ska klassas som en extraordinär händelse,
- om krisledningsnämnden ska kallas in eller
- om det finns behov av annan samordning mellan nämnder och styrelser i Botkyrka kommun

Aktuella larmlistor med kontaktuppgifter till krisledningsnämnd och krisledningsstab samt för respektive nämnd och förvaltning ska finnas tillgängliga både digitalt och på papper. Dessa listor ska uppdateras kontinuerligt och en utsedd person på kommunledningsförvaltningen ska vara ansvarig för uppdateringen.

Listor ska finnas hos:

- Ordinarie och ersättare i krisledningsnämnd
- Samtliga som ingår i centrala krisledningsstaben
- Kommunens Kontaktcenter

Kommunikation vid extra ordinära händelser

Kommunikation är av central betydelse vid extraordinära händelser. Det är därför viktigt att kontakter med allmänhet och med media organiseras centralt och sköts av kommunikationsansvarig vid krisledningsstaben eller av denne utsedda personer.

Kommunens geografiska områdesansvar

Områdesansvaret innebär inte att kommunen tar över andra aktörers ansvarsområden. Däremot bygger det på att aktörerna av egen vilja medverkar till en samordning av krishanteringen i det geografiska området. Aktörer i det här fallet kan vara externa företag eller andra verksamheter.

Sammanfattningsvis innebär det geografiska områdesansvaret att kommunen ska:

- upprätta en samlad analys av sådana risker och sådan sårbarhet i kommunens geografiska område som kan leda till en extraordinär händelse och göra denna analys känd för berörda aktörer
- regelbundet sammankalla representanter för de lokala krisaktörerna
- verka för att de lokala krisaktörernas förberedelser för hanteringen av en extraordinär händelse samordnas
- verka för att informationen till allmänheten vid en extraordinär händelse samordnas
- kunna lämna en samlad information till länsstyrelsen om läget i kommunen i fråga om risker och sårbarhet och om de lokala krisaktörernas förberedelse för hanteringen av en extra ordinär händelse
- kunna ge länsstyrelsen en samlad rapport om läget i kommunen vid en extraordinär händelse och om de lokala krisaktörernas vidtagna och planerade åtgärder med anledning av händelsen.

Krishantering på tekniska förvaltningen

Tekniska förvaltningens krisledningsplan utgår från förvaltningens ordinarie organisationsstruktur och beslutsvägar. Syftet med det är att säkerställa kompetens och underlätta omställningen från ordinarie verksamhet till krishantering.

Aktivering av krisledningsgruppen sker i första hand av krisledningschefen och i andra hand av stabschefen. En larmlista ska finnas upprättad och larm ska gå ut via sms och/eller via mejl. På larmlistan ska även privata nummer finnas angivna.

Krisledningsgruppen rapporterar kontinuerligt till ledningsgruppen och till nämnd.

Vid krisläge nivå ett bedöms verksamheternas krisledningsgrupper själva kunna klara av störningen. De kallar vid behov in de resurser de behöver, som till exempel HR eller kommunikation.

Förvaltningens krisledningsgrupp aktiveras vid krisläge nivå två till fyra beroende på krisens karaktär. När förvaltningens krisledningsgrupp är aktiverad är den överordnad alla andra krisledningsgrupper på verksamhetsnivå.

Organisering

Krisläge nivå 1

Varje enhet bedöms kunna hantera krisen inom ramen för sin egen krisledningsorganisation. Det innebär att enheten själv tar hand om händelsen. Enheten kan vid behov begära in resurser från central förvaltning som till exempel HR eller kommunikation. Förvaltningens krisledningsorganisation aktiveras inte i krisläge nivå 1.

Ett exempel på ”Krisläge nivå 1 – Störning” inbrott i verksamheten, skadegörelse, vattenläcka.

Krisläge nivå 2 – till 4

Krisledningsgruppen sammankallas och blir då överordnad verksamheternas krisledningsgrupp. Allt krisledningsarbete sköts från central förvaltning i samarbete med verksamheterna och övriga berörda. Det kan till exempel vara andra förvaltningar, räddningstjänst, POSOM eller polis. Vid krisläge 4- *Extra ordinär händelse* kan även tekniska nämnden behöva sammanträda och fatta övergripande beslut.

Tekniska förvaltningens krisledningsorganisation/-bemanning

Krisledningschef	förvaltningschef, ersättare chef städservice
Stabschef	administrativ chef, ersättare ekonomi-controller
Kommunikatör	kommunikationsansvarig, ersättare webb-kommunikatör
Loggförare	va-chef, ersättare utses av krisledningschef vid behov
Analysfunktion	chef teknik och logistik, ersättare enhetschef transportcentralen
Planeringsfunktion	fastighetschef, ersättare driftchef

Administrativ funktion   va-chef, ersättare utses av krisledningschef vid behov

Arbets- och ansvarsfördelning i krisledningsgruppen

Krisledningschefen

- sammankallar krisledningsgruppen
- leder arbetet i krisledningsgruppen
- utser talespersoner
- ansvarar för krisledningsgruppens underhåll och säkerhet
- ansvarar för kontakter med andra myndigheter
- ansvarar för kontakter med nämndens ordförande och andra politiker
- ansvarar för kontakter med kommundirektören
- har rätt att ta i anspråk personal ur förvaltningsorganisationen för tjänstgöring i krisledningsgruppen
- bedömer behovet av avlösning i den egna funktionen
- kan adjungera representanter från externa samverkanspartner
- beslutar tillsammans med stabschefen när krisledningsgruppens arbete är slutfört och krisen är över

Stabschef

- leder och samordnar det operativa arbetet i krisledningsrummet
- kontrollerar att order blir genomförda och dokumenterade
- dokumenterar alla beslut i beslutsloggen
- håller krisledningschefen uppdaterad om händelseutvecklingen
- gör löpande prognos över konsekvenserna och hur läget kan förändras
- har rätt att ta i anspråk personal ur förvaltningsorganisationen för tjänstgöring i krisledningsgruppen
- ansvarar för att samverkan sker med andra aktörer, till exempel, andra förvaltningar och säkerhetschefen
- beslutar tillsammans med krisledningschefen när krisledningsgruppens arbete är slutfört och krisen är över
- ansvarar för utvärdering av krisledningsarbetet när krisen är över

Kommunikatör

- bedömer olika målgruppers behov av information och ger rekommendationer
- ger service till media och stöd till talespersoner
- omvärldsbevakar och analyserar bilden av krisen i media
- tar fram budskap utifrån krisens förlopp
- ansvarar för information på webb och i sociala medier
- ser till att kommunikationschef, kontaktcenter, reception och medborgarkontor har information

- bedömer behov av tryckt information eller information på andra språk
- uppdaterar larmlistor
- informerar om när krisen är avslutad
- bedömer behovet av förstärkning eller avlösning av den egna funktionen

Loggförare

- dokumenterar och loggför händelser
- ser till att samtliga funktioner i krisledningsgruppen har tillgång till händelseloggen (loggen kan med fördel visas med dator och kanon så att samtliga kan följa vad som loggas)
- sammanställer material
- upprättar checklistor (vad ska göras)
- samlar in all dokumentation som upprättats under hela krisledningsarbetet och diarieför detta efter avslut av förvaltningens krisledning
- bedömer behovet av avlösning i den egna funktionen

Analysfunktionen

- analyserar det mest sannolika alternativet avseende hur situationen kan utvecklas inom 24 timmar, en vecka, 14 dagar och eventuellt längre tid
- analyserar det farligaste alternativet avseende hur situationen kan utvecklas inom 24 timmar, en vecka, 14 dagar och eventuellt längre tid
- analyserar och lämnar förslag på vilka uppgifter som måste utföras vid dessa händelseutvecklingar och vilka resurser vi måste ha tillgång till för att kunna utföra uppgifterna
- ifrågasätter och granskar kritiskt de övergripande beslut om inriktning som krisledningsgruppen fattar (syftet med detta är att säkerställa en flexibilitet i krisledningsarbetet så att krisledningsgruppen inte låser fast sig vid det valda alternativet)
- deltar vid lägesavstämningar och lämnar rapporter inom det egna ansvarsområdet
- bedömer behovet av avlösning i den egna funktionen

Planeringsfunktionen

- identifierar och planerar samordningsbehovet mellan krisledningsgruppen och verksamheterna samt vid behov även mellan kommuner
- bevakar att arbetet stämmer överens med gällande lagstiftning
- gör analyser av kostnader som kan tillkomma
- bedömer behovet av avlösning i den egna funktionen

Tekniska nämnden

- fattar beslut om tekniska nämndens krisplan

- fattar beslut som är överordnat krisledningschefens/förvaltningschefens mandat
- om beslut behöver fattas annan tid än att nämnden sammanträder kan ordförandebeslut fattas

Uthållighet och förstärkning

I krisens natur ingår att den inte är förutsägbar, varken till längd eller till omfattning. Detta innebär att behov kan uppstå avseende både förstärkning av personal, respektive att kunna skapa fungerande avlösningar för tjänstgörande personal. En särskild analys behöver göras för att förteckna de personer i den egna organisationen som kan ingå i en sådan resurs. På enhetsnivå kan förstärkning behöva ske med resurser från central förvaltning. När förstärkning sker, oavsett slag och omfång, gäller dock grundprincipen att ordinarie chef alltid behåller sitt ansvar för verksamheten.

Kriskommunikation

Botkyrka kommuns kriskommunikation ska kännetecknas av snabbhet, trovärdighet, öppenhet, saklighet, tillgänglighet, empati och entydighet. Vi följer de riktlinjer som finns framtagna gällande kommunikation för hela Botkyrka kommun.

Snabb

Vi ska ge information så fort det är möjligt, oavsett hur mycket eller hur lite det finns att berätta. Den bild av krisen som växer fram de första timmarna är svår att ändra på senare. Därför gäller det att vi så snabbt som möjligt ger vår första bild av händelsen och på så sätt bidra till en systematisk och effektiv krishantering. Vår ambition ska vara att ligga steget före händelseförloppet och försöka förutse informationsbehoven.

Trovärdig

Genom att vi strävar efter att alltid vara öppna, ärliga och kompetenta lägger vi grunden för en hög trovärdighet i alla lägen. En organisation med hög trovärdighet har större förutsättningar att lyckas med sin kommunikation.

Öppen

Vid en kris är det mycket viktigt – och ofta svårt – att arbeta med öppenhet som ledord. Vi ska ta hänsyn till olika aspekter av krisen, svara på frågor, förklara beslut och överväganden. Öppenhet kan därför innebära att vi är tydliga och öppna med att vi inte kan berätta vissa saker på grund av till exempel sekretess eller av annan hänsyn till enskilda medborgare.

Saklig

Vår information ska bygga på fakta. Vi ska under inga omständigheter spekulera eller föra obekräftade uppgifter vidare. Det innebär att vi lämnar så uttömmande svar som möjligt, utan att tro, anta eller förutspå något.

Tillgänglig

Informationen ska vara lätt att hitta och lätt att förstå. Vi ska använda klarspråk, ett språk som är tydligt, enkelt och korrekt, så att så många som möjligt kan förstå vad vi vill säga.

Vi ska hålla våra kanaler uppdaterade med senaste informationen, svara i telefonen och våra utsedda talespersoner ska vara beredda på att svara på frågor och i vissa fall infinna sig på viktiga platser för att ge muntlig information.

Empatisk

Det mänskliga perspektivet, empati och respekt ska genomsyra kriskommunikationen. Grunden för en god kriskommunikation är att vi har empati, inlevelse och förståelse för de som drabbas. En förståelse för dem som vill ha eller kräver information är också viktig, trots att man själv kanske inte kan ge den.

Entydig

Vi ska anpassa innehållet i vår kommunikation beroende på målgrupp men på följande punkter måste budskapen vara entydiga:

- vår bedömning av krisen och
- våra åtgärder

Avslut av förvaltningens krisledningsgrupp

Krisledningschefen och Stabschefen fattar ett gemensamt beslut om när och hur krisledningsgruppens avveckling och återgången till normal organisation sker, detta bör med fördel ske successivt.

När beslut om återgång till normal organisation har fattats ska följande beaktas:

- att avvecklingen sker successivt
- att behov av uppföljning av händelsen och stöd till drabbade fortsätter inom ordinarie organisation
- personalens eventuella behov av ledighet, information och avlastande samtal ses över och följs upp
- att händelsens dokumentation avslutas och hålls ordnad för att underlätta uppföljning
- att krishanteringsinsatsen utvärderas
- utvärdering och kunskapsåterföring

Utvärdering

Efter varje insats där förvaltningens krisledning varit aktiv ska en utvärdering göras. Stabschefen har ansvaret för utvärderingen. Och resultat och lärdomar från utvärderingen ska användas i krisledningsorganisationen framöver.

Utbildning och övning

Krisledningsgruppen på tekniska förvaltningen ska minst en gång om året ha övningar, utbildningar samt öva på krisledning genom spel eller med skrivbordsövning med fiktiva händelser i övningssyfte.

Uthållighet och förstärkning

I krisens natur ingår att den inte är förutsägbar, varken till längd eller till omfattning. Detta innebär att behov kan uppstå avseende både förstärkning av personal, respektive att kunna skapa fungerande lösningar för tjänstgörande personal. På enhetsnivå kan förstärkning behöva ske med resurser från central förvaltning. När förstärkning sker, oavsett slag och omfång, gäller grundprincipen att ordinarie chef alltid behåller sitt ansvar för verksamheten.

9

Slutredovisning av investeringsprojekt-Tumba Gymnasium, lokalanpassning (TEF/2016:181)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av lokalanpassningen i Tumba gymnasium, projektkonto 6174.

Sammanfattning

I augusti 2014 flyttade Botkyrka vägledningscenter från Tumba gymnasium till Hans Stahles väg 13. Det beslutades då att lokalerna skulle anpassas för skolans behov. De nya lokalerna kunde tas i drift i juni 2015.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-10-24

2016-12-12

Dnr TEF/2016:181

Referens
Lars Cha

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av lokalanpassningen i Tumba gymnasium, projektkonto 6174

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av lokalanpassningen i Tumba gymnasium, projektkonto 6174.

Sammanfattning

I augusti 2014 flyttade Botkyrka vägledningscenter från Tumba gymnasium till Hans Stahles väg 13. Det beslutades då att lokalerna skulle anpassas för skolans behov. De nya lokalerna kunde tas i drift i juni 2015.

Medborgarens nytta

Tumba gymnasium har utökat sina skollokaler och fått nya rumsfunktioner, bl.a. arbetsrum, väntrum och konferensrum.

Bakgrund

Med anledning av att Botkyrka Vägledningscenter i slutet av augusti 2014 flyttade från Tumba Gymnasium till Hans Stahles väg 13, så beställde utbildningsförvaltningen lokalanpassningar på Tumba gymnasium.

Finansiell redovisning

Tumba Gymnasium-lokalanpassning	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	40 000		40 000		40 000
Entreprenad	1 900 000		1 900 000	1 779 216	120 784
Konstnärlig utsmyckning	0		0		
Intern ränta under byggtid	30 000		30 000	20 721	9 279
Övriga Byggherreomkostn.	30 000		30 000	28 490	1 510
Totalsumma	2 000 000		2 000 000	1 828 427	171 573

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Lars Cha
Byggchef

10

Slutredovisning av investeringsprojekt- Alby fritidsgård (TEF/2016:180)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av ombyggnaden av Alby fritidsgård, projektkonto 6297.

Sammanfattning

I augusti 2012 beslutade kommunstyrelsen att Albyvägen 7 skulle byggas om för att kunna inhysa Alby fritidsgård. Tekniska förvaltningen fick i uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen att sköta projekteringen och ombyggnaden för att lokalerna skulle bli ändamålsenliga. Lokalerna var tidigare en del av Tumba gymnasium, och fritidsgården kunde flytta in i juni 2015.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-10-24

Referens
Lars Cha

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av ombyggnaden för Alby fritidsgård, projekt- konto 6296

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av ombyggnaden av Alby fritidsgård, projektkonto 6297.

Sammanfattning

I augusti 2012 beslutade kommunstyrelsen att Albyvägen 7 skulle byggas om för att kunna inhysa Alby fritidsgård. Tekniska förvaltningen fick i uppdrag av kultur- och fritidsförvaltningen att sköta projekteringen och ombyggnaden för att lokalerna skulle bli ändamålsenliga. Lokalerna var tidigare en del av Tumba gymnasium, och fritidsgården kunde flytta in i juni 2015.

Medborgarens nytta

Lokalerna anpassades för öppen fritidsgårdsverksamhet för 10–12-åringar på eftermiddagen och för kvällsverksamheten för fritidsgårdens målgrupp 12–16-åringar. Lokalerna har också en separat del för unga vuxna samt personalutrymmen och rum som det lokala föreningslivet kan använda.

Bakgrund

Alby fritidsgård är tillfälligt har varit inhyst i Kvarnhagsskolan och under de senaste åren har lösningar med paviljonger och nybyggnad diskuterats för att fritidsgården ska få egna lokaler. Enligt Botkyrka kommuns flerårsplan 2011–2014 skulle ny fritidsgård i Alby skapas.

Kultur- och fritidsnämnden noterade i sitt handlingsprogram 2008 att man särskilt behövde skapa verksamheter för unga vuxna, det blev tydligt sedan fritidsgårdsverksamheten främst inriktades på åldern 12–16 år. Förvaltningen inledde samarbete för unga vuxna med ABF i Alby, som driver den nuvarande fritidsgården. Och kultur- och fritidsnämnden beslutade att utveckla en mötesplats för unga vuxna, 17–25 år, i anslutning till fritidsgården i Alby (KF/2011:180).

Finansiell redovisning

Alby fritidsgård	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	1 500 000		1 500 000	1 568 624	-68 624
Entreprenad	26 000 000		26 000 000	26 624 459	-624 459
Konstnärlig utsmyckning	25 000		25 000	24 047	953
Intern ränta under byggtid	425 000		425 000	549 786	-124 786
Övriga Byggherreomkostn.	1 650 000		1 650 000	1 717 514	-67 514
Totalsumma	29 600 000	0	29 600 000	30 484 430	-884 430

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Lars Cha
Byggchef

11**Slutredovisning av projektkonto 6180, förskolepaviljonger i Tallidsskolan och projektkonto 6181, förskolepaviljonger i Brunna. (TEF/2016:163)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6180 som avser etablering av förskolepaviljonger i Tallidsskolan och projektkonto 6181 som avser förskolepaviljonger i Brunna.

Sammanfattning

Beslut gällande etablering av förskolepaviljonger beslöts i februari 2012.

Utbildningsförvaltningen har i en och samma beställning beställt 7 paviljongavdelningar vid Tallidsskolan och tre paviljongavdelningar på Brunna paviljongerna varför de två paviljongetableringarna slutredovisas tillsammans.

Ursprungsbeställningen från februari 2014, från Utbildningsförvaltningen har reviderats i april 2014 av Utbildningsförvaltningen. Revideringen avser paviljonger vid Tallidsskolan, från 7 avdelningar till 6 avdelningar. Projektet har även nyttjat del av befintlig fotbollsplan vilket sänkte markkostnaderna.

Paviljongerna vid Tallidsskolan har tagits i drift september, 2014.

Paviljongerna Brunna har tagits i drift juni, 2014.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-10-24

Referens
Jakob Grigoriadis

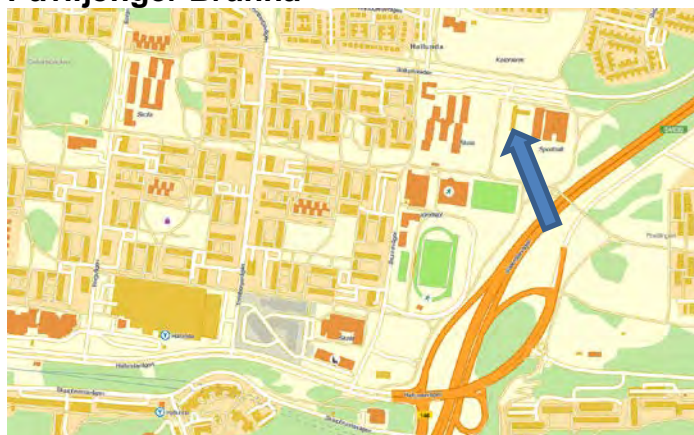
Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av projektkonto 6180, förskolepaviljonger i Tallidsskolan och projektkonto 6181, förskolepaviljonger i Brunna.

Paviljonger vid Tallidsskolan

Paviljonger Brunna

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6180 som avser etablering av förskolepaviljonger i Tallidsskolan och projektkonto 6181 som avser förskolepaviljonger i Brunna.

Sammanfattning

Beslut gällande etablering av förskolepaviljonger beslöts i februari 2012. Utbildningsförvaltningen har i en och samma beställning beställt 7 paviljongavdelningar vid Tallidsskolan och tre paviljongavdelningar på Brunna paviljongerna varför de två paviljongetableringarna slutredovisas tillsammans. Ursprungsbeställningen från februari 2014, från Utbildningsförvaltningen har reviderats i april 2014 av Utbildningsförvaltningen. Revideringen avser paviljonger vid Tallidsskolan, från 7 avdelningar till 6 avdelningar. Projektet har även nyttjat del av befintlig fotbollsplan vilket sänkte markkostnaderna.

Paviljongerna vid Tallidsskolan har tagits i drift september, 2014.

Paviljongerna Brunna har tagits i drift juni, 2014.

Medborgarens nytta

Etablering av förskolepaviljonger vid Tallidsskolan skapar 120 förskoleplatser och förskolepaviljonger på Brunna skapar ytterligare 60 platser.

Bakgrund

Brunnas tre paviljongavdelningar placerades ovanpå befintliga Brunna paviljongerna (fem avdelningar). Det blev 8 avdelningar på Brunna. Under vinter 2014 önskade Utbildningsförvaltningen att vi kompletterar med 2 till moduler som innehåller en invändig trappa då det kom in önskemål från personalen och föräldrarna. För trappmodulerna uppgick kostnaden på 166500 kr.

Finansiell redovisning

Förskolepaviljonger Tallidsskolan	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	0		0		0
Entreprenad	4 900 000		4 900 000	4 027 184	872 816
Konstnärlig utsmyckning	0		0		
Intern ränta under byggtid	20 000		20 000	8 230	11 770
Övriga Byggherreomkostn.	580 000		580 000	543 662	36 338
Totalsumma	5 500 000		5 500 000	4 579 076	920 924

Förskolepaviljonger Brunnaskolan	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	20 000		20 000	11 700	8 300
Entreprenad	1 500 000		1 500 000	1 671 101	-171 101
Konstnärlig utsmyckning	0		0		
Intern ränta under byggtid	60 000		60 000	49 527	10 473
Övriga Byggherreomkostn.	220 000		220 000	223 955	-3 955
Totalsumma	1 800 000		1 800 000	1 956 283	-156 283

Totalbudget 7 300 000 kr
Totalutfall 6 535 359 kr
Total avvikelse 764 641 kr

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Jakob Grigoriadis
Byggprojektledare

12

Slutredovisning av investeringsprojekt- Förskolepaviljonger i Alby (TEF/2016:165)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6176 som avser etablering av förskolepaviljonger i Alby.

Sammanfattning

Beslut gällande etablering av förskolepaviljonger beslöts i maj 2014.

Under våren 2014 har behovet av förskoleplatser blivit betydligt större än vad befolkningsprognoserna gav vid handen, hösten 2013. För att lösa detta beställer Utbildningsförvaltningen paviljonger, med fyra förskoleavdelningar samt mottagningskök.

Paviljongerna vid Alby har tagits i drift juni, 2015.

Ärendet

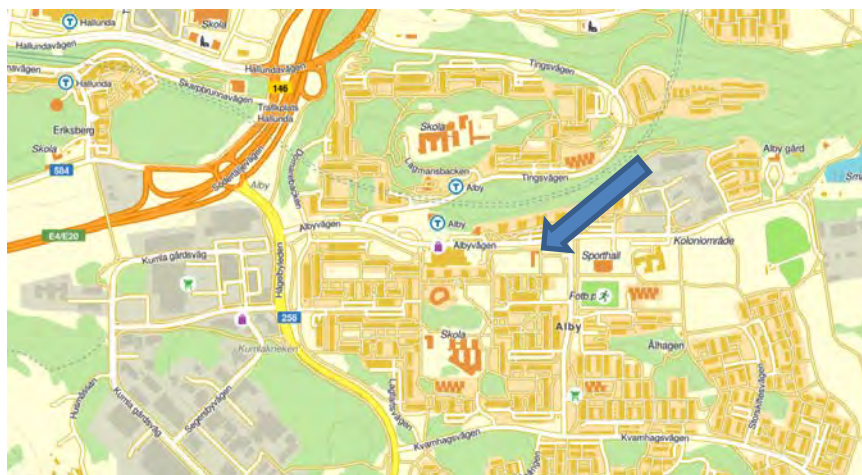
Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-10-24

Referens
Jakob Grigoriadis

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av projektkonto 6176, förskolepaviljonger i Alby.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6176 som avser etablering av förskolepaviljonger i Alby.

Sammanfattning

Beslut gällande etablering av förskolepaviljonger beslöts i maj 2014. Under våren 2014 har behovet av förskoleplatser blivit betydligt större än vad befolkningsprognoserna gav vid handen, hösten 2013. För att lösa detta beställer Utbildningsförvaltningen paviljonger, med fyra förskoleavdelningar samt mottagningskök.

Paviljongerna vid Alby har tagits i drift juni, 2015.

Medborgarens nytta

Etablering av förskolepaviljonger i Alby, Alhagsvägen 2, skapas 80 förskoleplatser för akuta platsbehov.

Bakgrund

Då befolkningsprognosen, hösten 2013, visade fel har Utbildningsförvaltningen akut behov av 80 förskoleplatser under våren 2014.

Utbildningsförvaltningen beställde, 2014-05-05, en kostnadsbedömning från fastighetsenheten.

En förskola med fyra avdelningar samt mottagningskök skulle placeras på Alby skolans tomt, Alhagsvägen 2.

Förskolan inrymmer 80 barn och 20 pedagoger, totalt 100 personer.

Finansiell redovisning

Förskolepaviljonger i Alby	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	65 000		65 000	60 000	5 000
Entreprenad	3 100 000		3 100 000	3 111 530	-11 530
Konstnärlig utsmyckning	0		0		
Intern ränta under byggtid	15 000		15 000	14 818	182
Övriga Byggherreomkostn.	320 000		320 000	334 024	-14 024
Totalsumma	3 500 000		3 500 000	3 520 372	-20 372

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Jakob Grigoriadis
Byggprojektledare

13

Slutredovisning av investeringsprojekt- Förskolepaviljonger Brunna (TEF/2016:164)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6207 som avser etablering av förskolepaviljonger i Brunna.

Sammanfattning

Under hösten 2012 har behovet av förskoleplatser blivit betydligt större än vad befolkningsprognoserna gav vid handen, våren 2012. För att lösa detta beställer Utbildningsförvaltningen paviljonger, med fem förskoleavdelningar samt mottagningskök.

Paviljongerna Brunna har tagits i drift januari, 2014.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-10-24

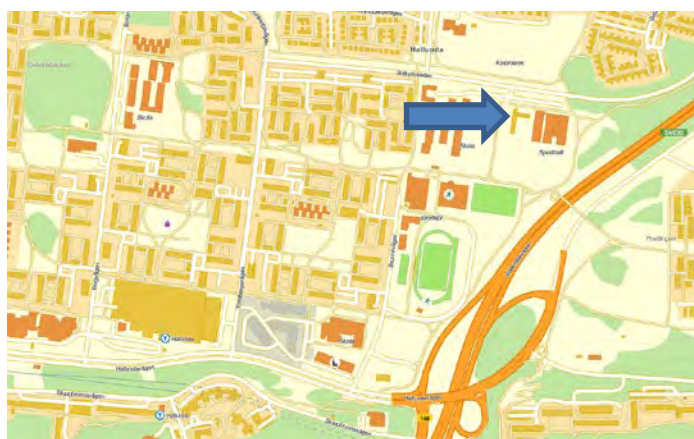

Referens
Jakob Grigoriadis

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av projektkonto 6207, förskolepaviljonger i Brunna, 5 avdelningar.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projektkonto 6207 som avser etablering av förskolepaviljonger i Brunna.

Sammanfattning

Under hösten 2012 har behovet av förskoleplatser blivit betydligt större än vad befolkningsprognoserna gav vid handen, våren 2012. För att lösa detta beställer Utbildningsförvaltningen paviljonger, med fem förskoleavdelningar samt mottagningskök.

Paviljongerna Brunna har tagits i drift januari, 2014.

Medborgarens nytta

Etablering av förskolepaviljonger vid Brunna skapar 100 förskoleplatser.

Bakgrund

Då befolkningsprognosen, våren 2012, visade fel har Utbildningsförvaltningen akut behov av 80 förskoleplatser under våren/sommaren 2013.

Paviljongerna placerades i början av projektet närmast Brunna skolan och under pågående schaktningsarbeten flyttas till placering närmast Rackethallen pga befintliga VA-ledningar.

Finansiell redovisning

Förskolepaviljonger Brunna	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	90 000		90 000	87 649	2 351
Entreprenad	2 000 000		2 000 000	2 067 339	-67 339
Konstnärlig utsmyckning			0		
Intern ränta under byggtid	10 000		10 000	6 320	3 680
Övriga Byggherreomkostn.	0		0		0
Totalsumma	2 100 000		2 100 000	2 161 308	-61 308

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Jakob Grigoriadis
Byggprojektledare

14

Slutredovisning av investeringsprojekt-Maden (TEF/2016:174)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av investeringsprojektet dagvattenparken Maden.

Sammanfattning

Maden är en dagvattenanläggning i Tullinge som byggdes 1991 för att rena dagvatten från de centrala områdena i Tullinge. Kommunens intention var att under 2015-2016 restaurera dagvattenanläggningen till en dagvattenpark.

Syftet med parken är att rena dagvatten från föroreningar och samtidigt utveckla området för rekreation och friluftsliv så att området blir mer tillgängligt för människor och djurliv.

Allt arbete inklusive drift och skötsel samt alla åtgärder som har behövts för att driva verksamhet inom området har skötts av avdelningen för vatten och avlopp inom tekniska nämndens ansvarsområde.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-14

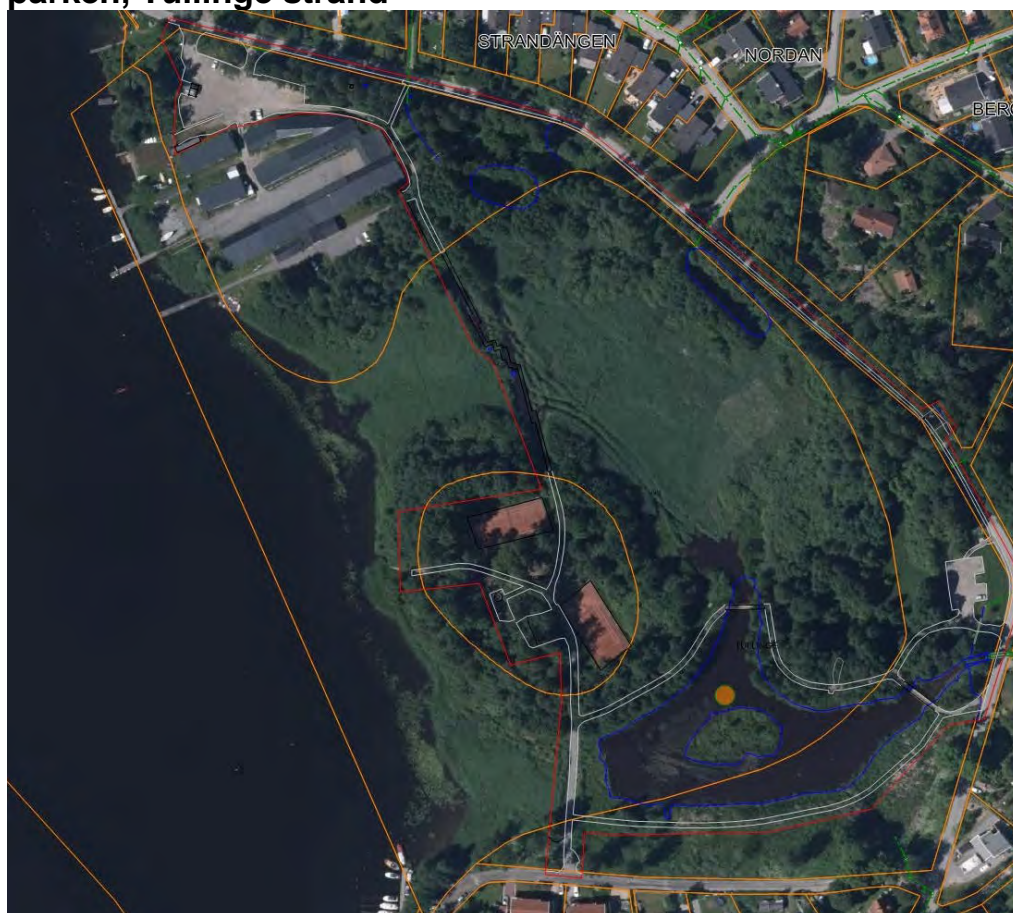

2016-11-14

Referens
Pinar Orhan

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av investeringsprojektet Maden dagvattenparken, Tullinge strand

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · Besök Munkhättevägen 45 · Kontaktcenter 08-530 610 00

E-post pinar.orhan@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Webb www.botkyrka.se

2016-11-14

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av investeringsprojektet dagvattenparken Maden.

Sammanfattning

Maden är en dagvattenanläggning i Tullinge som byggdes 1991 för att rena dagvatten från de centrala områdena i Tullinge. Kommunens intention var att under 2015-2016 restaurera dagvattenanläggningen till en dagvattenpark.

Syftet med parken är att rena dagvatten från föroreningar och samtidigt utveckla området för rekreation och friluftsliv så att området blir mer tillgängligt för människor och djurliv.

Allt arbete inklusive drift och skötsel samt alla åtgärder som har behövts för att driva verksamhet inom området har skötts av avdelningen för vatten och avlopp inom tekniska nämndens ansvarsområde.

Ärendet

Våtmarken Maden tar emot och renar dagvatten från Tullinge. Maden renoverades på 1990-talet men därefter har skötseln varit eftersatt. Tullingesjön har varit starkt påverkad av föroreningar som finns i dagvatten och för att förbättra vattenkvaliteten i sjön. Kommunens avsikt har varit att både restaurera områdets funktion för att rena dagvatten och samtidigt utveckla området till en park. Investeringsprojektets mål har varit att skapa en god vattenrening, öka områdets estetiska värden och göra området tillgängligt för alla besökare.

Medborgarens nytta

- Tillgänglighetsanpassa området. Alla som önskar ska kunna besöka dagvattenparken för rekreation och friluftsliv.
- En ny parkmiljö för möten, naturrum, vattenrening och biologisk mångfald.

Vi hade invigning av Maden dagvattenparken den 3 oktober 2016. Cirka 100 besökare var på plats för att lyssna på Madens kombination för en viktig funktion att rena vattnet, samtidigt som det är en vacker mötesplats

2016-11-14

Finansiell redovisning per 2016-10-30:

Budget 2015: 3 000 000 kronor

Utfall 2015: 3 002 657 kronor

Budget 2016: 2 000 000 kronor

Utfall 2016: 2 238 435 kronor

Totalt redovisat: 5 241 092 kronor

Avvikelse: - 241 092 kronor

I ovanstående redovisning av utfallet är kostnader för skyltar och besiktning av belysningen i området inte medräknade.

Åsa Engwall
Tf förvaltningschef

Lars Lönnkvist
Tf förvaltningschef

Bilagor:

- 1. Slutrapport med fotodokumentation**

2016-10-24

Referens
Pinar Orhan

Mottagare

Version PA1 (se dokumentstyrning i Metoder och hjälpmedel)

Slutrapport

Dagvattenparken Maden

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Bakgrund	3
Erfarenheter av projektarbetet	5
Förslag till förbättringar	5
Metod för uppföljning av nyttomål.....	5
Slutsats.....	5

Sammanfattning

Maden är en dagvattenanläggning som byggdes 1991 för att rena dagvatten från de centrala områdena i Tullinge. Under 2015–2016 har kommunen restaurerat dagvattenanläggningen och utformat den som en dagvattenpark. Parken renar dagvattnet och ger samtidigt möjligheter till rekreation och friluftsliv. Området blir också mer attraktivt för djurlivet.

Bakgrund

Maden tar emot dagvatten från ett avrinningsområde där det bor 8 000 människor, vi tar varje månad stickprov på vattenkvaliteten där Skogsängsån löper ut i Maden. Området ligger inom Tullinges inre vattenskyddsområde och är ett naturområde. Senaste renoveringen av Maden gjordes 1997.

Högsta månatliga medelvattenföringen 2011 (april)	100 liter per sekund i Skogsängsån, 85 procent av tillrinningsområdet
Våtmarkens storlek	Ca 3 ha
Uppskattat vattendjup i våtmarken Maden	0,5–0,7 m
Uppskattat vattendjup i sedimentationsdammen Maden	0,1–0,5 m
Avrinningsområde	Ca 375 ha – 55 procent villaområden, 15 procent skog, 10 procent radhus, 10 procent flerfamiljshus
Avrinningsområdets totala reducerade area	88 ha

Projektorganisation

Beställare: Avdelningen för vatten och avlopp, t.f. VA-chef Lars Lönnkvist.

Projektledare: Pinar Orhan.

Syfte: Bästa möjliga dagvattenrening och ett rekreativt område.

Bilaga: Tjänsteskrivelse daterad 2015-10-09.

Projektets resultat

Så här fungerar dagvattenanläggningen nu

Vid inloppet passerar vattnet en oljefälla där en gångbro är anlagd över bäcken. Efter inloppet följer en sedimentationsdamm. Vattnet passerar denna damm och där finns en gångbro som ska dämna upp vattnet. Vattnet rinner sedan vidare genom ett vassområde och där finns en flytbrygga. Detta bidrar till att föroreningar i dagvattnet skiljs av innan vattnet når Tullingesjön.

Området ligger inom det inre vattenskyddsområdet och består av ungskogsvegetation med blandning av al, björk, salix och asp. I det centrala delen är vegetationen glesare och består av uppvuxna tallar och björkar. Den del av dagvattenanläggningen som ligger under vatten består i stort sett av vass. Områdets norra del har en glesare vegetation, bland annat uppvuxen björk i en ängsvegetation.

Medborgarens nytta

- Parken är anpassad för besökare med olika behov, alla som önskar ska kunna besöka dagvattenparken för rekreation och friluftsliv.
- Tullinge har fått en ny parkmiljö för möten, naturrum, vattenrening och biologisk mångfald.

Förutom en god vattenrening är fördelarna framför allt estetiska värden och god tillgänglighet för alla besökare. Restaureringen underlättar allmänhetens tillgång till området, och den nya bron länkar ihop Tullinge strandpromenad och våtmarksområdet.

Tidplan kontra utfall

Sista besiktningen av anläggningen är inbokad 22 december 2016 och det stämmer med tidsplanen.

Personresurser

Tekniska förvaltningen har bidragit med teknik och logistik samt personal från avdelningen för vatten och avlopp.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har deltagit genom kart- och mätenheten samt gata-park-enheten.

I bilagan finns en förkalkyl.

Belysning: 1 150 000 kronor exklusive moms

Finansiell redovisning till och med 30 oktober 2016

Budget 2015: 3 000 000 kronor

Utfall 2015: 3 002 657 kronor

Budget 2016: 2 000 000 kronor

Utfall 2016: 2 238 435 kronor

Total investering: 5 241 092 kronor

Avvikelse: -241 092 kronor

Erfarenheter av projektarbetet

Projekt blir kostnadseffektiva när man använder kommunens egna resurser.

Förslag till förbättringar

Samordningen mellan alla aktörer inom projektet kan bli bättre.

Metod för uppföljning av nyttomål

Vi föreslår en enkät till boende i Tullinge som skickas ut om ett år, i november 2017. Dessutom tar vi vattenprover i utloppet till Tullingesjön.

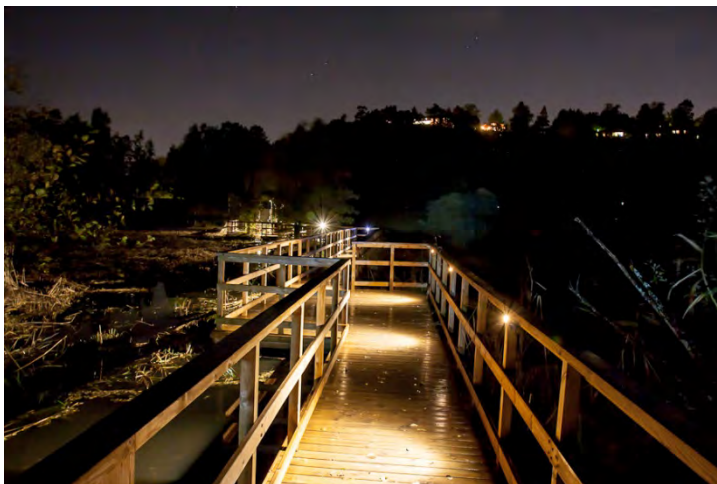
Slutsats

Vi har lyckats skapa ett rekreationsområde och en fungerande dagvattenanläggning, som uppfyller målen med projektet. Det var viktigt att vi tog hänsyn till olika viktiga faktorer till exempel fåglarnas häckningstider när vi utförde arbeten och vistades i området. Vid planeringen och under omvandlingen av parken har vi tagit hänsyn till biologisk mångfald.

Bilder som visar Madens status innan omvandlingen startade.

Bilder som visar miljön i dagvattenparken efter omvandlingen.

2015-10-09

Dnr TEF/2015:193

Referens
John Staberg

Mottagare
Teknisk nämnd

Dagvattenparken Maden

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner genomförande av dagvattenparken Maden i enlighet med tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse.

Sammanfattning

Dagvatten anläggningen i Tullinge kallad Maden byggdes 1991 för rena dagvatten från de centrala områdena i Tullinge. Kommunen har för avsikt att restaurera dagvattenanläggningen till en dagvattenpark. Syftet med parken är att rena dagvatten samt att utveckla området för rekreation och friluftsliv och göra den tillgänglig för människor och djurliv.

Drift och skötsel och alla åtgärder som behövs för att driva verksamhet inom området sköts av VA-avdelningen inom tekniska nämnden ansvarsområde.

Det är viktigt att vi tar hänsyn till olika viktiga faktorer när vi utför och vistas i området.

- Hänsyn ska tas till biologisk mångfald.
- Fåglar som häckar i dagvattenanläggningen på våren och försommaren är en viktig period.
- Buskmark och manggroveträsket är viktigt för djuren fortplantning.
- Vattnet ska vara öppet och inte igenvuxet så att det blir solbelyst och värms upp snabbt på våren.
- Arbeten nära eller i vattnet från och med april fram till slutet av juni ska undvikas.

Tekniska förvaltningen

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · Besök Munkhättevägen 45, Tumba · Kontaktcenter 08-530 610 00

Direkt 08 - 530 613 85 / Sms-0708-630507 · E-post john.staberg@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Fax 08-530 616 66 · Webb www.botkyrka.se

2015-10-09

Dnr TEF/2015:193

Arbete i dagvattenparken Maden

Mycket av det arbete som nu görs i Maden är att skapa ordning och reda.

Dels handlar det om att inventera djurliv och skapa avtal med Tullinge tennisklubb som har varit avtalslösa samt ansluta tennisklubben som kund till VA-avdelningen för brukande av vatten. Det är också viktigt att parkområdet sköts och underhålls så att de investeringar som gjorts bibehålls över tid.

De stora arbetena består av:

- Göra nya parkeringar för området.
- Skapa nya och tillgängliga broar.
- Belysning vid gångvägar och vid tennisbanor.
- Groddpassager ska öppnas upp mellan parken och andra områden.
- Bygga och montera flytbryggor mellan båtklubb och ön.
- Gångvägar ska byggas vid och runt parken.
- Bom ska sättas upp vid tennisbanorna för att inte tillåta parkering av fordon inom området.
- Ny fågelmatningsstation och fågelholkar ska monteras ihop med naturskyddsföreningen Botkyrka Salem.
- Stängslet vid Kanotklubben ska repareras eller bytas ut.
- Bottenrensning i närheten av kanotklubbens ska ske.
- Grillhus ska monteras.
- Brygga ska monteras intill Grillhuset.
- Vassklipp och fisk fåra ska genomföras för att skapa ny plats för fisklek.
- Montera upp skyltar för området.
- Montera upp bom vid båtklubben för att minska dumpning av skräp.
- Skapa en gång och cykelväg runt Maden.
- Sköta om parken.

Jörgen Skagerdahl
Förvaltningschef

John Staberg
VA-chef

Expedieras till
Kultur och Fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö och Hälsoskyddsnämnden

2015

		Kr	
20150114-19	Slyröjning Maden	18937	Pinar
20150306-09	Bortkörning ris Gc-väg fågelmatning, soffa, Grusyta grill	52750	Pinar
20150311	Bortkörning av båt Maden	523	
20150313	Bortkörning av pålkap Maden	777	Staberg
20150914-18	Utkörning bryggor till Maden	5577	Pinar
20150916	Asfalterat på Tullinge strand efter nedgrävning grodtunnel	5452	Pinar
20151008	Anläggande av gc väg o grillplats	343104	Pinar
20150930-1115	Anläggande av gcvägar	463683	Pinar
20151106-1209	Kört bryggor o Jord till Maden	17288	Pinar
20151126	Lastade bort jord och la ut grus vid båtklubben Maden	3080	Pinar
	summa	911171	

2016

20160128	Slyröjning kanotklubben	126182	Pinar
20160201	Byggande gångväg Maden	31803	Pinar
20160226	Lagning av bryggan	1804	Pinar
20160405-12	Vassklippning Maden	32159	Pinar
20160407	Anläggning ny tennisplan	2606	Pinar
20160321	Grodtunneln Maden	16303	Pinar
20160407	Intagning infoskyltar från Maden	685	Pinar
20160502	Extra jobb Maden	211542	
	Slutfaktura	688 762	
	Slutfaktura kom före extra jobben		
	Summa	1111846	

Budget offert sammanställning

Utfärdat av:	Joakim Bogfelt	Tel:	Datum: 2016-07-04
Arbetsplats:	Maden Dagvatten damm	Projektnummer:	Utlämnat till:
Typ av arbete:	schakt och byggnation av belysning	Inkom:	Löpnummer:
Kund:	Botkyrka Kommun	Faktura märkning/littra: BK Thomas Dottman	
Fakturerings- adress:		Postadress:	Ort:

UTFÖRT ARBETE

Pos-Kod	Text - Benämning	Enhet	Mängd	Å-pris [SEK]	Summa [SEK]
	schakt i grönyta	m	739	390.00 kr	288 210.00 kr
	Schakt för fundament	st	45	750.00 kr	33 750.00 kr
	Kabeldragning	m	850	23.00 kr	19 550.00 kr
	Rörläggning	m	865	15.00 kr	12 975.00 kr
	Klammring av opg rör	m	18	120.00 kr	2 160.00 kr
	Montering av led pällare inkl inkoppling	st	23	1 790.00 kr	41 170.00 kr
	Montering av infräsning av led spot inkl inkoppling	st	46	1 670.00 kr	76 820.00 kr
	Montering och installation av Göteborgsdosa	st	3	2 100.00 kr	6 300.00 kr
	Montering av trästolpar inkl installation	st	18	3 300.00 kr	59 400.00 kr
	Montering av rör kabel på brygga	m	144	120.00 kr	17 280.00 kr
	Montering av järnstolpe med arm	st	3	1 790.00 kr	5 370.00 kr
	Montering av järnstolpe +balk+strålkastare	st	1	2 300.00 kr	2 300.00 kr
Summa:					565 285.00 kr

MATERIAL

Pos-Kod	Text - Benämning	Enhet	Mängd	Å-pris [SEK]	Summa [SEK]
	Träpollare led + fäste	st	40	3 231.00 kr	129 240.00 kr
	Trästolpe + fäste + ränna	st	18	990.00 kr	17 820.00 kr
	Ledsotligs för infräsning	st	46	739.00 kr	33 994.00 kr
	Transformator	st	5	740.00 kr	3 700.00 kr
	Göteborgsdosa	st	3	4 833.00 kr	14 499.00 kr
	Fergins spotligts led	st	18	6 645.00 kr	119 610.00 kr
	paket 1. 2x Philips 80w strålkastare+ 1x balk	st	2	7 750.00 kr	15 500.00 kr
	4x10 jordkabel	m	850	35.00 kr	29 750.00 kr
Summa:					364 113.00 kr

ÖVRIGT

Jordkabel 3x2,5 x 400m a 23 kr=9.200 kr	
jordfelsbrytare 2st a 995 kr=1990 kr	
säkringar 600 kr fundament 63st a 990kr=62.370 kr	
6m stolpe ppa plast + arm + citysoul 70w x 10.000kr=60.000kr	
Timtid montör 40 tim a 470 kr =18.800 kr kranbil 12 tim a 895kr=10.740 kr beredning 8tim a 700 kr=5600kr	
Dosor till alla pällare 40st a 195 kr/st	
Totalt (SEK Exkl moms):	1.150.000 kr exkl moms + - 5 %

15**Slutredovisning av investeringsprojekt-Tullinge idéhus
(TEF/2016:141)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av investeringsprojektet Idéhus i Tullinge och överlämnar slutredovisningen till kommunfullmäktige.

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens förslag att projektet avslutas.

Sammanfattning

I september 2013 gjordes en kostnadsbedömning med utgångspunkt från en arkitekttävling för Tullinge Idéhus och det vinnande förslaget som kallades för RUT. Kostnadsbedömningen som utfördes av företaget Bygganalys pekade då på en sannolik produktionskostnad om cirka 92 miljoner kronor. I förutsättningar för kostnadsanalysen fanns ett flertal poster som redovisats som delvis var prissatta om cirka 12 miljoner kronor samt poster som inte kunnat prissättas eftersom det är sådana poster som beror av inredningen. Exempel på dessa poster är AV- och konferensutrustning, telesystem, data, övervakning, högtalarsystem, teletekniska larmsystem såsom inbrottskydd och passersystem och konstnärlig utsmyckning. Vidare har inte kostnader för sanering och åtgärder för att hantera högt grundvatten och förorenade massor inte kunnat bedömas av företaget.

För byggnationen utformades en samverkansentreprenad och entreprenaden delas upp i två faser. Fas 1 som till största del omfattar projektering, är avslutad. Fas 2 som avser uppförande av byggnaden och som kan starta förutsatt att nödvändiga beslut sker om finansiering.

Projekteringen resulterade i att noggrannare kalkyler kunde göras och dessa de visade på ett betydande överskridande av tidigare beslutad investeringsram för projektet. Som en direkt konsekvens upprättade arkitekten

2016-12-12

Dnr TEF/2016:141

3 alternativa lösningar där källarplanet utgick och istället arbetades dessa funktioner in i de övre 2 våningarna. Av dessa 3 alternativ föredrog verksamheten alternativ B. Entreprenören arbetade också fram ytterligare besparingar vilket resulterade i ett pris med utförande enligt projekterade bygghandlingar och ett pris utan källare (alternativ B).

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-08

2016-11-08

Dnr TEF/2016:141

Referens
Jonny WilbacherMottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av Idéhusprojektet

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av investeringsprojektet Idéhus i Tullinge och överlämnar slutredovisningen till kommunfullmäktige.

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens förslag att projektet avslutas.

Ärendet

I september 2013 gjordes en kostnadsbedömning med utgångspunkt från en arkitekttävling för Tullinge Idéhus och det vinnande förslaget som kallades för RUT. Kostnadsbedömningen som utfördes av företaget Byggnalys pekade då på en sannolik produktionskostnad om cirka 92 miljoner kronor. I förutsättningar för kostnadsanalysen fanns ett flertal poster som redovisats som delvis var prissatta om cirka 12 miljoner kronor samt poster som inte kunnat prissättas eftersom det är sådana poster som beror av inredningen. Exempel på dessa poster är AV- och konferensutrustning, telesystem, data, övervakning, högtalarsystem, teletekniska larmsystem såsom inbrottskydd och passersystem och konstnärlig utsmyckning. Vidare har inte kostnader för sanering och åtgärder för att hantera högt grundvatten och förorenade massor inte kunnat bedömas av företaget.

För byggnationen utformades en samverkansentreprenad och entreprenaden delas upp i två faser. Fas 1 som till största del omfattar projektering, är avslutad. Fas 2 som avser uppförande av byggnaden och som kan starta förutsatt att nödvändiga beslut sker om finansiering.

Projekteringen resulterade i att noggrannare kalkyler kunde göras och dessa de visade på ett betydande överskridande av tidigare beslutad investeringsram för projektet. Som en direkt konsekvens upprättade arkitekten 3 alternativa lösningar där källarplanet utgick och istället arbetades dessa funktioner in i de övre 2 våningarna. Av dessa 3 alternativ föredrog verksamheten alternativ B. Entreprenören arbetade också fram ytterligare be-

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN
LOKALFÖRSÖRJNING OCH FASTIGHET

sparingar vilket resulterade i ett pris med utförande enligt projekterade bygghandlingar och ett pris utan källare (alternativ B).

Budgetjämförelse och kalkyler

Företaget Bygganalys gjorde en ny kalkyl som sammantaget uppgår till 115 miljoner kronor. Kalkylen fördelas mellan posterna: entreprenadkostnader om 93,5 miljoner kronor, byggherrekostnader om 8,7 miljoner kronor och internränta 2,8 miljoner kronor.

Samverkansentreprenörens kalkyl inklusive källaren visade en sammanlagd kostnad om 125,4 miljoner kronor och detta utifrån en entreprenadkostnad om 97,8 miljoner kronor, byggherrekostnader om 24,5 miljoner kronor samt internränta 3 miljoner kronor.

Den sammanlagda kalkylen efter samverkanentreprenörens besparingar och exklusive källare, uppgick till 115,3 miljoner kronor varav entreprenadkostnad om 88,0 miljoner kronor, byggherrekostnad om 24,5 miljoner kronor samt internränta 2,8 miljoner kronor.

Tabell: Finansiell redovisning

Tullinge idéhus	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Projektutfall	Avvikelse
Förstudie/ projektering			0	7 475 378	-7 475 378
Tillägg i förstudie/ projektering			0	330 339	-330 339
Entreprenad			0	4 591 546	-4 591 546
Konstnärlig utsmyckning			0	0	0
Intern ränta under byggtid			0	460 498	-460 498
Övriga omkost- nader för bygg- herren			0	2 044 713	-2 044 713
Totalsumma	92 000 000		92 000 000	14 902 474	77 097 526

Kommentar till tabellen om finansiella sammanställningen

Kostnadsposterna som avser förstudie och projektering omfattar dels kostnader för arkitektprojektering och som utförts av Wingårdhs arkitektkontor, eftersom de vann arkitekttävlingen. Vidare ingår kostnader för att projektera omdragningen av befintlig ledning för vatten och avlopp. Kostnader för tilllägg i förstudien omfattar omprojektering för alternativ utan källare.

Posten entreprenad omfattar projektering av samverkansentreprenören i fas1 enligt kontrakt. Övriga byggherrekostnader omfattar interna och externa kostnader för projektledning, grundundersökningar och förberedande åtgärder såsom markering av byggnaden med flaggstänger och lina.

Förslag till beslut

Tekniska förvaltningen anser att nämnden ska godkänna föreliggande slutredovisning av nedlagda kostnader i projektet samt beslutar att avsluta projektet eftersom beslut om finansiering i sin helhet saknas för byggnationen.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

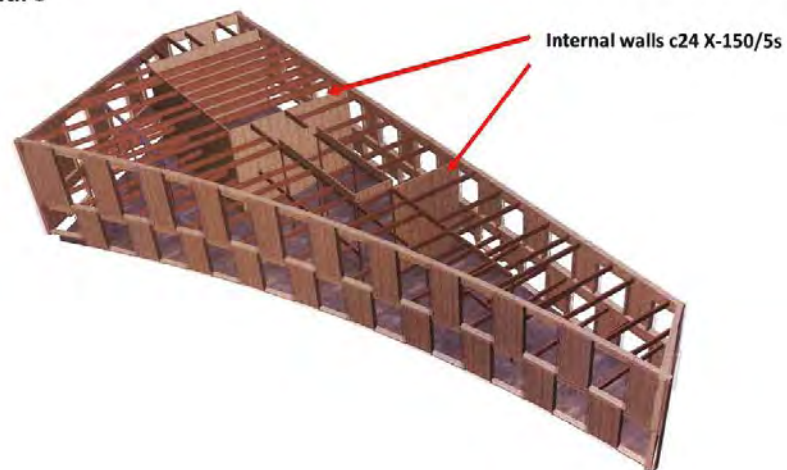
Jonny Wilbacher
Byggprojektledare

Bilagor

Fotomontage och planlösningar för det vinnande arkitektförslaget RUT och som lämnats av Wingårdhs arkitektkontor under arkitekttävlingen för Tullinge Idehus 2013

Building structure

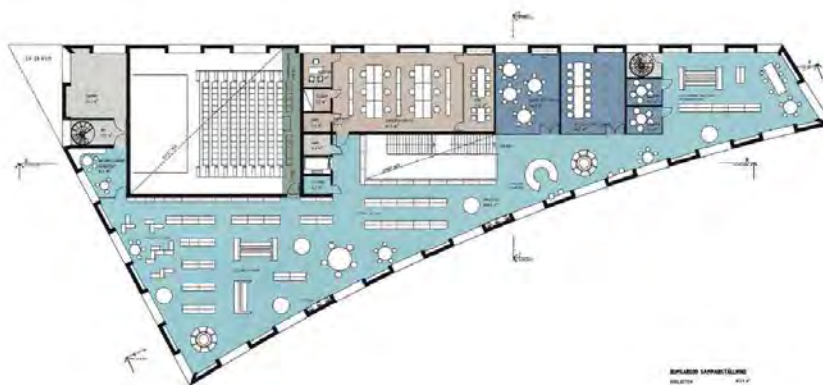

PLAN 1

TJÄNSTESKRIVELSE
A-40:1-001 # PLAN 1 - AREOR # 2014-01-22

1:100 (A1) # 1:200 (A3)

Wingårdth

PLAN 2

TJÄNSTESKRIVELSE
A-40:1-001 # PLAN 2 - AREOR # 2014-01-22

1:100 (A1) # 1:200 (A3)

Wingårdth

17

Anmälningssärenden (TEF/2016:157, TEF/2016:155, TEF/2016:152, TEF/2016:116, TEF/2016:46)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden har tagit del av anmälda handlingar

Handlingar

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2016-10-27, §187, kommunens de-
lärsrapport 2

Kommunfullmäktiges protokollsutdrag 2016-10-27, §188, revidering av reg-
lemente och tillämpningsanvisningar för internkontroll

Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2016-10-28, §225, kommunstyrelsens
sammanträdesordning 2017

Förslag till detaljplaneprogram för Slagsta strand, Botkyrka kommun

Förslag till detaljplan för Sandstugan 2, Uttran, Botkyrka kommun

§ 187**Kommunens delårsrapport 2 2016 (KS/2016:675)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige har behandlat delårsrapport 2 för perioden januari – augusti 2016 enligt 8 kapitlet 20 a § kommunallagen.
2. Kommunfullmäktige beslutar medge samhällsbyggnadsnämnden tilläggsanslag med sammanlagt 2 450 tkr för akuta åtgärder avseende lagning av en bro i Alby och arbeten på KP Arnoldssons väg i Tumba. Anslaget finansieras genom ianspråktagande av motsvarande belopp ur anslaget till kommunfullmäktiges förfogande i 2016 års budget.
3. Kommunfullmäktige beslutar omfördela 150 tkr från samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget till kommunstyrelsens driftbudget avseende orienteringstavlor i Hallunda och Norsborg.
4. Kommunfullmäktige beslutar justera kultur- och fritidsnämndens investeringsbudget 2016 med 3 650 tkr motsvarande extern finansiering av projekten Folkhälsopark i Alby och Portabel isbana.
5. Kommunfullmäktige beslutar medge kultur- och fritidsnämnden att omdisponera 587 tkr inom sin investeringsram 2016 till projekten konstgräs på Brunna IP och bastuaggregat på Storstrets- och Fittjabaden.
6. Kommunfullmäktige beslutar medge socialnämnden att omdisponera 1 miljon i 2016 års investeringsbudget från inventarier på boenden till lokalinvesteringar.
7. Kommunfullmäktige beslutar medge socialnämnden att föra över 2,5 miljoner från socialnämnden till tekniska nämndens investeringsbudget avseende projekt Idavall.
8. Kommunfullmäktige beslutar medge kommunstyrelsen att finansiera 1,4 miljoner avseende anpassning av nya lokaler för medborgarkontoret i Hallunda genom omdisponering från anslaget för kommunportal i 2016 års investeringsbudget.

2016-10-27

Dnr KS/2016:675

9. Kommunfullmäktige beslutar omfördela 450 tkr från utbildningsnämnden till socialnämnden i 2016 års budget avseende en reglering av kostnader inom projektet kraftsamling.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del i ärendet:

10. Kommunstyrelsen beslutar överlämna delårsrapport 2 för perioden januari-augusti 2016 till kommunfullmäktige.
11. Kommunstyrelsen beslutar uppmana utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden att fortsätta med åtgärder i syfte att uppnå balans i ettårsplan 2016.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2016-10-10 § 209 lämnat ett förslag till beslut.

Det ekonomiska resultatet för perioden januari-augusti är positivt med 204 miljoner kronor. Resultatet ligger därmed på en högre nivå än förväntat vid denna tidpunkt på året.

Prognosen för helåret 2016 pekar mot ett resultat på plus 52 miljoner kronor, vilket är 57 miljoner bättre än budget. Av utfallet beror 52 miljoner på ett bättre nettoutfall för exploateringsverksamheten.

Exklusive exploatering innebär prognosen ett utfall som är 5 miljoner bättre än budget.

Resultatet enligt balanskravsavstämningen indikerar på ett positivt utfall med 72 miljoner.

Nämnderna prognoser, exklusive exploatering, innebär ett underskott med sammanlagt 16 miljoner vilket är förbättring med 20 miljoner jämfört med delårsrapport 1.

Tre av nämnderna redovisar prognoser som innebär underskott mot budget. Vård- och omsorgsnämnden minus 15 miljoner, utbildningsnämnden minus 9,5 miljoner och samhällsbyggnadsnämnden minus 3,2 miljoner.

Kommunstyrelsen och tekniska nämnden räknar med positiva utfall med 4,1 respektive 5,1 miljoner.

Skatteintäktsprognozen pekar mot ett utfall på minus 1 miljon vilket är en försämring med 22 miljoner jämfört med prognosen i delårsrapport 1.

Investeringarna bedöms öka under loppet av året och för hela 2016 komma att uppgå till 480 miljoner kronor. Baserat på investeringsvolymen bedömer

2016-10-27

Dnr KS/2016:675

vi att kommunens egen upplåning under resten av året kommer att öka med mellan 100-200 miljoner.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-09-30.

Yrkande

Ebba Östlin (S) och Lars Johansson (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Särskilt yttrande

Stefan Dayne (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

_____

Expedieras till:

Samtliga förvaltningar och nämnder

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen

Controller Annette Odalen, kommunledningsförvaltningen

Controller Frida Enocksson Wikström, kommunledningsförvaltningen

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen

Ärende 209: Kommunens delårsrapport 2 2016 (KS/2016:675)

Tre nämnder visar i prognosen ett större underskott mot budget: Vård- och omsorgsnämnden -15 mkr, Utbildningsnämnden -9, 5 mkr och Samhällsbyggnadsnämnden -3, 2 mkr. Det är viktigt samtliga enheter vidtar åtgärder för att komma till rätta med de underskott som prognostiseras för nämnderna och uppnå balans, samt att dessa åtgärder utformas på ett sådant sätt att uppföljning och analys möjliggörs.

Vård- och omsorgsnämnden står inför stora utmaningar under de närmaste åren. Underskottet handlar i första hand om volym- och kostnadsökningar gällande främst externa korttidsplaceringar. Det är också eftersläp av volymer inom personlig assistans, bostad med särskild service och hemtjänst där volymerna utvecklats i en högre takt än befolkningsutvecklingen. Dessutom är underhållet av en stor del lägenheter och lokaler eftersatt och måste åtgärdas.

Det är viktigt med löpande kompetensutveckling för personalen för att bl.a. korta handläggningstider vilket är en långsiktig och nödvändig investering. Utöver ren kunskapsutveckling, handledning och fortbildning, så måste man prioritera satsningar på IT-användning, ledarskapsutveckling, erbjuda stöd och kompetensutveckling till verksamhets- och enhetschefer, synliggöra karriärvägar, utveckla nya utbildningsmoment och inte minst att stärka personalens möjligheter till inflytande och delaktighet.

Utbildningsnämndens underskott beskrivs främst handla om grundskolan samt om funktionskostnader för IT samt de fördyrade kostnader som uppkommer till följd av den samordnade varudistributionen. Det handlar bl.a. om att förvaltningens internbudget för funktionskostnader inte varit säkerställd samt att kostnadsutvecklingen anses vara hög gällande den digitala utbyggnaden. Ett mer långsiktigt löpande arbete för finansiering och uppföljning av funktionskostnaderna behövs.

Samhällsbyggnadsnämndens underskott handlar främst om gata och park där akuta ärenden såsom skadegörelser, nedskräpning och olovliga bosättningar har ökat samt ett eftersläp i underhåll leder till att man inte kan hålla budget. Utöver detta finns också en negativ avvikelse gällande IT som behöver utredas.

Tumba 2016-10-10

Stefan Dayne (kd)

§ 188**Revidering av reglemente och tillämpningsanvisningar för intern kontroll (KS/2016:296)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige antar reviderat reglemente för intern kontroll.
2. Kommunfullmäktige beslutar om att reviderat reglemente ska tillämpas från och med 1 november 2016.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del i ärendet:

3. Kommunstyrelsen antar reviderade tillämpningsanvisningar till reglemente för intern kontroll.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2016-10-10 § 208 lämnat ett förslag till beslut.

Nuvarande reglemente för intern kontroll antogs av kommunfullmäktige i januari 2014. Kommunledningsförvaltningen bedömer nu att ett antal justeringar av reglementet behöver göras. Revisorerna har också i revisionskrivelse ”Granskning av system för intern kontroll” från december 2015 lämnat förslag på ändringar i reglementet och som också beaktas i denna revidering.

För att tydliggöra internkontrollen som en del av den samlade planeringen och uppföljningen föreslår kommunledningsförvaltningen att tidpunkter för när internkontrollplan ska antas, följas upp och rapporteras ändras. Förändringen innebär att internkontrollplanerna tydligare kopplas till budget- och uppföljningsprocessen och berör paragraferna 8, 9, 11 och 12 i reglementet och paragraf 9 i tillämpningsanvisningarna.

I tillämpningsanvisningarnas 3:e paragraf tas kravet på introduktion till nyanställda chefer om vad intern kontroll innebär bort. Anledningen till detta är att chefsintroduktionen ses över och att vad som behöver tas upp i introduktionen kommer att beskrivas i särskilt styrdokument.

2016-10-27

Dnr KS/2016:296

I tillämpningsanvisningarnas 9:e paragraf tydliggörs att uppföljningen av internkontrollen ska vara skriftlig och att allt underlag som legat till grund för granskningen ska sparas på betryggande sätt.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-09-17.

Yrkande

Ebba Östlin (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Samtliga förvaltningar och nämnder

AB Botkyrkabyggen

Botkyrka Stadsnät AB

Upplev Botkyrka AB

Hågelbyparken AB

Kommunens revisorer

Ekonomichef Niclas Johansson, kommunledningsförvaltningen

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen

Controller Annette Ödalen, kommunledningsförvaltningen

Controller Frida Enocksson Wikström, kommunledningsförvaltningen

Redovisningschef Karin Kärnekull Wallqvist, kommunledningsförvaltning

Upphandlingschef Anders Kuytser, kommunledningsförvaltningen

HR-chef Ingrid Wibom, kommunledningsförvaltningen

HR-utvecklare Annika Kåreceus, kommunledningsförvaltningen

TILLÄMPNINGSANVISNINGAR TILL REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL

De paragrafer som har förändrats sedan 2014-03-01 är 3 och 9.

1 §

Begreppet "rimlig grad av säkerhet" innebär att kommunstyrelsen och nämnderna ska göra en avvägning mellan kontrollkostnad och kontrollnytta. Vid bedömning av kontrollnytta, ska inte endast ekonomiska faktorer vägas in utan även vikten av att upprätthålla förtroendet för verksamheten hos olika intressenter.

Målet "ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet" innebär bl.a. att ha kontroll över ekonomi, prestationer och kvalitet samt att säkerställa att fattade beslut verkställs och följs upp i förhållande till fastställd verksamhetsidé och mål.

Målet "tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten" innebär att kommunstyrelsen, nämnderna samt övriga intressenter ska ha tillgång till rättvisande räkenskaper. Därutöver ingår en ändamålsenlig och tillförlitlig redovisning av verksamhetens prestationer och kvalitet samt övrig relevant information om verksamheten och dess resursanvändning.

Målet "efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera" innefattar lagstiftning såväl som kommunens interna regelverk samt ingångna avtal med olika parter.

2 §

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen (KL) 6:1 och 6:3 ansvar för att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter samt för att ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Denna uppsikt innebär rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt, om det är nödvändigt, lämna förslag till kommunfullmäktige om förändringar.

3 §

Nämndernas ansvar för den interna kontrollen anges i KL 6:7 och 9:9. Det är alltid respektive nämnd som har det yttersta ansvaret för att utforma en god intern kontroll. I detta ansvar ligger att utifrån principerna för den interna kontrollen i kommunen, samt utifrån respektive nämnds förutsättningar, vid behov se till att regler och anvisningar för den egna interna kontrollen utfärdas. Det är viktigt att detta dokumenteras och beslutas av nämnden.

Varje nämnd ska ha en fastställd rutin för hur planering och rapportering av internkontrollarbetet ska gå till.

4 §

Förvaltningschefen har det övergripande ansvaret för att det praktiska arbetet med intern kontroll fungerar.

Styrning och uppföljning av intern kontroll

7 §

Nämnden ska inom sin organisation tydliggöra ansvaret för den interna kontrollen och innebörden av denna. Nämnden ska också planera och prioritera arbetet med utveckling av rutiner för att stärka den interna kontrollen. Som grund för planering, prioritering och uppföljning av internkontrollarbetet ska en risk- och väsentlighetsanalys göras.

8 §

Processer, rutiner och därtill hörande kontrollmoment ska väljas ut med utgångspunkt från genomförd risk- och väsentlighetsbedömning. Omfattningen av denna plan måste diskuteras med utgångspunkt från den omfattning och volym som nämndens verksamhet har, och den risk- och väsentlighetsbedömning som har gjorts.

9 §

Genomförd uppföljning ska skriftligen rapporteras till nämnden oavsett utfall. Rapporten ska innehålla omfattning av utförd uppföljning, utfallet och eventuellt vidtagna åtgärder. Rapporten ska också vid behov innehålla förslag på åtgärder för förbättringar.

Allt underlag som legat till grund för granskningen ska sparas på betryggande sätt.

Den granskning som utförts av kommunledningsförvaltningen och som ska ingå i uppföljningen till nämnderna ska senast den 31 oktober överlämnas till berörd förvaltning.

10 §

Syftet med att omedelbart rapportera brister är att man inom förvaltningen omgående ska kunna vidta åtgärder för att komma till rätta med de brister som har uppmärksamrats. Brister som noteras ska omedelbart bli föremål för utredning och dokumenteras.

REGLEMENTE FÖR INTERN KONTROLL

De paragrafer som har förändrats sedan 2014-03-01 är 8, 9, 11 och 12.

Syfte med reglementet

1 § Syfte

Syftet med intern kontroll är att säkra en effektiv förvaltning och undgå allvarliga fel och skador.

Syftet med detta reglemente är att säkerställa att en tillfredsställande intern kontroll upprätthålls. Det innebär att det med rimlig grad av säkerhet ska säkerställas att följande mål uppnås:

- Verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.
- Tillförlitlig ekonomisk rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnaden av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m. är tillfredsställande.

Ansvar och organisation av intern kontroll

2 § Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen, samt ett ansvar för att se till att denna organisation kontinuerligt utvecklas utifrån kommunens behov av intern kontroll.

Kommunstyrelsen ska ta fram och besluta om förvaltningsövergripande anvisningar.

3 § Nämnderna

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Den enskilda nämnden har ansvar för att se till att den interna kontrollen organiseras samt att vid behov besluta om nämnds-specifika regler och anvisningar för den interna kontrollen.

Detta gäller även kommunstyrelsen för dess egen förvaltning.

4 § Förvaltningschefen

Inom nämndens verksamhetsområde ansvarar förvaltningschefen för att konkreta regler och anvisningar är utformade så att en god intern kontroll kan upprätthållas. I detta ansvar ligger att vederbörande ska ansvara för arbetet med att åstadkomma och upprätthålla en god intern kontroll.

Förvaltningschefen ska löpande rapportera till nämnden om hur den interna kontrollen fungerar.

5 § Övriga chefer

De ansvariga cheferna på olika nivåer i organisationen är skyldiga att följa antagna regler och anvisningar om intern kontroll samt att informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd. Vidare har de att verka för att de anställda arbetar mot uppställda mål och att arbetsmetoder som används bidrar till en god intern kontroll.

6 § Övriga anställda

Övriga anställda är skyldiga att följa antagna anvisningar i sin arbetsutövning.

Styrning och uppföljning av intern kontroll

7 § Styrning och uppföljning av intern kontroll

Varje nämnd har en skyldighet att styra och följa upp den interna kontrollen inom nämndens verksamhetsområden. Nämnden ska som grund för sin styrning göra dokumenterade risk- och väsentlighetsbedömningar.

8 § Intern kontrollplan

Alla nämnder ska varje år, i samband med beslut om internbudget, anta en särskild plan för hur arbetet med den interna kontrollen ska bedrivas. För kommunstyrelsens övergripande ansvar ska planen antas i december för nästkommande år.

Föranleder uppföljningen av föregående års plan behov av justering av innevarande års interna kontrollplan kan en reviderad intern kontrollplan antas i samband med att nämnden beslutar om denna uppföljning.

9 § Uppföljning av intern kontrollplan

Resultatet av uppföljningen ska, med utgångspunkt från antagen plan, beslutas av nämnden i samband med att nämnden beslutar om årsredovisningen. Uppföljningen ska göras i den omfattning som fastställts i den interna kontrollplanen. I uppföljningen ska även resultatet av kommunstyrelsens övergripande granskning och som berör nämnden ingå.

10 § Brister i processer och rutiner

Brister i processer och rutiner ska omedelbart rapporteras till förvaltningschef, närmast överordnad eller den som nämnden utsett. Allvarigare brister ska utan dröjsmål även rapporteras till nämnd och kommunstyrelsen.

11 § Nämndens rapportskyldighet

Nämnden ska samtidigt med att årsredovisningen lämnas till kommunstyrelsen, rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen.

12 § Kommunstyrelsens skyldigheter

Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från egen granskning och nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar behövs, se till att sådana åtgärder genomförs av berörd nämnd. Rapporteringen ska beslutas av kommunstyrelsen i samband med beslut om årsredovisningen. Kommunstyrelsen ska även informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala bolagen.

---

§ 225

Kommunstyrelsens sammanträdesordning 2017 (KS/2016:673)

Beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar om följande sammanträdesdagar 2017:

9 januari, 6 februari, 6 mars, 3 april, 2 maj, 7 juni, 4 september, 9 oktober, 25 oktober samt 27 november.

Ärendet

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallag (1991:900) 6 kap, § 18, besluta om sina sammanträden under verksamhetsåret. Praxis för kommunstyrelsens sammanträden är att de ska infalla den första måndagen varje månad förutom i juli och augusti då kommunstyrelsen inte sammanträder. Avsteg från praxis kan ske vid till exempel helgdagar och med hänsyn till kommunfullmäktiges process. Enligt kommunallag (1991:900) 8 kap, § 18, ska förslag till budget upprättas av kommunstyrelsen före oktober månads utgång.

Kommunstyrelsen sammanträder annan veckodag än en måndag den 2 maj, och 7 juni.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2016-10-11.

Expedieras till:

Samtliga gruppledare och politiska sekreterare
Samtliga nämnder, beredningar, utskott m.fl.

DETALJPLANEPROGRAM FÖR SLAGSTA STRAND

Samrådshandling, Maj 2016

BOTKYRKA
KOMMUN

MEDVERKANDE

Botkyrka Kommun

Lars Olson
Per-Anders Framgård
Anette Rosdahl
Dan Arvidsson
Anna Avilov
Khajeh-Zadeh Ebrahim
Marina Pavlova

Planeringschef
Utvecklingschef
Projektledare
Miljöutredare
Skogsförvaltare
Trafikplanerar
Planarkitekt

Medverkande konsulter

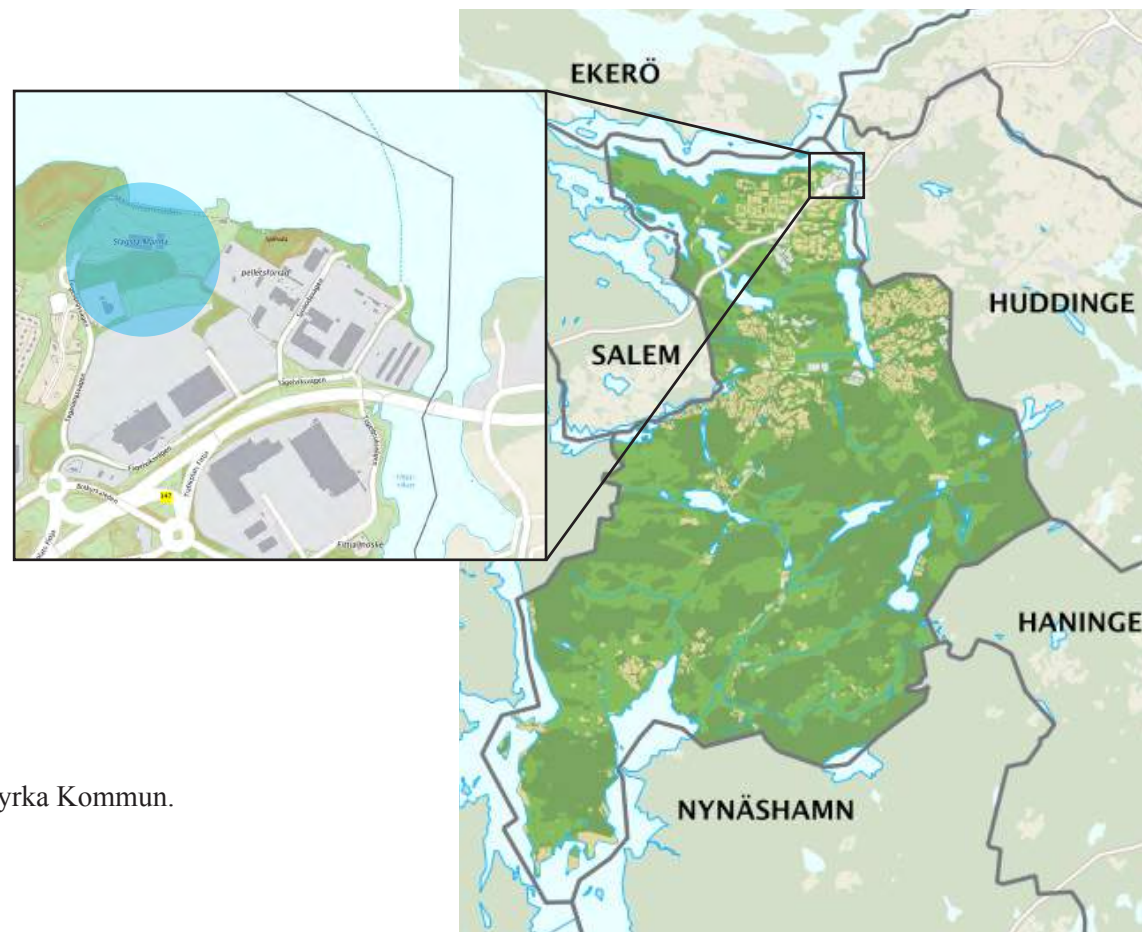
Mårten Leringe
Jens Lackmann
Tomas Kvistmo
Frida Andersson

Arkitekt, C.F. Møller
Strabag Projektutveckling AB
Strabag Projektutveckling AB
Planarkitekt (layout), Ramböll

Kontaktperson

Per-Anders Framgård,
per-anders.framgard@botkyrka.se
Tel: 08-530 615 40

Illustrationer, kartor och foton i detta dokument ägs av C.F. Møller och Botkyrka Kommun.

Slagsta Strands läge intill Mälaren, karta över Botkyrka Kommun.

SAMMANFATTNING

Slagsta Strand ligger vackert beläget vid Mälaren. I nuläget används området för marin verksamhet, industri och handel. Angränsande områden är i huvudsak kuperad natur där två av de viktigaste målen är utsiktspunkten på berget och Mälarpromenaden längs vattnet.

Området ska utvecklas till en ny attraktiv stadsdel med tydlig identitet och väl fungerande kopplingar för gående och cyklister till angränsande områden, stranden och vattnet. Detaljplaneprogrammet visar hur denna omvandling skulle kunna lyfta Mälarstrandens tillgänglighet och attraktivitet.

Förädlingen av Slagsta har potential att bli navet i den pågående utvecklingen av stadsdelarna i Norra Botkyrka med en blandning av naturmiljöer och modern, hållbar arkitektur av hög standard. Stor omsorg kommer att läggas på utformningen av offentliga platser, mötesplatser och stråk. Dessa utgör en mycket viktig del i att lyfta Slagstaområdet och integrera det med de övriga stadsdelarna. Sammanhållen struktur och tydliga gaturum är viktiga element.

Programmet prövar förutsättningarna för nya bostäder med service och verksamheter och omfattar cirka 800-1200 lägenheter som organiseras så att olika kvaliteter kan erbjudas. Bostädernas utformning och karaktär varierar. Sjöutsikt, närhet till naturen och markkontakt

med intima uterum är kvaliteter som värderas högt. Genomförandefrågor som tas upp i programmet är bland andra hur man ska skapa en fungerande trafikstruktur för det nya området och hur förhållandet till de olika närliggande miljöerna ska se ut.

Programområdet omfattar marinan och intill finns både industri, villaområde och naturmark. I det fortsatta planarbetet ska en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, som belyser bland annat buller och luftföroreningar tas fram.

INNEHÅLL

1. INLEDNING	3
Vision	3
Uppdrag	3
Mål	3
Bakgrund	4
Tidigare ställningstaganden	4
2. FÖRSLAG	5
Övergripande gestaltningsidé	5
Bebyggelseförslag	6
Kopplingar och stråk	7
Trafik och parkerin	9
Offentliga miljöer	10
Ettappindelning	11
3. GENOMFÖRANDEFRÅGOR	12
Trafik	12
Trafikbulle	12
Fittja Värmeverk	12
Geoteknik	12
Förorenad mark	12
VA och dagvatten	12
4. FÖRSLAG PÅ FORTSATT ARBETE	13
Miljökonsekvensbeskrivning	13
Dagvatten, vatten- och avloppsförsörjning	13
Geoteknik	13
Risker	13
Tillstånd för värmeverket	13
Parkeringsbehov	13
Kollektivtrafi	13
5. UNDERLAG	13

1. INLEDNING

VISION

Att bo och leva klimatsmart - i en urban miljö - med närhet till vatten och natur. Det är Slagsta Strand i framtiden. Här finns möjligheten att skapa en attraktiv stadsmiljö som samtidigt skapar tillgång till Mälaren för alla. Visionen är att forma en inkluderande stadsdel med spännande arkitektur så att Slagsta Strand blir en attraktiv destination för stockholmare och besökare. En fantastisk boendemiljö med både stadsmässiga och rekreativa miljöer och ett boende som uppmuntrar till kreativitet och en hållbar livsstil.

UPPDRAG

Kommunstyrelsen beslutade 2011-11-28 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplaneprogram för bostadsbebyggelse vid Slagsta Strand.

Slagsta Strand är i kommunens översiktsplan utpekad som ett förändringsområde för bostäder och verksamheter. Uppdraget handlar om att skapa förutsättningar för en attraktiv stadsdel som i sin struktur kan samexistera med Fittja Värmeverk. Vattenkontakten och det goda trafikläget gör att området kan utvecklas till en blandad stadsdel med bostäder, handel, arbete och rekreation. En viktig positiv utmaning för programarbetet är att bygga vidare på det värde som marinan utgör för området och samtidigt hantera konkurrerande markanvändningsbehov för vinterförvaring av

båtar. En utveckling av Slagsta Strand ska också stärka allmänhetens tillgänglighet till området. Det gäller inte minst att förverkliga målsättningar med Mälarpromenaden, men också att genom bebyggelsens struktur och med en utveckling av viktiga stråk överbrygga barriärer till de omgivande stadsdelarna Hallunda och Fittja i Botkyrka och till Vårby i Huddinge.

MÅL

- Utveckla en sjönära stadsdel med bostäder, handel och marina verksamheter
- Kombinera verksamheter vid Fittja Värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet
- Utveckla Mälastranden, inklusive badet och marinan, till ett attraktivt stråk
- Skapa variation av boendetyper, upplåtelseformer och verksamheter

BAKGRUND

Slagsta Strand är vackert beläget i norra Botkyrka med utsikt mot Mälaren. Flera förslag för områdets framtida utveckling har gjorts under de senaste åren, däremot har inget samlat helhetsgrepp tagits tidigare.

Syfte

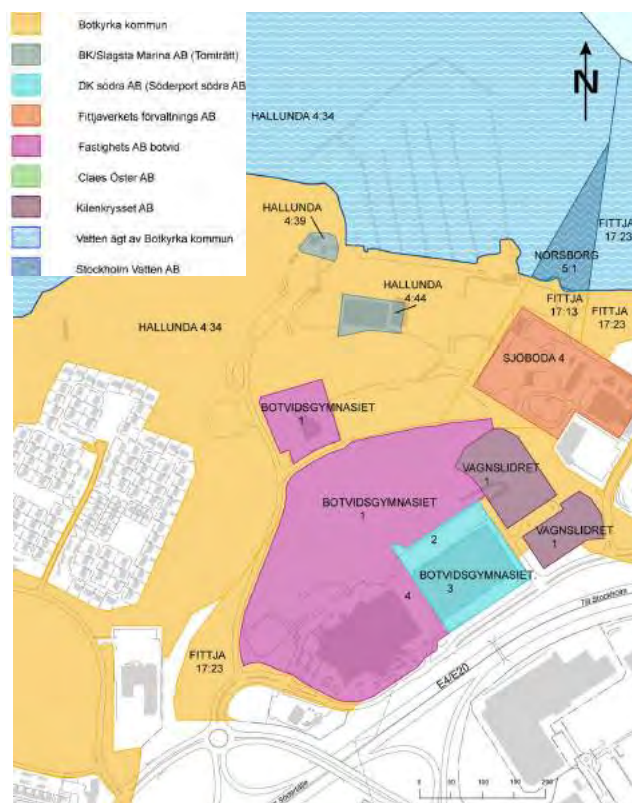
Syftet med detaljplaneprogrammet är att belysa förutsättningarna och föreslå en inriktning för hur området som helhet kan utvecklas till en attraktiv stadsdel med bostäder och verksamheter. Detaljplaneprogrammet anger riktlinjerna för den framtida markanvändningen och lägger fast områdets huvudstruktur. Programmet ger en ram åt efterföljande detaljplaner samt anger den övergripande gestaltningen av området. Detaljplaneprogrammet syftar också till att öka allmänhetens tillgänglighet till Slagsta strand. Detta gäller både målsättningen att utveckla Mälarpromenaden, och även bebyggelsestruktur och viktiga stråk för att överbygga barriärer till de omgivande stadsdelarna Hallunda och Fittja i Botkyrka och till Vårby i Huddinge.

Förutsättningar i korthet

I nuläget används området för marin verksamhet, industri och handel. Angränsande områden är i huvudsak kuperad natur och präglas av industriell känsla. I naturområdet mellan Slagstabadet och Slagsta Marina kan man ännu se resterna av ett av Slagstas två tegelbruk med anor från 1600-talet. Tegelbruken är en viktig del av Slagstas och Botkyrkas historia och det är därför angeläget att dessa lämningar bevaras.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Enligt Botkyrkas översiktsplan antagen den 2014-05-22 vill kommunen utveckla Slagstaområdet till en "sjönära stadsdel med bostäder, service och marina verksamheter". Denna utveckling ska vara förenlig med fortsatt verksamhet i Fittja Värmeverk. På längre sikt beräknas fjärrvärmebehovet minska

Ägarförhållanden i Slagsta Strand.

bland annat till följd av den pågående teknikutvecklingen. Inga betydande nyinvesteringar i fjärrvärmeverket bör göras på grund av att verksamheten ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Ytterligare ambitioner för området gäller Mälarstranden inklusive marinan som kommunen vill utveckla till ett attraktivt stråk för fotgängare och cyklister.

Fittjaverket utgör en viktig del av fjärrvärme-försörjningen i sydvästra regiondelen och är i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, "RUFS 2010" redovisat som en regionalt viktig fjärrvärmeanläggning. Anläggningen utgör idag en mellanlast-/topplastanläggning i fjärrvärmesystemet. Med hänsyn till de bränslen som används inom anläggningen, och att det i dagsläget inte finns några planer på att avveckla värmeverket, anser Länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande angående Botkyrkas översiktsplan från 2014 att utbyggnad av bostäder i närområdet måste ta hänsyn till nödvändiga skyddsavstånd.

Detaljplaner

Hela omkringliggande området är detaljplanlagt vilket måste tas i beaktning vid kommande planarbete. Stor del av vattenområdet är planerat för bryggor och övrig markanvändning är huvudsakligen industri, kontor, handel och värmeverk. Gällande översiktsplan antogs 2014 och pekar ut Slagsta Strand som ett område där bostäder, service och marina verksamheter ska utvecklas.

2. FÖRSLAG

ÖVERGRIPANDE GESTALTNINGSIDÉ

Förslaget för den framtida bebyggelsen i Slagsta strand har sin utgångspunkt i platsen. Att bo i Slagsta strand är att bo nära vattnet med alla de rekreativa möjligheter som detta ger utrymme för. Från Slagsta kan man åka båt in till City, paddla kajak till Slagsta holme eller ta ett kvällsdopp på sommaren.

Inom programområdet föreslås, förutom bostäder, även arbetsplatser, servicefunktioner och nya publika platser. Existerande stråk förstärks och nya kopplar an till befintliga. Publika platser utformas för att ge platsen identitet och skapa nya mötesplatser för både tillresta och boende. Den nya bebyggelsen anpassas i skala till marinan, Fittja Värmeverk och den omgivande villabebyggelsen. Gestaltningen utgår från målsättningen att skapa en variationsrik stadsmiljö som trots en högre exploatering upplevs som mer småskalig. Förslaget utgår från en modern arkitektur med utgångspunkt i tradition.

Inspirationsbild på bebyggelsestruktur från Järla Sjö.

Illustrationsplan 1:4000

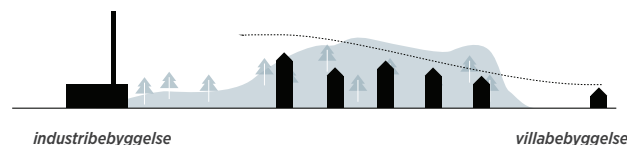
BEBYGGELSEFÖRSLAG

Förslaget innebär byggnation av 800-1200 bostäder, en förskola, möjlighet till kommersiella lokaler samt parkeringsmöjligheter. Byggnadshöjderna varierar med utgångspunkt i omgivningen. Mot Fittja Värmeverk i öst och mot berget i väst föreslås en högre bebyggelse, 8-14 våningar, då där inte finns en omgivande bebyggelse. Detta skapar möjlighet för bostäder med utsikt över vattnet. I områdets centrala delar föreslås en mindre skala med lägre bebyggelse, ca 3-4 våningar och mot Tegelängsvägen 3-5 våningar. Bebyggelsen är tänkt att ha olika nivåer av offentlighet och husen är placerade runt mer privata innergårdar utan att vara slutna kvarter.

Bebyggelsen är uppdelad i nio kvarter varav ett, det längst i nordväst, utgörs av byggnad med förskola i bottenplan och bostäder i de övre planen. I bottenplan på bebyggelsen som vänder sig mot marinan skapas lokaler för bostäderna att nyttja till tex förvaring av kajaker och mindre båtar eller som så kallade ”bokaler”, det vill säga bostadsyta som kan nyttjas som kontor eller lokaler. Vid framtida utveckling av marinan kan dessa enkelt göras om till rena lokalytor för verksamheter som caféer eller butiker. Kvarteren binds samman genom siktlinjer och stråk vilket skapar god överblickbarhet och gör det möjligt att röra sig genom hela området.

Områdets kvartersstruktur från större skala i sydost till mindre skala mot villakvarteren i väst och norrut mot marinan.

Principskiss av bebyggelse anpassad till omgivande skala och landskap. Snitt i öst-västlig riktning.

Bostäder

Bebyggelsen innehåller olika bostadsformer, både hyresrätter och bostadsrätter. Husen varierar från en mindre skala, stadsradhus till en större skala med lamellhus och punkthus. På så sätt skapas en variation i området. Bostädernas storlekar bedöms vara 1-5 rum och kök med övervikt på större lägenheter. Bostäderna ska präglas av goda kvaliteter som siktlinjer, dagsljus och goda rumssamband. Planstrukturen är optimerad för att ge flertalet av bostäderna vattenutsikt.

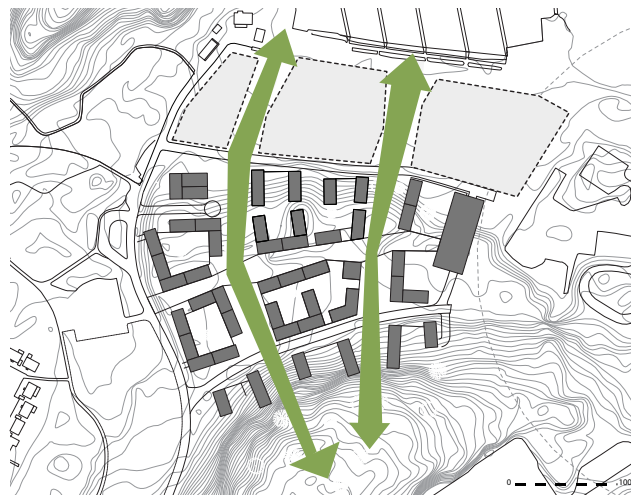
KOPPLINGAR OCH STRÅK

Bebyggelsekvarteren är strukturerade kring ett antal större stråk som går genom området och kopplar det till omgivningen. Målet är att skapa god tillgänglighet och trygga miljöer.

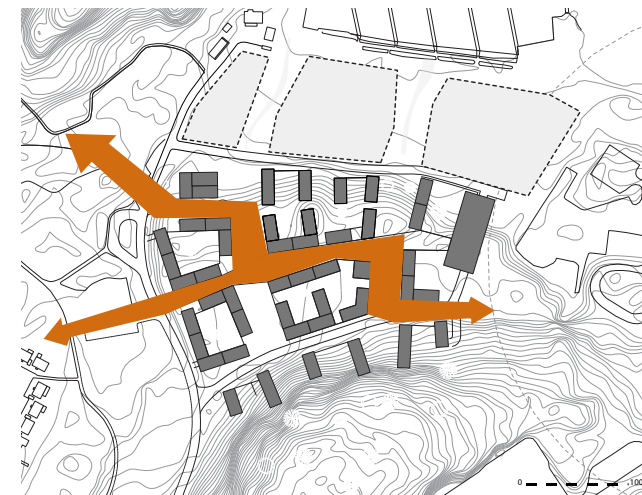
I nordsydlig riktning etableras två grönkilar som binder ihop marinan, Mälarpromenaden och Mälaren med den nya bebyggelsen och berget. Denna koppling möjliggör för människor att röra sig mellan hamnen och upp på berget där det redan idag finns en fantastisk utsiktspunkt på toppen. I öst-västlig riktning kopplar två angoringsgator samman ett nytt parkeringshus med Tegelängsvägen. I bebyggelsens mitt skär gångstråk i öst-västlig riktning genom området och vidare till Slagstavägen respektive Slagstabadet.

Grönkilar

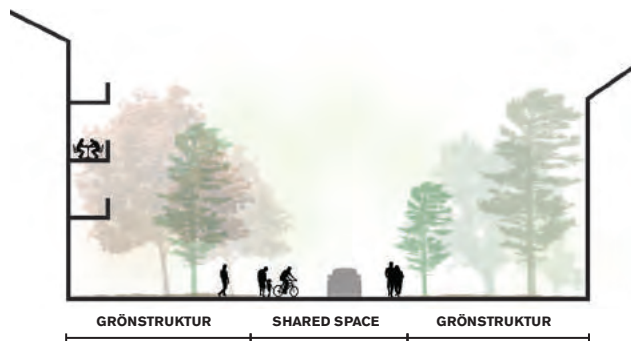
Grönkilarna utformas i nord-sydlig riktning som landskapsstråk med stor del natur i form av träd, buskar och bevarade klippformationer, men även hårdgjorda ytor för angöring, cyklister och gående. I förlängningen av grönkilarna mot marinan säkerställs genom markbehandling att stråket hålls öppet från båtuppställning under vintern. Detta för att säkra kopplingarna för de boende och öka säkerheten på platsen. Mot berget i syd anordnas trappor upp till utsiktsplatsen och handelsområdet.

Grönkilarna kopplar till Mälarpromenaden, marinan, den nya stadsdelen och berget.

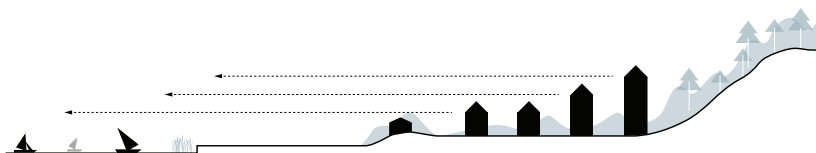
Gång- och cykelstråk kopplar området, lekplatsen och torget och till de omgivande stråken, badplatsen och Slagsta.

Principsektion på en grönkil.

Relationen till marinan

Den nya bebyggelsen ger förutsättningar för en tryggare och mer levande marina i framtiden. Marinans caféverksamhet får möjlighet till utökad verksamhet med större kundunderlag. Förutsättningar för en hamnrestaurang intill kajen och Mälarpromenaden bedöms som goda och skulle förstärka marinan som destination i Botkyrka kommun.

Principskiss av bebyggelse med vattenutsikt. Snitt i nord-sydlig riktning.

Exempel på aktivitet vid vattnet från Bo01, Malmö.

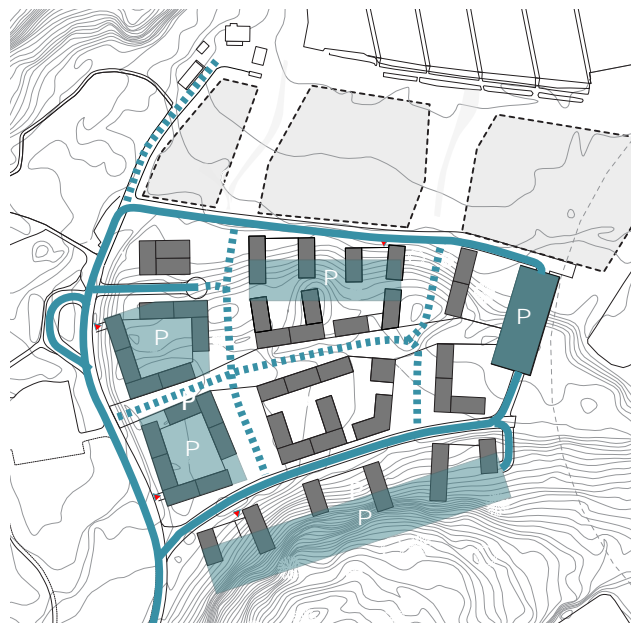
Koppling till marinan och Mälarpromenaden. 0 100m

TRAFIK OCH PARKERING

Området kommer att vara prioriterat för gång och cykel. Detta ligger i linje med Botkyrkas ambition om att leva klimatsmart, samt skapar trygga miljöer för barn att vistas i.

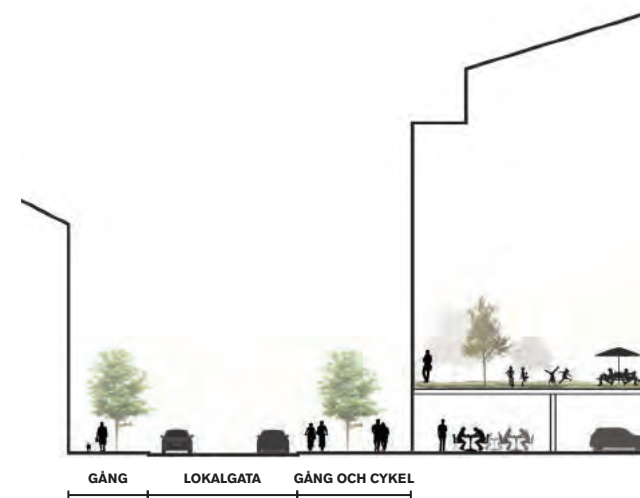
Parkering är tänkt att huvudsakligen förläggas till ett parkeringshus mot Fittja Värmeverk och i sutteränglösning. Besöksparkering samt angöring för färdtjänst och parkeringsplatser för funktionshindrade sker i huvudsak på egen tomt eller längs lokalgator som utformas som "shared space", det vill säga hårdgjorda ytor som både är till för bilar, cyklister och gående och där hastigheten anpassas efter gångtrafikanterna.

Området trafikeras av S buss 702 mellan Hallunda och Kvarnhagen, med busshållplatser på båda sidor om Fågelveksvägen. Utbyggnaden är tillräckligt stor för att motivera att en busslinje förlängs till området.

— Lokalgata   ····· Gåfartsgata

Parkering, i form av Parkeringshus och sutteränglösningar, placeras i kanten av området för att minimera biltrafik i de centrala delarna.

Typsektion av gaturum i området.

OFFENTLIGA MILJÖER

De offentliga miljöerna i Slagsta Strand ska utformas så att de är tillgängliga och inkluderande. Det ska finnas möjligheter för spontana möten såväl som för planerade aktiviteter. Med hjälp av sittplatser och gröna ytor i stadsrummet kan målet om att "utveckla det sociala livet och skapa platser för möten" uppnås.

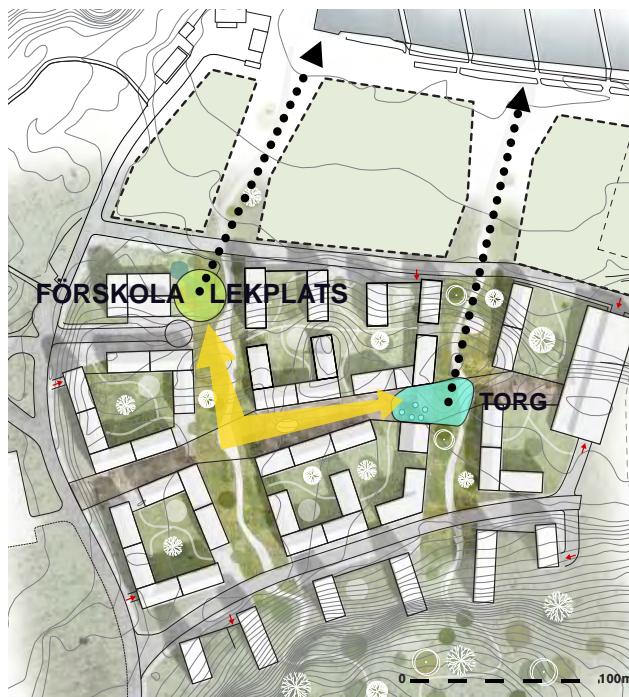
I det fortsatta arbetet säkras allmänhetens tillgänglighet till kajområdet, som även fortsättningsvis kommer att användas av marina verksamheter och som båtupplag. Förebilder gällande detta är exempelvis utformningen av den offentliga miljön längs strandlinjen i Hammarby Sjöstad.

Central torgplats

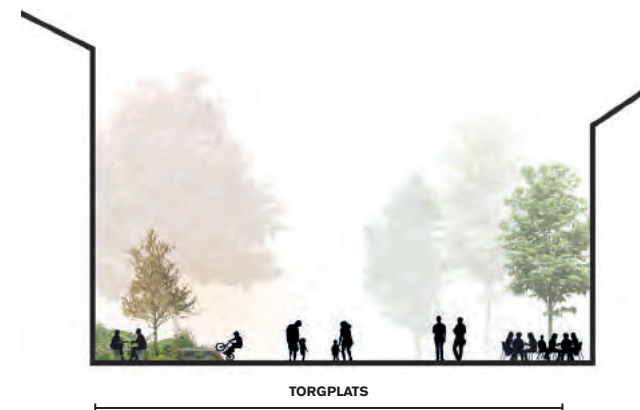
I mitten av området skapas en lokal platsbildning med en större yta i dess östra del med utsikt ner mot vattnet. Platsen binder ihop området i östvästlig riktning och förses med sittplatser och ytor för aktivitet. I vidare studier av dagvattenhanteringen kan detta synliggöras i fördröjningsbäddar på eller i närheten av denna yta.

Lekplats

Intill förskolan anordnas en lekplats som kan nyttjas av marinans besökare såväl som av boende och förskolebarnen. Lekplatsens läge ger den närhet till och utblick över vattnet men även lugn och ro eftersom den ligger placerad i en bilfri del av området.

De offentliga rummen i området utgörs av lekplatsen i nordväst och den centrala torgplatsen i sydost. Båda placerade i huvudstråket. De prickade pilarna visar vyn mot Mälaren.

Sektion över den centrala torgplatsen.

ETAPPINDELNING

Förslaget omfattar cirka 800- 1200 bostäder vilket innebär att det är lämpligt att utvecklingen sker i etapper. Första etappen föreslås börja i den södra och den östra delen av programområdet. En av fördelarna med det är att parkeringshuset, som kommer att fungera som barriär mot industriområdet, finns med i ett tidigt skede. Detta förbättrar förutsättningarna för att verksamheten i Fittja Värmeverk kan fortgå ostört samt för att boende i första etappens utbyggnad inte riskerar att störas av buller.

Utvecklingen av programområdet föreslås hålla en takt av 100-200 lägenheter per år och vara färdig inom en period på 6-10 år från byggstart.

I senare etapp kan eventuell utveckling norrut mot vattnet och marinan ske.

Bedömd utbyggnadsordning.

3. GENOMFÖRANDEFRÅGOR

TRAFIK

En ny vägstruktur med väl fungerande kopplingar till angränsande områden, strand och vattnet samt närhet till E4/E20 gör att Slagstaområdet blir mer tillgängligt för olika typer av trafikante. Entré till hamnkvarteren nås från Tegelängsvägen, som förlängs fram till hamnplanen. Huvudprincipen för gatuutformningen inom kvartersstruktur är smala vägar med låg hastighetsbegränsning. Typsektioner på gator kommer att arbetas fram i detaljplaneskedet.

Området kan förses med en effektiv kollektivtrafik. Antal bostäder är tillräckligt stort för att motivera att en ny busslinje förlängs till Slagstaområdet.

Nya Slagstaområdet beräknas alstra cirka 3 500 fordonsrörelser per dygn. Dessa förväntas främst belasta Tegelängsvägen. Hur flödena fördelar sig inom området beror i stor utsträckning på vart in- och utfarter till bostadsområden och till parkeringar planeras. Genomfartstrafiken i området är av liten omfattning. Exploateringen innebär att även busstrafik och vissa transporter till förskola också kommer att belasta Tegelängsvägen. Tegelängsvägen behöver byggas om och utformas så för att uppfylla tekniska förvaltningens krav på ny funktion och förväntad trafikmängd

TRAFIKBULLER

Södra delen av området är kraftigt påverkat av buller från framför allt E4/E20. På bergsryggen norr om

Botvid center överskrider riktvärdet för buller vid bostäder men berget hindrar det mesta av ljudet att sprida sig norrut. Direkt norr om bergsbranterna är ljudnivåerna lägre eftersom dessa fungerar som bullerskärmar mot söder. Buller uppkommer också från vägar inom området, till exempel Fågelviksvägen ned till färjeläget, samt i varierande omfattning från industriområdet på Fågelviksvägen och Sjöbodavägen.

FITTJA VÄRMEVERK

På uppdrag av Botkyrka kommun har Muller-BBM Scandinavia AB utfört en utredning av externt industribuller från Fittja Värmeverk 2013-01-16 i samband med detaljplaneprogram för Slagsta Strand. Beräkningsresultaten visar att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller nattetid, 40 dB(A), idag överskrider inom detaljplanområdet varför bullerdämpande åtgärder måste vidtas så att immissionsbullernivån inom området i framtiden underskrider 40 dB(A).

GEOTEKNIK

Marken utgörs av lera i stora delar av de lägre partierna och risken för vibrationer från tung vägtrafik bör därför beaktas vid utformning av vägar och bostäder. Likaså är det viktigt att bibehålla grundvattennivån om marken utgörs av lera, detta för att minska risken för sättningar i tillkommande bebyggelse.

FÖRORENAD MARK

Förekomst av eventuella markföroreningar måste utredas närmare och saneras för att inte riskera att påverka Mälarens vattenkvalitet eller miljö och hälsa i allmänhet. Även sedimenten under hamnen kan vara förorenade och bör analyseras innan eventuell exploatering, annars finns risk för spridning av föroreningar vid arbete i vatten som till exempel uppförande av ny kaj.

Sanering av marken till bostadsstandard kan försvåras om inte hela kajområdet kan saneras samtidigt och båtuppläggningsen fortsätter att ligga kvar inom den östra delen.

VA OCH DAGVATTEN

Det finns goda möjligheter att ansluta kommande bebyggelse till befintligt ledningsnät. Området kan anslutas till fjärrvärmenätet.

Preliminärt bedöms befintligt VA-system kunna försörja ytterligare 600 personer. Cirka 2000 invånare beräknas kunna bo i området vid exploatering. För att försörja tillkommande bostadsbebyggelse behöver kapaciteteten på det befintliga kommunala VA-nätet att utökas. Extra investeringar i utbyggnad av VA-nätet blir nödvändiga.

4. FÖRSLAG PÅ FORTSATT ARBETE

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Programmet har bedömts ge upphov till betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska därför utföras för att belysa konsekvenser på natur, miljö, människors hälsa och Mälarens vatten. Avgränsning av MKB:n görs i det fortsatta programarbetet och ska vara framtagen när programmet antas.

DAGVATTEN, VATTEN- OCH AVLOPPSFÖRSÖRJNING

Dagvatten ska omhändertas och renas på ett sådant sätt att vattenkvaliteten i Mälaren inte försämras. En dagvattenutredning behöver utföras, där pricip-lösningen av problemet ska redovisas. Förutom dagvattenutredning behöver en omfattande utredning gällande vatten- och avloppsförsörjning göras. Denna behöver bland annat visa kapacitet i befintligt VA-system och förslag på nytt/utökat system. LCC-analys behöver också göras. Förekomst av eventuella markföroreningar måste utredas närmare och saneras för att inte riskera att påverka Mälarens vattenkvalitet eller miljö och hälsa i allmänhet.

GEOTEKNIK

Ytterligare geotekniska undersökningar måste göras när förslag på bland annat områdets höjdsättning och planering med avseende på byggnadslägen utarbetats.

Utredningar bör innehålla rekommendationer avseende på grundläggning, eventuella

stabilitetsförbättrande åtgärder, eventuella markförstärkningar för vägar och hårdgjorda ytor, markradonundersökningar samt rekommendationer för fyllningsmaterial. De geologiska förutsättningarna kan visa att det är svårt att anlägga garage under mark.

RISKER

I samband med att en miljökonsekvensbeskrivning tas fram ska en riskanalys utifrån Sevesodirektivet upprättas. Denna ska belysa risker och olägenheter från värmeverkets verksamhet, eventuell risk för kemikalieutsläpp samt buller utreds närmare. Bland annat skulle spridningssimuleringar av luftutsläppen från värmeverket kunna utföras, för att se hur närliggande bostäder kan påverkas vid olika typer av vädersituationer.

Enligt Sevesodirektivet ska riskanalysen innehålla värmeverkets interna planer för förebyggande av olycka samt planer för räddningsinsatser. Den ska även innehålla planer för att begränsa de negativa konsekvenserna för människor och miljö i händelse av olycka.

TILLSTÅND FÖR VÄRMEVERKET

I samband med riskutredning ska redovisning tas fram av vilka tillstånd och beslut som finns för värmeverket samt verkets användning.

MARINAN

I enlighet med Översiktsplanen ska Slagsta utvecklas till en ”sjönära stadsdel med bostäder, service och marina verksamheter”. I det fortsatta detaljplanearbetet ska det utredas hur dagens marina verksamhet kan omorganiseras för att skapa en unik möjlighet för kajnära bostäder. Vid en sådan omorganisering kan båtuppställningsplatsen förläggas mot industriområdet och på så sätt även skapa en säkerhetszon och visuell skärm mot värmeverket.

PARKERINGSBEHOV

En utredning och ett ställningsstagande kring parkeringsbehovet, placering och utformning för hela området bör göras. Kommande detaljplaner ska följa den parkeringsnorm som är under utarbetande.

KOLLEKTIVTRAFIK

Diskussion skall föras med SL för möjlig förlängning av busslinje till området..

5. UNDERLAG

Nedan följer en lista på tillgängligt underlag till detta planprogram.

BGV, Botkyrkas gröna värden, Naturvårdsprogram för Botkyrka Kommun, 2013, Botkyrka Kommun

Förnyelseprojektet Mälarstrandspromenaden

Förstudie Vägverket, 2007, Vägverket

Luftföroreningar i Botkyrka kommun, Rapport 2010:1, 2010, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Botkyrka Kommun

Projektrapport Bullerutredning Slagsta, 2013, Botkyrka Kommun, Muller-BBM Scandinavia AB

Riskanalys Slagsta Strand, 2013, Botkyrka Kommun, Brandsskyddslaget AB i Stockholm

RUFS, 2010, Regionplanekontoret

Tjänsteskrivelse - Programuppdrag Slagsta Strand, 2011-11-15, Kommunledningsförvaltningen, Botkyrka Kommun

Översiktsplan, 2014, Botkyrka Kommun

BOTKYRKA KOMMUN

Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA. Besöksadress: Munkhättevägen 45, Tumba.
Tel 08-530 610 00 Fax 08-530 614 30 E-post: kommun@botkyrka.se www.botkyrka.se

Author
Anna K Eriksson/Linda Johansson
Phone
+46 10 505 29 32
Mobile
+46 72 529 17 95
E-mail
anna.k.eriksson@afconsult.com

Date
12/10/2016
Project ID
727064

Övergripande miljökonsekvensbeskrivning tillhörande Planprogram Slagsta strand, Botkyrka kommun

SAMRÅDSHANDLING

ÅF Infrastructure AB

Granskad av:

Anna Eriksson/Linda Johansson

Anders Dahllöv

ÅF Infrastructure AB, Storgatan 13, SE-582 23 Linköping Sweden
Phone +46 10 505 00 00, Registered office in Stockholm, www.afconsult.com
Corp. id. 556185-2103, VAT SE556185210301

Titel: Övergripande miljökonsekvensbeskrivning tillhörande planprogram för Slagsta strand, Botkyrka kommun
Utgivningsdatum: 2016-10-12
Beställare: CF Møller, Stockholm
Projektledare: Charlotte Rickardsson, Botkyrka kommun

Konsulter:
ÅF-Infrastructure AB
169 99 Stockholm
Tel: 010-505 00 00
MKB-ansvarig: Anna K Eriksson
Handläggare: Linda Johansson

Innehållsförteckning

1	Planprogram för Slagsta strand.....	11
1.1	Bakgrund och syfte	11
1.2	Områdesbeskrivning	12
1.3	Planprogramförslaget	13
1.4	Planförhållanden	15
1.5	Riksintressen och skyddad natur.....	18
1.6	Strandskydd.....	18
2	Miljöbedömning av planprogrammet	19
2.1	Allmänt.....	19
2.2	Behovsbedömning.....	20
2.3	Syftet med en övergripande miljökonsekvensbeskrivning.....	21
2.4	Regelverk	21
3	Avgränsning	22
3.1	Geografisk avgränsning	22
3.2	Saklig avgränsning.....	22
3.3	Avgränsning i tid.....	23
4	Alternativ	23
4.1	Andra alternativ.....	23
4.2	Nollalternativ.....	23
5	Miljökonsekvenser.....	25
5.1	Landskapsbild.....	25
5.2	Naturmiljö	27
5.3	Förorenad mark.....	30
5.4	Vattenmiljö	33
5.5	Grundvatten.....	36
5.6	Byggande i östra Mälarens skyddszone för vattentäkt	37
5.7	Översvämning/klimatförändringar	39
5.8	Buller	41
5.9	Luftutsläpp.....	45
5.10	Risker.....	47
5.11	Kulturmiljö.....	49
5.12	Rekreation och friluftsliv	52
6	Miljökonsekvenser under byggskedet.....	54
7	Samlad miljöbedömning och måluppfyllelse.....	54
7.1	Samlad bedömning	54

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

7.2	Måluppfyllelse	55
8	Uppföljning och övervakning.....	57
9	Fortsatt arbete.....	57
10	Referenser	58

Icke teknisk sammanfattning

Bakgrund

Ett planprogram för Slagsta strand i Botkyrka håller på att utarbetas. Planprogrammets syfte är att belysa förutsättningarna och föreslå en inriktning för hur området som helhet kan utvecklas till en attraktiv stadsdel med bostäder och verksamheter.

Denna frivilliga övergripande miljökonsekvensbeskrivning är en del av underlaget för samrådet avseende planprogrammet som ska hållas enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900).

Området ligger vid Mälaren i Botkyrka kommuns nordostligaste del. Det begränsas i väster av Tegelängsvägen och i öster av Mälaren och Fittja industriområde med Fittja värmeverk. I nordväst begränsas området av Korpberget och i söder av en markant bergsrygg som skiljer det från Slagsta köpcenter. I nordost, vid Mälarens strand, finns idag en marina, Slagsta marina, som omfattar en marina med gästhamn, båtupplag, husvagnsuppställning samt ett café. Det finns även en sjömack i anslutning till området.

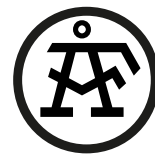
Sydost om marinan ligger ett område som utnyttjas som uppställningsplats av husvagnar. Västerut mot Tegelängsvägen finns en tvättanläggning för bussar och tidigare utnyttjades området av ett bussbolag som också hade bränslecisterner på platsen. En stor del av området utgörs av redan ianspråktagen mark. På södra sidan av Korpberget, naturområdet mellan Slagstabadet och Slagsta Marina, kan man ännu se resterna av ett av Slagstas två tegelbruk med anor från 1600-talet.

Natur i form av lövskog finns mitt i planprogramområdet och i bergbranten i söder växer blandskog.

Planförslaget

Förslaget är att bygga 800-1200 nya bostäder, en förskola och möjlighet för kommersiella lokaler.

Inom planprogramområdet föreslås, förutom bostäder, även arbetsplatser, servicefunktioner och nya publika platser.

Planprogrammets planerade utformning (Bild från Planprogram Slagsta strand)

Planprogrammets mål

- Utveckla en sjönära stadsdel med bostäder, handel och marina verksamheter.
- Kombinera verksamheter vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet.
- Utveckla Mälarstranden, inklusive badet och marinan, till ett attraktivt stråk.
- Skapa variation av boendetyper, upplåtelseformer och verksamheter.

Hela området är idag planlagt med ett lapptäcke av detaljplaner. Hela omkringliggande området är också detaljplanlagt vilket måste tas i beaktning vid kommande planarbete.

I Botkyrkas kommuns översiktsplan 2014 är Slagsta strand ett av områdena som kommunen pekar ut som förändringsområde. Kommunen vill koncentrera nybebyggelse i stråk och använda sig av redan anspråkstagen mark nära kollektivtrafik. Kommunen vill utveckla området till en sjönära stadsdel med bostäder, service och marin verksamhet. De vill kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet och utveckla Mälarstranden och göra den mer tillgänglig för allmänheten. Kommunen vill upprätthålla och stärka de gröna sambanden genom stadsbygden.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Mälaren med öar och strandområden är av riksintresse för turism och friluftsliv samt för yrkesfisket. Kommunens planering ska ta hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt.

Strandskyddet är i det aktuella området utsläckt då det är detaljplanelagt.

Ett planprogram över ett större utbyggnadsområde, som genomförs med flera detaljplaneetapper, bör utredas med stöd av en övergripande/preliminär miljökonsekvensbeskrivning. I programskedet bör tänkbara och möjliga miljökonsekvenser redovisas. Ett program enligt PBL är ingen självständig handling som ska antas av kommunen, utan programmet ingår som en del i planarbetet. Därför finns inte något krav på att ett planprogram ska genomgå en miljöbedömning.

Ett genomförande av planprogram Slagsta strand har i en behovsbedömning daterad 2013-01-21 bedömts kunna medföra betydande miljöpåverkan och därför upprättas en miljökonsekvensbeskrivning.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska integreras med den övriga planeringsprocessen så att konflikter mellan olika intressen tidigt kan identifieras och att möjligheter till att finna miljöanpassade lösningar ökar.

Miljökonsekvenser i sammandrag:

Landskap

Genom att skapa gröna stråk och andra anpassningar inom planprogramområdet bedöms de konsekvenser som uppkommer för landskapsbilden inte vara negativa.

Naturmiljö

Planprogrammet bedöms ge små eller måttliga konsekvenser för naturvärdena om Korpberget med dess omgivningar bevaras och genom att planlägga gröna samband för att minimera barriär för djurlivet. Konsekvenserna skulle också bli mindre om så många större träd som möjligt kunde bevaras mellan husen.

Förorenad mark

Det finns en stor risk att marken i vissa områden är så pass förorenad att den i nuläget inte är lämplig för byggnation av bostäder och förskola. En sanering av vissa delar av området är troligen aktuell. En översiktlig markundersökning bör göras så snart som möjligt och sedan en mer detaljerad markundersökning i detaljplanearbetet.

En övergripande efterbehandlingsplan bör tas fram utifrån den översiktliga markundersökningen så att en eventuell sanering sker i rätt ordning med hänsyn till de olika byggnadsetapperna, spridningsriktning och risker med eventuella föroreningar.

Vattenmiljö

Exploateringen medför troligen en ökad belastning av föroreningar genom tillförsel av förorenat dagvatten till grund- och ytvattnet och kan få måttliga till allvarliga konsekvenser för vattenmiljön om inte rening av detta vatten sker innan utsläpp. Detta kan göras på flera olika sätt t.ex. lokalt omhändertagande av dagvatten, fördröjningsmagasin, reningsanläggningar av olika slag, filter i brunnar etc. Det är viktigt att en dagvattenutredning görs så fort som möjligt i projektet för att kunna hitta bästa möjliga lösning ur miljösynpunkt.

Grundvatten

Viktigt att vid ta hänsyn till grundvattenmagasinet vid planeringen och att vid byggnation inte påverka grundvattnet genom påverkan av förorenade områden eller ändra grundvattennivån.

Byggnad i Östra Mälarens skyddszone för vattentäkt

I området finns risk för förorenad mark, grundvatten och sediment och därmed finns en risk för allvarlig konsekvens för spridning av föroreningar till dricksvattentäkten vid arbete i området. Så tidigt som möjligt i detaljplaneskedet behövs en miljöteknisk markundersökning av mark, grundvatten och sediment samt en modell för spridningsförutsättningar för att kunna bedöma riskerna.

Översvämning/klimatförändringar

Det låglänta området i norr kan betraktas som olämpligt att bebygga med bostäder med hänsyn till den ökade risken för översvämningar vid ett högre vattenstånd p.g.a. klimatförändringar enligt kommunens klimatstrategi. Prognosen med förhöjda vattennivåer i samband med klimatförändringar gör att detta område inte bör bebyggas med bostäder utan bör utnyttjas till mindre översvämningssärliga alternativ såsom grönområden e.t.c. Alternativt hitta tekniska lösningar för att hindra översvämning.

Buller

Bebyggelsen i området kommer att påverkas av buller från främst Fittja värmeverk, E4/E20, trafiken i närområdet, ljud från färjetrafik och övrig båttrafik.

I dagsläget är bullernivån för hög för att bygga bostäder. Detta går troligen att lösa med bullerreducerande åtgärder på Fittja värmeverk, men också genom byggnaders placering och byggtekniska lösningar.

En mer detaljerad bullerutredning bör utföras i detaljplaneskedet i samband med utformningen av bebyggelsen för att säkerställa att bullernivån inte överstiger de riktvärden för nybyggnation av bostäder som finns.

Luft

Exploatering av området kommer leda till en ökad trafik och därmed ökade utsläpp av luftföroreningar. Utsläppen förväntas inte vara av den storleksordningen att de leder till att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft överskrids.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Ev. risker och olägenheter från värmeverkets verksamhet bör utredas närmare. Bl.a. skulle spridningssimuleringar av luftutsläppen från värmeverket kunna utföras, för att se hur närliggande bostäder kan påverkas vid olika typer av vädersituationer.

Risk

Brandskyddslaget har gjort en riskanalys för området och de riskkällor som pekats ut inom och i anslutning till området är hantering av farliga ämnen på Fittja värmeverk, transport och lossning av drivmedel vid Slagsta marinas sjömack och uppställning av båtar vid Slagsta marina.

Rapporten drar slutsatsen att sannolikheten för olycka vid de olika riskkällorna uppskattas som mycket låga men kan ej uteslutas.

I rapporten ges förslag på ett riskavstånd till Fittja värmeverk på 100 m från deras användningsområde.

Kulturmiljö

Planprogrammets bedöms ge små eller inga konsekvenser på kulturmiljön då inga kända förhistoriska lämningar finns i området. Kommunen vill bevara de historiska lämningarna av tegelbruken som är en viktig del av Slagstas och Botkyrkas historia.

Rekreation och friluftsliv

Mälaren med dess öar och stränder är riksintresse för turism och friluftsliv. Slagsta Marina är fritidsbåthamn som är viktig för båtlivet, både för boende inom och utanför kommunen. Planprogrammet kan få konsekvenser för främst vinteruppläggningsplatsen för båtar och vissa av marinans verksamheter i landområdet. Hur stora och på vilket sätt går inte att säga innan planerna är klara.

I planområdets norra del längs Mälaren löper Mälarpromenaden, som är av stor betydelse för friluftslivet. Planprogrammet kommer att öka tillgängligheten till Mälarens strand och Mälarpromenaden och därmed få positiva konsekvenser för turism och framförallt friluftslivet.

Samlad bedömning

Planprogramområdet bedöms kunna vara möjligt att bebygga med bostäder, men kompletterande underlag behöver tas fram avseende markföroreningar, buller, luftföroreningar och dagvattenhantering.

- En miljöteknisk markundersökning behövs för att kunna bedöma eventuellt saneringsbehov för att klara Naturvårdsverkets riktvärden för så kallad känslig markanvändning.
- En mer detaljerad bullerutredning krävs i detaljplaneskedet för att säkerställa att riktvärdena för buller uppfylls.
- En simulering av föroreningsnivåerna vid olika väderförutsättningar krävs för att kunna bedöma om miljökvalitetsnormerna för luft uppfylls.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

En dagvattenutredning behövs för att kunna bedöma om det i området är möjligt att ta hand om den ökade mängden dagvatten utan att riskera att påverka Östra Mälarens vattentäkt eller grundvattenmagasinet negativt.

1 Planprogram för Slagsta strand

1.1 Bakgrund och syfte

Ett planprogram för Slagsta strand i Botkyrka håller på att utarbetas. Denna övergripande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är en del av detta arbete.

Kommunstyrelsen beslutade 2011-11-28 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplaneprogram för Slagsta strand. Slagsta Strand är i kommunens översiktsplan utpekad som ett förändringsområde för bostäder och verksamheter. Uppdraget handlar om att skapa förutsättningar för en attraktiv stadsdel som i sin struktur kan samexistera med Fittja Värmeverk. Vattenkontakten och det goda trafikläget gör att området kan utvecklas till en blandad stadsdel med bostäder, handel, arbete och rekreation.

Planprogrammets syfte är att belysa förutsättningarna och föreslå en inriktning för hur området som helhet kan utvecklas till en attraktiv stadsdel med bostäder och verksamheter. Detaljplaneprogrammet kommer att ange riktlinjerna för den framtida markanvändningen och lägga fast områdets huvudstruktur. Programmet ger en ram åt efterföljande detaljplaner samt anger den övergripande gestaltningen av området.

Figur 1 Översiktskarta med planprogramområdets läge

Denna övergripande miljökonsekvensbeskrivning är en del av underlaget för samrådet avseende planprogrammet som ska hållas enligt plan- och bygglagen (SFS 2010:900). Myndigheter, allmänheten och andra berörda ges i samrådet möjlighet att lämna synpunkter.

Uppdraget är att upprätta en övergripande miljökonsekvensbeskrivning för planprogram Slagsta strand, Botkyrka kommun. Miljökonsekvensbeskrivningen

tas i detta skede fram utifrån befintligt underlag från kommun och länsstyrelse som tillhandahållits av uppdragsgivaren.

Särskilt fokus läggs på vad som preliminärt identifierats som relevanta aspekter i den behovsbedömning som tidigare upprättats.

1.2 Områdesbeskrivning

Området ligger vid Mälaren i Botkyrka kommuns nordostligaste del. Det begränsas i väster av Tegelängsvägen och i öster av Mälaren och Fittja industriområde med Fittja värmeverk. Sydväst om Fittja värmeverk finns två bergtrum för oljeförvaring. I norr begränsas området av Korpberget och i söder av en markant bergsrygg som skiljer det från Slagsta köpcenter.

Figur 2 Flygbild över området.

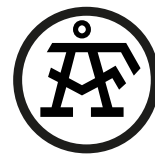
En stor del av området utgörs av redan ianspråktagen mark.

I nordost, vid Mälarens strand, finns idag en marina, Slagsta marina, som omfattar en marina med gästhamn, båtupplag, husvagnsuppställning för 300 husvagnar samt ett café. Det finns även en sjömack i anslutning till området. Marinan har ca 700 brygg-platser. Uppställning av båtar sker inomhus och utomhus. Inomhus sker förvaring i en större hall med plats för ca 60 båtar samt en mindre plathall med plats för 25-30 båtar. Den stora hallen omfattar uppskattningsvis en yta på ca 2 800 m³ och den lilla hallen en yta på ca 1 100 m³. Utomhus förvaras ca 600 båtar uppställda.

Sydost om marinan ligger ett område som utnyttjas som uppställningsplats för husvagnar. Västerut mot Tegelängsvägen finns en tvättanläggning för bussar. Tidigare utnyttjades området av ett bussbolag som också hade bränslecisterner på platsen.

På södra sidan av Korpberget, naturområdet mellan Slagstabadet och Slagsta marina, kan man ännu se resterna av ett av Slagstas två tegelbruk med anor från 1600-talet. Natur i form av lövskog finns också mitt i planprogramområdet och i bergbranten i söder växer blandskog.

Marken utgörs av lera i stora delar av de lägre partierna och risken för vibrationer från tung vägtrafik bör därför beaktas vid utformning av vägar och bostäder.

Likaså är det viktigt att bibehålla grundvattennivån om marken utgörs av lera, detta för att minska risken för sättningar i tillkommande bebyggelse.

1.3 Planprogramförslaget

1.3.1 Området och planerad bebyggelse

Planprogramområdet är beläget i området Slagsta strand i nordostligaste delarna av Botkyrka kommun och avgränsas av Mälaren, villabebyggelse, industriområde och motortrafikled. Förslaget är att bygga 800-1200 nya bostäder, en förskola och möjlighet för kommersiella lokaler.

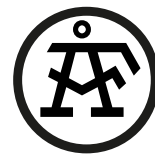
Inom planprogramområdet föreslås, förutom bostäder, även arbetsplatser, servicefunktioner och nya publika platser. Existerande stråk förstärks och nya kopplar an till befintliga. Publika platser utformas för att ge platsen identitet och skapa nya mötesplatser för både besökare och boende. Den nya bebyggelsen anpassas i skala till marinan, Fittja värmeverk och den omgivande villa-bebyggelsen. Gestaltningen utgår från målsättningen att skapa en variationsrik stadsmiljö som trots en högre exploatering upplevs som mer småskalig. Förslaget utgår från en modern arkitektur med utgångspunkt i tradition.

Tanken är att skapa bostäder som har möjlighet till utsikt över vattnet genom att bygga högre bostäder, 8-14 våningar mot värmeverket i öster och mot bebyggelsen i väst, och lägre bebyggelse i de mer centrala delarna.

Det finns goda möjligheter att ansluta kommande bebyggelse till befintligt ledningsnät. Området kan anslutas till fjärrvärmenätet.

Figur 3 Planprogrammets planerade utformning (Bild från Planprogram Slagsta strand)

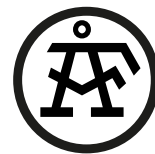
Första etappen föreslås börja i den södra och den östra delen av planprogramområdet. En av fördelarna med det är att parkeringshuset, som kommer att fungera som barriär mot industriområdet, finns med i ett tidigt skede. Detta förbättrar förutsättningarna för att verksamheten i Fittja värmeverk kan fortgå ostört samt för att boende i första etappens utbyggnad inte riskerar att störas av buller. Utvecklingen av planprogramområdet föreslås hålla en takt av 100-200 lägenheter per år och vara färdig inom en period på 6-10 år från byggstart. I en eventuell senare etapp, etapp 4, kan eventuell utveckling med bostäder inom marinans område ske.

Figur 4 Bilden visar förslag på etappindelning för planprogrammet.

1.3.2 Planprogrammets mål

- Utveckla en sjönära stadsdel med bostäder, handel och marina verksamheter.
- Kombinera verksamheter vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet.
- Utveckla Mälärstranden, inklusive badet och marinan, till ett attraktivt stråk.
- Skapa variation av boendetyper, upplåtelseformer och verksamheter.

1.4 Planförhållanden

1.4.1 Regionala planer

RUFS 2010 är den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, en gemensam vision för Stockholmsregionen för att nå målet att bli "Europas mest attraktiva storstadsregion". Den regionala planen har tagit fram sex olika strategier/utmaningar som ligger som grund för att nå visionen:

- Att möjliggöra befolkningstillväxt och samtidigt förbättra regionens miljö och invånarnas hälsa
- Att vara en liten storstadsregion och samtidigt internationellt ledande
- Att öka tryggheten i regionen samtidigt som omvärlden upplevs som mer osäker
- Att minska klimatpåverkan och samtidigt utveckla en tillgänglighet som möjliggör ekonomisk tillväxt
- Att åtgärda kapacitetsbrister samtidigt som behoven fortsätter att växa
- Att öppna regionen och samtidigt minska utanförskapet

1.4.2 Översiktsplan

I Botkyrkas kommuns översiktsplan 2014 är Slagsta strand ett av områdena som kommunen pekar ut som förändringsområde. Kommunen vill koncentrera nybebyggelse i stråk och använda sig av redan anspråkstagen mark nära kollektivtrafik. Kommunen vill utveckla området till en sjönära stadsdel med bostäder, service och marin verksamhet. De vill kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet och utveckla Mälarstranden och göra den mer tillgänglig för allmänheten. Kommunen vill upprätthålla och stärka de gröna sambanden genom stadsbygden.

Kommunens översiktsplan ger utrymme för 20 000 nya bostäder och 15 000 nya arbetstillfällen på ett tidsspän av 30 år.

Denna utveckling ska vara förenlig med fortsatt verksamhet i Fittja värmeverk. På längre sikt beräknas fjärrvärmebehovet minska bland annat till följd av den pågående teknikutvecklingen. Inga betydande nyinvesteringar i fjärrvärmeverket bör göras på grund av att verksamheten ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Ytterligare ambitioner för området gäller Mälarstranden inklusive marinan som kommunen vill utveckla till ett attraktivt stråk för fotgängare och cyklister. Fittja värmeverk utgör en viktig del av fjärrvärmeförsörjningen i sydvästra regiondelen och är i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, "RUFS 2010" redovisat som en regionalt viktig fjärrvärmearläggning. Anläggningen utgör idag en mellanlast-/topplasterläggning i fjärrvärmesystemet. Med hänsyn till de bränslen som används inom anläggningen, och att det i dagsläget inte finns några planer på att utveckla värmeverket, anser Länsstyrelsen i sitt granskningsyttrande angående Botkyrkas översiktsplan från 2014 att utbyggnad av bostäder i närområdet måste ta hänsyn till nödvändiga skyddsavstånd.

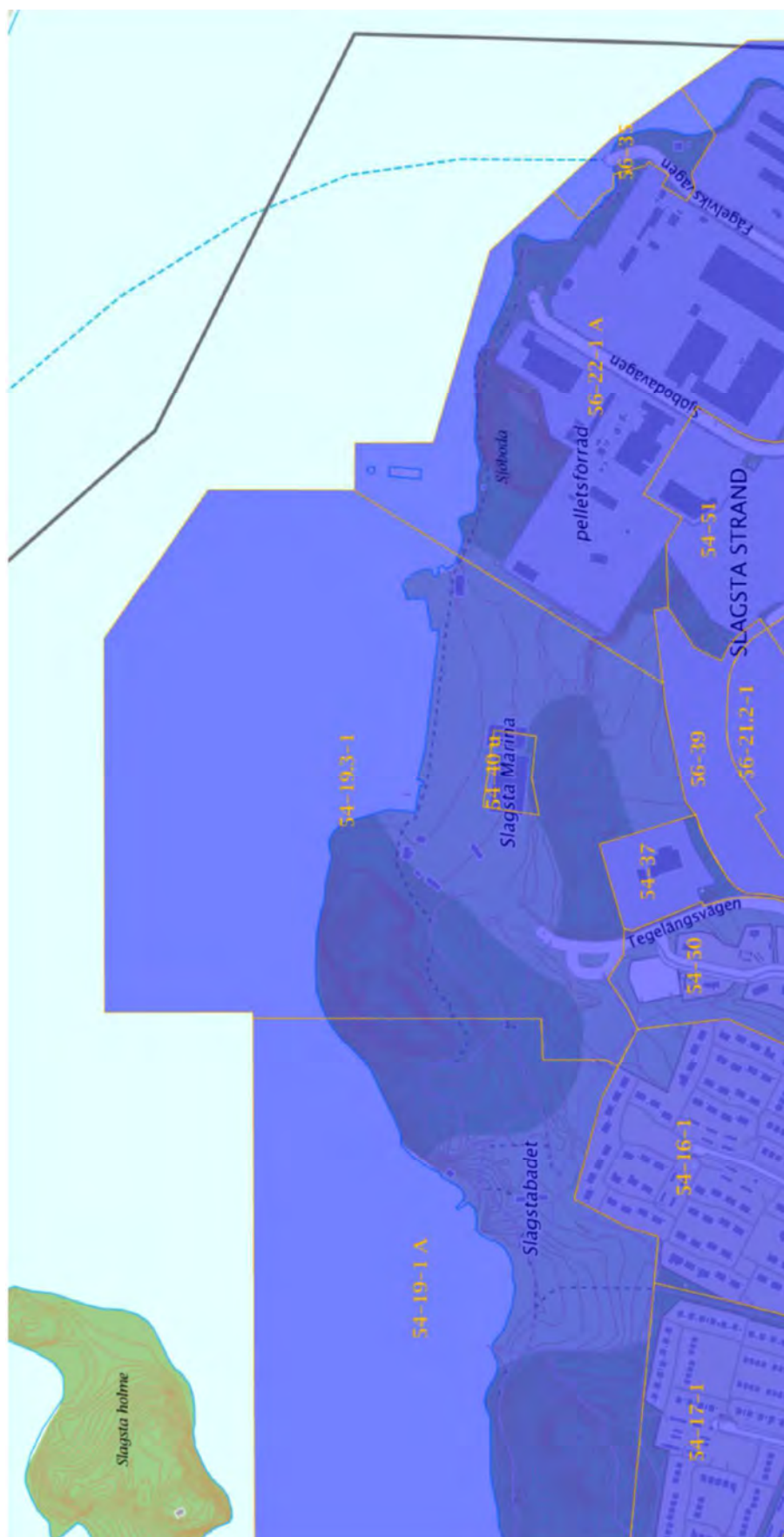
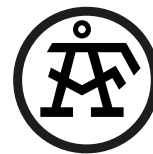
1.4.3 Gällande detaljplaner i närområdet

Hela området är ett lapptäcke av detaljplaner. Även omkringliggande område är detaljplanelagda vilket måste tas i beaktning vid kommande planarbete.

Detaljplan 54-19.3-1 (1985) omfattar större delen av området. Mindre delar av planområdet omfattas av detaljplanerna dp 54-37 (1995), dp 54-40u (1985) och dp 56-39 (2000). En stor del av vattenområdet är planerat för bryggor och markområdet är planerat för industriverksamhet och parkområden.

Mot övriga vattenområden ligger parkmark. I övrigt är markanvändningen huvudsakligen, industri, kontor, handel och värmeverk. Av de obebyggda markområden som inte ligger mot vattnet är bara mindre obebyggda områden planlagda som park.

Närliggande detaljplanområden är kvarteret Tegelstenen, som ligger sydväst om planområdet och är planerat för bostäder (dp 54-50, 2012). Väster om planområdet ligger ett parkområde med badplats (dp 54-19-1A, 1973). Öster om planområdet finns en detaljplan för området där Fittja värmeverk ligger (dp 56-22-1A, 1971). Sydost om området ligger kvarteret Vagnslidret, som är planerat för industrier och kontor (dp 54-51, 2011).

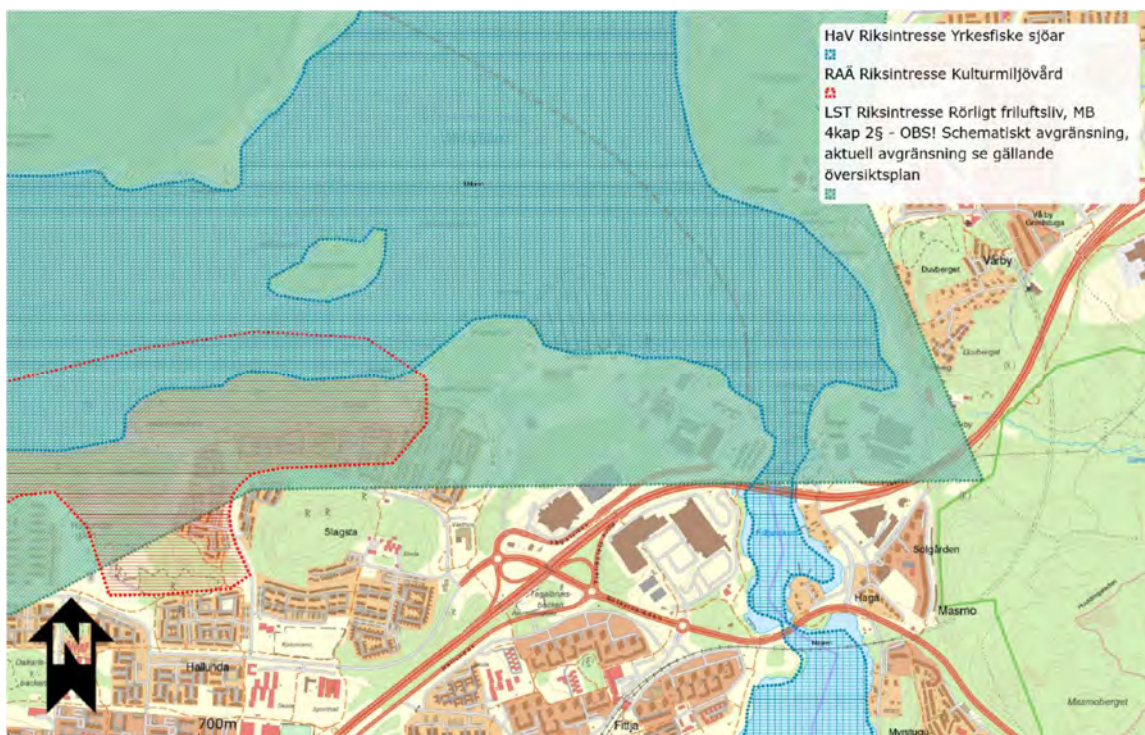

Figur 5 Gällande detaljplaner i området (Källa: Botkyrka kommuns hemsida)

1.5 Riksintressen och skyddad natur

Geografiska områden som är av nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen kan staten peka ut som områden av riksintresse. Områdena kan vara viktiga av olika skäl. Det kan exempelvis vara områden som innehåller naturvärden eller kulturvärden som är angelägna för hela landet. Men det kan också vara områden som är viktiga för att de ska användas till någon exploatering, till exempel för vägar, järnvägar eller någon energianläggning. Områdena kan också vara betydelsefulla för någon näring, exempelvis fisket.

Figur 6 Bilden visar de riksintressen som finns i närområdet.

Mälaren med öar och strandområden är av riksintresse för turism och friluftsliv. Kommunens planering tar hänsyn till dessa värden så att de inte påverkas på ett betydande sätt. Kommunen har dessutom ambitionen att stärka tillgängligheten och kontakterna mellan stadsbygd och landsbygd.

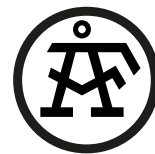
Mälaren är också av riksintresse för yrkesfisket. Detta innebär att mark- och vattenområden som har betydelse yrkesfisket eller för vattenbruk skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Väster om planprogramområdet finns ett område, Bornsjön, som är av riksintresse för kulturmiljövården men detta berörs inte av planprogrammet.

1.6 Strandskydd

Strandskyddet är i det aktuella området utsläckt då det är detaljplanelagt. Enligt nya strandskyddslagen ska dock strandskyddet prövas igen när ny detaljplan arbetas fram. I det fortsatta arbetet ska allmänhetens tillgänglighet till

strandområdet säkras, eftersom strandskyddet kommer att upphävas inom kvartersmark och där exploatering tillåts.

2 Miljöbedömning av planprogrammet

2.1 Allmänt

Ett planprogram över ett större utbyggnadsområde, som genomförs med flera detaljplaneetapper, bör utredas med stöd av en övergripande/preliminär miljökonsekvensbeskrivning. I programskedet bör tänkbara och möjliga miljökonsekvenser redovisas.

Ibland upprättas program för flera detaljplaner som avses upprättas etappvis under en lång tidsperiod. Kommunen bör i det fortsatta planarbetet vara vaksam på att program, bedömning och avgränsning fortfarande är aktuella. I annat fall ökar risken för att kommunen får krav på kompletteringar av miljökonsekvensbeskrivningen i senare skeden eller i värsta fall krav på att hela processen måste tas om på grund av formfel.

I plan- och bygglagen (PBL) används ordet "program" för ett underlag för det fortsatta planarbetet. Ett program enligt PBL är ingen självständig handling som ska antas av kommunen, utan programmet ingår som en del i planarbetet. Därför finns inte något krav på att ett planprogram ska genomgå en miljöbedömning. Miljöbedömningen för en PBL-plan följer planprocessen från programmet och/eller den första planskissen fram till antagandet.

Enligt miljöbalken 6 kap 11 § ska kommunen när de upprättar eller ändrar en plan eller ett program göra en miljöbedömning om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.

Enligt miljöbalken 6 kap 12 § ska kommunen inom ramen för en miljöbedömning enligt 11 § upprätta en miljökonsekvensbeskrivning där den betydande miljöpåverkan som planens eller programmets genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivs och bedöms. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd skall också identifieras, beskrivas och bedömas.

Den kommun som upprättat en miljökonsekvensbeskrivning ska göra den och förslaget till plan eller program tillgängliga för berörda kommuner och myndigheter samt allmänheten. Dessa skall ges skälig tid att yttra sig. Denna övergripande miljökonsekvensbeskrivning utgör en del av det samrådsunderlag som tas fram inför det kommande samrådet avseende planprogrammet för Slagsta strand, Botkyrka kommun.

Synpunkterna från samrådet ska enligt miljöbalken 6 kap 14 och 15 §§ beaktas innan planen eller programmet antas eller läggs till grund för reglering. När planen eller programmet har antagits ska kommunen i en särskild sammanställning redovisa hur miljöaspekterna har integrerats i planen eller

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

programmet, hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats, skälen till att planen eller programmet har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden samt de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

2.2 Behovsbedömning

Då en kommun upprättar en plan eller ett program ska ställning tas till behovet av att genomföra en miljöbedömning i enlighet med reglerna i miljöbalken 6 kap. 11-18 och 22 §§. Beslut om betydande miljöpåverkan tas i en s.k. behovsbedömning. I behovsbedömningen utreds om detaljplaneprogrammet kan antas medföra betydande miljöpåverkan utifrån de kriterier som finns i förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, bilaga 2 och 4.

Ett genomförande av planprogram Slagsta strand har i en behovsbedömning daterad 2013-01-21 bedömts kunna medföra betydande miljöpåverkan och därför upprättas en miljökonsekvensbeskrivning.

MKBn ska integreras med den övriga planeringsprocessen så att konflikter mellan olika intressen tidigt kan identifieras och att möjligheter till att finna miljöanpassade lösningar ökar.

Enligt 6 kap 7 § miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning redovisa de uppgifter som krävs för att bedöma projektets huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållning med mark och vatten samt andra resurser. Den ska fokusera på sådant som är av vikt i det aktuella projektet, väsentliga effekter och miljökonsekvenser. Det innebär att beskrivningen av aspekter, där konsekvenser är av liten eller obetydlig betydelse, behandlas översiktligt eller utelämnas.

En behovsbedömning är tidigare gjord av Botkyrka kommun och i den bedömdes programmet kunna ge upphov till betydande miljöpåverkan. En miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning bör därför upprättas. Detta kan lämpligen ske i detaljplaneskedet.

I behovsbedömningen bedömdes de kritiska miljöaspekterna vara eventuella markföroreningar och förorenade sediment, byggande i vatten inom primär skyddszon för vattentäkt, konsekvenser av eventuella framtida översvämningar av lågt liggande partier, hantering av dagvatten samt buller inom delar av området. Vidare bedömdes att riskerna med att bygga bostäder nära värmeverket och vilka konsekvenser detta medför för värmeverkets framtida utveckling bör utredas. Bl.a. bör det enligt behovsbedömningen, utredas om luftföroreningar från värmeverket kan skapa olägenhet för planerad bebyggelse vid speciella vädersituationer.

I behovsbedömningens bedömning av naturvärden så är områden med naturvärden som bör sparas Korpberget med omgivande skog samt den branta nordsluttningen till bergåsen i södra delen av området. Gröna stråk för att minska barriäreffekter bör säkras för att underlätta kontakten mellan naturområden och

Mälaren. Det är önskvärt att förlänga det gröna stråket från den nordvända bergsbranten till Mälaren längs stängslet till Fittja värmeverk. Lämningarna efter Slagsta tegelbruk bör lämnas orörda.

Redan tidigt i planeringsskedet är det bra att sörja för att området förses med en effektiv kollektivtrafik samt att planera för välutbyggda gång- och cykelvägar inom samt till och från området för att minska det privata bilåkandet och därmed negativ miljöpåverkan.

2.3 Syftet med en övergripande miljökonsekvensbeskrivning

Syftet med att ta fram en MKB för hela planprogramområdet är, förutom att redovisa miljökonsekvenser av programförslaget, att den ska fungera som underlag för fortsatt detaljplanering. Inom ramen för arbetet med denna MKB kommer därför miljöaspekter som behöver studeras ytterligare i det fortsatta planarbetet att identifieras. De frågor som identifieras för fortsatta studier/utredningar kan i detaljplaneskedet utgöra underlag till respektive detaljplan där det bedömts att planen kan medföra betydande miljöpåverkan. Om detaljplanen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan kan frågorna redovisas direkt i planbeskrivningen. Detta innebär att en mer detaljerad behovsbedömning utförs inför upprättande av varje enskild detaljplan.

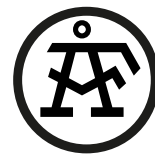
2.4 Regelverk

2.4.1 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer är bindande nationella föreskrifter om lägsta godtagbara miljö kvalitet. Normer finns beslutade för såväl ytvatten, grundvatten som luft och avser olika kemiska, fysiska och biologiska parametrar. Kommuner och myndigheter är ansvariga för att miljö kvalitetsnormer följs och att, inom sina respektive ansvarsområden, vidta de åtgärder som behöver göras enligt fastställda åtgärdsprogram.

EU:s vattendirektiv infördes i den svenska lagstiftningen år 2004 och benämns i Sverige för vattenförvaltningen. Den utgår från vattnets naturliga avrinningsområden istället för administrativa gränser. Vattens (vattenförekomsternas) nuvarande ekologiska respektive kemiska status bedöms enligt en femgradig skala från hög till dålig. Målet är att inga vatten ska försämrats och att alla vatten ska uppnå minst miljö kvalitetsnormen god status år 2015. En miljö kvalitetsnorm uttrycker den kvalitet som en vattenförekomst ska ha uppnått vid en viss tidpunkt och har karaktären mål, är framåtsyftande och inte definitiv.

Från 2010 gäller nya miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster. Dessa baseras på EU:s ramdirektiv för vatten, «vattendirektivet», och syftar till att vi ska uppnå en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Alla sjöar, vattendrag, kustvatten samt grundvatten omfattas av vattendirektivet. Målsättningen är att de vatten som omfattas av direktivet ska ha god ekologisk status och god kemisk status år 2015. En bärande princip är att inget vatten får försämrats. Vattendelegationerna i Sveriges fem vattendistrikt har beslutat om

miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram samt förvaltningsplan inför förvaltningsperioden 2009- 2015.

2.4.2 Allmänna hänsynsreglerna

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken utgör en central del i Sveriges miljölagstiftning. Hänsynsreglerna rymmer en rad krav, principer och regler vilka samtliga som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet måste följa. Syftet med de allmänna hänsynsreglerna är att förebygga negativa miljöeffekter orsakade av verksamheter och åtgärder samt öka den allmänna miljöhänsynen i ett projekt.

2.4.3 Hushållningsbestämmelserna

I 3 kap. miljöbalken finns de så kallade hushållningsbestämmelserna. Dessa innehåller bestämmelser om vilka allmänna intressen som ska beaktas vid avvägningar mellan olika önskemål när det gäller användningen av mark och vattenområden. Här ingår både bevarande- och nyttjandebestämmelser. I 4 kap. miljöbalken finns särskilda hushållningsbestämmelser för vissa geografiskt utpekade områden med natur-, kultur- och friluftslivsvärden av riksintresse.

3 Avgränsning

3.1 Geografisk avgränsning

Planprogrammets och miljökonsekvensbeskrivningens utredningsområde är avgränsat med hänsyn till planerad exploatering och möjlig omgivningspåverkan. För vissa miljöaspekter kommer effekter som kan uppstå även utanför planområdet att behöva belysas, detta motsvarar planens s.k. influensområde. Följande miljöaspekter bedöms ge effekter utanför planområdet; buller, utsläpp till luft, påverkan på yt- och grundvatten, påverkan på värden för växt- och djurliv samt rekreation och friluftsliv. Beträffande omgivningens påverkan på planområdet kommer framför allt buller och luftföroreningar från trafik och Fittja värmeverk att belysas.

3.2 Saklig avgränsning

Avgränsningen i sak följer behovsbedömningen. Miljöbedömningen ska enligt miljöbalken identifiera och värdera den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på: "biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter".

De kritiska miljöaspekterna har i behovsbedömningen bedömts vara eventuella markföroreningar och förorenade sediment, byggande i vatten inom primär skyddszon för vattentäkt, konsekvenser av eventuella framtida översvämningar av lågt liggande partier, hantering av dagvatten samt buller inom delar av området. Vidare bör riskerna utredas med att bygga bostäder nära värmeverket och vilka konsekvenser detta kan medföra för värmeverkets framtida utveckling. Bl.a. bör

det, utredas om luftföroreningar från värmeverket kan skapa olägenhet för planerad bebyggelse vid speciella vädersituationer.

3.3 Avgränsning i tid

För att kunna göra en jämförelse mellan de olika alternativens konsekvenser kommer alla bedömningar att utgå från en i förväg bestämd tidpunkt, s.k. jämförelseår. Vid den valda tidpunkten ska planförslaget kunna vara genomfört med god marginal. År 2030 bedöms vara en lämplig tidpunkt för denna bedömning utifrån förutsättningarna att 800-1 200 bostäder ska byggas i etapper om 100-200 lägenheter per år och hela området vara färdigbyggt inom en period på 6-10 år från byggstart.

4 Alternativ

4.1 Andra alternativ

Ett syfte med att ta fram alternativ inom ramen för miljöbedömningen är att strategiska val ska kunna göras och motiveras i ett tidigt skede, innan beslut fattas på projektnivå. En väl genomförd alternativhantering innebär en sorts försäkring för beslutsfattare att inte något betydligt bättre alternativ har förbisetts. Rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd ska identifieras, beskrivas och bedömas. Detta får anses vara behandlat i samband med framtagande av översiktsplanen.

I miljöbalken ställs krav på att en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla "en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd". Denna beskrivning kallas i vardagligt tal för nollalternativ. I kapitel 4.2 nedan beskrivs de antaganden som gjorts för nollalternativet.

4.2 Nollalternativ

Programmets förslag jämförs med ett nollalternativ jämfört med nuläget. Nollalternativet innebär att ingen exploatering som kräver detaljplaneändring genomförs i området, utan endast sådan byggnation som kan beviljas lov eller tillstånd utan formell planläggning. Ett troligt scenario är en viss utökning av befintligt industriområde. Det finns outnyttjad industrimark inom befintlig detaljplan.

Miljökonsekvenser i korthet vid ett nollalternativ jämför med nuläge:

Föroreningar i mark

Nuvarande detaljplan tillåter ytterligare utbyggnad av småindustri. Då industriverksamhet är en annan typ av markanvändning så har Naturvårdsverket är annan kategori riktvärden för industrimark, riktvärden för mindre känslig markanvändning. Krav på befintliga verksamheter kan komma med avseende på genomförande av miljöteknisk markundersökning och eventuell sanering i nivå med riktvärdena för mindre känslig markanvändning. Sannolikheten att en sådan sanering skulle komma till stånd inom den närmsta tiden är dock liten.

Bedömningen är att områdets föroreningsituation och risken för spridning till Mälaren från området kommer ligga på samma nivå som idag alternativt något högre om inte planprogramförslaget genomförs.

Nollalternativet är sannolikt ett sämre alternativ än planprogramförslaget vad gäller utlakning av markföroreningar vid en översvämning av mark som är förorenad då införandet av planförslaget sannolikt skulle innebära att marken sanerades.

Byggande i vatten inom primär skyddszon för vattentäkt

Ingen nybyggnation i vatten.

Dagvattenhantering

Ingen förändring i dagvattenhanteringen.

Översvämning/klimatförändringar

Vid nollalternativet kommer klimatförändringarna ändå att påverka Mälarens vattennivåer och risken för översvämning finns fortfarande kvar, utan att någon bebyggelse inom området ligger i riskzon.

Buller

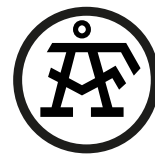
Ingen förändring i bullernivåerna.

Luftföroreningar

Ingen förändring.

Risker

Ingen förändring

5 Miljökonsekvenser

Landskapsbild

Landskapsbilden utgör den visuella upplevelsen av landskapet, dess beståndsdelar och uppbyggnad. Landskapsbilden kan dessutom vara en struktur som uppstått till följd av ett historiskt eller nutida skeende. Även om upplevelsen av landskapet till stor del är subjektiv finns vissa allmängiltiga bedömningsgrunder, såsom variationsrikedom, skala, struktur etcetera. En stor väg påverkar landskapets karaktär i olika skalor. En effekt kan vara att landskapsrum och helhetsmiljöer fragmenteras. Upplevelsen av landskapet kan påverkas genom att utblickar avskärmas eller nya skapas.

5.1 Landskapsbild

Nulägesbeskrivning

Planprogramområdet är kuperat och domineras av två skogsklädda åsar, orienterade i väst-östlig riktning, och med en mindre skogsklädd höjning i mitten. I söder mot Slagsta strands handelsområde, reser sig åsen brant upp. I nordväst finns Korpberget, en skogbeklädd bergknalle, som effektivt döljer utsikten mot Mälaren om man står i centrum av planområdet. I norra delen av planområdet ligger marinan. Där öppnar sig dalen mot Mälaren vilket gör att området är exponerat mot Mälaren. Även bergsryggen i söder är exponerad mot Mälaren. Fittja värmeverk i öster är ett påtagligt landskapselement med en 100 m hög skorsten.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

I nordsydlig riktning avses gröna stråk upprättas i form av träd, buskar och bevarade klippformationer men även hårdgjorda ytor för angöring, cyklister och gående.

Figur 7 Grönkilarna kopplar till Mälarpromenaden, marinan, den nya stadsdelen och berget.

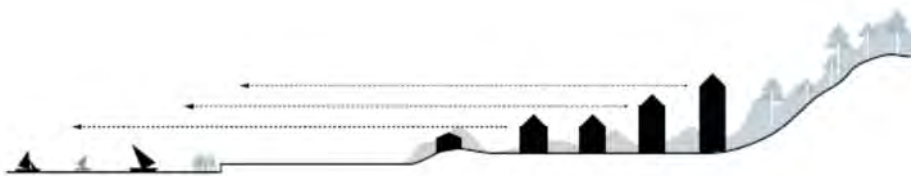
ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

I förlängningen av grönkilarna mot marinan säkerställs genom att stråket hålls öppet från båtuppställning under vintern. Detta för att säkra kopplingarna för de boende och öka säkerheten på platsen. Mot berget i syd anordnas trappor upp till utsiktsplatsen och handelsområdet.

Uppförande av lägre hus i sänkorna kommer inte att påverka bilden av området utifrån, mer än mot det som idag utgörs av marinan. Landskapsbilden kommer förändras med eventuell bebyggelse på berget i söder och på dess nordsluttning, framför allt sett från Mälaren, genom att bryta skogshorizonten. Området mot E4/E2 kommer exponeras. Om den nya bebyggelsen inte byggs för högt och lokaliseras till sänkor och dalgångar kommer de effektivt döljas av bergsryggen i söder och marinan i norr.

Figur 8 Principskiss av bebyggelse anpassad till omgivande skala och landskap. Snitt i öst-västlig riktning.

Figur 9 Principskiss av bebyggelse med vattenutsikt. Snitt i nord-sydlig riktning.

Sammanfattande bedömning

Genom att skapa gröna stråk och andra anpassningar inom planprogramområdet bedöms de konsekvenser som uppkommer för landskapsbilden inte vara negativa.

Naturmiljö

Naturvård avser skydd och vård av värden i naturlandskapet. Dessa värden utgörs dels av hela naturtyper, såväl naturliga som kulturpräglade, dels av enskilda växt-och djurarter. Bevarandet av naturmiljöer är en förutsättning för den biologiska mångfalden. Naturen ger också förutsättningar för sport, rekreation och naturstudier.

5.2 Naturmiljö

Nulägesbeskrivning

Naturen i området är koncentrerad till tre parallella områden, orienterade i grovt sett öst-västlig riktning. Det nordligaste, Korpberget, ligger vid Mälarens strand och har höga naturvärden, *naturvärdesklass 2*, enligt kommunens naturvårdsprogram *Botkyrkas gröna värden*, vilket innebär natur av regionalt värde. Vegetationen i bergbranten mot Mälaren består av äldre träd i form av gran, asp och björk men även äldre tallar och utgör en *nyckelbiotop* enligt Skogsstyrelsen.

I väst och sydväst finns ett område som är klassat som *naturvärde* av Skogsstyrelsen och utgörs av lövskogslund/hagmarksskog. Brynet mot söder är bevuxet av ett tätt busk- och trädskikt. Höjden utgörs av hållmark med mager vegetation. Korpberget, hänger samman med den strandnära skogen som fortsätter västerut längs Mälärstranden och fungerar som spridningsväg för faunan.

Sydost, mellan Tegelängsvägen/Slagsta marina och campingplatsen består området av lövskog, med slånbar kring kullarna och med bl.a. blåsippan och gullviva i markskiktet. Området har sannolikt tidigare varit betat.

Söderut mellan campingplatsen i norr och Slagsta Strands handelsområde i söder karaktäriseras av en brant nordsluttning. De lägsta partierna i norr mot campingplatsen utgörs av lövskog i form av uppvuxna aspar som har ett naturvärde, speciellt om de får stå kvar, då äldre asp utgör livsmiljö åt en rad olika organismer. Bergsbranten är otillgänglig med klippor och stenblock, och bevuxen med blandskog bestående av framför allt äldre tall, gran, rönn, och asp, och de nordligt belägna berghällarna är kraftigt mossbevuxna. Brantens otillgänglighet har fört med sig att skogen är tämligen orörd från konventionellt skogsbruk och är därför rik på död ved och torrakor som gynnar den biologiska mångfalden. Flera tydliga viltstigar antyder att området har betydelse för djurlivet. Det sist beskrivna området är den östligaste utposten av ett grönt stråk som sträcker sig till Mälärstranden i väster via skogsområdena kring Slagsta och Hallunda gårdar. En trång passage i stråket, är mellan handelsträdgården Plantagen och bostäderna på Lavendelvägen.

På övriga grönytor saknas kännedom om högre naturvärden, men områdena fyller en funktion som plats för skydd och födosök för den lokala faunan. Vid fältbesök av kommunen på platsen 2011-02-17 noterades många spår av rådjur, fälthare och räv. Samtliga gröna områden har ett värde när det gäller spridning av

växter och djur. Speciellt gäller detta natur och grönytor längs Mälarstranden som bör utvecklas. Dessutom skulle gröna stråk kunna bevaras/skapas, som sträcker sig från den befintliga och planerade bebyggelsen i södra delen ut till grönstråket längs Mälarstranden i norr. Som ett resultat av exploateringen i kommunens norra delar har spridningskorridorerna på vissa ställen fragmenterats och behöver i detta område att stärkas.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

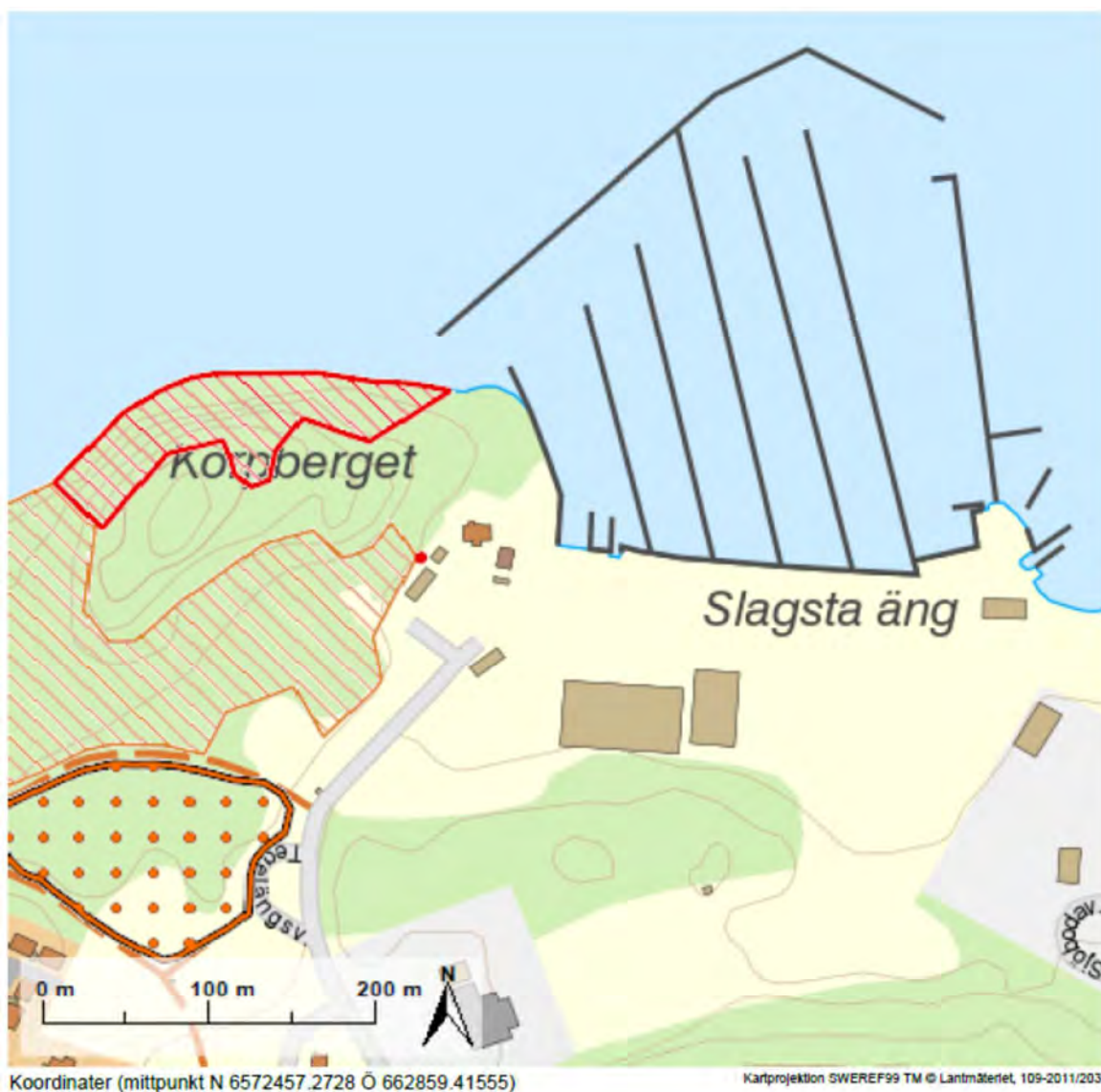
Korpberget med omkringliggande skog har de högsta naturvärdena och planeras inte att exploateras. Sannolikt är att området ändå kommer utsättas för ökat besöksstryck, med en ökad befolkning i området, vilket medför ökad störning i djurlivet och slitage på naturen.

Även bergsryggen i södra delen av området har naturvärden. Dessa är framför allt knutna till den nordvända bergsbranten. Om denna exploateras kommer bebyggelsen att skapa en barriär för djurlivet förutom att de biologiska värdena försvinner. Även om branten inte bebyggs kommer det sannolikt bli ett visst ökat slitage på floran och störning för djurlivet.

Om skogsområdet mellan husvagnsuppställningsområdet och marinan exploateras kommer en barriär att uppstå för spridning av djurlivet.

Genom att planlägga gröna samband mellan de olika gröna områdena kan man undvika en barriär för djurlivet. Genom att bevara/skapa gröna områden i nordsydlig riktning från marinan genom tänkt bebyggelsen och ner till bergsbranten i söder för att få mer samband mellan de olika grönområdena. Det gröna stråk som finns längst i öster närmast Fittjas värmeverk skulle kunna vidgas och skulle ge spridningsmöjligheter och skydd för däggdjur. Det skulle även med rätt utformning kunna ge en vegetationsskärm som avskärmar industriområdet från framtida bebyggelse.

Att minimera exploateringen av bergsryggen i söder skulle reducera miljöpåverkan.

Ur Skogsstyrelsens register

Nyckelbiotop	Natura 2000 habitat	Utförd avverkning 2011-2014
Naturvärde	Natura 2000 fågel	2006-2010
Biotopskydd	Nationalpark	2000-2005
Naturvårdsavtal	Rennäring	1969-1999
Naturreservat	Sumpskog	Årtal saknas

Figur 10 En nyckelbiotop finns väster om planområdet och ett skogsområde som klassas som naturvärde sydväst om.

Det är önskvärt att förutom att bevara Korpberget med omgivningar, även undvika exploatering av bergsbranten i söder samt om möjligt ett grönt samband mellan nuvarande marinan och husvagnsuppställningen. De gröna sambanden skulle kunna stärkas mot öster genom att skapa en grön zon längs med fjärrvärmeverkets tomtgräns ner till Mälaren.

Enligt detaljplan 56-39 från år 2000 står det noterat att i branten i södra delen av planprogramområdet har i tidigare inventering påträffats sällsynta lavar. Om de finns kvar oklart men bör undersökas.

Sammanfattande bedömning

Planprogrammet bedöms ge små eller måttliga konsekvenser för naturvärdena om Korpberget med dess omgivningar bevaras och genom att planlägga gröna samband för att minimera barriär för djurlivet. Konsekvenserna skulle också bli mindre om så många större träd som möjligt kunde bevaras mellan husen. Man bör också överväga om en naturvärdesinventering skulle behövas med avseende på eventuella lavar.

Mark

Markföroreningar kan uppstå genom att en verksamhet på en plats eller angränsande områden hanterat kemikalier ovarsamt, till exempel genom spill eller läckage. Föroreningar kan även komma till en plats med tillförda massor.

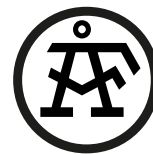
5.3 Förorenad mark

Nulägesbeskrivning

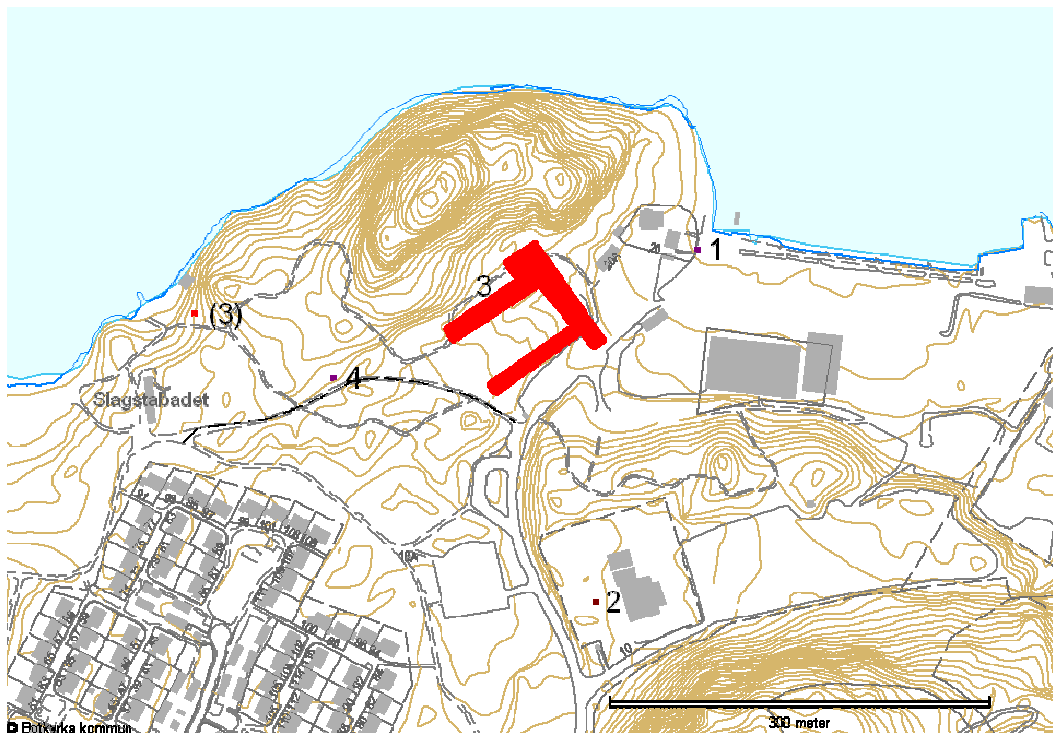
Inom planprogramområdet finns verksamheter som är riskklassade enligt den branschkartläggning som utfördes av Naturvårdsverket 1992-1994. Syftet med kartläggningen var att kartlägga verksamheter där man förmodade att det fanns ett efterbehandlingsbehov och klassningen gjordes utifrån hur allvariga effekter på miljö och hälsa som objekten bedömdes kunna ge upphov till och sannolikheten att en sådan situation skulle inträffa. Klassningen utfördes av ett 60-tal industribranscher som delades in i fyra klasser, där klass 1 bedömdes utgöra en mycket stor risk och klass 4, mycket liten risk. Inom området finns fyra sådana verksamheter, se tabell och karta nedan:

Tabell 1 De BKL-klassade områden som finns på området

Objekt	Namn	Verksamhet	BKL	Kommentar
1	Slagsta Marina	Båtmack, bränslelagring av 1000-1500 ton	2	Sannolikt kan även platsen för vinteruppställning av båtar vara förorenad
2	Botkyrka Buss och Cegelia	Tvätthall för fordon och dieseltankar.	3	
3	Slagsta tegelbruk	F.d. tegelbruk i nordvästra delen av området.	4	OBS! Felplacerad i MIFO-databasen!

4	Slagstatippen	Deponi av schaktmassor	0	Ingen BKL-klassning. Mycket tveksamt om det funnits någon tippning här! Inget stöd från flygbilder.
---	---------------	------------------------	---	---

Figur 11 Bilden visar de verksamheter som eventuellt kan ge upphov till föroreningar. 1. Slagsta Marina, 2. Botkyrka buss och Cegelia, 3. Slagsta tegelbruk, 4. Slagstatippen

Risk finns för föroreningar av typen metaller, oljor, PCB, PAH, klorerade lösningsmedel, glykoler, icke-klorerade lösningsmedel, TBT m.m.

Störst risk för marksföroreningar bedöms vara området vid Slagsta Marina och där vid bränsledepån, tankstationen och uppställningsplanen för vinterförvaring och i sedimenten i hamnområdet. I samband med upptagningen inför vinteruppläggning rensplas botten på de flesta båtar, oftast med högtryckstvätt. Syftet är att få bort smutsbeläggningar och påväxt, alger etc. Vid spolningen lossnar också en del av bottenfärgen vilket förorenar spolvattnet. Spolning sker vanligen i direkt anslutning till upptagningsplatsen, men det förekommer även att den görs på uppställningsplatsen. Trailertransporterade båtar har blivit allt vanligare på senare år och ofta sjösätts dessa båtar och tas upp flera gånger per säsong. I samband med upptagningarna kan renspolning förekomma.

Reparation och vårustning sker huvudsakligen på vinteruppställningsplatsen. Slipning, målning och andra rustningsaktiviteter kan förväntas förekomma. Slipdamm (färg, plast, metall etc.) och flagor från skrapning kan både spridas till luften (blåsa iväg) och falla ner på marken. Det sistnämnda är troligen det större problemet, då det successivt bidrar till markförorening på platsen. Spill av färg och lösningsmedel bidrar till markförorening på platsen. I samband med oljebyte

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

är risken för spill uppenbar. Utöver bensen och diesel förekommer bland annat fotogen för kök och värmare i båtar. Även T-sprit och liknande används för enklare campingkök.

Vid Botkyrka buss och Cegelia finns risk för de branschtypiska föroreningarna vid bilvårdsanläggningar; oljor, aromater, tungmetaller, PAH, klorerade lösningsmedel och glykoler. Det finns också risk för dieselutsläpp från bränsledepån.

Slagsta tegelbruk är mycket gammalt och kan ha gett upphov till diverse föroreningar genom åren.

Eventuell deponi av schakt kan i stort sett innehålla vad som helst. Det är mycket osäkert om denna deponi har funnits på platsen.

Naturvårdsverket har tagit fram generella riktvärden för förorenad mark som används för att uppskatta hur stor en förorening är och vilka risker den kan innebära. Riktvärdena skiljer på känslig och mindre känslig markanvändning.

Känslig markanvändning, KM, där markkvaliteten inte begränsar val av markanvändning. Alla grupper av människor (barn, vuxna, äldre) kan vistas permanent inom området under en livstid. De flesta markekosystem samt grundvatten och ytvatten skyddas. Riktvärden för känslig markanvändning används för t.ex. bostäder, skolor, lekparkar e.t.c.

Mindre känslig markanvändning, MKM, där markkvaliteten begränsar val av markanvändning till t.ex. kontor, industrier eller vägar. De exponerade grupperna antas vara personer som vistas i området under sin yrkesverksamma tid samt barn och äldre som vistas i området tillfälligt. Markkvaliteten ger förutsättningar för markfunktioner som är av betydelse vid mindre känslig markanvändning, till exempel kan vegetation etableras och djur tillfälligt vistas i området. Grundvatten på ett avstånd av cirka 200 meter samt ytvatten skyddas. Riktvärden för mindre känslig användning används vid t.ex. industriområden och vägar.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Verksamhetsytor och en del grönytor kommer att tas i anspråk. Uppställningsplatsen för husvagnar, angränsande fordonsvätt och tankningsplats samt delar av marinan kommer att ersättas med bostäder och förskola, vilket innebär ändrad markanvändning.

Det finns en stor risk att marken i vissa områden är så pass förorenad att den i nuläget inte är lämplig för byggnation av bostäder och förskola. En sanering av vissa delar av området är troligen aktuell. För att bostäder och förskola ska kunna byggas på området får inte någon av föroreningshalterna överstiga Naturvårdsverkets riktvärden för känslig markanvändning. Förekomst av eventuella markföroreningar måste utredas närmare och eventuellt behöver mark och grundvatten saneras för att inte riskera att påverka Mälarens vattenkvalitet, miljö och människors hälsa. Även sedimenten i hamnområdet kan vara förorenade och bör analyseras före eventuell exploatering,

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Om planförslaget blir verklighet skulle det troligen innebära att detta område blir sanerat från eventuella föroreningar och därmed bli en klar förbättring för markmiljön men framförallt en minskning av risken för spridning av föroreningar till sjön Mälaren och grundvattnet.

Vid byggnation och ledningsdragning finns risk för att föroreningar kan exponeras på nytt sätt och få en annan spridningsförutsättning än tidigare.

Vid ombyggnationen av hamnområdet finns risk för att förorenat sediment virvlas upp vid arbete i vatten och eventuella föroreningar blir tillgängliga för ekosystemet igen.

Sanering av marken till nivå med Naturvårdsverkets riktvärden för s.k. känslig markanvändning (bostäder, skolor m.m.) kan försvåras om inte hela marinan kan saneras samtidigt och båtuppläggningsen fortsätter att ligga kvar inom den östra delen. Risk finns då att marken/sedimenten kan förorenas på nytt genom spridning från de områden som inte sanerats.

Sammanfattande bedömning

Det finns en stor risk att marken i vissa områden är så pass förorenad att den i nuläget inte är lämplig för byggnation av bostäder och förskola. En sanering av vissa delar av området är troligen aktuell. En översiktlig markundersökning bör göras så snart som möjligt och sedan en mer detaljerad markundersökning i detaljplanearbetet.

En övergripande efterbehandlingsplan bör tas fram utifrån den översiktliga markundersökningen så att en eventuell sanering sker i rätt ordning med hänsyn till de olika byggnadsetapperna, spridningsriktning och risker med eventuella föroreningar.

Vatten

Med vattenresurser avses vatten i mark, sjöar, hav och vattendrag. Vatten i sjö, vattendrag och hav utgör livsmiljöer för en stor del av våra levande organismer, medan markvattenförhållandena och grundvattenförhållandena påverkar livsmiljöerna på land. Vår dricksvattenförsörjning bygger på en tillgång till grundvatten och sötvatten av god kvalitet. Sjöar, vattendrag och hav används även för båtliv och det rörliga friluftslivet.

5.4 Vattenmiljö

Nulägesbeskrivning

Ytavrinningen sker norrut direkt till Mälaren (preliminär vattenförekomst VISS-SE657330-161320, Mälaren-Rödstensfjärden). Den delen av Mälaren ingick tidigare i vattenförekomst Mälaren Stockholm, SE657596-161702.

Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt beslutades den 16 december 2009. Vattenmyndigheten har fastställt

miljökvalitetsnormer (MKN) och åtgärdsprogram för yt- och grundvatten. Syftet med dem är att förhindra ytterligare försämringar, skydda och förbättra statusen hos vattnekosystemen. Miljökvalitetsnormerna anger de kvalitetskrav som gäller för varje vattenförekomst inom distriktet, avseende ytvatten och grundvatten. Syftet är att uppnå god status i alla vattenförekomster senast den 22 december 2015.

År 2014 bedömdes Mälaren-Rödstensfjärden ha god ekologisk och god kemisk status (exklusive överallt överskridande ämnen) Bedömningen bygger på data som fanns tillgänglig för de kemiska ämnena som ingår i den nationella bedömningen *Kemisk status*.

Bedömningen uppnår dock ej god kemisk status enligt EU-direktivet 2013/39/EU som anger gränsvärdet för kvicksilver i biota (fisk). I Sverige idag anses att kvicksilverhalten i fisk överstiger gränsvärdet i samtliga ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Vattenförekomsten uppnår inte heller god status med avseende på polybromerade difenyletrar (PBDE). Detta med anledning av ett nytt Europeiskt gränsvärde för PBDE.

Enligt VISS finns uppgifter i klassningen av förekomsten Mälaren-Stockholm att den kemiska statusen inte uppnår god status på grund av att miljökvalitetsnormen för tributyltennföreningar (TBT) överskrids.

Botkyrka kommun har tagit fram en dagvattenstrategi (Dagvattenstrategi, Botkyrka kommun, 2012) med mål för dagvattenhanteringen. Huvudlinjen är att dagvatten ska tas om hand lokalt och att öppna system ska prioriteras före slutna underjordiska ledningssystem. Vattnet ska renas och återföras till marken på samma plats för att undvika ändrade grundvattenförhållanden. Om det inte är möjligt ska dagvattnet fördröjas innan det leds bort. För att skydda känsliga sjöar mot föroreningar har kommunen byggt dagvattendammar för fördröjning och rening och mer mark ska avsättas till detta. För att undvika att förorenat dagvatten når recipienterna, bland annat Mälaren som är en dricksvattentäkt, pågår en satsning i kommunen, Projektet Dagvatten Norra Botkyrka. Projektet syftar till att ta reda på hur dagvattnet bäst kan renas i stadsdelarna. Kommunen har bland annat beslutat att vattnet ska renas i våtmarker, dammar och vattenstråk i stadsdelarna.

Mälaren är av riksintresse för yrkesfisket. Mälaren hyser hotade arter som asp, nejonöga, flodkräfta, vimma och ål. Skyddad art är nissöga. Detta innebär att ytvattenrecipienten är mycket känslig och stor aktsamhet måste vidtas för att inte förorena vattnet.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

En exploatering av området kommer att innebära att vissa ytor hårdgörs, vilket medför att avrinningen i form av förorenat dagvatten kan komma att öka från området. Det finns därför risk att exploateringen medför en ökad belastning av föroreningar genom tillförsel av förorenat dagvatten till grund- och ytvattnet.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Det finns risk att planområdet i vissa delar är förorenat och att arbeten i området kan generera spridning av föroreningarna. Detta beskrivs närmare i kap 5.3. Risk finns för bl.a. förekomst av TBT, koppar, zink, lösningsmedel och petroleumprodukter.

Området ligger inom verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp och kommer att anslutas till det kommunala nätet. Enligt skyddsföreskrifterna för Östra Mälarens vattenskyddsområde får inte nya bräddpunkter för utsläpp av orenat spillvatten från spillvattenledningsnät anläggas.

Preliminärt bedöms befintligt ledningsnät kunna försörja ytterligare 600 personer. Cirka 2 000 invånare beräknas kunna bo i området vid exploatering. För att försörja tillkommande behöver kapaciteten på det befintliga kommunala ledningsnätet utökas. Extra investeringar i utbyggnad av VA-nätet blir nödvändiga. En utredning gällande vatten- och avloppsförsörjning behöver göras.

Denna behöver bland annat visa kapacitet i befintligt VA-system och förslag på nytt/utökat system.

En dagvattenutredning som visar hur dagvatten ska renas bör utföras i ett tidigt skede av planeringen. Dagvatten ska omhändertas och renas på ett sådant sätt att vattenkvaliteten i Mälaren inte försämras. En detaljerad dagvattenutredning krävs som visar hur dagvatten ska tas om hand för att inte förorena recipienten. Man kan förslagsvis undersöka möjligheten att samordna områden för omhändertagande av dagvatten med de gröna stråk och passager som föreslås.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) ska eftersträvas inom området vid nybyggnad och kommunens dagvattenstrategi ska följas. Dock är det tänkbart att vidare undersökningar kan peka på att infiltration är olämpligt på vissa ställen inom planprogramområdet, med tanke på markföroreningar.

Programförslagets etapp 4 kan påverka naturvärdena under vattenytan då denna del förutsätter arbete i eller intill vattnet. Påverkan på naturvärdena under vattenytan behöver utredas vidare i miljökonsekvensbeskrivningen i detaljplaneskedet. En inventering av växt- och djurliv i hamnområdet behövs för att kunna bedöma hur detta ska skyddas vid en eventuell exploatering. Förutsatt att dagvatten renas, ev. markföroreningar saneras och spillvatten hanteras på sådant sätt att det inte medför risk för vattenförorening bedöms planprogrammet inte påverka vattenkvaliteten i Mälaren negativt.

Sammanfattande bedömning

Exploateringen medför troligen en ökad belastning av föroreningar genom tillförsel av förorenat dagvatten till grund- och ytvattnet och kan få måttliga till allvarliga konsekvenser för vattenmiljön om inte rening av detta vatten sker innan utsläpp. Detta kan göras på flera olika sätt t.ex. lokalt omhändertagande av dagvatten, fördröjningsmagasin, reningsanläggningar av olika slag, filter i brunnar etc. Det är viktigt att en dagvattenutredning görs så fort som möjligt i projektet för att kunna hitta bästa möjliga lösning ur miljösynpunkt.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Det finns risk att planområdet i vissa delar är förorenat och att dessa ämnen kan nå vattenmiljön vid exploateringen. Se 5.3.

5.5 Grundvatten

Nulägesbeskrivning

I östra delen av planprogramsområdet finns ett grundvattenmagasin (sand- och grusförekomst)

I detta magasin finns enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige, ovanligt goda uttagsmöjligheter i bästa delen av grundvattenmagasin, storleksordningen > 125 l/s (ca > 10 000 m³/d).

Figur 12 Grundvattenförekomst Tullingeåsen-Ekebyhov. Riksten

Konsekvens och förslag på åtgärd

Det finns en risk att påverka grundvattnet genom att vid exploateringen sprida eventuella föroreningar i området. Det finns också risk för påverkan vid ändring av grundvattennivån.

Sammanfattande bedömning

Viktigt att vid ta hänsyn till grundvattenmagasinet vid planeringen och att vid byggnation inte påverka grundvattnet genom påverkan av förorenade områden eller ändra grundvattennivån.

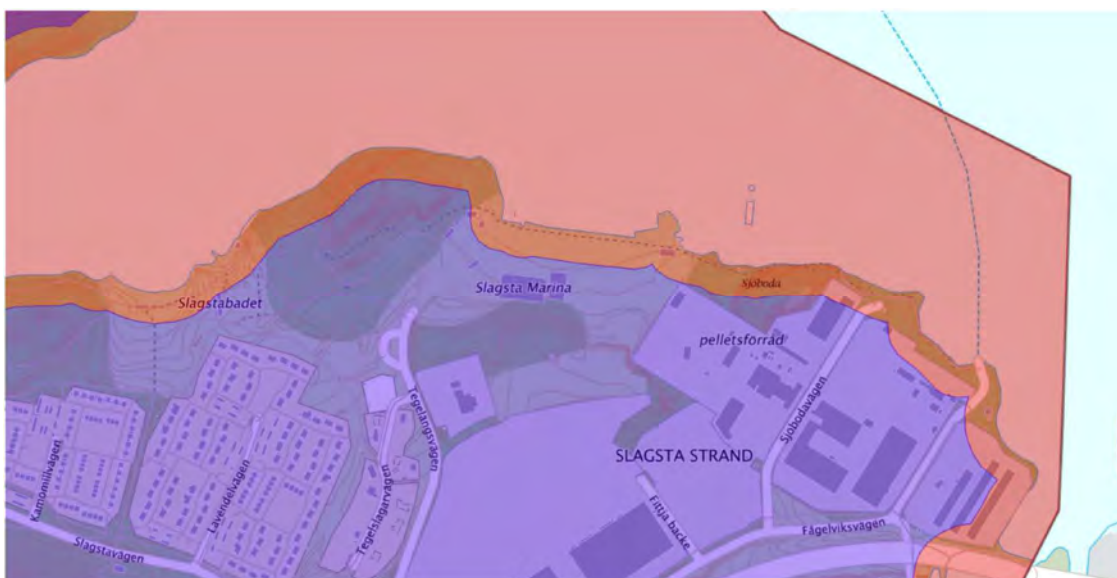

5.6 Byggnad i östra Mälarens skyddszone för vattentäkt

Nulägesbeskrivning

Området ligger inom vattenskyddsområde för östra Mälaren med föreskrifter för ytvattentäkter vid Lovö, Norsborg, Görveln och Skytteholm i östra Mälaren, Stockholms län. (Beslut 2008-11-25). Närmaste vattenverk är Norsborgs vattenverk, som försörjer ca 600 000 personekvivalenter med dricksvatten och ligger ca 3 kilometer väster ut från planområdet.

Vattenskyddsområdet består av fyra vattentäktzoner vid respektive vattenverk samt en primär och en sekundär skyddszone.

Figur 13 Primär och sekundär vattentäktzon vid inom Vattenskyddsområde för östra Mälaren.

Det finns skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet vad gäller dag- och dräneringsvatten, spillvattenhantering, avfallshantering, sjöfart, fritidsbåtar, hantering av hälso- och miljöfarliga ämnen m.m.

Utdrag ut skyddsföreskrifterna:

Spillvattenhantering (primär och sekundär skyddszone)

- Hantering av spillvatten får inte ske om det kan medföra risk för vattenförorening.
- Nya bräddpunkter för utsläpp av orenat spillvatten från spillvattenledningsnät får inte anläggas.
- Nya eller ändrade avloppsanläggningar ska utformas och drivas på sådant sätt att risken för utsläpp av föroreningar minimeras.
- Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

Dag- och dräneringsvatten (primär och sekundär skyddszon)

- Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor där risk för vattenförorening föreligger, t.ex. större vägar och parkeringsanläggningar, får inte ske direkt till ytvatten utan föregående rening. Dräneringssystem vid sådana anläggningar ska vara försett med möjlighet till fördröjning och uppsamling i samband med t.ex kemikalieolyckor.
- Utsläpp av dag- och dräneringsvatten från befintliga vägar, parkeringsanläggningar och dylikt får förekomma i den omfattning och utformning den har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att den inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.

Muddring, mark- och anläggningsarbeten

Primär skyddszon

- Muddring, mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd.
- Mark- och anläggningsarbeten inom tomtmark, drift och underhåll av vägar och trafikanläggningar samt nyanläggning och underhåll av va-, gas-, el- och teleledningar etc., får utföras utan tillstånd under förutsättning att verksamheten inte strider mot bestämmelserna i gällande miljölagstiftning.
- För muddring och mark- och anläggningsarbeten som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken (vattenverksamhet), krävs inte tillstånd enligt dessa föreskrifter.
- Markutfyllnad och återfyllnad av schakt får endast ske med rena massor som inte kan medföra vattenförorening.

Sekundär skyddszon

- Mark- och anläggningsarbeten får inte ske om det kan medföra risk för vattenföroreningar.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Nybyggnation och förtätning medför en växande befolkning, ökad trafik och en ökad andel hårdgjorda ytor. En växande befolkning innebär utmaningar för dricksvattenförsörjningen och innebär större krav på att dricksvattnet håller god kvalitet och att de dricksvattentäkter som finns kan försörja den växande befolkningen. Kvaliteten på dricksvattnet är beroende av att dricksvattentäkterna skyddas från bland annat föroreningar och näringsämnen.

Den huvudsakliga delen av planområdet, etapp 1-3, ligger inom den sekundära skydds-zonen för Östra Mälarens vattenskyddsområde. De delar av planområdet som ligger i vattnet och inom 50 m från Mälarens strand, en eventuell etapp 4, ligger inom primära zonen.

Konsekvenserna av att bygga inom ett vattenskyddsområde är att mer hänsyn och en noggrann riskanalys avseende hantering av dag- och dräneringsvatten, spillvattenhantering, avfallshantering, sjöfart, fritidsbåtar, hantering av hälso- och

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

miljöfarliga ämnen, m.m. måste ske. Inga arbeten får göras som kan riskera att dricksvattentäkten påverkas negativt.

Sammanfattande bedömning

I området finns risk för förorenad mark, grundvatten och sediment och därmed finns en risk för måttlig till allvarlig konsekvens för spridning av föroreningar till dricksvattentäkten vid t.ex. arbete i området. Så tidigt som möjligt i detaljplaneskedet behövs en miljöteknisk markundersökning av mark, grundvatten och sediment samt en modell för spridningsförutsättningar för att kunna bedöma riskerna.

Vid anläggningsarbetet krävs utförliga arbetsinstruktioner och miljökontroll för att minimera påverkan på Mälaren.

5.7 Översvämning/klimatförändringar

Nulägesbeskrivning

Ett varmare klimat ger en ökad nederbörd vilket ökar risken för översvämning av sjöar och vattendrag. Mälaren är en översvämningssensitiv sjö som kan påverka bebyggelse i närområdet. En utredning har gjorts av Botkyrka kommun för att kunna bedöma översvämningsskansen i området. Genom ombyggnationen av Slussen i Stockholm och nya slussen i Södertälje ökar avtappningskapaciteten från Mälaren och översvämningsskansen kommer drastiskt att minska i och med det.

Enligt Botkyrka kommuns klimatstrategi ska ingen bebyggelse placeras lägre än 2,33 m ö h och ingen samhällsviktig bebyggelse får placeras lägre än 3,3 m ö h.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Byggnation intill Slagsta marinas strandkant kommer ligga i riskzonen för översvämning vid högt vattenstånd i Mälaren. När nya Slussen är färdig kommer vattennivåerna kunna justeras mer än i dag och risken för översvämning kommer då att minska. Efter att de nya slussarna är färdigställda planerar man fluktuera Mälarens yta i begränsad omfattning för att bevara den biologiska mångfalden runt sjön och det innebär att området närmast sjön kan ligga i riskzonen för översvämning ändå.

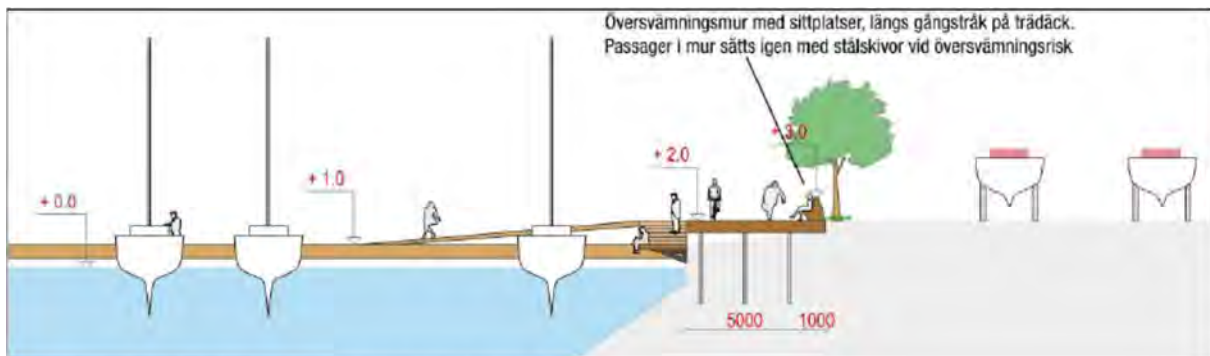
De inre delarna av området är relativt högt belägna och ligger primärt inte i riskzonen om vattenytan i Mälaren skulle stiga. Däremot riskerar stora delar av marken närmast Mälaren att översvämmas om sjöns vattenyta stiger. Det gäller t.ex. hela industriområdet på Fågelviksvägen 18 och stranden längs Slagsta Marina inklusive kajområdet och båtupställningsplatsen närmast vattnet. I princip hela det låglänta området i norr kan betraktas som olämpligt att bebygga med hänsyn till kommunens klimatstrategi om inte marknivån justeras. Industriområdet på Fågelviksvägen 18 och stranden längs Slagsta Marina bör inte planeras för bebyggelse, utan för mindre översvämningssensitiv verksamhet som t.ex. för den föreslagna gång- och cykelvägen och grön passage för djurlivet.

Figur 14 Översvämningsriskområden, Källa: Botkyrka kommun

Då risk för översvämmning av Mälaren föreligger vill kommunen anpassa och förbereda sig genom att ny bebyggelse ska ligga minst två meter över Mälarens medelvattennivå. Undantag kan ske om risken för översvämmningar på annat sätt kan minimeras.

Nedan ges ett sådant förslag på teknisk lösning vid kaj med s.k. översvämningsmur.

DETALJSEKTION KAJ MED ÖVERSVÄMNINGSMUR

Figur 15 Visar förslag på teknisk lösning för att minimera risk för översvämning.

Sammanfattande bedömning

Det låglänta området i norr kan betraktas som olämpligt att bebygga med bostäder med hänsyn till den ökade risken för översvämningar vid ett högre vattenstånd p.g.a. klimatförändringar enligt kommunens klimatstrategi. Prognosen med förhöjda vattennivåer i samband med klimatförändringar gör att detta område inte bör bebyggas med bostäder utan bör utnyttjas till mindre översvämningskänsliga alternativ såsom grönområden, alternativt hitta tekniska lösningar för att hindra översvämning.

Buller

Buller är oönskat ljud som påverkar hälsa och kvalitet. Upplevelsen av buller är subjektiv och människor upplever buller på olika sätt. I Sverige utgör trafiken, främst vägtrafiken, den vanligaste orsaken till bullerstörningar. Vägtrafikbuller har överraskningar i nivåstyrkan, vilket ökar dess störningsverkan.

Buller är ett utbrett miljö- och folkhälsoproblem. Den kan orsaka irritation, stress, koncentrationssvårigheter, sömnstörningar och göra det svårt att uppfatta tal. Långvarig exponering kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar.

5.8 Buller

Nulägesbeskrivning

Den sydligaste delen om området är utsatt för buller från framför allt trafiken på E4/E20. Bergsryggen norr om Slagsta handelsplats hindrar det mesta av ljudet att sprida sig norrut. Trots det breder en bullermatta från motorvägen ut sig över större delen av utredningsområdet, även om inte gällande riktvärden för buller överskrids.

Buller uppkommer också från vägar inom området, t.ex. Tegelängsvägen, samt i varierande omfattning från industriområdet på Fågelviksvägen och Sjöbodavägen.

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Riksdag och regerings proposition 1996/97:53 innehåller riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostadsbebyggelse eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur:

- Ekvivalentnivå inomhus 30 dBA
- Maximalnivå inomhus nattetid 45 dBA
- Ekvivalentnivå utomhus (vid fasad) 55 dBA
- Maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad 70 dBA

På uppdrag av Botkyrka kommun har Muller-BBM Scandinavia AB utfört en utredning av externt industribuller från Fittja Värmeverk 2013-01-16 i förhållande till nu gällande detaljplaneprogram för Slagsta Strand. Syftet med utredningen var att beskriva det bullerbidrag som erhålls i detaljplaneområdet från verksamheten idag samt hur bullerbidraget i framtiden via bullerdämpande åtgärder kan sänkas till att uppfylla Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller. Bullret från verksamheten vid Fittjaverket har beräknats till då aktuellt detaljplaneområde, dels som totala immissionsbullernivåer i specifikt utvalda beräkningspunkter men också i form av bullerspridningskartor. Beräkningsresultaten visar att Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller nattetid, 40 dB(A), idag överskrids inom detaljplaneområdet. Om föreskrivna bullerdämpande åtgärder vid Fittjaverket utförs kommer dock dessa att innehållas med minst 2 dB(A) marginal.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

En exploatering av området kommer att innebära ökad vägtrafik. Nya Slagstaområdet beräknas alstra cirka 3 500 fordonsrörelser per dygn. Dessa förväntas främst belasta Tegelängsvägen.

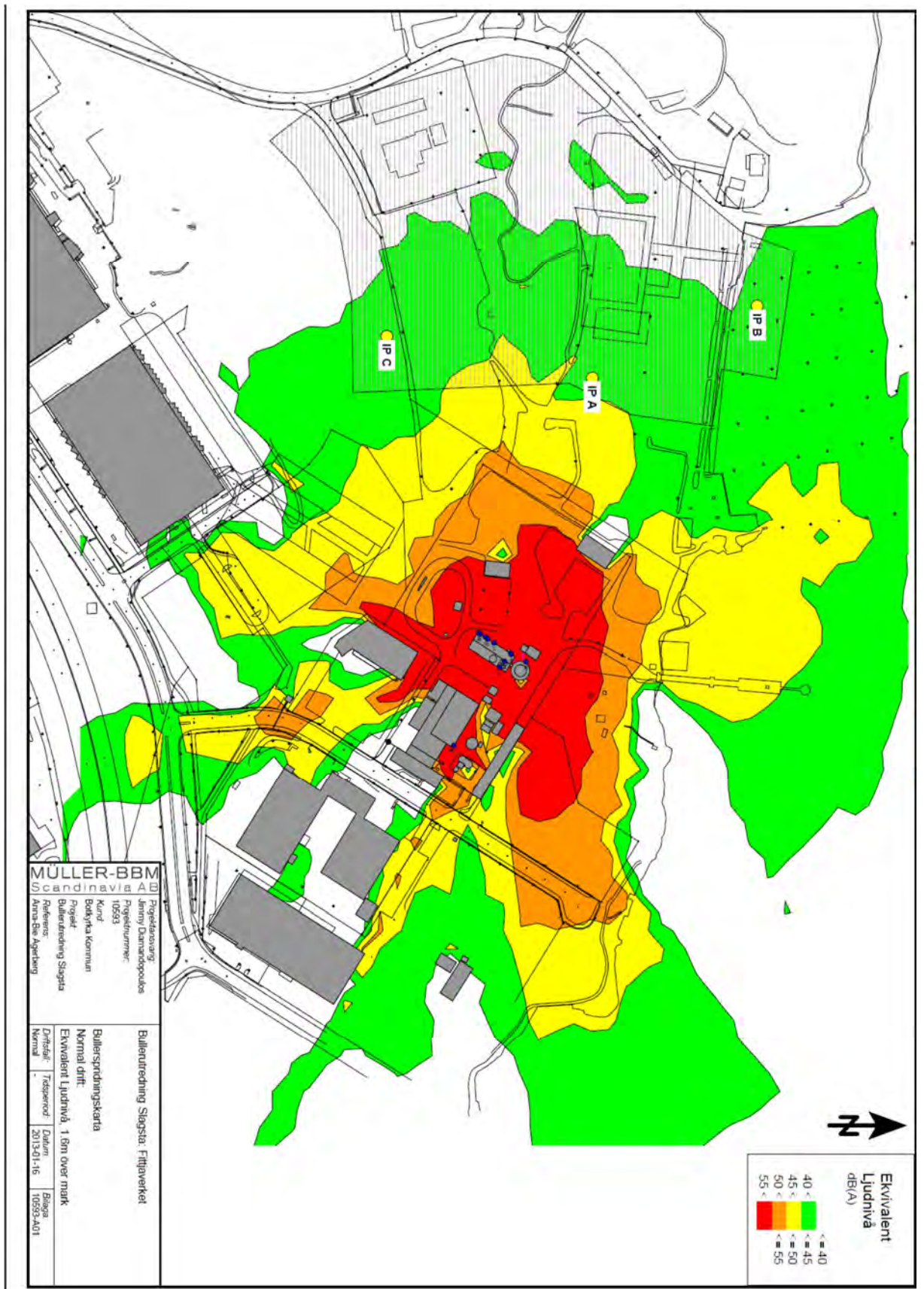
Bebyggelsen i området kommer att påverkas av buller från främst Fittja värmeverk, E4/E20, trafiken i närområdet, ljud från färjetrafik och övrig båttrafik.

I dagsläget är bullernivån för hög för att bygga bostäder. Detta går troligen att lösa med bullerreducerande åtgärder på Fittja värmeverk, men också genom byggnaders placering och byggtekniska lösningar. T.ex. planeras ett parkeringshus som bullerreducerande barriär mot bostadsbebyggelsen. Gator och parkeringar i närområdet bör placeras strategiskt ur bullersynpunkt i förhållande till bostadshusen.

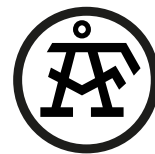
Området kommer att vara prioriterat för gång och cykel med förhoppning om att minska det privata bilåkandet i området och därmed negativ miljöpåverkan.

Parkering är tänkt att huvudsakligen förläggas till ett parkeringshus mot Fittja Värmeverk och i soutterränglösning. Besöksparkering samt angöring för färdtjänst och parkeringsplatser för funktionshindrade sker i huvudsak på egen tomt eller längs lokalgator som utformas som "shared space", det vill säga hårdgjorda ytor som både är till för bilar, cyklister och gående och där hastigheten anpassas efter gångtrafikanterna.

Figur 16 Bullerspridningskarta, Fittja värmeverk

Figur 17 Visar förslag på parkeringsytor, parkeringshus och vägar.

Området ligger inte i anslutning till spårbunden trafik, utan den kollektivtrafik som finns och kommer att finnas utgörs av bussar. Det innebär att boende på platsen riskerar att bli bilberoende i ganska hög utsträckning. Området trafikeras av SL buss 702 mellan Hallunda och Kvarnhagen, med busshållplatser på båda sidor om Fågelviksvägen. Utbyggnaden är tillräckligt stor för att motivera att en busslinje förlängs till Slagstaområdet och förse området med effektiv kollektivtrafik. Detta ligger i linje med kommunens ambition om att leva klimatsmart, samt skapar trygga miljöer för barn att vistas i.

Sammanfattande bedömning

Bebyggelsen i området kommer att påverkas av buller från främst Fittja värmeverk, E4/E20, trafiken i närområdet, ljud från färjetrafik och övrig båttrafik.

I dagsläget är bullernivån för hög för att bygga bostäder. Detta går troligen att lösa med bullerreducerande åtgärder på Fittja värmeverk, men också genom byggnaders placering och byggtekniska lösningar.

En mer detaljerad bullerutredning bör utföras i detaljplaneskedet i samband med utformningen av bebyggelsen för att säkerställa att bullernivån inte överstiger de riktvärden för nybyggnation av bostäder som finns.

Luftutsläpp

Luftföroreningar har betydelse för miljön och hälsan lokalt, regionalt och globalt. Lokalt kan påverkan ske på hälsa, vegetation och byggnader. Spridning kan ske över stora områden och kan regionalt påverka försurning, övergödning och bildning av marknära ozon. Globalt sker påverkan genom utsläpp av klimatpåverkande gaser.

5.9 Luftutsläpp

Nulägesbeskrivning

Källor till luftföroreningsutsläpp i närområdet är trafiken på E4/E20 som går söder om området, samt verksamheter i industriområdet på Fågelviksvägen och Sjöbodavägen, i första hand Fittja värmeverk. Den sammanlagda driftseffekten i Fittjaverkets pannor är 380 MW. Fittja värmeverk eldas främst med träpellets, men kan även elda biobränslet tallbecksolja och vid kallare väder även eldningsolja.

Upphov av störande lukt från bränslen på området är möjligt. Vid platsbesök av kommunen (enligt behovsbedömningsrapporten) luktar det olja i östra delen av planområdet vid värmeverkets tomt, från något som sannolikt är ett ventilationsrör från berggrum för oljelagring. I närliggande industriområde finns även andra industrier som kan ge upphov till lukt, t.ex. lösningsmedelsutsläpp.

Miljökvalitetsnormer reglerar högsta tillåtna halter av luftföroreningar som kan orsaka olägenheter för människors hälsa. Normerna baseras på ett EU-direktiv med syfte att skydda människors hälsa.

För luftkvalitet (utomhus) finns för närvarande miljökvalitetsnormer omfattande kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, partiklar, bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly. Vägtrafiken är generellt sett den största utsläppskällan och för denna är det miljökvalitetsnormerna avseende kvävedioxid, NO₂ och partiklar (PM₁₀) som är mest aktuella.

Stockholmsregionen och andra städer i Sverige har problem med höga halter av partiklar och kvävedioxid och på en del platser överskrids de miljökvalitetsnormer som gäller.

Spridningsberäkningar som utförts med år 2010 som scenario, visar att MKN klaras för både NO₂ och PM₁₀. (Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund, 2011. <http://slb.nu/lvf>). Miljökvalitetsnormen för partiklar, PM₁₀, överskrids längs motorvägen E4/E20. Även kvävedioxidhalterna är förhöjda längs denna sträcka, men normen klaras sannolikt i dagsläget enligt gjorda beräkningar.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Området är sannolikt välventilerat och har inte någon förhöjd risk att drabbas av inversioner som bl.a. kan ge förhöjda luftföroreningshalter. Möjligen kan de lägre partierna vid Tegelängsvägens norra del mot Slagsta Marina ha något sämre utvärdringsmöjligheter, då dalen i viss mån sammanhänger med bostadsområdet på Lavendelvägen som bedömts ha sämre utvärdringsmöjligheter vid tillfällena för

inversion. Det är viktigt att inte bygga för högt så att gaturummet riskerar att slutas och därmed förhindra utvädring som kan ge upphov till förhöjda luftföroreningshalter

Luftutsläpp från värmeverket i Fittja släpps ut på en höjd av hundra meter och vid normal väderlek hinner föroreningarna sannolikt bort från området innan föroreningarna når marknivå. Hanteringen av olika bränslen på värmeverkets tomt kan möjligen ge upphov till störande lukt. Inom industriområdet finns också verksamheter, t.ex. lösningsmedelsutsläpp, som kan ge upphov till lukt i området.

Exploatering av området kommer leda till en ökad trafik och därmed ökade utsläpp av luftföroreningar. Utsläppen förväntas inte vara av den storleksordningen att de leder till att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft överskrids.

Området kommer med största sannolikhet att anslutas till fjärrvärmenätet, vilket minimerar lokala luftföroreningsutsläpp. En bostadsbebyggelse nära värmeverket kan påverka verkets framtida utvecklingsmöjligheter. I dagsläget är uppvärmning med värme från Fittja värmeverk ett bra alternativ ur miljö- och klimatsynpunkt.

Området ligger intill värmeverkets skorsten, av denna anledning är det olämpligt att uppföra höga byggnader inom området då dessa riskerar hamna mycket nära skorstensutsläppen som kan vara hälsofarliga, störande och riskera att isa ned närliggande konstruktioner om vattenånga kondenserar och fryser till under kalla dagar.

Sammanfattande bedömning

Exploatering av området kommer leda till en ökad trafik och därmed ökade utsläpp av luftföroreningar. Utsläppen förväntas inte vara av den storleksordningen att de leder till att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft överskrids.

Ev. risker och olägenheter från värmeverkets verksamhet bör utredas närmare. Bl.a. skulle spridningssimuleringar av luftutsläppen från värmeverket kunna utföras, för att se hur närliggande bostäder kan påverkas vid olika typer av vädersituationer.

Risk

Med risk avses i detta sammanhang olycksscenarier som kan få konsekvenser för människors liv och hälsa.

Riskhanteringen syftar till att minimera riskerna för de människor som vistas, passerar, bor eller arbetar i området. Riskbedömningen omfattar påverkan på människors hälsa, samhällsviktiga verksamheter, utpekade naturvärden och vattenresurser.

5.10 Risker

Nulägesbeskrivning

Botkyrka kommun vill kunna kombinera verksamheten vid Fittja värmeverk med utbyggnad av bostäder i närområdet.

Energiproduktion är en typ av verksamhet som i hög grad styrs av bl.a. politisk vilja, och andra utomstående faktorer. Det kan därför vara önskvärt för Söderenergi att t.ex. ha fysiskt handlingsutrymme kring värmeverket och inte begränsas av närliggande verksamheter. Fjärrvärmens i kommunen är generellt sett mycket väl utbyggd och ett förhållandevis miljövänligt uppvärmningsalternativ och därför mycket strategiskt viktig.

På längre sikt räknar kommunen med att behovet av fjärrvärme minskar till följd av dels teknikutveckling och dels minskad efterfrågan efter miljonprogrammets upprustning. Med tanke på att värmeverket ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde bör inga betydande nyinvesteringar för fjärrvärmeproduktion göras här enligt kommunen. I sitt yttrande över översiktsplanen anger Länsstyrelsen att de ser Fittja värmeverk som viktig för fjärrvärmeförsörjningen i den sydvästra regiondelen. Länsstyrelsen påpekar också att om bostäder byggs i närområdet så måste hänsyn tas till nödvändiga skyddsavstånd. Detta med hänsyn till de typer av bränslen som används inom anläggningen samt att det i dagsläget inte finns några planer på att avveckla värmeverket.

I regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUF 2010, redovisas Fittja värmeverk som en viktig regional fjärrvärmeanläggning som ska värnas om.

Sydväst om Fittja värmeverk finns två bergrum för oljelagring (max 135 000 m³). De ligger under en del av planområdet Vagnslidret 1, dp54-51. Eldningsoljan tas in via produktledningen som är förbunden med hamnpiren för dockning.

Riskhantering i den fysiska planeringen regleras i plan- och bygglagen (SFS 2010:900) och miljöbalken. I plan- och bygglagen står det exempelvis att bebyggelse och byggnadsverk ska utformas och placeras på den avsedda marken på ett lämpligt sätt med hänsyn till skydd mot uppkomst och spridning av brand och mot trafikolyckor och andra olyckshändelser.

I Boverkets och Naturvårdsverkets allmänna råd "Bättre plats för arbete" (1995) anges riktvärdet för skyddsavstånd från bostäder till olika typer av industri-anläggningar. Riktvärdet för skyddsavstånd för förbränningsanläggningar av

Fittjaverkets typ är 700 m. Om hanteringen av fastbränsle inte ger störningar kan dock skyddsavståndet minskas avsevärt, t.ex. vid inbyggnad.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

I en riskanalys som Brandskyddslaget gjort i uppdrag av Botkyrka kommun 2013, har planområdet för Slagsta Strand analyserats med avseende på plötsliga och oväntade händelser med akuta konsekvenser för liv och hälsa för människor som vistas inom området. Hänsyn till långsiktiga effekter av hälsofarliga ämnen, buller eller miljöfarliga utsläpp ingick ej i analysen.

De riskkällor som efter inventering pekats ut inom och i anslutning till området är:

- hantering av farliga ämnen på Fittja värmeverk,
- transport och lossning av drivmedel vid Slagsta marinas sjömack
- uppställning av båtar vid Slagsta marina

Rapporten drar slutsatsen att sannolikheten för olycka vid de olika riskkällorna uppskattas som mycket låga men kan ej uteslutas. Åtgärder har föreslagits för att minimera möjliga risker.

Riskanalysen som genomfördes 2013 rekommenderade förslag på åtgärder vid ny bebyggelse inom planområdet:

- Verksamheter så som bostäder, kontor, förskola ska inte placeras närmare sjömackens lossningsplats än 25 meter. Förskolan bör placeras minst 50 meter ifrån denna.
- Båtuppläggningsplatsen bör inte ligga närmare verksamheter än 20 meter med hänsyn till brandspridning. Bostäder och kontor kan ligga 20 meter ifrån också men måste då byggas med fasad och fönster av lägst brandteknisk klass EI 30.
- Båtuppläggningsplatsen nya placering bör ej vara inom 25 meter från plats för tankfartyg vid Fittja värmeverk.
- Det bör vara minst 100 meter mellan planerad verksamhet och Fittjaverkets användningsgräns.
- Om verksamheter planeras närmare E4/E20 än 150 meter bör kompletterande analys göras.

Om bebyggelse utförs inom givna skyddsavstånd kan det vara i behov av säkerhetshöjande åtgärder.

I samband med att miljökonsekvensbeskrivning tas fram i detaljplaneskedet bör en riskanalys utifrån Sevesodirektivet upprättas. Denna ska belysa risker och olägenheter från värmeverkets verksamhet, eventuell risk för kemikalieutsläpp samt buller utreds närmare. Bland annat skulle spridningssimuleringar av luftutsläppen från värmeverket kunna utföras, för att se hur närliggande bostäder kan påverkas vid olika typer av vädersituationer.

Enligt Sevesodirektivet ska riskanalysen innehålla värmeverkets interna planer för förebyggande av olycka samt planer för räddningsinsatser. Den ska även inne-

ÖVERGRIPANDE MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

hålla planer för att begränsa de negativa konsekvenserna för människor och miljö i händelse av olycka

I samband med riskutredning ska redovisning tas fram av vilka tillstånd och beslut som finns för värmeverket samt verkets användning.

Sammanfattande bedömning

Brandskyddslaget har gjort en riskanalys för området och de riskkällor som pekats ut inom och i anslutning till området är hantering av farliga ämnen på Fittja värmeverk, transport och lossning av drivmedel vid Slagsta marinas sjömack och uppställning av båtar vid Slagsta marina.

Rapporten drar slutsatsen att sannolikheten för olycka vid de olika riskkällorna uppskattas som mycket låga men kan ej uteslutas.

I rapporten ges förslag på ett riskavstånd till Fittja värmeverk på 100 m från deras användningsområde.

Kulturmiljö

Med kulturmiljöer avses miljöer, karaktärer, strukturer och enskilda objekt som tydligt speglar vår historia och som berättar om människors liv och verksamhet i förfluten tid. Mark- och vattenområden som har nationell betydelse för bevarande eller utveckling av kulturmiljövärden kan klassificeras som riksintresseområden. Dessa områden är av nationellt intresse och ska hävdas i den kommunala fysiska planeringen och i andra beslut om markanvändning. Områdena skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada de värden som är av riksintresse.

Helhetsmiljöer, områden med bevarade historiska strukturer, karaktärer eller objekt kan vara intressanta ur regionalt eller kommunalt perspektiv. Områden som särskilt ingående belyser viktiga delar ur kommunens historia är även de värdefulla. Kulturmiljön består av forn- och kulturlämningar och annat kulturarv.

Objekt, strukturer och karaktärer som belyser platsens historia såsom ett äldre odlingslandskap, bebyggelse, äldre vägsystem, fornlämningar eller rester av industriella verksamheter kan betraktas som en kulturell, social och ekonomisk resurs. Dessa resurser kan utnyttjas i samband med utveckling och förändring av vårt samhälle. Fornlämningar är skyddade i enlighet med bestämmelser i lagen och får inte skadas.

5.11 Kulturmiljö

Nulägesbeskrivning

Namnet Slagsta är känt från 1300-talet i olika versioner. Det enda som finns kvar idag från järnålder är några stensättningar som troligen är från äldre järnålder. Ett kulturminne i form av kommunens enda hällristning finns också bevarad (utanför planprogramområdet). Västerut ligger ett område med natur som av kommunen tolkats att ingå i riksintresset kulturmiljön Bornsjön. I början på 1970-talet planlades Slagsta huvudsakligen för industri och har sedan i omgångar under årens lopp reviderats för att tillmötesgå olika intressen.

Planprogramområdet västra del har ursprungligen legat inom Slagsta gårds marker och den östligaste delen tillhörde ursprungligen Fittja gård. Båda

gårdarna är anlagda under yngre järnålder och levde kvar ända fram till 1960-talets exploatering av norra Botkyrka.

Inom planprogramområdet finns inga kända förhistoriska lämningar bevarade. Däremot finns lämningar från historisk tid. I naturområdet mellan Slagstabadet och Slagsta marina kan man ännu se resterna av ett av Slagstas två tegelbruk. Tegel tillverkningen har anor ända sedan 1600-talet. I slutet av 1800-talet tillhörde Slagstas tegelbruk de största i Mälardalen. Tillverkningen upphörde omkring 1914. Eftersom tegelbruken är en viktig del av Slagstas och Botkyrka historia är det angeläget att dessa lämningar bevaras. Söder om planprogramområdet inom kvarteret Botvidsgymnasiet fann man vid 1970-talets exploatering spår av en ca 4000 år gammal bosättning. Platsen är nu bebyggd och alla spår utplånade. Strax sydväst om planområdet ligger den märkliga Slagstaristningen som dateras till bronsåldern.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Inga kända förhistoriska lämningar finns inom området. Historiska lämningar från Slagstas två tegelbruk finns i området och de ska enligt kommunen bevaras.

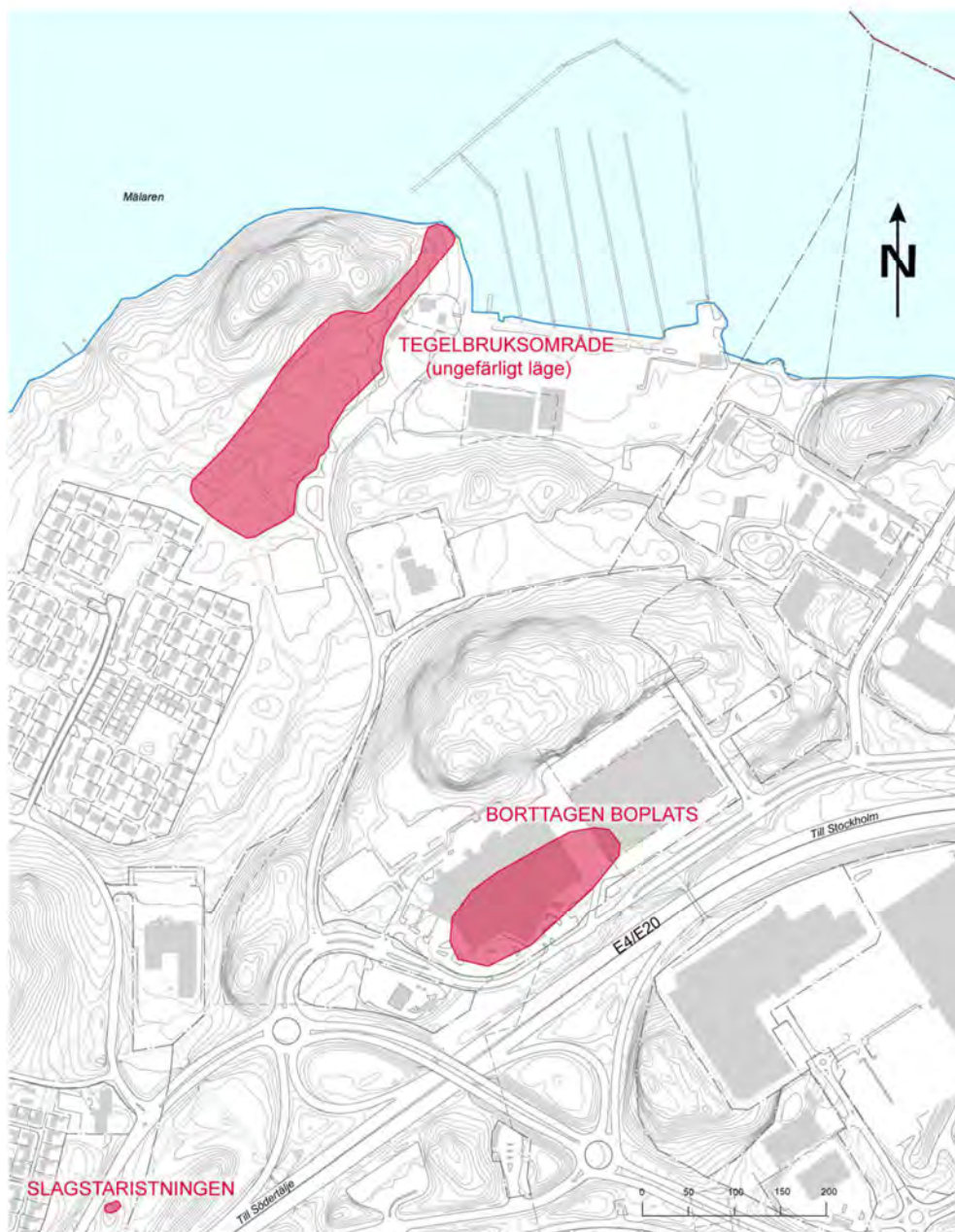
Sammanfattande bedömning

Planprogrammets bedöms ge små eller inga konsekvenser på kulturmiljön då inga kända förhistoriska lämningar finns i området. Kommunen vill bevara de historiska lämningarna av tegelbruken som är en viktig del av Slagstas och Botkyrkas historia.

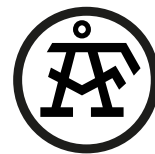

KULTURLÄMNINGAR SLAGSTA STRAND

Figur 18 Kulturlämningar Slagsta strand

Rekreation och friluftsliv

Rekreation är ett vitt begrepp men avser i denna miljökonsekvensbeskrivning främst "naturrekreation". Med "naturrekreation" avses den typ av rekreation som äger rum i gröna utomhusmiljöer såsom friluftsområden och parker men även på allmänt tillgängliga vattenytor. Det kan röra sig om allt från vardagsrekreation som hundpromenader eller joggingturer till mer sociala händelser såsom picknicker och brännbollsmatcher.

För att ett rekreationsområde ska fungera som en avkopplande miljö finns det krav på kvaliteter såsom tystnad samt vackra och omväxlande miljöer. Störningar som sänker kvaliteten på ett tätortsnära rekreationsområde kan till exempel vara nedskräpning eller buller. Vid en bedömning av påverkan på rekreationsområden, är det även viktigt att ta hänsyn till människors möjligheter att ta sig till såväl som mellan dessa områden.

5.12 Rekreation och friluftsliv

Nulägesbeskrivning

Mälaren med dess öar och stränder är riksintresse för turism och friluftsliv, se 1.5. Slagsta Marina är en stor fritidsbåtshamn vid Mälarens strand med bl.a. gästhamn, båtmack, kran, husvagnsuppställning och café. Hamnen spelar därför en stor roll för båtlivet, både för boende inom och utanför kommunen.

I planområdets norra del längs Mälaren löper Mälarpromenaden, som är av stor betydelse för friluftslivet. Planerna är att lämna Korpberget orört och förstärka Mälarpromenadens sträckning genom marinan. Övriga delar av betydelse för det fotburna friluftslivet är framför allt gång- och cykelvägen till Slagstabadet men även den stig som går i skogsområdet mellan Tegelängsvägen och Sjöbodavägen.

Konsekvenser och förslag på åtgärder

Tanken är att behålla marinan med vissa förändringar, framför allt gäller det vinteruppsättningsplatserna och verksamheterna på land, vilket sannolikt ger konsekvenser för båtlivet. Planerna på en etapp 4 vid vattnet kan få konsekvenser på dagens utformning av marinan och båtlivet, och på allmänhetens tillgänglighet till Mälarstranden. Hur stora och på vilket sätt går inte att säga innan planerna är klara.

Enligt kommunens naturvårdsprogram *Botkyrkas gröna värden* är en av de prioriterade åtgärderna att förlänga Mälarpromenaden till Vårby. I programmet framgår att stigen behöver tydliggöras mellan Slagstabadet och Slagsta färjeläge. Vidare är det av största behov att skapa en anslutning av denna stig till Huddinges och Stockholm stads gångstråk i öster. Vid en planering av området är det mycket önskvärt att tillgängliggöra stranden längs hela sträckan från Slagstabadet ner till Vårbybron. I möjligaste mån bör denna strandzon även "gröngöras", där så inte är fallet i dagsläget, för att även underlätta för djurlivet att röra sig i öst-västlig riktning. De för djurlivet ovan föreslagna gröna stråk

genom området upp till Mälärstranden skulle även kunna kombineras med stigar för gående.

Figur 19 Kopplingar till marinan och Mälärpromenaden.

Sammanfattande bedömning

Mälaren med dess öar och stränder är riksintresse för turism och friluftsliv. Slagsta Marina är fritidsbåthamn som är viktig för båtlivet, både för boende inom och utanför kommunen. Troligen kommer planprogrammet att få konsekvenser för främst vinteruppläggningsplatsen för båtar och vissa av marinans verksamheter i landområdet. Hur stora och på vilket sätt går inte att säga innan planerna är klara.

I planområdets norra del längs Mälaren löper Mälärpromenaden, som är av stor betydelse för friluftslivet. Planprogrammet kommer att öka tillgängligheten till Mälarens strand och Mälärpromenaden och därmed få positiva konsekvenser för turism och framförallt friluftslivet.

6 Miljökonsekvenser under byggskedet

Behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen i detaljplaneskedet.

7 Samlad miljöbedömning och måluppfyllelse

7.1 Samlad bedömning

I Botkyrka kommuns behovsbedömning bedömdes de kritiska miljöaspekterna vara eventuella markföroreningar och förorenade sediment, byggande i vatten inom primär skyddszon för vattentäkt, konsekvenser av eventuella framtida översvämningar av lågt liggande partier, hantering av dagvatten samt buller inom delar av området. Vidare bedömdes att riskerna med att bygga bostäder nära värmeverket och vilka konsekvenser detta medför för värmeverkets framtida utveckling bör utredas.

Vad gäller markföroreningar finns en stor risk att marken är så pass förorenad i vissa delar av området att den i nuläget inte är lämplig för byggnation av bostäder och förskola. En sanering av vissa delar av området är troligen aktuell. En översiktlig miljöteknisk markundersökning bör göras så snart som möjligt för att kunna bedöma föroreningsnivån och risker med eventuella föroreningar. En övergripande efterbehandlingsplan bör tas fram utifrån den översiktliga markundersökningen så att en eventuell sanering sker i rätt ordning med hänsyn till de olika byggnadsetapperna, spridningsriktning och risker med eventuella föroreningar. Planprogramområdet ligger inom Östra Mälarens skyddszon för vattentäkt och det finns en risk för allvarlig konsekvens för denna om det sker spridning av föroreningar till denna dricksvattentäkt. I området finns också ett grundvattenmagasin som man måste ta hänsyn till så att heller detta påverkas av föroreningar eller förändring av grundvattennivån.

Exploateringen medför troligen en ökad belastning av föroreningar genom tillförsel av förorenat dagvatten till grund- och ytvattnet och kan få måttliga till allvarliga konsekvenser för vattenmiljön om inte rening av detta vatten sker innan utsläpp. Detta kan göras på flera olika sätt t.ex. lokalt omhändertagande av dagvatten, fördröjningsmagasin, reningsanläggningar av olika slag, filter i brunnar etc. Det är viktigt att en dagvattenutredning görs så fort som möjligt i projektet för att kunna hitta bästa möjliga lösning ur miljösynpunkt.

Enligt kommunens klimatstrategi är det låglänta området i norr olämpligt att bebygga med bostäder med hänsyn till den ökade risken för översvämningar vid ett högre vattenstånd på grund av t.ex. klimatförändringar. Detta område bör utnyttjas till mindre översvämningss känsliga alternativ såsom grönområden alternativt hitta tekniska lösningar för att hindra översvämning.

Bebyggelsen i området kommer att påverkas av buller från främst Fittja värmeverk, E4/E20, trafiken i närområdet, ljud från färjetrafik och övrig båttrafik. I dagsläget är bullernivån för hög för att bygga bostäder. Detta går troligen att lösa med bullerreducerande åtgärder på Fittja värmeverk, men också genom byggnaders placering och byggtekniska lösningar. En mer detaljerad

bullerutredning bör utföras i detaljplaneskedet i samband med utformningen av bebyggelsen för att säkerställa att bullernivån inte överstiger de riktvärden för nybyggnation av bostäder som finns.

En riskanalys har gjorts för området och de riskkällor som pekats ut inom och i anslutning till området är hantering av farliga ämnen på Fittja värmeverk, transport och lossning av drivmedel vid Slagsta marinas sjömack och uppställning av båtar vid Slagsta marina.

Rapporten drar slutsatsen att sannolikheten för olycka vid de olika riskkällorna uppskattas som mycket låga men kan ej uteslutas. I rapporten ges förslag på ett riskavstånd till Fittja värmeverk på 100 m från deras användningsområde. Ev. risker och olägenheter från värmeverkets verksamhet bör utredas närmare. Bl.a. skulle spridningssimuleringar av luftutsläppen från värmeverket kunna utföras, för att se hur närliggande bostäder kan påverkas vid olika typer av vädersituationer. Exploatering av området kommer leda till en ökad trafikmängd och därmed ökade utsläpp av luftföroreningar. Utsläppen förväntas inte vara av den storleksordningen att de leder till att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft överskrids.

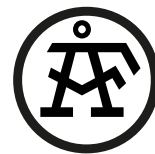
Planprogramområdet bedöms kunna vara möjligt att bebygga med bostäder, men kompletterande underlag behöver tas fram avseende markföroreningar, buller, luftföroreningar och dagvattenhantering.

- En miljöteknisk markundersökning behövs för att kunna bedöma eventuellt saneringsbehov för att klara Naturvårdsverkets riktvärden för så kallad känslig markanvändning.
- En mer detaljerad bullerutredning krävs i detaljplaneskedet för att säkerställa att riktvärdena för buller uppfylls.
- En simulering av föroreningsnivåerna vid olika väderförutsättningar krävs för att kunna bedöma om miljö kvalitetsnormerna för luft uppfylls.
- En dagvattenutredning behövs för att kunna bedöma om det i området är möjligt att ta hand om den ökade mängden dagvatten utan att riskera att påverka Östra Mälarens vattentäkt eller grundvattenmagasinet negativt.

7.2 Måluppfyllelse

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt 6 kap 12 § punkt 5 miljöbalken innehålla "en beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och annan miljöhänsyn beaktas i planen eller programmet". Arbetet med miljömålen syftar till att överlämna en god miljö till nästa generation. De mål som bedömts ha betydelse för utvärderingen av nollalternativet och planförslaget har valts ut. De nationella miljö kvalitetsmålen redovisas i tabellen nedan:

Hur det föreslagna programmet bedöms påverka de miljömål som är relevanta redovisas i tabell 2. Det är mycket svårt att bedöma måluppfyllelsen då planerna fortfarande är i sin linda. Påverkan på miljömålen bedöms säkrare i detaljplaneskedet.

Tabell 2 Planprogrammets påverkan på relevanta miljömål

Miljökvalitetsmål		Programmets inverkan på miljökvalitetsmålen		Nollalternativets inverkan på miljökvalitetsmålen	
1	Begränsad klimatpåverkan	-	Ökad trafik Förtätning av bebyggelse underlättar utbyggnaden av kollektivtrafiken. Anslutning till fjärrvärme	0	Trafik till verksamheterna i området.
2	Frisk luft	-	Ökad trafikmängd kan försvåra att uppnå målet. Beräkningar avseende haltbidrag kan visa om haltbidraget bidrar till att inte klara miljökvalitetsnormerna.	0	Fjärrvärmeverket E4/E20 Övriga utsläpp från industriverksamhet er i området.
4	Giftfri miljö	++	Ny markanvändning som kräver en renare mark. Ev sanering av vissa områden.	-	Ev. risk för spridning av befintliga markföroreningar.
7	Ingen övergödning	-+	Bättre dagvattenhantering. Minskad spridning av förorening vid ev sanering. Mer hårdgjord yta.	0	Ingen förändring. Befintlig dagvattenhantering.
8	Levande sjöar och vattendrag	+	Förbättring av dagvattenhanteringen i samband med nybyggnationen borde minska utsläppen till Mälaren även sanering av markföroreningar	0	Risk för spridning av föroreningar från området. Ingen skillnad mot nuläge = 0
9	Grundvatten i god kvalitet	-+	Dagvattenhantering och verksamheter kan påverka grundvattnet. En ev. sanering ökar troligen grundvattnets kvalitet.	0	Risk för spridning av föroreningar från området.
12	Levande skogar	-	Ett mindre skogsområde exploateras i samband med byggnation. Den gröna korridoren minskar.	+	Skogsområdet bevaras.
15	God bebyggd miljö	+	Ny markanvändning som bidrar positivt till miljömålet	0	Industriområde bidrar inte positivt till miljömålet.
16	Ett rikt växt- och djurliv	-	Naturområde påverkas och eventuellt även strandområdet. Kan påverka de ekologiska sambanden. Kan skapa barriär för spridning av flora och fauna.	0	Industriområde. Troligen bevaras skogsområdet i mitten av området.

8 Uppföljning och övervakning

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt kraven i miljöbalken innehålla en redogörelse av de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som planen medför. Det bör utredas vilka skyddsåtgärder som behövs såväl under bygg- och anläggningstiden som när området är utbyggt och taget i bruk för att hindra eller mildra de störningar som kan drabba omgivningen.

Denna del kommer inte närmare beskrivas i den övergripande miljökonsekvensbeskrivningen för planprogrammet utan kommer att hanteras i detaljplanarbetet.

9 Fortsatt arbete

De tillstånd, dispenser eller anmälningar som kan komma att krävas för att kunna exploatera området görs i ett senare skede.

För nedanstående fokusområden bör separata utredningar tas fram som underlag i detaljplaneskedet.

- Dagvattenutredning
- Miljöteknisk markundersökning och spridningsmodell för eventuella föroreningar
- Bullerutredning för att säkerställa att gällande riktvärden innehålls.
- Riskanalys enligt Sevesodirektivet inkl. spridningssimulering av luftutsläpp från värmeverket och tillkommande trafikmängd

10 Referenser

- Botkyrka kommun, Behovsbedömning och identifiering av viktiga miljöaspekter, Detaljplaneprogram Slagsta strand, 2013-01-21
- Botkyrka kommun, Botkyrkas gröna värden: Naturvårdsprogram för Botkyrka kommun, 2010
- Botkyrka kommun, Detaljplaneprogram för Slagsta strand, Samrådshandling, maj 2016
- Botkyrka kommuns Klimatstrategi, 2009
- Botkyrka kommun, Miljöaspekter vid en förändring av markanvändningen i Slagsta strandområdet, februari 2011
- Botkyrka kommun, Naturbeskrivning
- Botkyrka kommun, Vägtrafikbuller, 2006
- Botkyrka kommun, Översiktsplan, 2014
- Botkyrka kommun, Översvämningsriskområden, 2016-08
- Brandskyddslaget, Riskanalys Slagsta strand, Botkyrka kommun, 2013-07-04
- Müller-BBM Scandinavia AB, Bullerutredning Slagsta, Botkyrka kommun, 2013-01-21
- Länsstyrelsen i Stockholms län, Beslut Vattenskyddsområde med föreskrifter för ytvattentäkter vid Lovö, Norsborg, Görveln och Skytteholm inom Östra Mälaren, Stockholms län, 2008-11-25.
- Naturvårdsverket, kartverket Skyddad Natur.
- Naturvårdsverket, Rapport 4918
- Naturvårdsverket, Rapport 5976
- Ortofoton - © Lantmäteriet, Geodatasamverkan
- RUFS 2010, Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen
- Skogsvårdsstyrelsen, kartverktyg
- Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund, LVF 2011:19, Kartläggning av kvävedioxid- och partikelhalter (PM10) i Stockholms och Ullsala län samt Gävle kommun och Sandviken kommun, 2012
- Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund, PM10-karta för Botkyrka kommun 2005, 2007
- Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund, NO2-karta för Botkyrka kommun 2006, 2007
- Söderenergi, <http://www.soderenergi.se/web/Fittjaverket.aspx>)
- WebGIS, Länsstyrelsen i Stockholm

Referens
Gio Olla

Informationsbrev om samråd

Förslag till Detaljplaneprogram för Slagsta strand, Botkyrka kommun

Nu pågår ett arbete med att ta fram ett program för en ny stadsdel i Slagsta. Samråd för planförslaget pågår från **3 november 2016** till och med **24 november 2016**.

Förslaget

Förslagets syfte är att utveckla en attraktiv stadsdel nära vattnet för ca 1200 bostäder. I stadsdelen kommer två gröna kilar med träd, buskar och klippformationer att binda ihop marinan och berget. På södra sidan kopplas kilarna vidare till utsiktsplassen och handelsområdet. I mitten av stadsdelen skapar vi ett torg med utsikt mot vattnet. Intill förskolan anordnar vi en lekplats där marinans besökare, boende och skolbarn kan träffas.

I området planerar vi 1200 nya bostäder i form av hyresrätter och bostadsrätter. Utbyggnaden blir tillräckligt stor för att motivera att en busslinje förlängs till området. Byggnadshöjderna varierar med utgångspunkt i omgivningen: högre bebyggelse i sydost mot Fittja värmeverk och berget; mindre bebyggelse mot villa kvarteren i väst och mot marinan.

Vad händer nu?

Från torsdagen den 3 november 2016 till torsdagen den 24 november 2016 pågår programsamråd för Slagsta strand. Förslaget ställs ut i kommunhuset på Munkhättevägen 45 plan 2 i Tumba och på Folkets Hus i Hallunda (adress: Borgvägen 1 145 69 NORSBORG).

Programsamrådsmöte

Den 17 november 2016 kl. 18:00 till 19:30 håller vi samrådsmöte för planförslaget i Folkets Hus Hallunda rum Brage Teatern (adress: Borgvägen 1 145 69 NORSBORG). På mötet finns det möjlighet att uttrycka synpunkter samt ställa frågor.

Tyck till!

Skicka dina synpunkter på förslaget till plan@botkyrka.se eller till vår postadress:

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Botkyrka kommun
147 85 Tumba

Vi behöver ditt yttrande skriftligt senast den **24 oktober 2016**.

Har du frågor? Hör av dig till planarkitekt Gio Olla, planenhet telefonnummer: 0853061045.

Planprocessen

Programprocess som vi befinner oss nu ger en inriktning för området. Efter det börjar vi detaljplanearbete som ger områdets exakta utformning. Minst ytterligare två samrådstillfällen kommer under detaljplanearbetet.

Bakgrund

Slagsta strand är i kommunens översiktsplan utpekad som ett förändringsområde för bostäder och verksamheter. 2011 beslutade kommunstyrelsen att ta fram ett förslag till en ny stadsdel i området.

Kommunen har valt att inleda planprocessen med ett övergripande detaljplaneprogram för hela området. Syfte med programmet är att i ett tidigt skede få till stånd en dialog om inriktning för hur området kan utvecklas till en attraktiv stadsdel. Illustrationer i programmet bör läsas som principiella riktlinjer för att stödja diskussionen.

I programarbetet prövar vi förutsättningar för att:

- bygga vidare på det värde som marinan utgör och integrera marinan i stadsdelen,
- stärka tillgänglighet till Mälarstranden med badet och marinan och
- kombinera utbyggnad av bostäder med verksamheten i Fittja värmeverk.

Medföljande handlingar

Planförslaget med samtliga handlingar finns att beställa på plan@botkyrka.se. Förslaget finns tillgängligt i sin helhet på botkyrka.se > Bo & bygga > Detaljplaner och program under arbete > Hallunda – Norsborg > Slagsta strand. Förslaget ställs ut på plan 2 i kommunhuset och i Folkets Hus Hallunda (adress: Borgvägen 1 145 69 NORSBORG).

Synpunkter (valfritt formulär)

- Godkänner förslaget
- Har följande synpunkter

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ort och datum ..... Fastighetsbeteckning:.....

Namnunderskrift:.....

Namnförtydligande:.....

Skicka blanketten till:
Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 TUMBA

SAMRÅD

Förslag till detaljplan för Sandstugan 2, Uttran, Botkyrka kommun

Plan- och genomförandebeskrivning

Innehållsförteckning

Inledning	4
PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING	5
Handlingar	5
Planens syfte	5
Bakgrund	5
Planens läge och areal.....	6
TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	6
Översiktliga planer	6
Detaljplaner	7
Markägförhållanden	7
Geotekniska förhållanden, radon och skredrisk	7
Störningar	7
Bebyggelseområden	7
Befintliga bostäder	7
Arbetsplatser	8
Service	8
Natur	8
Mark och vegetation	8
Strandskydd	8
Teknisk försörjning.....	9
Gatunät, gång- cykel- och mopedtrafik.....	9
Kollektivtrafik	9
Parkering	9
Riskanalys	9
Vatten, avlopp och dagvatten	9
Värme	10
El	10
Avfall	10
FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER.....	10
Fastighetsbildning	10
Rättigheter	10
Avtal	11
Projektekonomi	11
Gatukostnad	11
VA-kostnad	11
Geotekniska förhållanden och skredrisk.....	11
Radon.....	11
Störningar	12
Bebyggelseområden	12
Planområde del 1 (Trädgårdsstad).....	12
Planområde del 2 (Hus i park)	14
Planområde del 3 (Hus i park)	15

Arbetsplatser	16
Service	16
Natur	16
Mark och vegetation	16
Strandskydd	16
Teknisk försörjning	16
Gatunät, gång- cykel- och mopedtrafik	16
Kollektivtrafik	16
Parkering	17
Risakanalys	17
Dagvatten	17
Värme	17
El	17
Avfall	18
Tekniska utredningar	18
ADMINISTRATIVA FRÅGOR	18
Preliminär tidplan	18
Genomförandetid	18
Huvudmannaskap	18

Inledning

Arbetet med att ta fram en detaljplan regleras i plan- och bygglagen, PBL och kan delas in i olika skeden.

Detaljplanen ska ge en samlad bild av markanvändningen och hur miljön är tänkt att förändras och bevaras. Under samrådsskedet tas ett förslag till detaljplan fram och berörda ges möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Därefter sker en bearbetning av planförslaget som sedan blir föremål för granskning. I antagandeskedet godkänns detaljplanen av samhällsbyggnadsnämnden innan den antas av kommunfullmäktige. Efter antagande vinner detaljplanen laga kraft, under förutsättning att den inte överklagas.

Detaljplanen planläggs med standardförfarande enligt den nya PBL som trädde i kraft från och med 2015-01-01. Den aktuella detaljplanen 60-35, som berör hela planområdet, planlades enligt Plan- och bygglagen 2010:900.

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Raad Al Khafagy	Planavdelningen
Åsa Hansson	Projektledare, mark och exploateringsenheten
Dan Arvidsson	Miljöenheten
Serop Bidros	Gata/parkenheten

E-post: raad.alkhafagy@botkyrka.se

PLAN- OCH GENOMFÖRANDEBESKRIVNING

Handlingar

- Plankarta med grundkarta och bestämmelser
- Denna plan- och genomförandebeskrivning

Övriga handlingar som tagits fram under planarbetet

- Fastighetsförteckning
- Utredningar;
Dessa finns delvis sammanfattade i planbeskrivningen samt i dess helhet att tillgå på nätet. www.botkyrka.se.
- PM avseende topografiska- och geotekniska förhållanden, Kelin Marksupport AB 2016-09-19 för Kv. Gäststugan 1
- Bullerutredning, PM avseende beräkning av ljudnivåer från väg- och spårtrafik, Akustik Byrån 2016-09-21

Planens syfte

Planens syfte är att möjliggöra byggande av nya bostäder med nya lokaler genom utökningar av byggrätter inom fastigheterna Lindhov 15:25, Storstugan 2 och Gäststugan 1 i den gällande detaljplanen 60-35 i Sandstugan.

En del av fastigheten Lindhov 15:24 kommer att bli berörd av den nya detaljplanen.

Den aktuella detaljplanen 60-35 anger en möjlig användning för centrum och bostäder på den aktuella delen och den nya planenssyfte inryms i det ursprungliga plansyftet.

Bakgrund

Kommunen fick i oktober 2015 en begäran från Liljestrand Fastigheter AB om att göra några ändringar i den gällande detaljplanen 60-35 för Sandstugan. Begäran kompletterades i december 2015 med nya ändringar. Samhällsbyggnadsnämnden gav i sitt beslut 2016-03-15 § 80 samhällsbyggnadsförvaltningen uppdrag att upprätta förslag till en ny detaljplan.

Det är samma berörda markägare som sökte till den aktuella detaljplanen. Samrådsförslaget föreslår ca 290 nya bostäder och området ligger inom gränserna för av den aktuella detaljplanen 60-35.

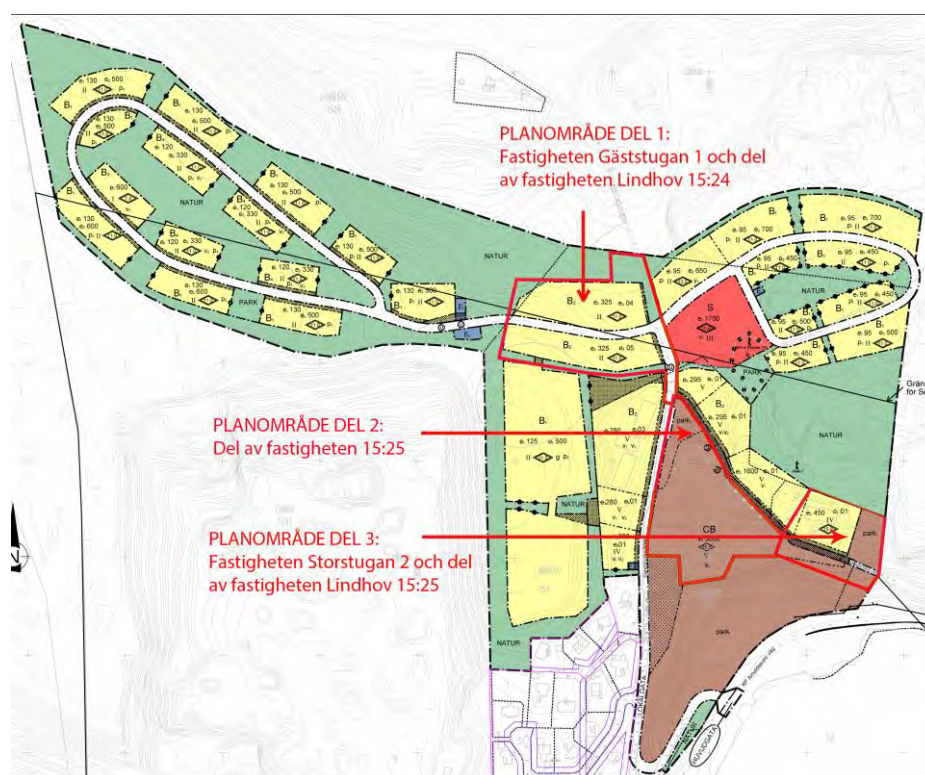
Skälet till en ny detaljplan är dels för att exploatören köpte fastigheten Storstugan 2 och vill skapa en ny gestaltning på denna fastighet, och dels för att anpassa bebyggelse i fastigheten Gäststugan 1 till marktopografi genom att bygga garage i suterrängsvåning och öka antala våningar. Norr om det befintliga sjukhuset vill exploatören skapa ett litet torg med nya lokaler för

närservice och öka byggrätten ovan dessa lokaler, vilket påverkar användningsgränser i den gällande detaljplanen.

Eftersom den aktuella detaljplanen Sandstugan, Uttran (60-35) planlades enligt PBL 2010:900 medan den nya detaljplanen ska regleras enligt den nya PBL som trädde i kraft från och med 2015-01-01 och för att undvika krånglighet med bestämmelser och bygglov, valde förvaltningen att upprätta en ny detaljplan i stället för att göra ändringar i den aktuella detaljplanen.

Planens läge och areal

Planområdet är ca 8130kvm stort.

Planområdet ligger ca 2 km från Tumba centrum, och den infattar tre delar.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktliga planer

Översiktsplanen är antagen av kommunfullmäktige den 22 maj 2014. Planförslaget är förenligt med kommunens översiktsplan som utpekar Sandstugan som område för bostadsutbyggnad.

Detaljplaner

Det är samma berörda markägare som sökte till den aktuella detaljplanen.
 Gällande detaljplan Sandstugan, Uttran (60-35) vann laga kraft 2014-11-03.
 Genomförandetiden är 10 år och den gäller fortfarande.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Markägoförhållanden

1. Lindhov 15:25 ägs av
 Uttrans förvaltning AB

1a. Storstugan 2 ägs av
 Fastighetsaktiebolaget
 Lindhov 15:26

1b. Gäststugan 1 ägs av
 Sandstugan i Uttran AB

2. Lindhov 15:24 ägs av
 Botkyrka kommun

Största delen av planområdet ägs av helägda dotterbolag till Liljestrand
 Fastigheters AB och en liten del i norr av Botkyrka kommun

Geotekniska förhållanden, radon och skredrisk

Jordmaterialet bedöms mestadels vara isälvmaterial av grus och sand.
 Enligt radonmätningarna klassificeras området som högradonmark. I
 dagsläget föreligger ingen skredrisk i området.

Störningar

I randzonen av detaljplanens södra del finns buller från väg- och spårtrafiken.

Bebyggelseområden

Befintliga bostäder

Byggnade inom området pågår. Ett nytt äldreboende med bostäder öster om
 planområdet är färdigbyggt och hyresgästerna har redan flyttat in. De tre

första punkthusen i kv. Lillstugan 1 väster om planområdet är också klara och inflyttning har börjat. Byggarbetet pågår med de fyra punkthusen i kv. Lillstugan 2 och kv. Storstugan 3 och inflyttningsplanen är under våren 2017. Dessutom har den första etappen med 15 hus av den nya bebyggelsen Hus i skog startats väster om planområdet.

Arbetsplatser

Det nya äldreboendet med sina 54 platser skapar många arbetsplatser. Kommunen hyr delar av det gamla sjukhuset för daglig verksamhet som också genererar arbetstillfällen.

Service

Full kommersiell service finns i Tumba centrum knappt 2 km öster ut och i Salem ca 3 km västerut. Den aktuella detaljplanen 60-35 ger möjlighet att bygga en förskola.

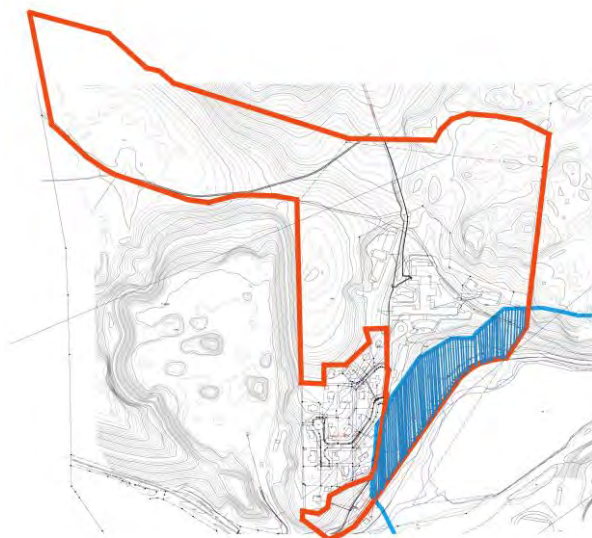
Natur

Mark och vegetation

En av områdets stora fördelar är närheten till naturen. I anslutning till det gamla Uttrans sjukhuset ligger stora välansade gräsytor. Sydöstra delen av planområdet (del 3), ligger inom ett större skogsområde med högt naturvärde. Planområdet del 1 i norr består av välskött konventionell planterad och brukad ung tallskog. I stort sett är tall det enda trädslaget. Utsikten är magnifik både söderut mot Kvarnsjön och norrut mot Vretarna.

Strandskydd

En del av planområdet kommer att ligga inom strandskyddsområde för Kvarnsjön och innefattar därmed ett strandskydd. Mellan sjön och planområdet ligger KP Arnoldssons väg.

Kvarnsjöns strandskyddsområde 100 meter (blåmarkerat)

Teknisk försörjning

Gatunät, gång- cykel- och mopedtrafik

Området ligger norr om KP Arnoldssons väg som förbinder Salem med Botkyrka. Området har idag en in- och utfart via Sandstuguvägen. Från Sandstuguvägens utfart finns tre valmöjligheter av vägar att ta sig från området. KP Arnoldssons väg övergår till Söderby gårds väg vid kommungränsen till Salem. Denna väg leder fram till Salems kyrka. Närmsta anslutning till E4/E20 går via Söderby gårds väg och Skyttorpsvägen fram till Salemsvägen och trafikplats Salem. KP Arnoldssons väg mot Tumba går vidare mot Tumba trafikplats som knyter ihop KP Arnoldssons väg med Hågelbyleden, Huddingevägen och Dalvägen. En tredje väg från området är Vattravägen som leder till Dalvägen (väg 226) och till de södra delarna av Tumba och Vårsta.

Inom området finns idag en cykel- och gångväg som leder från busshållplats för 725:an upp till sjukhusområdet.

Kollektivtrafik

Två busshållplatser finns i anslutning till planområdet. För buss 725 som trafikerar sträckan Rönninge- Tumba och som i högtrafik går var femtonde minut. På natten finns nattbuss 791 mot Stockholm. Vid Vattravägen finns buss 715 som går mot Solbo.

Parkering

Det finns ca 90 parkeringsplatser runt om det gamla sjukhuset och dessutom finns det många lediga parkeringar i garaget av kv. Lillstugan 1 och 2.

Risakanalys

Inga riskanläggningar finns i närheten som direkt påverkar området. För transportleden söder om området, KP Arnoldssons väg, gäller att man beaktar att den kan vara transportled för farligt gods och att bilar som kör av vägen inte påverkar området genom ren krockkraft. För järnvägen gäller att lämna ett 25 m område fritt för en avkörning och för eventuellt farligt gods som transporteras bedöms att ett område av 50 m bör hållas fritt.

Vatten, avlopp och dagvatten

Planområdet ligger inom sekundär skyddszon i Segersjö vattenskyddsområde och dess skyddsföreskrifter ska följas. Enligt skyddsföreskrifterna får dagvatten från förorenade ytor till exempel nya trafik-, parkerings- och industriytor inte infiltreras utan kommunens tillstånd.

Värme

Området kommer att förses med fjärrvärme. Centralt inom området finns en fjärrvärmeledning varför möjligheterna är goda för en enkel anslutning.

EI

Det finns tre planerade elstationer inom den aktuella detaljplanen 60-35.

Avfall

Transportvägarna in i området bedöms som goda.

FÖRÄNDRINGAR OCH KONSEKVENSER

Fastighetsbildning

Ingen fastighetsbildning krävs för att genomföra detaljplanen.

Rättigheter

Nedan redovisas de servitut/ledningsrätter eller gemensamhetsanläggningar som finns inskrivna, antingen som en förmån eller belastning för fastigheten. Någon fullständig genomgång är inte gjord.

Fastigheten: Storstugan 2

Rättighet	Aktnummer	Förmån/belastning
Utfart	0127-14/28.2	B
Ledningsrätt	0127-16/20.1	B
Vägservitut	0127-97/25.2	F
VA-servitut	0127-97/25.3	F
VA-servitut	0127-97/25.4	F

Fastigheten: Lindhov 15:25

Rättighet	Aktnummer	Förmån/belastning
Ledningsrätt	0127-16/20.1	B
Vägservitut	0127.14/28.1	B
Vägservitut	0127-06/7.3	B
Vägservitut	0127-95/52.1	B
Vägservitut	0127-97/17.1	B
Vägservitut	0127-97/25.2	B
VA-servitut	0127-97/25.3	B
VA-servitut	0127-97/25.4	B
Vägservitut	0127-97/25.5	B

VA-servitut	0127-97/25.7	B
Vägservitut	0127-98/16.1	B
VA-servitut	01-IM7-82/26107.1	B
Servitut för fjärrvärme	01-IM7-82/8989.1	B
Servitut för kopplingsstation	01-IM7-94/4947.1	B

Fastighet: Gäststugan 1

Rättighet	Aktnummer	Förmån/belastning
Vägservitut	0127-97/17.1	B
Ledningsrätt	0127-98/49.1	B
Servitut för fjärrvärme	01-IM7-82/8989.1	B

Avtal

Exploateringsavtal finns mellan kommunen och fastighetsägaren som reglerar utbyggnaden och fördelning av kostnader.

Projektkonomi

Detaljplanen bekostas av fastighetsägaren.

Gatukostnad

För de tillkommande byggrätterna tillkommer gatukostnader.

VA-kostnad

Anläggningsavgift kommer att debiteras vid debiteringstillfället gällande taxa.

Geotekniska förhållanden och skredrisk

Grundläggning av bebyggelser

I den övre delen av exploateringsområdet planeras nya byggnader.

Jordmaterialet bedöms vara isälvmaterial av grus och sand, vilket är ett gott material för att grundlägga på. I anslutning till områdets nordvästra gräns finns befintlig spillvattentunnel. Inom denna del av planområdet planeras 8 flerfamiljsfastigheter med underliggande gemensamhetsgarage.

Grundläggning av dessa byggnader med garagen utförs med voter/ sulor på terrass av packat stenigt/grusigt friktionsmaterial och bergkrossmaterial.

Pålning för byggnad erfordras inte.

Exakt utförande för hela planområdet tas fram av geotekniker/konstruktör/markprojektör, i samband med detaljprojekteringen.

Radon

Enligt radonmätningarna klassificeras området som högradonmark, vilket innebär att byggnaderna skall utföras radonskyddande mot mark. Det är

viktigt att undvika sprickor på betongplattan, d.v.s. att armerad betongplatta skall dimensioneras så att inga sprickor bildas. Genomföringar i plattan bör utföras täta. Byggnader med källare bör undvikas. Om detta inte är möjligt ska väggkonstruktioner byggas med armerad betong och dimensioneras så att inga sprickor bildas där betongen är i kontakt med marken.

En bestämmelse infördes på plankartan som reglerar radontätt byggande.

Störningar

Akustikbyrån fick i uppdrag att beräkna dygnsekvivalenta respektive maximala ljudnivåer från trafiken vid tänkta boendefasader på fastigheten Storstugan 2. Utredningen visar att beräknad dygnsekvivalent ljudnivå uppgår till 52-69 dB(A) frifältsvärde på fasaderna som vetter mot söder och öster. Mot väst och norr uppgår den dygnsekvivalenta ljudnivån till högst 46 dB(A). Därmed finns möjlighet att innehålla myndighetskrav enligt BBR. Bostäder med en boarea om högst 35 kvm kan utomhusnivåer om högst 60 dB(A) kunna uppfyllas. Med större bostäder mot trafikerad sida måste dessa förläggas så att minst hälften av boningsrummen ha tillgång till bullerskyddad sida under 55 dB(A) dygnsekvivalent ljudnivå. Krav om högsta tillåtna maximala ljudnivåer inomhus kan innehållas med korrekt val av fasaddelar. Tillgång till bullerskyddad uteplats kan tillgodoses på sida av fasaden som inte har infallande trafikbuller.

En bestämmelse infördes på plankartan som reglerar ljudnivåer inom kv. Storstugan 2.

Bebyggelseområden

Planområdet formades med tre karaktärer; Hus i skog, Trädgårdsstad och Hus i park. Planområden 1, 2 och 3 berör bebyggelse i områden Hus i park och Trädgårdsstad.

Planområde del 1 (Trädgårdsstad)

Gestaltningssidé av området Trädgårdsstad har varit att skapa flerbostadshus med högst två våningar och ett område med tätt friliggande enbostadshus. Entréerna ska vända sig mot gatan och baksidan vetter mot naturen. Den omgivande barrskogen tillåts komma nära inpå och gallras endast så mycket att solen når ned till uteplatser och terrasser.

Den gällande detaljplanen i det berörda området ger möjlighet att bygga 9 flerbostadshus i två våningar med max 650kvm byggnadsarea.

Planändringen ska rymma 8 flerbostadshus i 3-4 våningar. Naturen är i högsta grad närvarande mellan husen och längs vägen i form av tuktad parkmark och i norr som ren barrskog. Den nya husplaceringen anpassas till marktopografi och ger möjlighet att bygga ett garage under 6 av de 8 flerbostadshusen. Centralt genom området löper ett naturmarksstråk som binder ihop skogen i norr med bostäderna i söder. Gestaltning av området är tänkt att bli ett övergångsteg mellan de höga punkthusen runt sjukhuset till de låga friliggande husen väst och öst om området. Förslaget ger möjlighet att

bygga ca 130 bostäder som ska upplåtas med bostadsrätt, varav majoriteten är 1-2 r.o.k.

Illustrationsbild av planförslaget för del 1, Kv. Gäststugan 1

Planområde del 2 (Hus i park)

Gestaltningssidé av området Hus i park har varit att skapa nya punkthus runt Uttrans sjukhus och runt de två stora parker som ligger norr och söder om

sjukhuset. Den aktuella detaljplanen ger möjlighet att bygga park, bostäder och centrum i den här delen med max 5000 kvm byggnadsarea i fem våningar.

Planändringen föreslår två punkthus i sex våningar med suterrängvåning, som placeras parallellt med respektive väg och bildar därmed ett mindre torg som vidgar sig mot söder. Torget avslutas med en generös utformad trappa som leder upp mot parken i norr. Sammanhängande balkonger utgör torgets sidor, binder samman husen och bildar en portik mot parken. Bottenvåningarna blir i suterräng och rymmer lokaler med utåtriktade verksamheter (restaurang, närbutik e d) och även bostädernas entréer vänder sig mot torget som därmed blir en livfull plats och ett välbehövligt socialt nav för samtliga boende i Sandstugan. Söder om torget finns möjlighet för en förlängning åt väster av den befintliga låga flygeln av sjukhuset. Detta innebär en förstärkning av torgrummet och ger ytterligare liv åt platsen. De två punkthusen rymmer ca 70 bostäder, som ska upplåtas med hyresrätt.

Den nya markanvändningen och byggrätten omfattas i den aktuella detaljplanen men det krävs en justering av parkgränser för att kunna anpassa placeringar av husen efter det nya förslaget.

K1-bestämmelse som gäller för sjukhuset påverkas inte av förslaget.

Illustrationsbild av planförslaget för del 2, Kv. Lindhov 15:25

Illustrationsbild av planförslaget för del 2, Kv. Lindhov 15:25

Planområde del 3 (Hus i park)

Gällande detaljplan ger möjlighet att bygga park och flerbostadshus med max 450 kvm byggnadsarea i fyra våningar.

Platsen har ett magnifikt läge i gränsen mellan den skogsbeväxta höjden i norr och söderslutningen ned mot Kvarnsjön. Det nya bostadshuset överensstämmer i höjd med den befintliga höjden i Storstugan 1, för att sedan i två steg trappa ned mot sydost. De två övre våningsplanen är indragna mot söder medan de övriga har full utbredning.

Den föreslagna byggnadens övre del tar upp riktningen i Storstugan 1 för att sedan vinkla av mot söder och ta mark på andra sidan av parkstråket. Där sker ytterligare en vinkeländring mot sydost. Denna vinkeländring gör det möjligt att integrera en befintlig betongkasun och skapa i stället en attraktiv och lättillgänglig lokal. Tanken är att den rymmer en restaurang och terrass med magnifik utsikt mot söder. Ovanpå lokalen redovisar förslaget 3 våningar bostäder.

Tillsammans med punkthusen i väster (Lillstugan 1), gamla sjukhuset och den nya vinklade byggnaden bildas en ny balanserad front mot Kvarnsjön. Dessutom bevarar förslaget den värdfulla naturen som ligger i öst.

Parkstråket med sin gång och cykeltrafik passerar genom en mycket generöst tilltagen öppning i byggnadens mittdel.

Den övre delen av Storstugan 2 utförs med ett garage i två plan. Garaget utförs under en upphöjd, planterad gård som har förutsättningar att bli mycket attraktiv plats, solig och med utsikt mot sjön.

Förslaget för den här delen rymmer ca 90 bostäder, som ska upplåtas med bostadsrätt.

Arbetsplatser

Eventuellt några nya arbetsplatser kan genereras vid det nya torget.

Service

Den nya detaljplanen skapar möjlighet för att bygga ett litet torg, vilket skapar möjlighet till förbättrad service i området.

Natur

Mark och vegetation

Detaljplanen tar tillvara platsens förutsättningar genom att bebyggelse tillåts antingen i plana lägen eller i souterräng för att bevara landskapsbild. Parken inom del 2 bevaras och kopplas samman med det nya torget. Den park som ligger inom del 3 och har ett högt naturvärde ska också bevaras.

Strandskydd

Enligt PBL 4 kap 17 § upphäver kommunen en del av strandskyddsområdet och skapar möjlighet att bygga en ny lokal med 3 våningar bostäder ovanpå eftersom den delen redan tagits i anspråk för det finns en betongkasun där och platsen saknar betydelse för strandskyddets syfte. Dessutom är Kvarnsjöns strand söder om planområdet inte lätt tillgänglig för allmänheten eftersom K P Arnoldssons väg går mellan planområdet och sjön, vilket försvårar tillgängligheten.

Teknisk försörjning

Gatunät, gång- cykel- och mopedtrafik

Arbetet med gång- och cykelväg som binder samman Tumba och Salem och går söder om planområdet är klart. Inom planområdet del 3 går en cykelväg som går ner till busshållplatsen och vidare till Tumba centrum. Denna väg kommer att sträcka sig inom portik i byggnaden och ska säkerställas i detaljplanen, vilket förstärker hemkänslan och skapar mer trygghet för cyklister.

Hastighetsbegränsning sätts till 30 km/h inom området.

Kollektivtrafik

Kommunen kommer att i fortsatta arbetet kontakta SL för att undersöka möjligheten att utöka busstrafiken med till exempel minibussar upp i området.

Detaljplanen föreslår en bussvändplats i norra delen av planområdet del 1 för att skapa möjlighet för SL-bussar att köra upp och förbättra kollektivtrafiken för alla boende inom området.

Parkering

Bilparkeringen kommer att ske på kvartersmark. På planområdet del 1 löses parkeringen till stor del med underbyggda parkeringsgarage under sex av de totalt åtta bostadsbyggnaderna.

Bilparkering för planområdet del 2 löses i angränsade fastigheter, främst Lillstugan 1 och 2 som har gott om lediga parkeringsplatser.

Enligt förslaget för planområdet del 3 löses bilparkeringen med ett garage, en markparkering och ett mindre antal platser i anslutning till bostädernas entréer.

Eftersom området ligger nära Tumba centrum och det största bostadsantalet är bostäder med ett rum och kök, valdes parkeringstal 0,8 parkering per bostad för hela planområdet.

Risakanalys

Det finns inga betydande riskkällor inom planområdet. Den nya bebyggelsen ligger på ett tillräckligt avstånd med marknivåskillnad från järnvägen som går söder om planområdet.

Dagvatten

Dagvatten ska hanteras enligt kommunens dagvattenstrategi. Detta innebär i korthet att rent dagvatten ska separeras från förorenat och att dagvattnet ska tas omhand lokalt (enligt LOD). Det är viktigt att gator placeras på en lägre nivå än byggnader. Utrymme för öppen dagvattenhantering kan göras genom att utnyttja de släpp som finns mellan husen. Gatorna inom planområdet förses med kantsten och vägdagvattnet leds till dagvattenbrunnar och leds vidare i ledningar.

Från planområdet del 1 föreslås att vägdagvattnet släpps ut via flera släpp ut i naturmarken till ett dike som anläggs på planområdets norra sida, utanför sekundär skyddszon för vattenskyddsområde.

Hårdgjorda ytor på tomtmark ska minimeras genom att t ex anlägga gröna tak, och genomsläppliga material på garageuppfarter.

Området försörjs med vatten från en ny huvudvattenledning som passerar norr om planområdet. Spillvatten avleds med självfall till kommunalt reningsverk.

Anslutningspunkter för kommunalt VA avsätts i fastighetsgräns utmed de allmänna gatorna i stadsdelen. Ledningarna inom kvartersmark blir enskilda och de blivande fastighetsägarna ansvarar för drift och underhåll.

Värme

Planområdet kan förses med fjärrvärme.

EI

Den aktuella detaljplanen föreslår tre el-stationer som kommer att täcka behovet av el inom området.

Avfall

I den aktuella detaljplanen finns ett område är avsatt för allmänt ändamål där möjlighet till sophantering finns.

Tekniska utredningar

Vid uppförande av ny bebyggelse kan en geoteknisk undersökning komma att behövas inom varje fastighet, som sedan ligger till grund för kommande bygglovsprövning.

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

Preliminär tidplan

Beslut om samråd SBN	oktober 2016
Beslut om granskning SBN	februari 2017
Beslut om godkännande SBN	juni 2017

Genomförandetid

Genomförandetiden är 7 år från den dagen detaljplanen vinner laga kraft.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats.

Ansvarsfördelning

Kommunen ansvarar för utbyggnad och drift av allmänna gator och VA. Fastightsägarna/exploatörerna ansvarar för utbyggnad av kvartersmark.

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Charlotte Rickardsson
Gruppchef planenhet

Raad Al Khafagy
Planarkitekt

2016-10-28

Referens
Raad Al Khafagy

Informationsbrev om samråd

Förslag till detaljplan för Sandstugan 2, Uttran, Botkyrka kommun

Nu pågår ett arbete med att ta fram en detaljplan för Sandstugan 2 i Tumba. Samråd för planförslaget pågår från **31 oktober 2016** till och med **21 november 2016**.

Förslaget

Planområdet ligger ca två km från Tumba centrum. Förslaget till detaljplan syftar till att möjliggöra byggande av nya bostäder med nya lokaler genom utökningar av byggrätter inom fastigheterna Lindhov 15:25, Storstugan 2 och Gäststugan 1 i den gällande detaljplanen 60-35 i Sandstugan.

En del av fastigheten Lindhov 15:24 kommer att bli berörd av den nya detaljplanen.

Den aktuella detaljplanen 60-35 anger en möjlig användning för centrum och bostäder på den aktuella delen och den nya planens syfte inryms i det ursprungliga plansyftet.

Samrådsmöte

Ni är välkomna till öppet hus om planförslaget.

Tid: 15 november 2016 kl. 18:00 – 19:30

Plats: Sandstuguvägen 10

2016-10-28

Vad tycker du om förslaget?

Vi vill gärna ha dina synpunkter på förslaget. Skicka dina synpunkter till plan@botkyrka.se, eller per post till

Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 TUMBA

Vi behöver ditt yttrande senast den **21 november 2016**. Sakägare som under samrådstiden eller granskningstiden framför skriftliga synpunkter som inte blir tillgodosedda har rätt att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

Har du frågor? Hör av dig till Raad Al Khafagy, telefon: 08-530 610 45 eller Åsa Hansson, telefon 070-336 93 50.

Planförslaget med samtliga handlingar finns att beställa på plan@botkyrka.se. Förslaget finns tillgängligt i sin helhet på www.botkyrka.se och ställs ut på plan 2 i kommunhuset.

Planprocessen

Detaljplaneprocessen har flera steg och vi befinner oss nu i samrådsskedet. Detaljplanen upprättas enligt PBL SFS 2010:900 i dess lydelse efter 1 januari 2015 med standardförfarande. Om samtliga sakägare godkänner förslaget kan det gå direkt till antagande.

Synpunkter

- Godkänner förslaget
- Har följande synpunkter

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ort och datum ..... Fastighetsbeteckning:.....

Namnunderskrift:.....

Namnförtydligande:.....

Skicka blanketten till:
Botkyrka kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
147 85 TUMBA

18

Delegationsbeslut (TEF/2016:83, TEF/2015:27)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden har tagit del av anmälda delegationsbeslut.

Ärendet

Tekniska nämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt tekniska nämndens delegationsordning . Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till tekniska nämnden.

Följande beslut anmäls:

Delegation 2016-10-26 gällande ersättare TEF/2016:83

Ordförandebeslut 2016-11-25 gällande antagande av anbudsgivare för om och tillbyggnad av Allégården TEF/2015:27

Antagande av anbudsgivare för om- och tillbyggnad av Allégården

Beslut

Tekniska nämndens ordförande beslutar anta anbud lämnat av anbudsgivare nr 1 för om- och tillbyggnad av Allégården.

Beslutet sker med stöd av 6 kap 36 § kommunallagen samt tekniska nämndens delegationsordning daterad 2015-02-09.

Sammanfattning

I slutet av 2015 färdigställdes förfrågningshandlingar för om- och tillbyggnaden av Allégården. Upphandlingen publicerades 2016-01-22. Under anbudstiden hämtade 85 företag ut handlingarna.

Vid anbudöppning konstaterades att två anbud inkommit inom föreskiven tid. Endast ett anbud var giltigt och detta anbud överskred beslutad investeringsram med 27 miljoner kronor.

Tekniska nämnden beslutade 2016-04-18 att avbryta upphandlingen eftersom anbudet översteg beslutad investeringsram och gav förvaltningen i uppdrag att genomföra projektet i delade entreprenader och att justera tidplanen.

Tekniska förvaltningen omarbetade handlingarna för entreprenaden. Färdigställandetiden förlängdes och rivning, håltagning samt grundundersökning togs bort ur upphandlingen och arbetena avropades istället av kommunens ramavtalsleverantörer. Syftet med detta var att förenkla kommande arbeten och minska riskerna för den kommande entreprenören. Något som tekniska förvaltningen tolkat var viktigt utifrån inkomna synpunkter under den tidigare upphandlingen.

Vid den nya upphandlingen inkom 3 anbud och samtliga anbud överskred även denna gång investeringsramen.

För att verkställa den aktuella upphandlingen i sin helhet behövde projektbudgeten förändras ytterligare en gång. Vård- och omsorgsnämnden behandlade

ärendet vid sammanträdet under oktober. Kommunfullmäktige fastställde ny investeringsram för projektet den 24 november 2016. Beslutet innebär att anbud nu ryms inom projektets investeringsram och därmed kan tilldelning av upphandlingen nu verkställas.

Motivering för ordförandebeslut

Beslut om omgående tilldelning måste ske då ärendet är av sådan vikt för kommunens invånare att tekniska nämndens ordinarie sammanträde inte kan avvaktas. De konsekvenser som följer av att beslutet om att tilldela upphandlingen dröjer till tekniska nämndens ordinarie sammanträde den 12 december är att inga anbud kommer att vara giltiga vid denna tidpunkt. Något som innebär att tilldelning inte kan ske och upphandlingen måste göras om. Färdigställandetiden skjuts då framåt från det som angivits nu 2018-02-05 till årsskiftet 2018/2019 och att en förlängning av evakuering av boenden behöver ske till ökade kostnader om cirka 3 miljoner kronor.

Om upphandlingen måste göras en tredje gång behöver sannolikt upphandlingsformen göras om och den slutliga investeringsutgiften blir oviss att bedöma i det konjunkturläge som kan råder längre fram.

Fredrik Olsson
Ordförande

Handlingar i ärendet
Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2016-11-25

Anmälan av delegationsbeslut

Rubrik/ärendemening:		Beslut om ersättare	
Ärendetyp	Diarienummer	Beslutsdatum	Delegat (namn och befattning)
G 3	TEF/2016:83	2016-10-26	Åsa Engwall, förvaltningschef
Beskrivning av ärendet			
Utse Frank Renebo som tf förvaltningschef 2016-10-27 – 2016-10-31.			
Leverantör (vid upphandling)		Kontraktssumma (vid upphandling)	
Tekniska nämndens delegationsordning			
<p>Tekniska nämndens beslutanderätt framgår av kommunallagen och tekniska nämndens reglemente (som beslutats av kommunfullmäktige). Föreskrifter om delegering av ärenden inom en nämnds verksamhetsområde finns i 6 kap. 33-38 §§ kommunallagen (1991:900). En nämnd kan uppdra åt ett utskott, en ledamot eller ersättare samt en anställd i kommunen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller i en viss grupp av ärenden (se 6 kap. 33 § kommunallagen).</p> <p>Med de förbehåll som anges i 6 kap. 34 § kommunallagen har tekniska nämnden delegerat beslutanderätten i de ärenden som angivits i den till delegationsordningen tillhörande delegationsförteckningen.</p> <p>Endast förvaltningschef har rätt att vidaredelegera beslutanderätt (se 6 kap. 37 § kommunallagen).</p> <p>Beslut som fattas på delegation ska anmälas till tekniska nämnden senast en (1) månad efter det att beslutet fattades. Beslutet är formellt fattat av Tekniska nämnden och kan inte återkallas eller omprövas. Beslut som har fattats med stöd av delegation överklagas på samma sätt som tekniska nämndens övriga beslut.</p>			

19

Statusrapport om projektet 13 förskolor (TEF/2016:186)

Förslag till beslut

Tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden godkänner statusrapporten om projektet 13 förskolor.
2. Tekniska nämnden uppdrar till projektets styrgrupp att ta fram en rapport som beskriver skillnaderna mellan olika alternativ för att förnya projektets 13 förskolor. Rapporten ska presenteras vid nämndens sammanträde den 6 februari 2017.

Bakgrund

Mot bakgrund av den miljöinventering som tekniska nämnden haft i uppdrag att genomföraⁱ, har tekniska förvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen tagit fram ett förslag till hur insatser och prioriteringar gällande 13 förskoleenheterⁱⁱ kan genomföras.

Miljöinventeringen visar på att omfattande åtgärder måste genomföras och att det med stor sannolikhet innebär att flera av de inventerade byggnaderna behöver rivras och byggas upp på nytt.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-28

ⁱ Kommunstyrelsen beslutar att tilldela tekniska nämnden 1 280 000 kronor för inventering av förskolor avseende fukt- och fuktrelaterade skador. Det finansieras från anslaget med medel till kommunstyrelsens förfogande ” (KS/2014:2018).

2016-12-12

Dnr TEF/2016:186

---

ii Gullivivan, Vallmon, Opalen, Ametisten, Örtagården, Anemonen, Tallen, Staren, Aspen, Kungstjappan, Måsen, Svalan och Myran

2016-11-28

Dnr TEF/2016:186

Referens
Dejan Smiljanic

Mottagare
Utbildningsnämnden

Tekniska nämnden

Statusrapport om projektet 13 förskolor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden

1. Utbildningsnämnden godkänner statusrapporten om projektet 13 förskolor.
2. Utbildningsnämnden uppdrar till tekniska nämnden att ta fram en rapport som beskriver skillnaderna mellan olika alternativ för att förnya projektets 13 förskolor och att rapporten ska presenteras vid utbildningsnämndens sammanträde under februari 2017.
3. Utbildningsnämnden uppdrar till utbildningsförvaltningen att i samverkan med tekniska förvaltningen revidera tidigare beslutat funktionsprogram för förskolor så att krav och funktion blir mer generella.
4. Utbildningsnämnden överlämnar aktuell lägesrapport som information till kommunstyrelsen.

Tekniska nämnden

1. Tekniska nämnden godkänner statusrapporten om projektet 13 förskolor.
2. Tekniska nämnden uppdrar till projektets styrgrupp att ta fram en rapport som beskriver skillnaderna mellan olika alternativ för att förnya projektets 13 förskolor. Rapporten ska presenteras vid nämndens sammanträde den 6 februari 2017.

Bakgrund

Mot bakgrund av den miljöinventering som tekniska nämnden haft i uppdrag att genomföra¹, har tekniska förvaltningen, utbildningsförvaltningen och kommunledningsförvaltningen tagit fram ett förslag till hur insatser och prioriteringar gällande 13 förskoleenheter² kan genomföras.

---

¹ Kommunstyrelsen beslutar att tilldela tekniska nämnden 1 280 000 kronor för inventering av förskolor avseende fukt- och fuktrelaterade skador. Det finansieras från anslaget med medel till kommunstyrelsens förfogande ” (KS/2014:2018).

² Gullvivan, Vallmon, Opalen, Ametisten, Örtagården, Anemonen, Tallen, Staren, Aspen, Kungstjappan, Måsen, Svalan och Myran

2016-11-28

Dnr TEF/2016:186

Miljöinventeringen visar på att omfattande åtgärder måste genomföras och att det med stor sannolikhet innebär att flera av de inventerade byggnaderna behöver rivras och byggas upp på nytt.

Kommunfullmäktige har beslutat att:

Projektets mål är att reducera produktionskostnaderna baserat på att bygga förskolor med enhetlig standard, erfarenhetsöverföring från projekt till projekt och som styrs med en samordnad organisation för samtliga objekt med kompetenser från berörda förvaltningar.

I nuläget har kommunfullmäktiges uppdrag till projektets styrgrupp tolkats så att upphandling ska ske av en ramavtalsentreprenör med en avtalstid upp till 5 år i syfte att helt eller delvis genomföra om- och nybyggnation av 13 förskolor.

Nyttomål

Hållbara och modernt utformade lokaler över tid med utgångspunkt från da-gens pedagogik där barnen är i fokus.

Lokalerna ska genom multifunktionalitet enkelt kunna anpassas till annan verksamhet som bedrivs inom utbildningsförvaltningen.

Avgränsningar

Projektet avgränsas till att omfatta endast de 13 nämnda förskolor.

Projektet ska också upphandla en entreprenör som i samverkan med kommunen genomför projektet.

Utbildningsförvaltningens lokalprogram för förskolor ska beaktas.

Önskat färdigdatum för 13 förskolor

Utifrån utbildningsförvaltningens verksamhetsbehov är det nödvändigt att tidplan verkställs (ianspråktagande av förskolor) enligt nedan angiven tidplan:

Omgång 1.	Aug 2018	- Opalen, Vallmon och Gullvivan
Omgång 2.	Aug 2019	- Ametisten, Anemonen och Örtagården
Omgång 3.	Mars 2020	- Tallen
	Aug 2020	- Måsen
	Aug 2020	- Staren
Omgång 4.	Dec 2020	- Svalan, Myran, Aspen och Kungstjällen

Till följd av projektets komplexitet samt för att uppnå andra projektmål kan det förekomma avvikelser i tidplan.

Aktuell status/avvikelser

Projektets tidplan har reviderats. Projektorganisation under upphandlingsfasen är fastställd. Förfrågningsunderlag till upphandling av en samarbetspartner har tagits fram och är formulerat i enlighet med det politiska uppdraget, beslutat av

2016-11-28

Dnr TEF/2016:186

Kommunfullmäktige³. Beslutet innefattar också finansiering för projektering och projektdeltagare och avser perioden 2016-2020.

I samband med avrapportering till kommunstyrelseberedningen har frågan om prefabricerade lösningar ställts till styrgruppen. Styrgruppen för projektet har bedömt att så som förfrågningsunderlaget är formulerat begränsas möjligheten för leverantörer av prefabricerade lösningar (ej platsbyggda förskolor) att lämna anbud.

Utbildningsnämnden ansvarar för att tolka framtida behov utifrån bland annat antalet barn och vald pedagogik och vid behov prioritera mellan verksamheternas behov. Bedömer den verksamhetsdrivande nämnden och tekniska nämnden att det är intressant att undersöka alternativa lösningar till att förnya projektets 13 förskolor där bland annat prefabricerade lösningar undersöks, bör ett politiskt beslut ges omgående till styrgruppen.

Rapporten ska omfatta en jämförelse mellan prefabricerade lösningar och platsbyggd förskola samt innefatta en grov livecykelanalys utifrån ekonomiska aspekter med avseende på investering och drift. Rapportering ska ske till utbildningsnämnden och tekniska nämnden vid respektive nämnds sammanträde i februari 2017.

Konsekvenser av en sådan utredning innebär att projektet försenas ytterligare. Det är dock av stor vikt att se över alla möjligheter för att hitta en hållbar lösning.

Förvaltningarna har skrivit fram en likalydande tjänsteskrivelse med beslutspunkterna för respektive politisk nämnd.

Mikael Caiman Larsson
Förvaltningschef
Utbildningsförvaltningen

Åsa Engwall
Förvaltningschef
Tekniska förvaltningen

---

³ KS/2015:733

20**Abonnentlån för Va-anläggningsavgiften (TEF/2016:187)**

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att ersätta kommunstyrelsens beslut 2002-11-25 med att Va-lån nu ska upprättas enligt Vattentjänstlagens bestämmelser 36 §. Rutin skall också tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

Sammanfattning

Enligt vattentjänstlagens 36§ finns möjlighet för fastighetsägare vid betalning av anläggningsavgift för vatten och avlopp att låna avgiften av kommunen under viss tid, max 10år om,

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker.

Ansökan om VA-lån har inte skett till kommunen på många år och nu när två ansökningar kom från Eldtomta hittade Kommunledningsförvaltningen ett Kommunstyrelsebeslut från 2002-11-25 om sänkt ränta. Skulle vi följa detta beslut skulle dagens ränta bli 0,5%.

I samråd med Kommunledningsförvaltningen föreslår vi att ett nytt beslut tas där vi återgår till Vattentjänstlagens regler. Enligt Vattentjänstlagen ska räntan för VA-lån vara 2% över referensräntan vilket idag blir 1,5%. Samtidigt föreslås att en ny rutin tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-29

2016-12-12

Dnr TEF/2016:187

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att ersätta kommunstyrelsens beslut 2002-11-25 med att Va-lån nu ska upprättas enligt Vattentjänstlagens bestämmelser 36 §. Rutin skall också tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

Sammanfattning

Enligt vattentjänstlagens 36§ finns möjlighet för fastighetsägare vid betalning av anläggningsavgift för vatten och avlopp att låna avgiften av kommunen under viss tid, max 10år om,

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker.

Ansökan om VA-lån har inte skett till kommunen på många år och nu när två ansökningar kom från Eldtomta hittade Kommunledningsförvaltningen ett Kommunstyrelsebeslut från 2002-11-25 om sänkt ränta. Skulle vi följa detta beslut skulle dagens ränta bli 0,5%.

I samråd med Kommunledningsförvaltningen föreslår vi att ett nytt beslut tas där vi återgår till Vattentjänstlagens regler. Enligt Vattentjänstlagen ska räntan för VA-lån vara 2% över referensräntan vilket idag blir 1,5%. Samtidigt föreslås att en ny rutin tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-29

2016-11-29

Referens
Lars LönnkvistMottagare
Tekniska nämnden

Abonnentlån för Va-anläggningsavgiften

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslår kommunfullmäktige att ersätta kommunstyrelsens beslut 2002-11-25 med att Va-lån nu ska upprättas enligt Vattentjänstlagens bestämmelser 36 §. Rutin skall också tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

Sammanfattning

Enligt vattentjänstlagens 36§ finns möjlighet för fastighetsägare vid betalning av anläggningsavgift för vatten och avlopp att låna avgiften av kommunen under viss tid, max 10år om,

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker.

Ansökan om VA-lån har inte skett till kommunen på många år och nu när två ansökningar kom från Eldtomta hittade Kommunledningsförvaltningen ett Kommunstyrelsebeslut från 2002-11-25 om sänkt ränta. Skulle vi följa detta beslut skulle dagens ränta bli 0,5%.

I samråd med Kommunledningsförvaltningen föreslår vi att ett nytt beslut tas där vi återgår till Vattentjänstlagens regler. Enligt Vattentjänstlagen ska räntan för VA-lån vara 2% över referensräntan vilket idag blir 1,5%. Samtidigt föreslås att en ny rutin tas fram till Kommunledningsförvaltningen för att hantera dessa lån.

2016-11-29

Åsa Engwall
Teknisk chef

Lars Lönnkvist
Tf Va-chef

Bilaga Protokoll 2002-11-25

21**Godkännande av hyresavtal och försäljning av fastigheten Samariten 1 (TEF/2015:83)****Förslag till beslut**

1. Tekniska nämnden överlåter genom försäljning fastigheten Samariten 1 till Sterner Stenhus fastigheter AB med organisationsnummer 556975-6496 för en köpeskilling av 299 000 000 kronor enligt köpekontraktet bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse.
2. Tekniska nämnden utser förvaltningschefen vid tekniska förvaltningen att för Botkyrka kommun underteckna köpekontraktet, köpebrevet och hyresavtalen som tidigare finns reglerade i genomförd upphandling, samt övriga erforderliga handlingar.
3. Tekniska nämnden anmäler nämndens beslut till kommunfullmäktige i Botkyrka kommun.
4. Tekniska nämnden beslutar om omedelbar justering av protokollet.

Tekniska nämndens beslut fattas med stöd av Botkyrka kommunfullmäktiges beslut den 16 juni 2015, § 103.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Botkyrka beslöt den 16 juni 2015, § 103 att ge tekniska nämnden i uppdrag att upphandla hyresavtal för vård- och omsorgsboendet i fastigheten Samariten 1 samt som en konsekvens sälja fastigheten.

Tekniska nämnden hanterade ärendet om att anta anbudsgivare för att teckna hyresavtal för vård- och omsorgsboende i kvarteret Samariten 1 vid nämndens sammanträde den 20 juni 2016. Därefter har tid behövts för att admini-

2016-12-12

Dnr TEF/2015:83

strera underlagen för de olika typerna av hyresavtalen samt att det krävts tid för genomgång mellan parterna för att ta fram olika typritningar för vård- och omsorgsboendet. Förhandlingar enligt lagen om medbestämmande har även det varit en förutsättning för att ärendet i sin helhet enligt kommunfullmäktiges uppdrag ska kunna verkställas. Nu är såväl typritningar för lokalerna som MBL-förhandlingen klar och därmed föreslår tekniska förvaltningen att tekniska nämnden beslutar att godkänna samtliga hyresavtal samt beslutar om att överlåta fastigheten Samariten 1 till den vinnande anbudsgiven enligt nämndens tidigare beslut den 20 juni 2016.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-12-05

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Referens
Åsa Engwall

Mottagare
Tekniska nämnden

Godkännande av hyresavtal och köpekontrakt för fastigheten Samariten 1

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden överlåter genom försäljning fastigheten Samariten 1 till Sterner Stenhus fastigheter AB med organisationsnummer 556975-6496 för en köpeskilling av 299 000 000 kronor enligt köpekontraktet bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse.

2. Tekniska nämnden utser förvaltningschefen vid tekniska förvaltningen att för Botkyrka kommun underteckna köpekontraktet, köpebrevet och hyresavtalen som tidigare finns reglerade i genomförd upphandling, samt övriga erforderliga handlingar.

3. Tekniska nämnden anmäler nämndens beslut till kommunfullmäktige i Botkyrka kommun.

4. Tekniska nämnden beslutar om omedelbar justering av protokollet.

Tekniska nämndens beslut fattas med stöd av Botkyrka kommunfullmäktiges beslut den 16 juni 2015, § 103.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Botkyrka beslöt den 16 juni 2015, § 103 att ge tekniska nämnden i uppdrag att upphandla hyresavtal för vård- och omsorgsboendet i fastigheten Samariten 1 samt som en konsekvens sälja fastigheten.

Tekniska nämnden hanterade ärendet om att anta anbudsgivare för att teckna hyresavtal för vård- och omsorgsboende i kvarteret Samariten 1 vid nämndens sammanträde den 20 juni 2016. Därefter har tid behövts för att administrera underlagen för de olika typerna av hyresavtalen samt att det krävts tid för genomgång mellan parterna för att ta fram olika typritningar för vård-

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

och omsorgsboendet. Förhandlingar enligt lagen om medbestämmande har även det varit en förutsättning för att ärendet i sin helhet enligt kommunfullmäktiges uppdrag ska kunna verkställas. Nu är såväl typritningar för lokalerna som MBL-förhandlingen klar och därmed föreslår tekniska förvaltningen att tekniska nämnden beslutar att godkänna samtliga hyresavtal samt beslutar om att överlåta fastigheten Samariten 1 till den vinnande anbudsgiven enligt nämndens tidigare beslut den 20 juni 2016.

Ärendet

Bakgrund

Fastigheten Samariten 1 som tidigare rubricerats Tumba sjukhem omfattar cirka 38 000 kvm mark samt byggnader med cirka 23 000 kvm lokal- och bostadsyta. Ett utlåtande från 2015 indikerade att fastighetens marknadsvärde uppskattades till cirka 135 miljoner kronor. Flera kommunala områden, främst vård och omsorg har verksamheter inom fastigheten.

Tidigare beslut i ärendet

Tidigare och styrande beslut i ärendet är kommunfullmäktiges beslut av den 16 juni 2015, § 103 angående uppdrag till tekniska nämnden att upphandla hyresavtal samt sälja fastigheten Samariten 1. Tekniska nämnden har tidigare behandlat ärendet vid följande sammanträden 2015-05-18, § 29 och 2016-06-20, § 49 samt 2016-10-10, § 93.

Organiseringen av uppdraget

Uppdragets komplexitet med bland annat många samband inom kommunen motiverade att en särskild styrgrupp med underliggande projektgrupper bildades i början på 2015.

Styrgruppen består av förvaltningscheferna för tekniska förvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, vård och omsorgsförvaltningen samt cheferna för planerings- och uppföljningsavdelning och utbildningsförvaltningens lokalförsörjningsenhet. Vidare har styrgruppen bestått av en kommunikatör och en verkställande projektledare.

Uppdraget fullföljs i 2 steg

I ett första steg i verkställandet av kommunfullmäktiges uppdrag, har tilldelningsbeslut för upphandlingen av hyresavtalen har behandlats vid tekniska nämndens sammanträde den 20 juni 2016.

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Det andra steget i uppdraget innebär att fastigheten Samariten 1 ska säljas samtidigt som hyreskontrakt ska tecknas mellan Botkyrka kommun och köparen, Sterner Stenhus AB. Hyreskontrakten avser 2 blockförhyrningar om vardera 60 lägenheter. Vidare ska ytterligare 16 hyresavtal ingås för andra nu pågående verksamheter i fastigheten.

Förutsättningarna för försäljningen och upprättandet av hyresavtal är redovisade och reglerade i tidigare annonserade förfrågningsunderlaget varför tecknandet av de berörda avtalen är en formalitet.

Köpekontrakt

Underlaget för köpekontraktet som redovisas i tjänsteskrivelsens bilaga innebär att när beloppet för köpeskillingen enligt anbudet bekräftats kan det slutliga köpekontraktet mellan parterna upprättas. Köpeskillingen som Sterner Stenhus AB enligt sitt anbud i upphandlingen ska betala till Botkyrka kommun är 299 000 000 kronor. Köparen har tillträde till fastigheten när kommunen erhållit köpeskillingen och tekniska nämndens beslut om försäljningen vunnit laga kraft.

Kortfattat innebär köpekontraktet att köparen förvärvar fastigheten i befintligt skick. Detaljerna framgår i tjänsteskrivelsens bilaga 1. Det som avses är en fastighetsförsäljning utan inslag av markanvisning som förekommer när kommunen anvisar mark enligt plan- och bygglagen.

Hyresavtal – två kategorier

Underlag för hyresavtal har på motsvarande sätt som köpekontraktet varit en förutsättning i underlaget i upphandlingen. Hyresavtalen kan delas upp i två kategorier. Den ena är blockförhyrning av de två enheterna om vardera 60 lägenheter för vård och omsorgsboende som avser en period på 15 år. Dessa boenden med tillhörande lokaler ska efter köparens ombyggnad uppnå en standard som motsvarar nyproduktion.

Den andra kategorin hyresavtal reglerar övriga verksamheter som bedrivs i fastigheten. Dels handlar det om ett blockförhyrningsavtal, dels 15 lokalhyresavtal. Avtalen innebär att nu pågående verksamheter fortsätter utan avbrott i nuvarande lokaler. Dessa avtal tecknas för en period av tre år vilket ger kommunen tid och möjligheter att överväga om avtalen ska förlängas eller om andra lösningar ska väljas. Blockförhyrningen kommer succesivt att fasas ut och ersättas med nytt avtal.

Blockförhyrning

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Blockförhyrning tillämpas när hyresgästen som här är kommunen, hyr flera lägenheter med kompletterande funktioner som exempelvis kök, administration och behandlingsrum, för att sedan hyr ut lägenheterna i andra hand. Förutsättningen i den tidigare upphandlingen av hyresavtal var att köparen iordningställer två enheter om vardera 60 lägenheter som ska vara inflyttningsklara senast 2018-08-31.

Årshyran kommer att uppgå till 11 150 000 kronor per enhet i prisläge när avtalet träder i kraft. Kostnader för värme, el och vatten tillkommer enligt självkostnad. Under hyresperioden regleras årshyran dels utifrån referensrättans utveckling, dels utifrån konsumentprisindex.

Kommunens nettokostnad för hyran beräknas till cirka 50% av årshyran eftersom hyresgästerna betalar hyra för lägenheterna. Denna hyra beräknas uppgå till 8 000 kronor per lägenhet och månad.

Till hyresavtalen hör ritningar som utgår från samma lokal och funktionsprogram som annonserades i upphandlingen av hyresavtalen. Till avtalen finns även särskilda bestämmelser, villkor för fastighetsskatt, gränsdragningslista, underhållsplan och driftkostnader. Detta redovisas i tjänsteskrivelsens bilagor.

Övriga hyresavtal

De övriga 16 hyresavtalen kan betraktas som övergångsavtal på minst tre år som antingen sägs upp för avflyttning eller förlängs eventuellt efter förhandling om andra villkor.

Hyresavtalet för särskilt boende innebär att nuvarande vård och omsorgsboende fasas ut efter sex månaders uppsägning, allteftersom som lägenheter och lokaler tomställs. Detta avtal kommer därför upphöra helt under perioden.

Sammanställning av hyresavtal

Följande hyresavtal ska tecknas med den nye hyresvärden och avtalen ska gälla från den tidpunkt ägandet övergått till köparen, Sterner Stenhus AB.

Verksamhet	BRA/kvm	Årshyra	Avtal
Vård och omsorgsboende 154 boendeenheter med gemensamhetslokaler	15454	23 250 000	2A
Vård och Omsorgsförvaltningen. Mötesplats Tumba.	574	861 000	3A

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Vård och Omsorgsförvaltningen Rehab, Gymnastiksal och bad	276	414 000	4A
Vård och Omsorgsförvaltningen Administration	582	873 000	5A
Vård och Omsorgsförvaltningen Tillagningskök	442	663 000	6A
Vård och Omsorgsförvaltningen Hemtjänst	113	169 000	7A
Vård- och Omsorgsförvaltningen Hemtjänst	91	136 000	8A
Vård och Omsorgsförvaltningen Administration Myndighet	326	489 000	9A
Utbildningsförvaltningen Nattdagis /Förskola	1166	1 749 000	10A
Vård och omsorg Dagrum Förråd	23	34 500	11A
Utbildningsförvaltningen Administration	273	409 500	12A
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningen Övnings och utbildningslokaler	240	360 000	13A
Kommunledningskontoret Valnämnden, förråd	92	138 000	14A
Kommunledningskontoret Förråd	70	105 000	14B
Tekniska förvaltningen Städförråd	95	105 000	14C

Hyresnivåerna som uppstår från och med ägaskiftet är i genomsnitt 1 500 kronor per kvm är högre än nuvarande internhyra. Denna anses rimlig med hänsyn till de marknadshyror som återfinns inom området.

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Hyran inkluderar värme, el och vatten. Nuvarande internhyra som inte är en relevant jämförelse med marknadshyra är väsentligt lägre. De ekonomiska konsekvenserna för berörda verksamhetsdrivande nämnderna kommer att hanteras inom kommunen.

Beslut måste samordnas vid samma tillfälle

Beslut om köpekontraktet, hyresavtalen och överlåtelse måste ske samordnad och vid ett och samma tillfälle.

Eftersom upphandlingen av hyresavtal innehöll detaljerade handlingar finns inget utrymme för förhandlingar eller förändringar. Däremot har den fortsatta processen efter tilldelningen av upphandlingen av hyresavtalen i juni krävt tid för dels administration av hyresavtal och genomgång av moms, dels har det behövts tid för granskning av typritningar som avser de lägenheter som ska renoveras.

Vidare förutsätts att protokoll enligt lagen om medbestämmande styrker planritningar för det som ska renoveras godkänns av verksamhetsdrivande förvaltningens fackliga representanter. Vid tekniska nämndens sammanträde den 10 oktober 2016 hade inte denna förhandling kunnat ske som en konsekvens av att typritningarna inte var klara. MBL-förhandlingar med berörda fackliga organisationer har nu genomförts den 5 december samt den 6 december 2016 vilket innebär att nu är även denna del i ärendet klar. Något som innebär att tekniska nämnden nu kan besluta om att godkänna hyresavtalen samt besluta om att överlåta fastigheten till köparen i enlighet med dennes anbud och kommunens förfrågan vid upphandlingen av hyresavtal.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Ove Lundgren
Projektledare

Bilagor

1. Köpekontrakt och köpebrev avseende fastigheten Samariten 1

Expedieras till
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Vård och omsorgsnämnden

2016-12-05

Dnr TEF/2015:83

Utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunledningsförvaltningen

KÖPEKONTRAKT

§ 1 Parter och fast egendom

Säljare: Botkyrka kommun org. nr. 212000-2882.

Köpare: Sterner Stenhus Fastigheter AB org.nr. 556975-6496.

Fastighet: Samariten 1 Tumba Botkyrka kommun.

§ 2 Överlåtelse

Säljaren, Botkyrka kommun org.nr. 212000-2882, överlåter och försäljer härmed till köparen, Sterner Stenhus Fastigheter AB org.nr. 556975-6496, Samariten 1 Tumba Botkyrka kommun för en överenskommen köpeskilling om 299 000 000 kronor och på följande villkor i övrigt.

§ 3 Tillträde

Tillträde till fastigheten ska ske den [1] december 2016. Har Beslutet (enligt definition i §12 nedan) inte vunnit laga kraft vid denna tidpunkt ska tillträde istället ske inom två (2) veckor från det att Beslutet vunnit laga kraft, vilket ska meddelas köparen.

§ 4 Köpeskilling

Köpeskillingen 299 000 000 kr ska betalas kontant på tillträdesdagen till konto som anvisas av säljaren.

§ 5 Skick

Fastigheten överlåtes i befintligt och av köparen godkänt skick. Köparen har före kontraktets undertecknande beretts tillfälle att noga undersöka fastigheten för att därigenom skaffa sig kännedom om det skick fastigheten befinner sig. Köparen bekräftar att säljaren inte givit några utfästelser beträffande fastighetens skick utöver vad som framgår av detta kontrakt.

Köparen har uppmanats att undersöka fastigheten. Köparen godtar fastighetens skick och avstår härmed med bindande verkan från alla anspråk mot säljaren på grund av fel eller brister i fastigheten.

§ 6 Utgifter och inkomster

Räntor, skatter och andra utgifter för egendomen betalas av säljaren i den mån de avser tiden före tillträdesdagen och för tiden därefter av köparen.

Hyror, arrenden och andra inkomster tillfaller säljaren i den mån de avser tiden före tillträdesdagen och därefter köparen.

§ 7 Inskrivningar mm

Samtliga pågående verksamheter med s.k. internhyresavtal respektive hyresavtal som gäller för fastigheten framgår av bilagorna 2:2A t.o.m. 14:14A, 14:14B och bilaga 14:14C respektive bilaga 18 med tillhörande bilagor 18a t.o.m. 18o. Fastigheten besväras inte av inteckningar, inskrivningar, servitut, nyttjanderätter eller andra tredjemansrättigheter som kan göras gällande i Fastigheten såsom förstahandsrättighet, utöver de som framgår av detta avtal eller av bifogat utdrag ur fastighetsregistret, se bilaga 19.

§ 8 Försäkring

Säljaren garanterar att fastigheten intill tillträdesdagen är försäkrad motsvarande så kallad fullvärdeförsäkring.

Skulle ersättningsgill skada inträffa, som av säljaren inte hinner avhjälpas före tillträdesdagen, skall avtalet likväl gälla och säljaren tillkommande skadeersättning tillfalla köparen.

§ 9 Kvarvarande verksamheter

På avtalsdagen ska Parterna ingå hyresavtal som framgår av bilagor 2:2A t.o.m. 14:14A, 14:14B och bilaga 14:14C respektive bilaga 2B med tillhörande bilagor 2B1:1 t.o.m. 2B1:6 och bilaga 2C och där i angivna villkor. Detta avtal är villkorat av att parternas åtagande i föregående mening fullgörs. För det fall detta villkor inte uppfylls på avtalsdagen ska detta avtal i dess helhet vara utan verkan och eventuella fullgjorda prestationer ska återgå. Därutöver ska den part som brustit i sitt åtagande att ingå ovan nämnda avtal utge ersättning till den andra parten för den skada som denne part lider på grund av den bristande uppfyllelsen av åtagandet.

Parterna är överens om att de befintliga vårdtagarnas hyresrätter i fastigheten på tillträdesdagen ska gälla gentemot säljaren och inte gentemot köparen i dess egenskap av fastighetsägare. Hyra som erläggs av sådan vårdtagare ska således tillkomma till säljaren.

§ 10 Köpebrev mm

Då köpeskillingen erlagts i enlighet med §4 och villkoren i §9 och §12 uppfyllts i detta avtal, utfärdar och överlämnar säljaren till köparen kvitterat köpebrev, övriga för lagfart erforderliga handlingar samt handlingar som tillhör egendomen och som kan vara av betydelse för köparen.

§ 11 Lagfart mm

Med köpet förenade lagfarts-, in-tecknings- och stämpelkostnader betalas av köparen.

§ 12 Giltighet

Tekniska nämnden i Botkyrka kommun har den [[*] november] 2016 beslutat bland annat att Botkyrka kommun ska ingå samt genomföra försäljning av fas-

tigheten enligt detta köpekontrakt ("**Beslutet**"). Detta köpekontrakt är för sin giltighet beroende av att Beslutet vinner laga kraft (genom att Beslutet inte överklagas eller, om överklagande sker, genom beslut eller dom i högre instans som vinner laga kraft). Skulle Beslutet inte vinna laga kraft enligt vad som föreskrivs i föregående mening, förfaller avtalet utan rätt till ersättning från någon sida.

Detta köpekontrakt är även för sin giltighet beroende av att hyresnämnden godkänner de två blockhyresavtal som upprättas enligt §9 före köparens tillträde av fastigheten. Skulle sådant beslut inte nås förfaller avtalet utan rätt till ersättning från någon sida.

Detta köpekontrakt har upprättats och undertecknats i två lika lydande exemplar varav parterna erhållit var sitt.

Botkyrka den   /   2016

För säljaren, Botkyrka kommun

Bevittnas:

Botkyrka den   /   201

För köparen, Sterner Stenhus Fastigheter AB

Bevittnas:

Bilaga 1B

Köpebrev

Detta köpebrev har denna dag upprättats mellan, Botkyrka kommun, org. nr 212000-2882, ("Säljaren") och Sterner Stenhus Fastigheter AB, org. nr 556975-6496 ("Köparen").

Säljaren överläter och Köparen förvärvar härmed fastigheten Samarariten 1 i Botkyrka kommun mot en köpeskilling om 299 000 000 kronor.

Säljaren kvitterar härmed mottagandet av köpeskillingen.

Stämpelskatt och expeditionsavgift med anledning av överlåtelsen ska bäras av Köparen.

* * *

Detta köpebrev har upprättats i två likalydande exemplar av vilka Säljaren och Köparen har tagit var sitt.

Ort:

Ort:

Datum:

Datum:

BOTKYRKA KOMMUN

STERNER STENHUS
FASTIGHETER AB

_____
Namn:

_____
Namn:

_____
Namn:

_____
Namn:

Säljarens namnteckning bevittnas:

_____
Namn:

_____
Namn:

22**Beslutsattestanter 2017 (TEF/2016:185)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden utser förvaltningschef Åsa Engwall som beslutsattestant för ansvar 161XXX – 169XXX inom tekniska nämnden för perioden 2017-01-01—2017-12-31 och att förvaltningschefen enligt gällande delegationsordning har mandat att vidaredelegera övriga beslutsattestanter inom förvaltningen.

Tekniska nämnden noterar informationen till protokollet om vidaredelegering av beslutsattestanter inom tekniska förvaltningens verksamheter för perioden 2017-01-01—2017-12-31.

Sammanfattning

Enligt kommunens reglemente ska nämnderna varje år besluta att utse beslutsattestant inom nämndens ansvarsområde. Tekniska förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att utse förvaltningschef Åsa Engwall som beslutsattestant inom nämndens ansvar under perioden 2017-01-01—2017-12-31 samt att förvaltningschefen enligt gällande delegationsordning har mandat att vidaredelegera övriga beslutsattestanter inom tekniska förvaltningen.

I tjänsteskrivelsen bilaga framgår förvaltningschefens vidaredelegation av beslutsattestanter inom tekniska förvaltningen verksamheter för perioden 2017-01-01—2017-12-31.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-11-29

2016-12-12

Dnr TEF/2016:185

2016-11-29

Dnr TEF/2016:185

Referens
Anna Liljegren

Mottagare
Tekniska nämnden

Beslutsattester 2017

Förslag till beslut

Tekniska nämnden utser förvaltningschef Åsa Engwall som beslutsattestant för ansvar 161XXX – 169XXX inom tekniska nämnden för perioden 2017-01-01—2017-12-31 och att förvaltningschefen enligt gällande delegationsordning har mandat att vidaredelegera övriga beslutsattester inom förvaltningen.

Tekniska nämnden noterar informationen till protokollet om vidaredelegering av beslutsattester inom tekniska förvaltningens verksamheter för perioden 2017-01-01—2017-12-31.

Sammanfattning

Enligt kommunens reglemente ska nämnderna varje år besluta att utse beslutsattestant inom nämndens ansvarsområde. Tekniska förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att utse förvaltningschef Åsa Engwall som beslutsattestant inom nämndens ansvar under perioden 2017-01-01—2017-12-31 samt att förvaltningschefen enligt gällande delegationsordning har mandat att vidaredelegera övriga beslutsattester inom tekniska förvaltningen.

I tjänsteskrivelsen bilaga framgår förvaltningschefens vidaredelegation av beslutsattester inom tekniska förvaltningen verksamheter för perioden 2017-01-01—2017-12-31.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Anna Liljegren
Ekonom

Bilagor

Vidaredelegering av beslutsattester inom tekniska förvaltningens verksamhet 2017-01-01—2017-12-31

Expedieras till

Attestlista IoF och manuella utbetalningar 2017

2016-12-06

Tekniska förvaltningenO=Ordinarie
E=Ersättare

Beslutsattestant	Förvaltning	Arbetsgrupp	Ansvar tom - from	Maxbelopp	Basbelopp 2017 44 800			O/E	
					Antal basbelopp	From	Tom		
Åsa Engwall bkasaeng01	TF	NY_TF	16100000	16999999	25 000 000,00	558	20160315	20991231	O
Fredrik Olsson dagbos	TF	NY_TF	16000000	16099999	20 000,00	22	20150101	20991231	O
Linda Evjen bklinevj01	TFVA	NY_TFVAE	16110000	16199999	5 000 000,00	112	20160101	20991231	O
Åsa Engwall bkasaeng01	TF	NY_TF	16200000	16299999	25 000 000,00	558	20150101	20991231	O
Åsa Engwall bkasaeng01	TF	NY_TF	16300000	16399999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Åsa Forslund dagfac	TF	NY_TF	16400000	16499999	5 000 000,00	112	20150101	20991231	O
Boban Pejcic bkbobpej01	TF	NY_TF	16420000	16420000	1 000 000,00	22	20160101	20991231	O

Anne Sakko dagkks	TF	NY_TF	16430000	16449999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
			16410000	16419999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	E
Violeta Tasic dagvtc	TF	NY_TF	16430000	16449999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Anna Lindgren dagnad	TF	NY_TF	16450000	16469999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Ingela Berg-Magnusson dagxib	TF	NY_TF	16450000	16469999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Anette Nygårds dagnla	TF	NY_TF	16470000	16479999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Boban Pejic bkbobpej01	TF	NY_TF	16480000	16489999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
Frank Renebo bkfraren01	TF	NY_TF	16500000	16599999	5 000 000,00	112	20150101	20991231	O
			16730000	16736666	5 000 000,00	112	20150101	20991231	E
Lars Karlsson bklarkar01	TF	NY_TF	16522000	16522999	5 000 000,00	112	20160401	20991231	O
Lars Cha dagchx	TF	NY_TF	16530000	16539999	5 000 000,00	112	20160401	20991231	O
Peter Arnhjort dagpax	TF	NY_TF	16600000	16699999	5 000 000,00	112	20160401	20991231	O
Linus Ingulfsson dagsej	TF	NY_TF	16610000	16619999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
			16620000	16629999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	E

Fredrik Samuelsson dagfsa	TF	NY_TF	16620000	16629999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	O
			16600000	16699999	1 000 000,00	22	20150101	20991231	E
Dan Wallen bkdanwal01	TF	NY_TF	16630000	16639999	1 000 000,00	22	20150501	20991231	O
Lars Cha dagchx	TF	NY_TF	16710000	16729999	5 000 000,00	112	20150101	20991231	O
			16740000	16789999	5 000 000,00	112	20150101	20991231	O

Förvaltningschef Åsa Engwall

23**Slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen Vårsta (TEF/2015:168)****Förslag till beslut**

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902 och överlämnar informationen till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har under 2016 arbetat för att komma ikapp med rapporteringar till nämnden över färdiga investeringar och denna slutredovisning avser en av de rapporteringar som kvarstod. Något som revisorerna noterat vid sin granskning av verksamhetsåret 2015.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar va-verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är planerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvins-

2016-12-12

Dnr TEF/2015:168

ten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare. Konsult har även varit byggleddare/kontrollant i projektet.

Ärendet

Tekniska förvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse daterad 2016-12-01

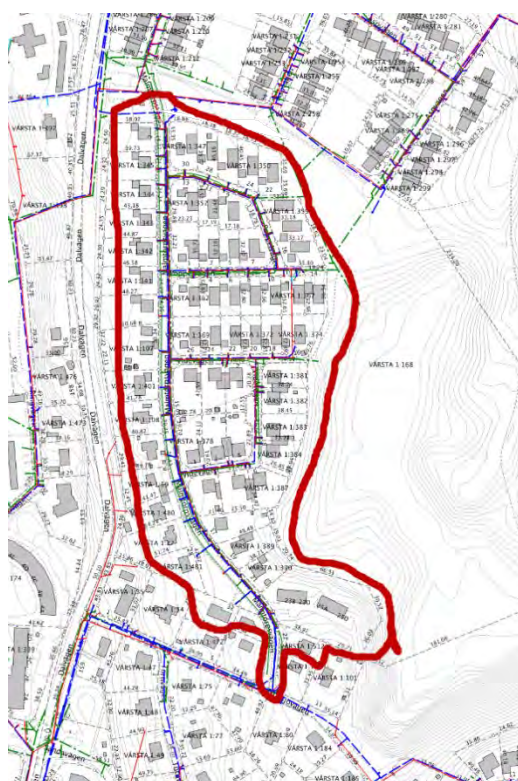

2016-12-01

Referens
Lars Lönnkvist

Mottagare
Tekniska nämnden

Slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen Vårsta, projekt- nummer 3902

Förslag till beslut

Tekniska nämnden godkänner tekniska förvaltningens slutredovisning av projekt Malmtorpsvägen projektnummer 3902 och överlämnar informationen till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Tekniska förvaltningen har under 2016 arbetat för att komma ikapp med rapporteringar till nämnden över färdiga investeringar och denna slutredovisning avser en av de rapporteringar som kvarstod. Något som revisorerna noterat vid sin granskning av verksamhetsåret 2015.

2016-12-01

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

Förvaltningen valde att dels att styra arbetenas tekniska utformning genom att upphandla arbetena enligt de regler som gäller för formen, utförande entreprenad, och dels valde förvaltningen att köpa material via kommunens ramavtal.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor varav 19,6 miljoner kronor belastar verksamheten och 5 miljoner belastar verksamheten gata och park.

Ärendet

Bakgrund

Grödingelandet växer och därmed behovet att förse Grödingeborna med allmänna vatten- och spillvattenledningar. En ny huvudvattenledning är planerad att anläggas från Tumba till Eldtomta på Grödingelandet. En etapp av detta blev via Malmtorpsvägen. Då de lokala VA-ledningarna i Malmtorpsområdet var ålderstigna och med återkommande driftstörningar så planerades också en förnyelse av dessa ledningar för att ta del av samordningsvinsten. Även vägen formades om så att en ny GC-väg byggdes med en avskild grönremsa och med ny belysning.

Omfattningen av projektet Malmtorpsvägen innebar omläggning av kvartersledningar till 64 fastigheter, nyläggning av huvudvattenledning mot Grödinge samt omläggning av gator med ny gång- och cykelväg, belysning och grönyta.

Entreprenadens utformning

Projektering av konsult påbörjades i början av år 2014 och entreprenadarbetena under september 2014. Projektet är precis klart, efter att vissa arbeten rättats till på grund av klagomål från fastighetsägare.

Konsult har även varit bygglédare/kontrollant i projektet.

2016-12-01

Förvaltningen valde att dels att styra arbetenas tekniska utformning genom att upphandla arbetena enligt de regler som gäller för formen, utförande entreprenad, dels använde förvaltningen att köpa material via kommunens ramavtal.

När entreprenaden kom igång framförde flera kommuninvånare synpunkter som innebar att förvaltningen undersökte möjligheten att försöka hitta en ny lösning som var ekonomiskt, tekniskt och tidsmässigt mer lämplig. Det ändrade beslutet medförde att ett flertal av de närboendes synpunkter blev inarbetade utan inskränkning på trafiksäkerhet och till ekonomisk rimlighet.

Kommunikation

Ett allmänt möte för alla boende har hållits i Broängsskolan 28 januari 2014. Aktuell information i projektet har funnits på kommunens hemsida.

Finansiell redovisning

Kalkylen och budgeten för entreprenaden som projekterande konsult tog fram hamnade på cirka 25 miljoner kronor.

Sammanställning av investeringsutgifterna:

Entreprenörens anbud	18 000 000 kronor
Tillkommande kostnader	1 117 000 kronor
Va-material	5 240 000 kronor
Konsultkostnad	2 458 000 kronor
Summa	24 607 000 kronor

Intäkt från Gataparkenheten 5 000 000 kronor

Totalt utgift för VA 19 633 000 kronor

Anm. Avvikelse i entreprenaden blev 9%, varav en stor del var bortschaktande av förorenad mark(olja).

Lärande inom projektet

Projektet var ur olika perspektiv en utmaning varav några lärdomar kan sammanfattas på följande vis.

2016-12-01

- Dåvarande tjänstemän valde att använda sig av en helt otestad metod för att anlägga kvartersledningarna. Detta visade sig vara ett dåligt beslut och försöket avbröts. Detta metodval försenade entreprenaden och medförde en kostnadsökning.
- De geotekniska förutsättningarna var svåra med sättningskänslig mark. Området är relativt platt vilket innebär att det blir väldigt lite lutning på spillvattenledningarna. Tyvärr innebär den svåra marken med de låga lutningarna att det blev bakfall på några sträckor av spillvattenledningarna och ledningarna fick läggas om. Detta innebär att tidsplanen för arbetena ändrades.
- Några av de boende i området uppskattade inte att trottoaren längs med deras fastigheter togs bort i och med att den nya gång- och cykelvägen byggdes. Kommunens enhet för gata-par gick dem tillmötes och fattade beslutet att en trottoar skulle byggas längs med de västliga fastigheterna samt att behålla den nya gång- och cykelvägen på östra sidan. Detta innebär en omprojektering, vilket även det försenade entreprenaden.
- Samarbetet internt och kommunikationen med de boende är saker som kan förbättras till framtida projekt. Ett erfarenhetsmöte har efter färdigställande skett mellan parterna.

Medborgarens nytta

Nya vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar har byggts och bör nu hålla i cirka 100 år. Malmtorpsvägen är omgjord så den blir mer trafiksäker för gående och boende i området.

Åsa Engwall
Förvaltningschef

Lars Lönnkvist
tf Va-chef